

การประเมินการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษ
สู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

วิทยานิพนธ์
ของ
วันรัฐ สอนสิทธิ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ตุลาคม 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

การประเมินการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษ
สู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

วิทยานิพนธ์

ของ

วันรัฐ สอนสิทธิ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

EVALUATION IMPLEMENTATION OF ENGLISH LANGUAGE TEACHING
REFORM POLICY IN THE UPPER NORTHEAST SECONDARY SCHOOLS

BY
WANRAT SONSIT

A Dissertation Submitted to Partial Fulfillment of the Requirement for
The Doctor of Philosophy Degree in Educational Administration
at Sakon Nakhon Rajabhat University

October 2021

All Rights Reserved by Sakon Nakhon Rajabhat University

ใบรับรองคุณวุฒิ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การประเมินการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติในโรงเรียน
มัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ วันรัฐ สอนสิทธิ์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการสอบ กรรมการสอบและ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จิณฉัตร ปะโคทั้ง) และผู้ทรงคุณวุฒิ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ ไพธิวัฒน์) ประธานที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

..... กรรมการสอบ กรรมการสอบและ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์) แต่งตั้งเพิ่มเติม (รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร) กรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

..... กรรมการสอบ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา สุวรรณไตรย์) แต่งตั้งเพิ่มเติม

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรรับรองแล้ว
.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร)
ประธานหลักสูตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว
.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เมื่อวันที่ 29 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างดี ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือ เป็นอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ โพธิ์วัฒน์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาแนะนำ เสนอแนะ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ตลอดมา ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และขอกราบ ขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้การช่วยเหลือการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษ มหาวิทยาลัย ราชภัฏสกลนคร รวมทั้งคณาจารย์ทุกท่านที่ได้มีความเมตตา กรุณาประสิทธิ์ประสาท วิชาการ ความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ อันมีคุณค่าในการดำเนินชีวิต

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพสิฐ บริบูรณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ กลั่นฤทธิ์ ดร.วิทยา ประวะโซ ดร.ชวนะ ทวีอุทิศ และ ดร.ฉันทนา พลพวก ผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขต่าง ๆ ด้วยความกรุณาอย่างยิ่ง

กราบขอบขอบคุณพระเจ้า และขอขอบคุณ เพื่อนนักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 12 ที่เป็นกำลังใจและช่วยเหลือสนับสนุนอย่างอบอุ่น

ขอกราบขอบพระคุณพ่อแจ้ง แม่บวย สอนสิทธิ์ ที่คอยสนับสนุนในทุกด้าน ขอขอบคุณพี่น้องญาติ ผู้บริหาร คณะครูโรงเรียนเซนต์พิตทาคอมและทุกท่านที่ไม่สามารถกล่าวรายนามได้ครบในที่นี้ ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่ดี มาตลอด

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดา มารดาของ ผู้วิจัย และบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนจนผู้วิจัยสามารถดำรงตนและบรรลุผล สำเร็จในปัจจุบัน

วันรัฐ สอนสิทธิ์

ชื่อเรื่อง	การประเมินการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ สู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
ผู้วิจัย	วันรัฐ สอนสิทธิ์
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ โพธิ์วัฒน์ รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร
ปริญญา	ปร.ด. (การบริหารการศึกษา)
สถาบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ปีที่พิมพ์	2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ประเมินตัวนโยบายในด้านความชัดเจนของนโยบาย การสื่อสารนโยบายไปสู่ผู้ปฏิบัติและการจัดสรรทรัพยากร 2) ประเมินการบริหารนโยบายระดับโรงเรียนในรูปแบบของโครงการครอบคลุมด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้าด้านกระบวนการ และการมีอิทธิพลต่อด้านผลผลิตของโครงการในระยะที่ผ่านมา และ 3) ถอดบทเรียนความสำเร็จในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติของโรงเรียนที่มีผลงานโดดเด่นต่างระดับกันด้านความเหมือนและความแตกต่างกัน การวิจัยใช้ระเบียบวิจัยเชิงประเมิน โดยการวิจัยผลสัมฤทธิ์ ใช้วิธีการเชิงปริมาณเป็นหลักและใช้วิธีการเชิงคุณภาพเป็นวิธีเสริม โดยศึกษาไปพร้อมกัน กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาเชิงปริมาณ คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ถึง 23 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 168 แห่ง ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน ผู้ให้ข้อมูลแต่ละโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอนภาษาอังกฤษและกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 974 คน กลุ่มตัวอย่างการศึกษาเชิงคุณภาพ คือ โรงเรียนขนาดกลาง 2 แห่ง ได้มาแบบเจาะจงจากกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาเชิงปริมาณที่มีผลการดำเนินงานโดดเด่นสูงและไม่โดดเด่น ศึกษาข้อมูลจากผู้บริหาร ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และกรรมการสถานศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า

1. นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีความชัดเจนสามารถสื่อสารสู่ผู้ปฏิบัติได้ และมีการจัดสรรทรัพยากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การบริหารนโยบายในระดับโรงเรียนมีการดำเนินงานสอดคล้องกันในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีของผลผลิตได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการ ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาปัจจัยนำเข้าพบว่าควรพัฒนาบุคลากรให้มุ่งพัฒนางานตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง ด้วยงบประมาณและสื่ออุปกรณ์ที่เพียงพอ และตรงกับความต้องการด้านกระบวนการ ผู้ปฏิบัติต้องเข้าใจเป้าหมายและศึกษาวิธีปฏิบัติให้บรรลุตามที่นโยบายต้องการ จัดกระบวนการเรียนรู้เน้น Active Learning ตามแนวการเรียนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) สร้างและขยายเครือข่ายการเรียนรู้ ปฏิบัติงานตามลำดับขั้นตอน มีการกำกับติดตามสรุปรายงานเมื่อจบโครงการ

3. การถอดบทเรียนการนำนโยบายสู่การปฏิบัติของโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติ โดดเด่นและไม่โดดเด่น มีทั้งความเหมือนและความแตกต่างกันใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

คำสำคัญ: การวิจัยเชิงประเมิน นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

TITLE	Evaluation Implementation of English Language Teaching Reform Policy in the Upper Northeast Secondary Schools
AUTHOR	Wanrat Sonsit
ADVISORS	Asst. Prof. Dr. Sawat Pothivat Assoc. Prof. Dr. Chaiya Pawabutra
DEGREE	Ph.D. (Educational Administration)
INSTITUTION	Sakon Nakhon Rajabhat University
YEAR	2021

ABSTRACT

This research aimed to 1) evaluate the policy body in terms of clarity, communication with practitioners, and resource allocation; 2) evaluate school administrative policy of a comprehensive project covering contexts, inputs, processes, and impacts on past project outputs; and 3) examine lessons learned from policy implementation within schools with distinguished outstanding performances at different levels in terms of similarities and differences. The mixed methods research design combining elements of quantitative and qualitative methods was implemented equally and in parallel. The sample group for the quantitative study was drawn from 168 schools under the Secondary Educational Service Areas Office 19 to 23 in the academic year 2020 and selected by using a proportional stratified random sampling method. The key informants were drawn from each school, and included administrators, English language teachers, and Basic Education Board members, yielding a total of 974 participants. The samples for the qualitative study were two medium-sized schools from the samples in the quantitative study with high-outstanding performance and non-outstanding performance, obtained through purposive sampling. The key informants included administrators, English language teachers, Mathayomsuksa 6 students, and Basic Education Board members.

The findings were as follows:

1. The English language teaching reform policy provided clear communication with practitioners and resource allocations at a high level overall.

2. The overall school policy administration was consistent with the contexts, inputs, processes, and outputs at a high level. All factors had a positive correlation at a high level with a .01 level of significance. The variables that were reliable predictors of the products consisted of input and process factors.

The guidelines for developing the input factors revealed that schools should support personnel development focusing on individual functional roles with sufficient budget, equipment, and needs. In the process aspect, practitioners were required to understand the goals and study how to perform them to accomplish the required policies. The instructional process should focus on active learning based on the Communicative Language Teaching (CLT) approach as well as building and expanding learning networks. All work performances must keep consistent with the sequence of operations and monitor a summary report at end of the project.

3. The lessons learned from the policy implementation of schools with high-outstanding performance and non-outstanding performance found similarities and differences in four aspects consisting of contexts, inputs, processes, and outputs.

Keywords: Evaluation Research, English Language Teaching Reform Policy, Policy Implementation

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามของการวิจัย	8
ความมุ่งหมายของการวิจัย	8
สมมติฐานของการวิจัย	8
ความสำคัญของการวิจัย	9
ขอบเขตของการวิจัย	9
ข้อตกลงเบื้องต้น	11
กรอบแนวคิดของการวิจัย	11
นิยามศัพท์เฉพาะ	14
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
ตอนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบาย	17
ความหมายของนโยบาย	17
ความสำคัญของนโยบาย	19
ประเภทของนโยบาย	21
องค์ประกอบของนโยบาย	22
ลักษณะของนโยบาย	23
รูปแบบการกำหนดนโยบาย	26
ตอนที่ 2 นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	27
ความเป็นมาของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	27
นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	31
ตอนที่ 3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ	51
ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ	52
ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ	54
ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ	63
ตอนที่ 4 แนวคิดทฤษฎีการวิจัยเชิงประเมิน	87
ความหมายของการประเมิน	87
ความสำคัญของการประเมิน	88
ประเภทของการประเมิน	91
ทฤษฎีการประเมิน	97
มาตรฐานการประเมิน	102
ตอนที่ 5 บริบทโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	112
บริบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา	112
การบูรณาการด้านการศึกษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	116
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	120
โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	121
3 วิธีดำเนินการวิจัย	123
ส่วนที่ 1 การศึกษาเชิงปริมาณและแนวทางการพัฒนา	123
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	123
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย	124
การจัดเก็บข้อมูล	128
การวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูล	128
การศึกษาแนวทางพัฒนา	130
ส่วนที่ 2 การศึกษาเชิงคุณภาพ	131
พื้นที่เป้าหมาย	131
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	132
การเก็บรวบรวมข้อมูล	134
การวิเคราะห์ข้อมูล	136

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเชิงปริมาณและแนวทางพัฒนา.....	139
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน	140
ตอนที่ 2 ผลการประเมินตัวนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอน	
ภาษาอังกฤษ	142
ตอนที่ 3 การบริหารนโยบายระดับโรงเรียน	146
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์หาตัวพยากรณ์ที่ดีของผลผลิตของโครงการ.....	152
ตอนที่ 5 แนวทางพัฒนา	154
5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเชิงคุณภาพ	165
ตอนที่ 1 การนำนโยบายสู่การปฏิบัติของโรงเรียนที่มีผลงานโดดเด่น	
สูงสุดและต่ำสุด	165
โรงเรียนหอมวิทยา	165
โรงเรียนหวานพิทยาคม	209
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของ	
โรงเรียนที่ศึกษา	244
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	253
สรุปผลการวิจัย	254
อภิปรายผล	259
ข้อเสนอแนะ	265
บรรณานุกรม.....	267

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	283
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	285
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ	289
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	297
ภาคผนวก ง การหาคุณภาพเครื่องมือ	321
ภาคผนวก จ ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล	329
ภาคผนวก ฉ ภาพประกอบการวิจัย	339
ประวัติของผู้วิจัย	345

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงระดับความสามารถทางภาษาตามกรอบความคิดหลัก CEFR	34
2 แสดงรายละเอียดคำอธิบายระดับความสามารถทางภาษา ตามกรอบความคิดหลัก CEFR	35
3 แสดงระดับความสามารถทางภาษาตามกรอบความคิดหลัก CEFR ของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	36
4 แสดงประชากรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	115
5 ข้อมูลจำนวนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	121
6 จำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแยกตามขนาดของโรงเรียน	124
7 จำนวนโรงเรียนที่เป็นหน่วยทดลองใช้เครื่องมือ (Try out)	126
8 แสดงประเภทและจำนวนผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant) ของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	128
9 สถานภาพของผู้ตอบแบบประเมินจำแนกตามเพศ อายุ ประเภท และขนาดโรงเรียน	140
10 ผลการประเมินตัวนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ จำแนกรายด้านและโดยภาพรวม (n=168)	142
11 ผลการประเมินตัวนโยบายด้านความชัดเจนของนโยบาย (n=168)	142
12 ผลการประเมินตัวนโยบายด้านการสื่อสารนโยบาย (n=168)	144
13 ผลการประเมินตัวนโยบายด้านการจัดสรรทรัพยากร (n=168)	145
14 ผลการประเมินการบริหารนโยบายระดับโรงเรียนจำแนกรายด้าน และโดยภาพรวม (n=168)	146
15 ผลการประเมินการบริหารนโยบายระดับโรงเรียนด้านบริบท (n=168)	147
16 ผลการประเมินการบริหารนโยบายระดับโรงเรียนด้านปัจจัยนำเข้า (n=168)	148
17 ผลการประเมินการบริหารนโยบายระดับโรงเรียนด้านกระบวนการ(n=168)	150
18 ผลการประเมินการบริหารนโยบายระดับโรงเรียนด้านผลผลิต (n=168)	151

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
19	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตในการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 152
20	ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตของโครงการ 153
21	ผลการวิเคราะห์แนวทางพัฒนาตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 10 ท่าน 154
22	แสดงการเปรียบเทียบงบประมาณโครงการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 2 ปีงบประมาณ 221
23	การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าความสอดคล้องหรือดัชนีของความสอดคล้องกันระหว่างข้อความ (items) 323
24	การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (item analysis) และค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน (reliability) โดยภาพรวม 324
25	การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (item analysis) และค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน (reliability) แต่ละองค์ประกอบ 325
26	แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ผลวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินตัวนโยบายและการนำนโยบายสู่การปฏิบัติในโรงเรียนจำนวน 168 แห่ง 329

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการวิจัย	13
2 ตัวแบบที่ยืดหลักเหตุผล ของวรเดช จันทรศร	70
3 ตัวแบบทางด้านจัดการ ของวรเดช จันทรศร	70
4 ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์การของ วรเดช จันทรศร	71
5 ตัวแบบทางกระบวนการของระบบราชการของวรเดช จันทรศร	72
6 ตัวแบบทางการเมือง ของวรเดช จันทรศร	73
7 ตัวแบบเชิงบูรณาการ ของวรเดช จันทรศร	75
8 ตัวแบบสหองค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ	78
9 ตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ของ Edward	80
10 ตัวแบบกระจายอำนาจ	82
11 ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ	83
12 ตัวแบบทั่วไปของ D.A. Mazmanian และ P.A. Sabatier	83
13 ตัวแบบปัจจัยที่กำหนดรูปแบบของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ	84
14 ตัวแบบทั่วไป (General Model) ของ Van Meter & Van Horn	85
15 โมเดลพื้นฐานของ Stufflebeam	99
16 แบบจำลองการสนับสนุน (Stake's Countenance Model)	100
17 การสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนเก็บข้อมูลภาคสนาม	341
18 การสนทนากลุ่มย่อยครูภาษาอังกฤษเก็บข้อมูลภาคสนาม	341
19 การสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาเก็บข้อมูลภาคสนาม	342
20 การสนทนากลุ่มย่อยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เก็บข้อมูลภาคสนาม	342
21 การสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนเก็บข้อมูลภาคสนาม	343
22 การสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาเก็บข้อมูลภาคสนาม	343
23 การสัมภาษณ์ครูสอนภาษาอังกฤษเก็บข้อมูลภาคสนาม	344
24 การสนทนากลุ่มย่อยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เก็บข้อมูล	344

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันสังคมไทยกำลังอยู่ในศตวรรษที่ 21 ที่มีความสลับซับซ้อนและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จากคำกล่าวที่ว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนและสังคม โดยการศึกษาพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ เพื่อให้ได้คนที่มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาสังคมต่อไป ดังนั้นการศึกษาของไทยจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยรวม เพื่อให้การศึกษาสามารถสร้างผลผลิตได้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ทุกหนทุกแห่งบนโลกนี้มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ในการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 บัญญัติว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย... รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559)

มีแนวคิดที่ต่อเนื่องจากแนวคิดของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 – 10 ยังคงยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” รวมทั้ง “สร้างสมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติ โดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคนทั้งในเชิงสถาบัน ระบบ โครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็ง สามารถเป็น

ภูมิคุ้มกันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายด้านการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกกลุ่มวัยให้มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีระเบียบ วินัย มีจิตสำนึก วัฒนธรรมที่ดีงามและรู้คุณค่าความเป็นไทย มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง และเป็นพลังทางสังคมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อยกระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยให้ได้มาตรฐานสากล และเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย มีเป้าหมาย ให้คุณภาพการศึกษาได้รับการยกระดับสู่มาตรฐานสากล ต่อยอดองค์ความรู้สู่นวัตกรรมและโอกาสการเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น สัมพันธ์กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่มีแนวการเตรียมพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัยด้านการศึกษา โดยการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในทุกระดับและยกระดับการเรียนรู้โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ปรับระบบการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพครูทั้งระบบ รวมทั้งการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในสาขาวิชาที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และพัฒนาระบบทวิภาคีหรือสหกิจศึกษาให้เอื้อต่อการเตรียมคนที่มีทักษะให้พร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน นอกจากนี้ต้องให้ความสำคัญกับการสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

โดยที่สังคมโลกปัจจุบันทุกประเทศถูกเชื่อมต่อกันกลายเป็นสมาคมโลก มีการถ่ายเทข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ วัฒนธรรม และเศรษฐกิจการค้าเปิดเสรีมากขึ้น รวมถึงการคมนาคมขนส่งจากทั่วทุกมุมโลก ส่งผลให้เกิดการตื่นตัวในการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557, หน้า 3) ระบุว่า ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในกิจกรรมแทบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการค้าและการลงทุน การศึกษา การติดต่อสื่อสาร การท่องเที่ยว และการใช้ในชีวิตประจำวัน แม้ว่าปัจจุบันจะมีภาษาต่างประเทศอื่น ๆ เข้ามามีบทบาทมากขึ้น เช่น ภาษาจีน แต่ภาษาอังกฤษยังคงเป็นที่ยอมรับให้เป็นภาษาสำคัญของโลก และอาเซียนยังกำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็น “working language” หรือภาษาสำหรับการทำงาน และภายใต้แนวคิดที่ว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่มีผู้ใช้กันอย่างแพร่หลายมากภาษาหนึ่งในโลก จนกลายเป็นทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เรียนรู้และฝึกฝนการใช้

ภาษาอังกฤษ จนเกิดทักษะและความสามารถในระดับสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่ว อันจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ สอดคล้องกับ ประยงค์ กลั่นฤทธิ์ (2556, คำนำ) ที่ระบุว่าภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 และในอนาคต เพราะเป็นภาษากลางในการศึกษาหาความรู้ การสื่อสาร ตลอดจนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้อยู่ร่วมกันในฐานะประชาคมโลก รวมทั้งพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม เทคโนโลยีและการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการซึ่งทำหน้าที่กำหนดและกำกับติดตามนโยบายด้านการศึกษาโดยตรงตระหนักถึงความสำคัญของศักยภาพด้านการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี จึงได้พยายามพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษมาเป็นลำดับ ดังนี้ ปี พ.ศ. 2538 ประกาศนโยบายให้นักเรียนได้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่ 1 ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาเป็นต้นไป ปี พ.ศ. 2539 ประกาศใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษ โดยอบรมครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ส่งเสริมให้มีการเปิดโรงเรียนนานาชาติ ส่งเสริมโรงเรียน English Program (EP) ต่อมา พ.ศ. 2546 กำหนดยุทธศาสตร์สำคัญ 7 ประการ คือ 1) กำหนดให้ทุกโรงเรียนใช้ภาษาอังกฤษในการสอนภาษาอังกฤษตลอดชั่วโมง 2) ขยายและสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน English Program (EP) และโรงเรียน Mini English Program (MEP) 3) กำหนดให้ทุกโรงเรียนจัดค่ายภาษาอังกฤษ (English Camp) ประจำปี 4) พัฒนาครูสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถและทักษะตามเกณฑ์ที่กำหนด 5) จัดตั้งและพัฒนาศูนย์เครือข่ายพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (English Resource and Instruction Center: ERIC) ให้ครบทุกเขตพื้นที่การศึกษา พัฒนาศูนย์เรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบพึ่งตนเอง (Self – access Learning Center) และชมรมครู ให้เป็นเครือข่ายกับศูนย์ ERIC 6) ประสานงานกับสถาบันการศึกษา/หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้ครูสอนภาษาอังกฤษไปศึกษาและดูงาน จัดค่าตอบแทนพิเศษแก่ครูสอนภาษาอังกฤษที่สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e – book) เป็นภาษาอังกฤษ จัดรายการภาษาอังกฤษทางโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ETV) และโทรทัศน์เพื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สนับสนุนการเรียนการสอนด้วย e – learning และ Internet รวมทั้ง สนับสนุนให้ครูผลิตสื่อด้วยตนเอง และ 7) จัดตั้งสถาบันส่งเสริมการสอนภาษาอังกฤษ จากนั้นในปี พ.ศ. 2549 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (พ.ศ. 2549 – 2553) เพื่อปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทั้งระบบ โดยปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบสื่อสารและสร้างความเสมอภาคในโอกาสการเรียนภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ คือ 1) ปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบสื่อสาร 2) สร้างความเสมอภาคในการเรียนภาษาอังกฤษอย่างมีคุณภาพ 3) พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบสื่อสาร และ 4) สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และเพิ่มโอกาสการใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน และในปี พ.ศ. 2553 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดตั้งสถาบันภาษาอังกฤษ เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอนและการใช้ภาษาอังกฤษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระบบ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556, หน้า 14 – 15)

ปัจจุบันแม้ประชากรไทยตระหนักถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน การพัฒนาเศรษฐกิจและการแข่งขันของประเทศชาติ การอยู่ร่วมกับสังคมโลกที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมอย่างสงบสุขมากขึ้น แต่ระดับผลการเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษและระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของคนไทยในทุกช่วงวัย ยังเป็นปัญหาของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องพัฒนาอย่างจริงจัง ดังจะเห็นได้จาก ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562 รายวิชาภาษาอังกฤษ ภาพรวมระดับประเทศจากโรงเรียนทุกสังกัด นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เฉลี่ย 34.42 คะแนน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เฉลี่ย 33.25 คะแนน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เฉลี่ย 29.20 คะแนน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2563) ขณะที่สถาบันสอนภาษาอีเอฟ (EF: Education First) ได้เผยแพร่ดัชนีการจัดอันดับทักษะด้านภาษาอังกฤษของกลุ่มประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักหรือภาษาราชการ คือ EF English Proficiency Index ประจำปี 2562 โดยพบว่า ทักษะความสามารถด้านภาษาอังกฤษของคนไทยลดลงต่อเนื่องเป็นปีที่สามติดต่อกัน อยู่ในอันดับที่ 74 จากทั้งหมด 100 ประเทศ ได้ผลคะแนนรวม 47.62 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับต่ำมาก (very low proficiency) ปี 2561 อยู่ในอันดับที่ 64 จากทั้งหมด 88 ประเทศ ด้วยคะแนน 48.54 และปี 2560 อยู่ในอันดับ 53 จากทั้งหมด 80 ประเทศด้วยคะแนน 49.7 และจากการจัดอันดับดังกล่าวส่งผลให้ ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีคะแนนต่ำสุดเป็นอันดับสามในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (โพสท์ทูเดย์, 2562, ออนไลน์)

จากความสำคัญของภาษาอังกฤษและปัญหาระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษดังกล่าว เพื่อเป็นการพัฒนาความพร้อมของนักเรียนไทยให้เป็นที่มืออาชีพ เป็นพลเมืองโลกที่ทันสมัย มีทักษะหลากหลาย มีความสามารถในการแข่งขันกับตลาดโลกได้ และในศตวรรษที่ 21 เน้นทักษะการสื่อสาร (Communication Skills) ซึ่งคุณลักษณะของผู้เรียนควรสามารถสื่อสารได้ ควรมีการพัฒนาผู้สอนไปพร้อมกันด้วย ดังที่ มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2559, หน้า 1609 – 1610) กล่าวว่า โดยองค์ความรู้ที่สำคัญของโลก ส่วนใหญ่ถูกบันทึกและเผยแพร่เป็นภาษาอังกฤษ จึงมีความจำเป็นที่ต้องจัดให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือเข้าถึงองค์ความรู้และก้าวทันโลก รวมถึงพัฒนาตนเองเพื่อนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยต่อไป

เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้การนำของ นายจาตุรนต์ ฉายแสง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ใน ปี 2557 ได้กำหนดนโยบาย การปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและประกาศใช้ในวันที่ 14 มกราคม 2557 ดังนี้ 1) ใช้กรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากล ได้แก่ The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) เป็นกรอบความคิดหลักในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของประเทศไทย 2) ปรับจุดเน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เป็นไปตามธรรมชาติของการเรียนรู้ภาษา โดยเน้นการสื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT) 3) ส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานหลัก 4) ส่งเสริมการยกระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษโดย 4.1) ขยายโครงการพิเศษด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ 4.2) พัฒนาห้องเรียนพิเศษภาษาอังกฤษ 4.3) จัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความสามารถด้านภาษาอังกฤษ 4.4) ให้มีการเรียนการสอนวิชาสนทนาภาษาอังกฤษเป็นการทั่วไป และมีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเข้มข้น 5) ยกกระดับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสาร (CLT) และเป็นไปตามกรอบความคิดหลัก CEFR และ 6) ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยพัฒนาความสามารถทางภาษาของครูและผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557, หน้า 1 – 2)

เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศของความก้าวหน้าและนำไปสู่การตัดสินใจดำเนินการบริหารในการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษดังกล่าวไปปฏิบัติ

จึงจำเป็นต้องมีการประเมินผลเพราะการประเมินถือเป็นกระบวนการดำเนินงานที่สำคัญ
 จำเป็นและมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานทุกประเภท ทั้งโครงการและนโยบาย ไม่ว่าจะเป็
 การประเมินอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ การประเมินเป็นกลไกที่ดีและจำเป็น
 สำหรับการบริหารองค์กร ผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากผู้ประเมินจะเป็นข้อมูล
 สารสนเทศที่ผู้บริหารองค์กรหรือผู้บริหารโครงการ นโยบาย สามารถนำมาใช้ประกอบการ
 ตัดสินใจในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานได้อย่างมาก ดังที่ อัญชลี ธรรมะวิธิกุล
 (2552, ออนไลน์) สรุปว่า การประเมินโครงการ คือ กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล
 วิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบและนำผลมาใช้ในการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิผลของการ
 ดำเนินโครงการ คือ 1) การประเมินโครงการเป็นกระบวนการที่จัดทำขึ้นมาอย่างเป็นระบบ
 เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลความจริง (Fact) ที่เชื่อถือได้ และ 2) การประเมินโครงการจุดประสงค์
 ที่สำคัญเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness) ของโครงการ
 เช่นเดียวกับ กนกวรรณ จันทร์เจริญชัย (2553, หน้า 2 – 10) ได้กล่าวถึงประโยชน์จาก
 การประเมิน คือ 1) ถ้าการประเมินและผลของการประเมินเป็นไปตามการคาดหมาย การ
 ปฏิบัติงานและการบริหารจะถือว่าเป็นแนวทางหรือตัวอย่างที่จะนำไปใช้เพื่อขยายผลต่อไป
 2) หากผลการประเมินออกมาในเชิงลบ ก็จะเป็นแนวทางในการนำไปใช้พิจารณาตัดสินใจ
 เพื่อปรับปรุงแก้ไขการบริหารและการปฏิบัติงานให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้นไป 3) ช่วยให้
 ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานตามแผนมีความระมัดระวัง และเตรียมพร้อมที่จะทำงานมากขึ้น
 สอดคล้องกับ ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ คณะครุศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (มปป. หน้า 10) สรุปว่า การประเมินไม่ใช่เป็นการมุ่งตรวจสอบ
 หรือจับผิดการทำงานหรือการดำเนินงานโครงการใดโครงการหนึ่ง แต่การประเมินจะช่วย
 ทำให้ข้อมูล (data) ที่มีอยู่กลายเป็นสารสนเทศ (information) ที่เป็นประโยชน์ต่อการ
 ตัดสินใจแก่ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาโครงการ
 ขยายหรือยกเลิกโครงการ ทั้งนี้ ย่อมขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมินในแต่ละครั้งว่า
 ต้องการสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจในลักษณะใด ดังนั้นการดำเนินงานในโครงการแต่ละ
 โครงการจึงจำเป็นต้องอาศัยสารสนเทศจากการประเมินเป็นข้อมูลสำคัญ ตลอดระยะเวลา
 ในการดำเนินงาน ซึ่งจากการศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบแนวคิด
 ด้านนโยบาย การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ การประเมินนโยบายหรือโครงการ ตลอดจน
 แนวคิด ทฤษฎี แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามนโยบายการปฏิรูป
 การเรียนการสอนภาษาอังกฤษจากนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ ดังนี้ รัตนะ บัวสนธ์

(2553), กระทรวงศึกษาธิการ (2557), ไพศาล บรรจสุวรรณ์ (2558), อัญชลี จันทร์เสม และคณะ (2559), มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ, 2559, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560, 2561, 2562), วิทวัส ดวงภูมิเมศ และวารินทร์ แก้วอุไร (2560), สมบัติ ศชสิทธิ์ และคณะ (2560), อิทธิพัทธ์ สุวพันธ์พรกุล (2561), Annamalai, N.et al (2017), Will Baker and Wisut Jarunthawatchai (2017), Jana Bérešová Trnava (2017)

พื้นที่เป้าหมายของการศึกษาค้นคว้าได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งขึ้นตรงต่อหน่วยขับเคลื่อนนโยบายทางการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 10 ประกอบด้วย จังหวัดเลย จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดหนองคาย จังหวัดบึงกาฬ และจังหวัดอุดรธานี และสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ประกอบด้วย จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร และจังหวัดสกลนคร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) พื้นที่จังหวัดเกือบทั้งหมดอยู่ติดต่อแนวเขตชายแดนกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) โดยมีแม่น้ำโขงเป็นแนวกันเขตแดน และจังหวัดทั้งหมดในพื้นที่ศึกษาค้นคว้า ยังมีวัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน จึงทำให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายการวิจัยครั้งนี้มีความตระหนักในการแสวงหาสารสนเทศด้านการประเมินผลการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติ โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ CIPP (context – input – process – product) ของ Stufflebeam, (1971, 2001) ซึ่งเป็นรูปแบบวิธีการประเมินที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดว่าเหมาะสมสำหรับโครงการ นโยบายหรือการดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งที่ดำเนินการไปแล้วระยะหนึ่ง เพราะเป็นการประเมินที่มีการวางแผนการประเมินและวิธีปฏิบัติการอย่างชัดเจนรัดกุม และเป็นระบบ สนับสนุนการใช้เครื่องมือได้มาตรฐานในการรวบรวมข้อมูล มีการวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผลเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศและแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการดำเนินงานการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ที่น่าเชื่อถือและนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนานโยบายและปรับปรุงการบริหารนโยบายระดับโรงเรียนต่อไป

คำถามวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามวิจัย ไว้ดังนี้

1. นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีความชัดเจน สามารถสื่อสารสู่ผู้ปฏิบัติได้ และมีการจัดสรรทรัพยากรเพียงพอหรือไม่เพียงใด
2. การบริหารนโยบายในระดับโรงเรียนมีการดำเนินงานโครงการสอดคล้องกับด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการดำเนินงาน และมีอิทธิพลต่อด้านผลผลิตในระยะที่ผ่านมาเพียงใด และมีแนวทางพัฒนาอย่างไร
3. การศึกษาเชิงลึกกรณีความสำเร็จในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติของโรงเรียนที่มีผลงานโดดเด่นต่างระดับกันมีความเหมือนและความแตกต่างกันในลักษณะใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อประเมินตัวนโยบายในด้านความชัดเจนของนโยบาย การสื่อสารนโยบายไปสู่ผู้ปฏิบัติและการจัดสรรทรัพยากร
2. เพื่อประเมินการบริหารนโยบายระดับโรงเรียนในรูปแบบของโครงการครอบคลุมด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และการมีอิทธิพลต่อด้านผลผลิตของโครงการในระยะที่ผ่านมาและแนวทางพัฒนา
3. เพื่อถอดบทเรียนความสำเร็จในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติของโรงเรียนที่มีผลงานโดดเด่นต่างระดับกันด้านความเหมือนและความแตกต่างกัน

สมมติฐานของการวิจัย

1. นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและการบริหารนโยบายระดับโรงเรียนมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก
2. มีตัวแปรพยากรณ์อย่างน้อยหนึ่งด้านที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตของโครงการระดับโรงเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ด้านวิชาการ

1.1 ได้องค์ความรู้เชิงวิชาการด้านความเข้าใจในสาระสำคัญของบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต ที่เกิดจากการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน นำไปใช้ประโยชน์ในเชิงปฏิบัติทั้งในระดับพื้นที่และในเชิงนโยบายระดับชาติต่อไป

1.2 ได้สารสนเทศด้านรูปแบบการศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคอันเกิดจากการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ สู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภายใต้เงื่อนไขและบริบทสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ในเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งนำไปสู่ประโยชน์ในการแสวงหาทางออกที่ควรจะเป็นทั้งในเชิงนโยบายและเชิงวิชาการ

2. ด้านการนำไปใช้

หน่วยงานระดับนโยบายหรือคณะผู้บริหารได้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อเป็นแนวทาง การตัดสินใจในการดำเนินงานแก้ไขและพัฒนาการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ไปปฏิบัติที่สอดคล้องกับเงื่อนไขและบริบทสภาพแวดล้อมต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เพื่อให้การศึกษานี้สามารถตอบคำถามการวิจัย บรรลุตามความมุ่งหมาย การวิจัย จึงต้องศึกษาขอบเขตด้านเนื้อหาของการประเมินผลการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ สู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ใน 2 ประเด็น ดังนี้

1.1 การประเมินตัวนโยบาย ได้แก่ การตรวจสอบระดับความชัดเจนของนโยบาย การสื่อสารนโยบาย และการจัดสรรทรัพยากร

1.2 การประเมินการบริหารนโยบาย เป็นการประเมินแผนงานหรือโครงการระดับโรงเรียน โดยใช้รูปแบบจำลอง CIPP (Context-Input-Process-Product: CIPP model) ของ Stufflebeam (1971, 2001) ใน 4 ด้าน ได้แก่

1.2.1 ด้านบริบท (context) การตรวจสอบความสอดคล้องของสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติของโรงเรียน ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อมและปัญหาของโรงเรียน และ 2) ความต้องการของโรงเรียนและชุมชน

1.2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (input) การตรวจสอบระดับคุณภาพของปัจจัยนำเข้า 4 ปัจจัย คือ 1) ผู้บริหาร ครูและนักเรียน 2) งบประมาณ 3) สถานที่ อุปกรณ์สื่อและ 4) การบริหารจัดการ

1.2.3 ด้านกระบวนการ (process) การตรวจสอบระดับการปฏิบัติงานตามแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ในนโยบาย การจัดทรัพยากรในระดับโรงเรียน ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง

1.2.4 ด้านผลผลิต (product) การตรวจสอบระดับการบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของนโยบายที่ตั้งไว้

1.3 การถอดบทเรียนความสำเร็จของการบริหารนโยบายหรือการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับโรงเรียนเป็นการศึกษาเชิงลึกโดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพแบบพหุกรณีศึกษาคือเลือกโรงเรียนที่มีการปฏิบัติได้โดดเด่นและไม่โดดเด่นโดยศึกษาตามโครงสร้างประเด็นการประเมินเชิงปริมาณ

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 การประเมินเชิงปริมาณ

2.1.1 ประชากร ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จำนวน 8 จังหวัด ทั้งหมด 5 เขต รวม 297 โรงเรียน (ราชกิจจานุเบกษา, 2554, หน้า 15)

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จำนวน 168 โรงเรียน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (sample size) โดยใช้ ตารางของ Krejcie & Morgan (1970, pp. 607 – 610) และใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ และ กรรมการสถานศึกษาในแต่ละโรงเรียน

2.2 การประเมินเชิงคุณภาพ (พหุกรณีศึกษา: Multi – case study)

2.2.1 **พื้นที่ในการศึกษา** พื้นที่เลือกศึกษาเชิงลึก กำหนดไว้ 2 โรงเรียน เลือกแบบเจาะจง โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกจากโรงเรียนขนาดกลาง ซึ่งเป็นขนาดโรงเรียนที่มีจำนวนมาก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ถึงเขต 23 โดยโรงเรียนขนาดกลางที่มีความโดดเด่นมากที่สุด 1 แห่ง และโรงเรียนขนาดกลางที่มีความโดดเด่นน้อย 1 แห่ง จากกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาเชิงปริมาณ

2.2.1 **ผู้ให้ข้อมูลหลัก** ประกอบด้วย ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศหรือครูผู้สอนภาษาอังกฤษ นักเรียนชั้น ม.6 และกรรมการสถานศึกษาในแต่ละโรงเรียน

3. ขอบเขตด้านเวลาและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการในปีการศึกษา 2563

ขอบตกลงเบื้องต้น

นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนโยบายที่ประกาศใช้ตั้งแต่ปี 2557 นับถึงปัจจุบันเป็นเวลา 6 ปี การประเมินในครั้งนี้ เป็นการศึกษาการดำเนินงานเฉพาะในระยะเวลาที่ผ่านมาครอบคลุมการประเมินตัวนโยบาย 3 ด้าน คือ ด้านความชัดเจนของนโยบาย ด้านการสื่อสารนโยบาย การจัดสรรทรัพยากร และการบริหารนโยบายโดยการประเมินโครงการ 4 ด้าน คือ ด้านบริบทด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาเชิงปริมาณออกเป็น 2 ส่วนคือ การศึกษาตัวนโยบาย และการศึกษาการบริหารนโยบาย โดยนำเอาแนวคิดการประเมินแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam (1971, 2001) เป็นหลัก เพื่อการประเมินใน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) โดยการประเมินการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษา มุ่งศึกษาผลการดำเนินงานโดยภาพรวมตาม

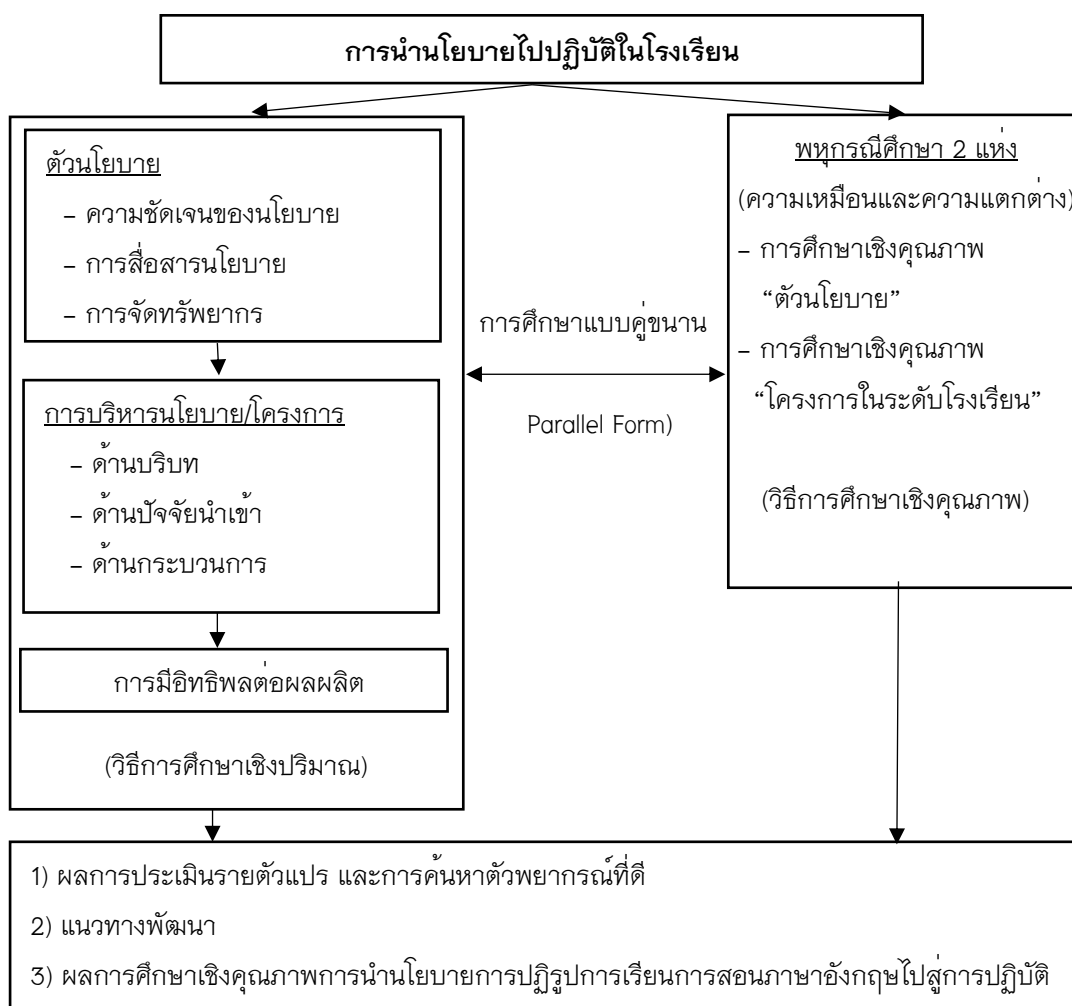
ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม การออกแบบเครื่องมือและการวิเคราะห์ ด้วยเหตุที่ว่า การประเมินเป็นวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (Guttentag & Struening, 1975; Riecken & Boruch, 1974; Weiss, 1972) สอดคล้องกับ Rossi, Lipsey & Freeman (2003) ที่ระบุว่า การวิจัยเชิงประเมิน คือ การประยุกต์วิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์อย่างมีระบบ เพื่อประเมินคุณค่าของกรอบแนวคิด รูปแบบการดำเนินงานโครงการ/แผนงาน/การบริการอื่น ๆ และประโยชน์ที่ได้จากโครงการทางด้านสังคมที่นำไปปฏิบัติเพื่อปรับปรุงความเป็นอยู่ของมนุษย์ให้ดีขึ้น โดยรูปแบบการประเมินเชิงระบบ CIPP Model ของ Stufflebeam (1971, 2001) ถือเป็นแนวทางการวิจัยเชิงประเมินที่มีความเหมาะสมกับการประเมินโครงการ นโยบายที่สะท้อนถึงการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานที่นำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตามแนวคิดการประเมินความก้าวหน้า (formative evaluation) และการติดตามผลสำเร็จของการดำเนินงานซึ่งนำไปใช้ในการตัดสินใจตามแนวคิดการประเมินผลสรุป (summative evaluation) โดยมีรูปแบบการประเมินคือ การประเมินบริบท (context evaluation) การประเมินปัจจัยนำเข้า (input evaluation) การประเมินกระบวนการ (process evaluation) และการประเมินผลผลิต (product evaluation)

ดังนั้น การประเมินด้านบริบท (context) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีข้อมูลมาตรวจสอบเป้าหมายหรือทิศทางของนโยบายที่กำหนดไว้แต่เดิมนั้นว่า เหมาะสมอยู่หรือไม่ มีสิ่งแทรกซ้อนบางอย่างมา มีผลที่จะทำการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายหรือไม่ หรือบริบทมีการเปลี่ยนแปลงไป การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (input) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลมาตรวจสอบทรัพยากรที่กำหนดไว้แต่เดิมนั้นว่า ยังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่ มีสิ่งแทรกซ้อนใดเกิดขึ้นที่ทำให้ต้องปรับเปลี่ยนการใช้ทรัพยากรที่กำหนดไว้ เพิ่มขึ้นหรือลดลงหรือไม่ มีสิ่งแทรกซ้อนใดเกิดขึ้น ประเด็นการประเมินด้านกระบวนการ (process) และด้านผลผลิต (product) เป็นการประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริง เป็นการสอบถามหรือเก็บข้อมูลย้อนหลังเพราะผ่านช่วงระยะเวลาปฏิบัติในเรื่องนั้น ๆ มาช่วงเวลาหนึ่งแล้ว ดังที่ Ahmed Al-Nwaiem (2012), Keşli Yesim, Aylin Tekiner Tolu & Feyza Doyran (2014), มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2556), รัตติพร ภาธรธูวานนท์ (2552), ดุสิต วิพรรณะ (2554), เพียงแข ภูผายาง (2554) และ วิสัยพรณ์ เสรีวัฒน์, (2555) ได้ใช้ รูปแบบ CIPPI Model หรือรูปแบบการประเมินเชิงระบบแบบรวมพลังของวิโรจน์ สารรัตน์ (2554) ที่ประยุกต์รูปแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam มาใช้ โดยพบว่า เป็นรูปแบบการประเมินที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป จะนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินนโยบายด้านการศึกษา ซึ่งประโยชน์สำคัญ

ของการประเมินนี้คือ การเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการบริหารงาน ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจอย่างมีเหตุมีผล ถือว่าเป็นประโยชน์สำคัญยิ่งของการประเมิน

นอกจากศึกษาเชิงประเมินตัวนโยบายและการบริหารนโยบายระดับโรงเรียนแล้ว การวิจัยเชิงประเมินครั้งนี้ ยังได้มีการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรย่อยที่มีต่อผลผลิตของโครงการ เพื่อค้นหาตัวแปรที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีของผลผลิตของโครงการอีกด้วย

สำหรับการศึกษาแบบพหุกรณีเป็นการศึกษาเชิงลึกเพื่อถอดบทเรียนการปฏิบัติของโรงเรียน 2 แห่ง ที่มีระดับความโดดเด่นต่างระดับกัน ซึ่งเป็นการค้นหาคำอธิบายเสริมการศึกษาเชิงปริมาณ ดังแผนภาพแสดงกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นียมคัพทเจพา

1. นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ หมายถึง แนวทางการดำเนินงานพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประเทศ จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีเป้าหมาย 2 ประการ คือ 1) เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือเข้าถึงองค์ความรู้และก้าวหน้าโลก และ 2) เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองเพื่อนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ซึ่งมุ่งดำเนินการใน 6 ด้าน ได้แก่

1.1 ใช้กรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากล ได้แก่

The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) เป็นกรอบความคิดหลักในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของประเทศไทย

1.2 ปรับจุดเน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เป็นไปตามธรรมชาติของการเรียนรู้ภาษาโดยเน้นการสื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT)

1.3 ส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานหลัก

1.4 ส่งเสริมการยกระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ

1.4.1 ขยายโครงการพิเศษด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

1.4.2 พัฒนาห้องเรียนพิเศษภาษาอังกฤษ

1.4.3 จัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความสามารถด้าน

ภาษาอังกฤษ

1.4.4 ให้มีการเรียนการสอนวิชาสนทนาภาษาอังกฤษเป็นการทั่วไป และมีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเข้มข้น

1.5 ยกกระดับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสาร (CLT) และเป็นไปตามกรอบความคิดหลัก CEFR

1.6 ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยพัฒนาความสามารถทางภาษาของครูและผู้เรียน

2. การประเมินตัวนโยบาย หมายถึง การตัดสินคุณค่าของนโยบายจากข้อมูลผู้ปฏิบัติด้านความชัดเจน ด้านการสื่อสารและด้านการจัดสรรทรัพยากร ดังนี้

2.1 ด้านความชัดเจน หมายถึง ตัวนโยบายมีปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรครอบคลุมสาระสำคัญ เข้าใจง่ายและสามารถนำไปปฏิบัติได้

2.2 ด้านการสื่อสาร หมายถึง นโยบายได้รับการแปรผลหรือตีความให้เป็นแผนการดำเนินงาน ถ่ายทอดให้ผู้นำไปปฏิบัติถึงบทบาทหน้าที่และแนวทางการดำเนินงาน

2.3 ด้านการจัดทรัพยากร หมายถึง การระบุถึงแหล่งที่มา ปริมาณของงบประมาณ บทบาทหน้าที่ของบุคลากร ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งมีผลกระทบกับประสิทธิภาพของนโยบาย

3. การประเมินการบริหารนโยบาย หมายถึง การตัดสินคุณค่าของโครงการที่มีการปฏิบัติในโรงเรียน โดยใช้รูปแบบจำลอง CIPP model (Context-Input-Process-Product) ของ Stufflebeam (1971, 2001) ใน 4 ด้าน คือ

3.1 การประเมินด้านบริบท (context) หมายถึง การตรวจสอบความสอดคล้องของสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติของโรงเรียน ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อมและปัญหาของโรงเรียน และ 2) ความต้องการของโรงเรียนและชุมชน ว่ามีความเหมาะสมต่อการนำนโยบายมาปฏิบัติอยู่ในระดับใด และมีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

3.2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (input) หมายถึง การตรวจสอบระดับคุณภาพของปัจจัยนำเข้า 4 ปัจจัย คือ 1) ผู้บริหาร ครูและนักเรียน 2) งบประมาณ 3) สถานที่ อุปกรณ์ สื่อและ 4) การบริหารจัดการระดับโรงเรียน ว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับใด เพียงพอหรือไม่ มีปัญหาและมีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

3.3 การประเมินด้านกระบวนการ (process) หมายถึง การตรวจสอบระดับการปฏิบัติงานและกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของโรงเรียน ว่ามีการปฏิบัติงานมากน้อยระดับใด มีปัญหาอุปสรรคและมีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

3.4 การประเมินด้านผลผลิต (product) หมายถึง การตรวจสอบระดับผลสำเร็จของนโยบายด้านคุณภาพของผู้เรียน ว่าบรรลุในระดับใด และมีปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนำนโยบายสู่การปฏิบัติที่สำคัญอะไรบ้าง

4. การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูที่เกี่ยวข้องนำเอานโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษไปดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการและแนวการปฏิบัติตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของนโยบาย

5. แนวทางพัฒนา หมายถึง การนำตัวแปรพยากรณ์ที่ดีมาศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารนโยบาย โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา

6. โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนรัฐบาลที่เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) เขต 19 ถึงเขต 23 รวมทั้งสิ้น 5 เขต จำนวน 297 โรงเรียน ใน 8 จังหวัด ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน คือ จังหวัดเลย จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดสกลนคร จังหวัดนครพนมและจังหวัดมุกดาหาร โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกาศเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2563 ใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามจำนวนนักเรียน แบ่งเป็น 4 ขนาด คือ 1) ขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 359 คน ลงมา 2) ขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 360 – 1,079 คน 3) ขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 1,080 – 1,679 คน และ 4) ขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 1,680 คน ขึ้นไป

7. โรงเรียนที่มีผลการดำเนินงานโดดเด่น หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางที่เปิดทำการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษด้วยหลักสูตรปกติ มีผลงานด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษดีเด่นเป็นที่ประจักษ์ จากการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) รายวิชาภาษาอังกฤษ เป็นโรงเรียนที่ได้รับการยอมรับในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

8. โรงเรียนที่มีผลการดำเนินงานไม่โดดเด่น หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางที่เปิดทำการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษด้วยหลักสูตรปกติ มีผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - NET) รายวิชาภาษาอังกฤษในระดับที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างจริงจัง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี จากหนังสือ ตำรา บทความ วรรณกรรมเอกสารทางวิชาการ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ตและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับนโยบาย ตอนที่ 2 นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตอนที่ 4 การวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation Research) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตอนที่ 5 บริบทโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยสามารถสรุปสาระสำคัญ ตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับนโยบาย

ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมการนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับนโยบาย เพื่อให้เห็นที่มาของนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ความหมายของนโยบาย ความสำคัญของนโยบาย ประเภทของนโยบาย องค์ประกอบของนโยบาย และรูปแบบของการกำหนดนโยบาย มีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

ความหมายของนโยบาย

คำว่านโยบาย (Policy) มักมีการนำเสนอคู่กับ นโยบายสาธารณะ (Public Policy) โดยมีผู้ให้ความหมายของนโยบายหรือนโยบายสาธารณะที่สำคัญ คือ Greenwood (1965); Haimann and Scott (1974); Anderson (1975); Terry (1977) และ Dye (1981) โดยให้ความหมายคำว่านโยบายไปในทางเดียวกันพอสรุปได้ว่า นโยบายคือ หลักหรือวิธีการปฏิบัติซึ่งถือเป็นแนวทางดำเนินการที่ผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปโดยถูกต้อง และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ William F. Glueck (1983) ที่กล่าวว่า นโยบายเป็นแผนที่ได้ทำขึ้นไว้อย่างเป็นทางการ (unified plan) มีความสมบูรณ์และง่ายต่อความเข้าใจ (Comprehensive Plan) และเป็นการ

ผสมผสาน (Integration) ความคิดต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้เป็นหลักประกันว่าวัตถุประสงค์ของกิจกรรมต้องประสบความสำเร็จ นโยบายเป็นแนวคิดหรือแนวทางที่กำหนดขึ้นเพื่อการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร คล้ายกับ Stecklein (1989) ที่ให้ความเห็นว่านโยบายเป็นข้อความที่ชี้ให้เห็นถึงหลักเกณฑ์ ขอบเขต หรือแนวทางการปฏิบัติ เพื่อช่วยในการตัดสินใจและการบริหารจัดการให้เป็นไปอย่างถูกต้องบรรลุตามวัตถุประสงค์

รัตนภรณ์ สมบูรณ์ (2556, หน้า 22) ให้ทัศนะว่า นโยบายมีนิยามได้หลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับโอกาสและสถานการณ์ที่แตกต่างกัน โดยมีประเด็นสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ 1) เป็นแนวทางหรือวิธีการเพื่อการปฏิบัติที่รัฐบาล สถาบัน กลุ่ม หรือบุคคลเลือกจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง เพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติและโดยปกติจะสะท้อนให้เห็นถึงการตัดสินใจในปัจจุบันและในอนาคต 2) การตัดสินใจนั้นจะออกแบบเพื่อให้แนวทางการปฏิบัตินั้นบรรลุผลสำเร็จ 3) การตัดสินใจดังกล่าวจะเกี่ยวกับแผนงานเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติด้วย และ 4) แผนงานที่ได้รับการวางแผนนั้นจะประกอบด้วยวัตถุประสงค์ที่พึงปรารถนา (Desired Objectives) และวิถีทาง (Means) เพื่อการบรรลุผล นอกจากนี้ สมบัติ อารงชัยวงศ์ (2552, หน้า 45) นิยามว่านโยบายสาธารณะ (Public Policy) คือ เครื่องมือสำคัญของรัฐบาลในการบริหารและพัฒนาประเทศทั้งในทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง แต่นโยบายสาธารณะจะมีความสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อได้รับการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เป็นจริง เพราะนโยบายสาธารณะมิใช่เป็นสิ่งที่แสดงเจตจำนงหรือความตั้งใจของรัฐบาลที่จะกระทำหรือไม่กระทำในสิ่งใดเท่านั้น แต่ต้องครอบคลุมถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ปรากฏเป็นจริงด้วย โดยที่ จุมพล หนีมพานิช (2552, หน้า 5) ได้ให้นิยามว่า นโยบายเป็นหลักการและวิธีปฏิบัติซึ่งถือเป็นแนวดำเนินการ และ สมพร เฟื่องจันทร์ (2552, หน้า 9) ได้เสนอว่านโยบายสาธารณะเป็นผลรวมของการตัดสินใจ เจื่อนไซ และการกระทำที่บุคคลที่อยู่ในด้านต่าง ๆ ของรัฐบาลกระทำเพื่อประโยชน์ของผู้ได้รับผลกระทบ โดยนโยบายนั้น ๆ เป็นเจื่อนไซหลัก เช่นเดียวกับ วรเดช จันทรศร (2554, หน้า 16) ได้กล่าวว่า นโยบายเป็นแนวทางหรือมาตรการที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐบาลกำหนดขึ้นโดยมีเจตนาเพื่อแก้ไขปัญหา สอดคล้องกับ สัญญา เคนาภูมิ (2559, หน้า 5 - 6) เสนอว่า นโยบายคือแนวทางการกิจกรรม การกระทำหรือการเลือกตัดสินใจ หรือกฎหมาย ของรัฐซึ่งได้ตัดสินใจและกำหนดไว้เพื่อชี้แนะให้กระทำตาม นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายด้วยการวางแผน การจัดทำโครงการ วิธีการบริหาร กระบวนการดำเนินงาน การปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและความต้องการของประชาชน

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปได้ว่า นโยบายหมายถึง จุดมุ่งหมาย แนวทางหรือกรอบการดำเนินงานที่กำหนดขึ้นจากการตัดสินใจในปัจจุบันของผู้บริหารเพื่อเป็นแผนการดำเนินงาน แก้ปัญหาและพัฒนางานขององค์กรหรือประเทศชาติ อย่างมีประสิทธิภาพนำไปสู่อนาคตที่ดีกว่า และเพื่อให้การดำเนินงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดขององค์กรประสบผลสำเร็จ

ความสำคัญของนโยบาย

เนื่องจากนโยบายเป็นตัวชี้ทิศทางในการบริหารงาน และเป็นข้อมูลที่ผู้บริหารนำมาพิจารณาเพื่อการตัดสินใจและสั่งการ การบริหารงานโดยปราศจากนโยบายนั้นเป็นไปได้ ดังนั้นนโยบายจึงมีความสำคัญ เพราะทั้งนโยบายและเป้าหมายของการบริหารล้วนเกิดจากวัตถุประสงค์เช่นเดียวกัน เป้าหมายจะเป็นไปได้ก็ด้วยนโยบายที่กำหนดขึ้น จึงกล่าวได้ว่า การบริหารงานจะขาดซึ่งวัตถุประสงค์และเป้าหมายทันทีเมื่อไม่มีนโยบาย ดังที่ Laswell and Kaplan (1970) เสนอไว้ว่า นโยบายถือเป็นส่วนหนึ่งของวิธีการจัดการ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งทางการบริหารที่มีความสำคัญ ดังนี้

1. นโยบายก่อให้เกิดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการบริหาร โดยมีเป้าหมายที่จะทำให้ประหยัดทั้งเงิน คน และเวลา รวมถึงพลังความสามารถและศักยภาพของบุคลากร นอกจากนี้ ยังทำให้การทำงานของบุคลากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุถึงเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ
2. นโยบายช่วยให้ผู้บริหารทราบว่าทำอะไร ทำอย่างไร และใช้ปัจจัยชนิดใด นโยบายช่วยให้ผู้บริหารปฏิบัติงานได้อย่างมีความมั่นใจ เพราะนโยบายเป็นทั้งแผนงาน เครื่องชี้ทิศทาง และเป็นหลักประกันที่ผู้บริหารทุกระดับจะต้องยึดถือ
3. นโยบายช่วยให้บุคลากรทุกระดับในองค์กร เข้าถึงภารกิจของหน่วยงานที่ตนเองสังกัด รวมทั้งวิธีการปฏิบัติภารกิจนั้นให้บรรลุวัตถุประสงค์ ประสบผลสำเร็จ โดยไม่ซ้ำซ้อนกับภาระหน้าที่ของหน่วยงานอื่นในองค์กร และนโยบายช่วยให้การประสานงานระหว่างหน่วยงานเป็นไปได้อย่างขึ้น
4. นโยบายที่ดีจะช่วยสนับสนุนการใช้อำนาจของผู้บริหารให้เป็นไปโดยถูกต้อง มีเหตุผลมีความยุติธรรม อันจะนำมาซึ่งความน่าเชื่อถือ ความจงรักภักดี ความมีน้ำใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา

5. นโยบายช่วยให้เกิดการพัฒนาด้านการบริหาร เพราะนโยบายจะพัฒนาผู้บริหารหรือผู้ใช้ให้มีความสามารถในการแปรความ และทำให้นโยบายเป็นสิ่งที่สามารถปฏิบัติได้จริง และยังสามารถพัฒนาผู้บริหารให้เป็นผู้คิดกำหนดนโยบายได้ ไม่เป็นเพียงผู้นำนโยบายมาสู่การปฏิบัติตามแต่เพียงอย่างเดียว

ความสำคัญของนโยบายที่ รัตนาภรณ์ สมบูรณ์, (2556, หน้า 23) รวบรวมสรุปตามแนวคิดของ กาญจนา พงษ์ใหม่ (2541) แนวคิดของ วิโรจน์ สารรัตนะ (2543) และสอดคล้องกับทัศนะของ ประชุม รอดประเสริฐ (2545) ดังนี้

1. นโยบายช่วยให้ประหยัดเวลา กล่าวคือ นโยบายเป็นสิ่งที่คิดไว้ล่วงหน้า คาดการณ์ไว้ล่วงหน้า ดังนั้นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติจึงไม่จำเป็นต้องคิดค้นขึ้นมาใหม่ทั้งหมด เพียงเอาข้อมูลที่มีอยู่ก่อนแล้วมาเป็นปัจจัยเพื่อประกอบการตัดสินใจ และปรับปรุงแก้ไข การดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพตามที่ต้องการ

2. นโยบายก่อให้เกิดการประสานงาน กล่าวคือ หน่วยงานย่อยสามารถคาดการณ์ ตัดสินใจและปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง โดยนโยบายเดียวกันช่วยให้หน่วยงานย่อยเหล่านั้นประสานงานกันได้

3. นโยบายช่วยให้องค์กรเกิดความมั่นคงและสามารถช่วยลดความเครียดของบุคลากรลงได้ เนื่องจากบุคลากรในองค์กรเข้าใจถึงทิศทางและเป้าหมายในการปฏิบัติงาน

4. นโยบายที่ชัดเจนช่วยให้ผู้บริหารทุกระดับกล้าตัดสินใจ เพราะผู้บริหารทราบถึงขอบเขตความรับผิดชอบที่ตนเองสามารถตัดสินใจได้

5. นโยบายจะทำหน้าที่เป็นโครงร่างที่จะนำไปสู่การตัดสินใจของผู้บริหารระดับต้นและช่วยให้ผู้บริหารระดับสูงสามารถมอบหน้าที่และอำนาจให้กับผู้บริหารระดับต้นหรือระดับรองได้ตรงกับความรู้ความสามารถ

6. นโยบายที่ชัดเจนช่วยให้การตัดสินใจเป็นไปด้วยความถูกต้อง ยุติธรรม และเที่ยงตรง โดยนโยบายนั้น ๆ อาจเป็นนโยบายที่ใช้ได้นาน หากองค์กรมีเสถียรภาพ มั่นคง หรือนโยบายที่กำหนดนั้นมีความชัดเจนเป็นที่เข้าใจของของบุคลากรทุกฝ่ายในองค์กร และเป็นนโยบายที่บุคลากรทุกฝ่ายในองค์กรมีส่วนร่วมคิดค้นร่วมกัน

สรุปได้ว่า นโยบายมีความสำคัญเพราะมีผลทำให้องค์กรดำเนินงานอย่างมีทิศทาง มีเป้าหมาย ก่อให้เกิดความมั่นคงขององค์กร และถ้าเป็นนโยบายที่ดี ชัดเจน เหมาะสม เปิดโอกาสให้บุคลากรขององค์กรมีส่วนร่วมในการคิดนโยบาย จะยิ่ง

ส่งผลให้ผู้บริหารแต่ละระดับสามารถตัดสินใจได้ตามขอบเขตหน้าที่และอำนาจของตน อย่างมั่นใจ ช่วยลดความตึงเครียดให้กับบุคลากร ในหน่วยงานย่อมมีความเข้าใจขอบข่าย บทบาทหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี เกิดการประสานงานที่ดี ทั้งนี้คุณลักษณะที่ดีของนโยบาย จะต้องเป็นที่ยอมรับจากเสียงส่วนใหญ่หรือตามหลักการเสียงข้างมาก

ประเภทของนโยบาย

ธนเสฏฐ สุภากาศ (2562, หน้า 17) กล่าวถึง การแบ่งประเภทของนโยบาย ว่าสามารถแบ่งตามลักษณะของการเกิด หน้าที่ ระดับชั้นของการบริหารองค์กร ดังนี้

1. นโยบายพื้นฐาน (Basic Policy) เป็นนโยบายที่เกิดขึ้นโดยผู้บริหาร ระดับสูง เป็นนโยบายพื้นฐานสำหรับการกำหนดนโยบายประเภทอื่น ๆ นโยบายประเภทนี้มีลักษณะเป็นแนวคิดกว้าง ๆ บางครั้งเรียกว่า นโยบายหลัก หรือ นโยบายระดับชาติ
2. นโยบายทั่วไป (General Policy) เป็นนโยบายที่เกิดขึ้นโดยผู้บริหาร ระดับกลางเป็นนโยบายที่เกิดขึ้นตามนโยบายพื้นฐาน ทำให้นโยบายพื้นฐานมีความชัดเจน ขึ้น เป็นที่เข้าใจของผู้ปฏิบัติ บางครั้งเรียกว่า นโยบายการบริหาร
3. นโยบายเฉพาะแผนก (Department Policy) เป็นนโยบายที่กำหนดขึ้น โดยผู้บริหารระดับหัวหน้าแผนก เป็นนโยบายที่มีความละเอียดชัดเจนเฉพาะเรื่อง เฉพาะ กิจ นโยบายประเภทนี้ถูกกำหนดขึ้นโดยอาศัยนโยบายทั่วไป และนโยบายพื้นฐานเป็นหลัก อาจเรียกนโยบายนี้ว่า นโยบายเฉพาะกิจ

นอกจากนั้นนโยบายสามารถจำแนกประเภทได้ตามการเกิดของนโยบาย ดังนี้

1. นโยบายหลัก หรือ นโยบายระดับชาติ (National Policy) เป็นนโยบายที่ รัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี หรือรัฐบาลเป็นผู้จัดทำขึ้น โดยแสดงถึงเจตนารมณ์ในการ ดำเนินงานเพื่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชน และความเจริญมั่นคง ความมีเสถียรภาพของ ประเทศชาติ มีลักษณะที่เป็นแนวทางกว้าง ๆ ที่ใช้เป็นพื้นฐานหรือกรอบในการกำหนด นโยบายระดับอื่น ๆ คณะรัฐมนตรีจะเสนอนโยบายต่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบก่อนจึงจะ นำไปใช้เป็นหลักในการดำเนินงานได้
2. นโยบายการบริหาร (Administrative Policy) เป็นนโยบายระดับ หน่วยงาน เช่น กระทรวง ทบวง กรม โดยผู้บริหารระดับปลัดกระทรวง และอธิบดีเป็น ผู้จัดทำขึ้น เป็นการจำลองนโยบายหลักในส่วนที่กระทรวง กรม จะต้องรับไปปฏิบัติ โดย จะต้องจำกัดขอบเขต ให้รายละเอียดชัดเจน เพื่อเหมาะสมกับภารกิจ หน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานหรือผู้ปฏิบัติงาน การกำหนดนโยบายบริหารนั้นจะต้องคำนึงถึง

ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อให้นโยบายนั้นนำไปสู่การปฏิบัติด้วยความเรียบร้อยและได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

3. นโยบายเฉพาะกิจ (Specific Policy) เป็นนโยบายระดับกองหรือระดับแผนกเป็นผู้จัดทำขึ้นเฉพาะกิจ อันเป็นหน้าที่ของหน่วยงาน โดยยึดถือนโยบายหลักหรือนโยบายการบริหารเป็นเกณฑ์ในการกำหนด ยังเป็นนโยบายที่จัดทำขึ้นเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นในปัจจุบันทันด่วน เมื่อปัญหาได้รับการแก้ไขแล้วนโยบายเฉพาะกิจก็สิ้นสุดลง

สรุปได้ว่า นโยบายสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ 1) นโยบายหลัก หรือนโยบายระดับชาติ ที่มีลักษณะการกำหนดภาพรวมแบบกว้าง ๆ 2) นโยบายการบริหาร คือ การนำนโยบายหลักมาขยายความให้เข้าใจง่ายและชัดเจนในการนำไปปฏิบัติมากขึ้น และ 3) นโยบายเฉพาะกิจ คือ การกำหนดภาระหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานตามนโยบายเป็นการเฉพาะ ซึ่งจะเห็นได้ว่า นโยบายแต่ละประเภทเกี่ยวพันถึงหน้าที่และอำนาจของผู้บริหารแต่ละระดับในการกำหนดนโยบาย

องค์ประกอบของนโยบาย

จากการศึกษาความหมายและประเภทของนโยบาย (Policy) หรือนโยบายสาธารณะ (Public Policy) จากแนวความคิดของนักวิชาการที่หลากหลายแล้วนั้น ลีอชย์ วงษ์ทอง (2555, หน้า 18 - 19) จึงสรุปองค์ประกอบสำคัญของนโยบายสาธารณะ ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ
2. เป็นการใช้อำนาจของรัฐบาลในการจัดสรรกิจกรรมเพื่อตอบสนองค่านิยมของสังคม
3. ผู้ที่มีอำนาจในการกำหนดนโยบายสาธารณะได้แก่ ผู้นำทางการเมือง ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ พรรคการเมือง สถาบันราชการ ข้าราชการและประมุขของประเทศ
4. กิจกรรมที่รัฐบาลเลือกกระทำต่อ เป็นชุดของการกระทำที่มีแบบแผนระบบและกระบวนการอย่างชัดเจน เป็นการกระทำที่มีการสานต่ออย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง
5. กิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำต้องมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนจำนวนมาก

6. เป็นกิจกรรมที่ต้องกระทำให้ปรากฏเป็นจริง มิใช่เป็นเพียงการแสดงเจตนาารมณ์ หรือความตั้งใจที่จะกระทำด้วยคำพูดเท่านั้น
 7. กิจกรรมที่เลือกกระทำต้องมีผลลัพธ์ในการแก้ไขปัญหาที่สำคัญของสังคม ทั้งปัญหาความขัดแย้งหรือความร่วมมือของประชาชน
 8. เป็นการตัดสินใจที่กระทำเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนจำนวนมาก มิใช่เพื่อประโยชน์เฉพาะบุคคล และเป็นการตัดสินใจที่เป็นระบบมิใช่การตัดสินใจแบบเอกเทศ
 9. เป็นการเลือกทางเลือกที่กระทำ โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม
 10. เป็นกิจกรรมที่เกิดจากการต่อรองหรือประนีประนอมระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง
 11. เป็นกิจกรรมที่ครอบคลุมทั้งกิจกรรมภายในประเทศและระหว่างประเทศ
 12. กิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ อาจก่อให้เกิดผลทั้งทางบวกและทางลบต่อสังคม
 13. เป็นกิจกรรมที่ชอบด้วยกฎหมาย
- สรุปได้ว่า องค์ประกอบของนโยบายสาธารณะจะต้องเป็นนโยบายที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม การกำหนดนโยบายจึงมีความจำเป็นต้องรู้สภาพปัญหาสาธารณะให้ชัดเจน ว่าเป็นปัญหาอะไร เป็นปัญหาของใคร ถ้ารัฐไม่แก้ไขจะทำให้เกิดผลอะไรบ้าง และถ้ารัฐเข้าไปทำการแก้ไข ใครจะได้รับประโยชน์และใครจะเสียผลประโยชน์ และใครคือผู้รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในการดำเนินการต้องใช้ต้นทุนหรือทรัพยากรอะไรบ้าง โดยการนำนโยบายไปใช้ต้องก่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดทั้งทางสังคม เศรษฐกิจและประชาชน จึงจะถือเป็นนโยบายสาธารณะอย่างแท้จริง

ลักษณะของนโยบาย

แนวทางการศึกษานโยบายสาธารณะ มุ่งศึกษาเพื่อความเข้าใจนโยบายสาธารณะอย่างเป็นรูปธรรม ช่วยให้การศึกษาการวิเคราะห์ที่อรรถิพและมีความสำคัญระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ให้บรรลุเป้าหมาย โดยเน้นการวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสีย ทางเลือกต่าง ๆ เพื่อการ

เสนอแนะทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับภารกิจที่
รับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สมพร เพ็ญจันทร์ (2552, หน้า 26 - 28) ได้จำแนกลักษณะของนโยบาย
สาธารณะออกเป็น 3 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. การจำแนกลักษณะของนโยบายสาธารณะตามผลกระทบที่เกิดขึ้น
ซึ่งแยกออกเป็น 4 ลักษณะย่อย คือ

1.1 เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง
ขึ้นในสังคม เมื่อมีการกำหนดนโยบายและนำเอานโยบายไปปฏิบัติย่อมส่งผลกระทบต่อ
บุคคลหรือกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ในสังคม ทั้งที่ได้ประโยชน์และเสียประโยชน์ ทั้งที่พอใจและ
ไม่พอใจ ตามผลกระทบที่บุคคลได้รับ

1.2 เป็นกลไกในการจัดระเบียบสังคมไปในแนวทางที่ก่อให้เกิดความ
ขัดแย้งกับประเทศอื่นหรือสังคมอื่นได้ ในประเทศต่าง ๆ โดยทั่วไปจะมีการกำหนดนโยบาย
ของตนเพื่อจัดระเบียบสังคมให้เป็นไปในลักษณะที่ต้องการ ซึ่งนโยบายในลักษณะนี้อาจ
ก่อให้เกิดความขัดแย้งกับอีกประเทศหนึ่งหรือหลายประเทศก็ได้

1.3 เป็นกลไกสำคัญในการจัดสรรปันส่วนสินค้าและบริการให้แก่
สมาชิกของสังคม ประเทศต่าง ๆ นิยมใช้นโยบายสาธารณะเป็นกลไกในการกระจายสินค้า
และบริการสาธารณะไปสู่ประชาชน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและทั่วถึง ซึ่งลักษณะเช่นนี้
อาจก่อให้เกิดผลกระทบอื่นเป็นลูกโซ่ตามมา แต่ไม่ว่าจะเกิดผลกระทบเช่นใดและในระดับ
ความรุนแรงใดก็ตาม รัฐบาลของทุกประเทศต้องดำเนินการกำหนดนโยบายให้เป็นกลไก
ของรัฐในการจัดสรรปันส่วนทรัพยากรต่าง ๆ ด้วยตนเอง

1.4 เป็นเครื่องมือในการดึงดูตเงินมาจากสังคมโดยทั่วไป การเป็น
เครื่องมืออย่างหนึ่งของรัฐบาลในการดึงดูตเงินมาจากส่วนต่าง ๆ ของสังคม ไม่ว่าจะเป็น
ภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าปรับหรือรูปแบบอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อนำเงินดังกล่าวมาใช้ตาม
วัตถุประสงค์ต่าง ๆ เพื่อผลิตบริการสาธารณะ เช่น การรักษาความสงบภายใน การ
รักษาพยาบาล

2. การจำแนกลักษณะของนโยบายสาธารณะ โดยพิจารณาถึงรูปแบบ
ลักษณะทั่วไป ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับองค์ประกอบของนโยบาย โดยหลักเกณฑ์การ
จำแนกแบบนี้ แบ่งลักษณะของนโยบายสาธารณะออกเป็น ดังนี้

2.1 นโยบายสาธารณะมีลักษณะเป็นหลักเกณฑ์และแนวทางเกี่ยวกับการปฏิบัติของรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นนโยบายด้านใดก็ตาม ดังนั้น นโยบายสาธารณะโดยทั่วไปจึงแสดงถึงเป้าหมายปลายทางและหนทางที่จะนำไปสู่เป้าหมาย ต้องมีการประกาศหรือแถลงให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้าโดยทั่วกัน ก่อนจะมีการนำเอานโยบายนั้น ๆ ไปปฏิบัติ

2.2 นโยบายมีลักษณะส่งเสริมเสถียรภาพ ข้อความต่าง ๆ ที่กำหนดในนโยบาย เพื่อประโยชน์แก่การมีเสถียรภาพไม่เปลี่ยนแปลงไปตามอารมณ์ของผู้นำเอานโยบายไปปฏิบัติ รวมทั้งเป้าหมายของนโยบายต่าง ๆ มุ่งที่จะก่อให้เกิดความมั่นคงแก่ประเทศชาติเป็นสำคัญ

2.3 นโยบายมีลักษณะแนบแน่น เป็นลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งของนโยบาย เพื่อแสดงให้เห็นถึงความแน่นอนและความสมานฉันท์ในรายละเอียดต่าง ๆ ของนโยบาย มุ่งส่งเสริมให้เกิดความสอดคล้องระหว่างนโยบายต่าง ๆ หรือป้องกันมิให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกันของนโยบายใด ๆ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์และไม่ควรให้เกิดขึ้นในประเทศใดเลย

2.4 นโยบายมีภาวะเอกภาพ การกำหนดนโยบายสาธารณะต่าง ๆ ต้องมีแบบแผนเป็นแนวเดียวกัน นโยบายหนึ่ง ๆ ซึ่งมีรายละเอียดปลีกย่อยต่าง ๆ ต้องกำหนดเป้าหมาย รวมทั้งวิธีปฏิบัติให้เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน แต่อาจจะใช้ถ้อยคำที่แตกต่างกันได้

3. การจำแนกลักษณะของนโยบายสาธารณะตามกระบวนการกำหนดนโยบายเป็นการจำแนกลักษณะของนโยบายโดยคำนิยามว่า การกำหนดนโยบายสาธารณะอย่างหนึ่งอย่างใด ต้องมีการระบุวิธีการหรือกระบวนการปฏิบัติไว้ จึงจะถือเป็นนโยบายสาธารณะได้

จึงสรุปได้ว่า นโยบายสาธารณะแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ นโยบายสาธารณะตามผลกระทบที่จะพึงเกิดขึ้นกับสังคมในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านบวกและด้านลบ นโยบายสาธารณะตามรูปแบบลักษณะโดยทั่วไปที่ต้องมีการประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน มุ่งหวังเพื่อให้สังคมมีความเป็นปึกแผ่น มั่นคง ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในทุกระดับ และนโยบายสาธารณะตามกระบวนการกำหนดนโยบาย ที่ต้องกำหนดวิธีการการปฏิบัติตามนโยบายอย่างชัดเจน

รูปแบบของการกำหนดนโยบาย

ธนเสฏฐ สุกภาทศ (2562, หน้า 19 – 20) สรุปผลจากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการต่าง ๆ ด้านการกำหนดนโยบายได้ 7 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบผู้นำ (Elite Model) ผู้กำหนดนโยบายคือ ผู้นำ ยึดหลักอำนาจนิยม กล่าวคือ ผู้นำต้องการอะไร เมื่อกำหนดแล้วผู้ตามมีหน้าที่นำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุผล

2. รูปแบบกลุ่ม (Group Model) เป็นการกำหนดนโยบายโดยกลุ่ม ยึดหลักการมีส่วนร่วมและการหาจุดรวมระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ โดยอาศัยหลักการเสียงข้างมาก การประนีประนอม หรือการเจรจาต่อรอง

3. รูปแบบสถาบัน (Institution Model) กำหนดโดยสถาบัน โดยยึดหลักความเป็นสถาบัน อ้างอิงความเป็นสถาบันที่ทุกคนต้องปฏิบัติตาม หากไม่ปฏิบัติตามอาจต้องได้รับโทษ หรือมีบทลงโทษ

4. รูปแบบค่อยเป็นค่อยไป (Incremental Model) ยึดหลักความต่อเนื่อง จากอดีตสู่ปัจจุบันและอนาคต อาจมีข้อจำกัดด้านเวลา งบประมาณ และการคิดริเริ่มสร้างสิ่งใหม่ ๆ

5. รูปแบบระบบ (System Model) ยึดถือแนวคิดว่า นโยบายเป็นปัจจัยป้อนออก (Output) ที่เกิดจากปัจจัยป้อนเข้า (Input) ของปัญหาและความต้องการ หรือข้อเรียกร้องจากกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในองค์กรหรือสังคม แล้วมีกระบวนการ (Process) ของโครงสร้างองค์กรหรือสังคมที่กำหนดเป็นนโยบาย

6. รูปแบบกระบวนการ (Process Model) ยึดถือความคิดว่าการกำหนดนโยบายหรือกิจกรรมมีขั้นตอนต่าง ๆ เป็นกระบวนการ คือ มีขั้นตอนการกำหนดปัญหา ความต้องการข้อเรียกร้อง มีขั้นตอนการเสนอแนะทางเลือกนโยบายที่หลากหลาย มีขั้นตอนที่เลือกนโยบายที่ดีที่สุดหรือเหมาะสมที่สุด มีขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ และมีขั้นตอนประเมินนโยบาย

7. รูปแบบเหตุผล (Rational Model) คำนึงถึงผลตอบแทน (Gain) ที่ได้รับมากกว่าค่าใช้จ่าย (Cost) ซึ่งผลตอบแทนมิได้หมายถึงเฉพาะเรื่องเงินเท่านั้น แต่หมายถึงรวมถึงผลได้ผลเสียด้านอื่น ๆ ด้วย ซึ่งการจะกำหนดนโยบายในแบบนี้ได้นั้น ผู้กำหนดนโยบายจะต้องมีความรู้ความสามารถหลายประการ เช่น รู้ว่าอะไรคือความต้องการขององค์กรและสังคม และสิ่งใดมีน้ำหนักมากกว่ากันอย่างไร รู้ทางเลือกนโยบายทุกทาง

ที่มีอยู่ สามารถคาดการณ์ถึงผลของทางเลือกนโยบายแต่ละทางได้ถูกต้อง สามารถ
คำนวณหาอัตราส่วนระหว่างผลตอบแทนและค่าใช้จ่ายแต่ละทางเลือกและสามารถเลือก
นโยบายที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

สรุปว่า รูปแบบการเกิดนโยบายนั้นสามารถพิจารณาที่มาได้จากตัวบุคคลผู้
กำหนดนโยบาย แบ่งเป็น ตัวผู้นำ กลุ่มบุคคล หรือสถาบัน พิจารณาที่มาจากรูปแบบ
นโยบาย แบ่งเป็น ระยะเวลาที่ต้องอาศัยแบบค่อยเป็นค่อยไป ระบบที่เกิดจากการเสนอ
ปัญหา ข้อเรียกร้องจากกลุ่มต่าง ๆ กระบวนการดำเนินงานตามลำดับขั้นตอน และเหตุผล
โดยมองประเด็นผลประโยชน์ทั้งที่เป็นตัวเงินและผลได้ผลเสียในรูปแบบต่าง ๆ

ตอนที่ 2 นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

จากบทบาทและความสำคัญของภาษาอังกฤษที่เป็นภาษาสากล ที่ประชากร
โลกใช้เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงข้อมูล และเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน
นับจากจุดเริ่มต้นที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
เป็นภาษาต่างประเทศจนถึงปัจจุบัน ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
ของคนไทยโดยภาพรวมยังอยู่ในระดับที่ต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วน และต้องดำเนินการใน
ระดับนโยบายในภาพรวม ในตอนนี้จึงนำเสนอผลการศึกษาความเป็นมาของการเรียนการ
สอนภาษาอังกฤษ และสาระสำคัญของนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
มีรายละเอียดดังนี้

ความเป็นมาของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกปัจจุบัน
โดยพยายามพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความหลากหลายเพื่อให้เกิด
ความครอบคลุมในด้านความสามารถทางภาษา โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ซึ่งได้รับการ
บรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้นักเรียนทุกคนต้องเรียนในฐานะภาษา
ต่างประเทศ ซึ่งมีวิวัฒนาการตามลำดับขั้นโดยสรุป ดังนี้

1. พ.ศ. 2538 ประกาศนโยบายให้นักเรียนเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษา
ต่างประเทศเป็นภาษาที่ 1 โดยกำหนดให้มีการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาเป็นต้นไป

2. พ.ศ. 2539 ประกาศใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษ พ.ศ. 2539 โดยอบรมครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ส่งเสริมการผลิตสื่อเสริม และการคัดกรองหนังสือเรียน ส่งเสริมให้มีการเปิดโรงเรียนนานาชาติมากขึ้น และอนุญาตให้นักเรียนไทยเข้าเรียนได้ไม่เกินร้อยละ 50 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ส่งเสริมโรงเรียน English Program (EP) คือ โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร

3. พ.ศ. 2546 คณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินงานโครงการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ และเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครู เป็นโครงการ นำร่องใน 30 จังหวัดท่องเที่ยว โดยกำหนดยุทธศาสตร์สำคัญ คือ 1) กำหนดให้โรงเรียนทุกโรงเรียนใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อหลักในการสอนภาษาอังกฤษตลอดชั่วโมง ภาษาอังกฤษ 2) ขยายและสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน English Program (EP) และโรงเรียน Mini English Program (MEP) 3) กำหนดให้ทุกโรงเรียนจัดค่ายภาษาอังกฤษ (English Camp) เป็นกิจกรรมทุกปี 4) พัฒนาครูสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะตามเกณฑ์ที่กำหนด 5) จัดตั้งและพัฒนาศูนย์เครือข่ายพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (English Resource and Instruction Center: ERIC) ให้ครบทุกเขตพื้นที่การศึกษา พัฒนาศูนย์เรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบพึ่งตนเอง (Self-access Learning Center) และชมรมครู ให้เป็นเครือข่ายกับศูนย์ ERIC 6) สนับสนุนเพิ่มเติมโดยประสานงานกับสถาบันการศึกษา/หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้ครูสอนภาษาอังกฤษไปศึกษาและดูงานเพิ่มเติม จัดค่าตอบแทนพิเศษแก่ครูสอนภาษาอังกฤษที่สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) เป็นภาษาอังกฤษ จัดรายการภาษาอังกฤษทางโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ETV) และโทรทัศน์เพื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สนับสนุนการเรียนการสอนด้วย e-learning และ Internet รวมทั้ง สนับสนุนให้ครูผลิตสื่อด้วยตนเอง และ 7) จัดตั้งสถาบันส่งเสริมการสอนภาษาอังกฤษ

4. พ.ศ. 2549 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (พ.ศ.2549 – 2553) เพื่อปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทั้งระบบ โดยปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบสื่อสารและสร้างความเสมอภาคในโอกาสการเรียนภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ คือ 1) ปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน

ภาษาอังกฤษแบบสื่อสาร 2) สร้างความเสมอภาคในการเรียนภาษาอังกฤษอย่างมีคุณภาพ
3) พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบสื่อสาร และ 4) สร้างบรรยากาศการเรียนรู้
ภาษาอังกฤษ และเพิ่มโอกาสการใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน

5. พ.ศ. 2553 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดตั้ง
สถาบันภาษาอังกฤษ ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ
ที่ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอนและการใช้ภาษาอังกฤษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ทั้งระบบ ทั้งด้านการส่งเสริม วิจัยและพัฒนา การนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนรู้ การวัด
ประเมินผล สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้อังกฤษ กิจกรรมพัฒนาทักษะการใช้
ภาษาอังกฤษของนักเรียน การพัฒนาครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาสถานศึกษา
และเครือข่ายการพัฒนารเรียนการสอนทุกระดับ องค์การวิชาชีพด้านการเรียนการสอน
ภาษาอังกฤษการประสานงานความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งภายใน
และต่างประเทศ รวมไปถึงการให้บริการสื่อการเรียนรู้ สื่อ On - line การทดสอบระดับ
ความสามารถด้านภาษาอังกฤษ (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556, หน้า 14 - 15)

6. พ.ศ. 2557 กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำประกาศ เรื่อง นโยบายการ
ปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และเอกสารแนวปฏิบัติตามประกาศ
กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานและสถานศึกษา
ในสังกัดได้นำนโยบายแต่ละด้านไปเร่งดำเนินการ

7. พ.ศ. 2561 ข้อมูลจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561,
หน้า 135 - 137) การปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบันได้ดำเนินการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ
เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้ดีขึ้นภายใต้โลกที่เชื่อมต่อกันแบบไร้พรมแดน และใช้ในการ
แสวงหาองค์ความรู้เพื่อพัฒนาตนเองเพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของ
ประเทศไทย เนื่องจากทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเป็นทักษะที่สำคัญอย่างหนึ่งของการ
ขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2559 - 2560 มีการดำเนินงานที่สำคัญ
ได้แก่ 1) พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับประชาชนทั่วไป นักเรียน และครู
โดยการใช้แอปพลิเคชัน “Echo English” ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและ
ภาคเอกชนช่วยให้ประชาชนทั่วไป นักเรียน นักศึกษา ครู ได้เข้าถึงแหล่งความรู้ในการฝึก
ภาษาได้ง่าย ผ่านสมาร์ทโฟน/แท็บเล็ต โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย บทเรียนออกแบบตาม
หลักสูตรพื้นฐาน เน้นการพัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนด้วยสถานการณ์จริง

ผ่านสื่อวิดีโอที่มีทั้งภาพและเสียง แบ่งเนื้อหาออกเป็นหมวดหมู่ต่าง ๆ เช่น สำนวน ภาษาอังกฤษพื้นฐาน สถานการณ์ทั่วไป การท่องเที่ยว ธุรกิจ วิชาชีพและอื่น ๆ ตามนโยบายของรัฐบาลที่คาดหวังให้ประชาชนคนไทยทุกคนมีความรู้ด้านภาษาอังกฤษทัดเทียมนานาชาติ นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาการเรียนรู้อังกฤษด้วยหลักสูตร Echo Hybrid ภายในโรงเรียน เป้าหมายกว่า 10,000 แห่ง ทั่วประเทศ เป็นแอปพลิเคชันเรียนรู้ภาษาอังกฤษผ่านทั้งสมาร์ทโฟนและแท็บเล็ต นักเรียนทุกคนจะได้รับการทดสอบเพื่อวัดระดับความรู้ด้านภาษาอังกฤษก่อนการเรียนรู้อังกฤษ นักเรียนสามารถฝึกฝนด้านการสื่อสารและการออกเสียงภาษาอังกฤษที่ถูกต้อง และยังกระตุ้นให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ เนื่องจากเรียนด้วยความสนุกสนานและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้แบบกลุ่ม สร้างความสามัคคีในการเรียนรู้ร่วมกัน ส่วนครูผู้สอนจะมีบทบาทในการดูแล ติดตาม ประเมินผล ตลอดจนควบคุมคุณภาพนอกเหนือจากการสอนปกติ 2) การพัฒนาครูแกนนำด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ด้วยค่ายพัฒนาภาษาอังกฤษแบบเข้มข้น (Boot Camp) ทั่วประเทศ รูปแบบที่สำคัญของการฝึกอบรมแบบ Boot Camp มี 5 ด้าน คือ 1) เป็นการจัดค่ายอบรมแบบเข้มข้น 2) มีการสร้างครูแกนนำไปขยายผลทั่วประเทศ 3) ฝึกอบรมกับวิทยากรจากสหราชอาณาจักร 4) ใช้ภาษาอังกฤษตลอดหลักสูตรการอบรม เพื่อพัฒนาความสามารถภาษาอังกฤษ และเทคนิคการสอนของครูสอนภาษาอังกฤษ รวมทั้งกิจกรรมและบริบทในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร และ 5) มีการประเมินทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษ เริ่มอบรมรุ่นที่ 1 ปี 2559 ใช้เวลาฝึกอบรมรุ่นละ 3 สัปดาห์ มีศูนย์ฝึกอบรม 15 ศูนย์ ทั่วประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 มีผู้เข้าอบรมจำนวน 20,000 คน

จากความพยายามที่กล่าวมาเป็นลำดับข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐหลักที่มีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาการศึกษาชาติและรวมทั้งการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพประชากรในวัยเรียนทุกระดับการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามหลักสูตรการศึกษาในทุกระดับ เป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตประจำวันจริงอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องดำเนินมาตรการต่าง ๆ รวมทั้งการกำหนดให้การดำเนินงานเป็นนโยบายระดับชาติ ต่อไป

นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

จากเหตุผลที่ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่มีการใช้อย่างแพร่หลายมาก ภาษาหนึ่ง รวมทั้งเป็นภาษาที่ใช้บันทึกและเผยแพร่องค์ความรู้ที่สำคัญของโลกส่วนใหญ่ รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญและจัดเป็นความจำเป็นเร่งด่วนในการเสริมสร้างสมรรถนะ และทักษะความสามารถด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของคนไทย เพื่อเป็นเครื่องมือเข้าถึง องค์ความรู้และพัฒนาตนเอง ในสภาวะที่ต้องเร่งพัฒนาประเทศให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง ของโลกและรองรับภาวะการค่า การลงทุน การเชื่อมโยงระหว่างประเทศ และการเข้าร่วม เป็นสมาชิกของประชาคมทางเศรษฐกิจที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลาง เพราะระดับ ความสามารถทางการใช้ภาษาอังกฤษของคนไทยยังอยู่ในระดับต่ำมาก จึงเป็นนโยบาย เร่งด่วนที่รัฐบาล โดยนายจาตุรนต์ ฉายแสง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในสมัยนั้น จึงให้มีการจัดทำประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษ และเอกสารแนวปฏิบัติตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการ ปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดได้นำนโยบายแต่ละด้านไปเร่ง ดำเนินการ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับนโยบาย มีเป้าหมายที่ชัดเจนและบรรลุผลตามเจตนารมณ์ ของการจัดการศึกษา โดยประกาศใช้ในวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2557 (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557, หน้า 2) รายละเอียดของนโยบายการปฏิรูป การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. ใช้กรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากล ได้แก่ The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) เป็นกรอบ ความคิดหลักในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของประเทศไทย ทั้งในการออกแบบ หลักสูตร การพัฒนาการเรียนการสอน การทดสอบ การวัดผล การพัฒนาครู รวมถึงการ กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้

2. ปรับจุดเน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เป็นไปตามธรรมชาติ ของการเรียนรู้ โดยเน้นการสื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT) โดยปรับ การเรียนการสอนจากการเน้นไวยากรณ์มาเป็นเน้นการสื่อสารที่เริ่มจาก การฟัง ตามด้วยการพูด การอ่าน และการเขียนตามลำดับ

3. ส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานหลัก ด้วยหลักสูตรแบบเรียนสื่อการเรียนการสอนแต่ด้วยวิธีการที่แตกต่างกันได้ ตามความพร้อมของแต่ละสถานศึกษาและแสดงถึงความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

4. ส่งเสริมการยกระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ได้แก่

4.1 ขยายโครงการพิเศษด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ได้แก่

1) English Program (EP), 2) Mini English Program (MEP) และ 3) International Program (IP) สำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถทางวิชาการสูง 4) English Bilingual Education (EBE) โดยจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และศิลปศึกษาแบบสองภาษา (ภาษาไทย-ภาษาอังกฤษ) และ 5) English for Integrated Studies (EIS) ด้วยการสอน วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์เป็นภาษาอังกฤษ

4.2 พัฒนาห้องเรียนพิเศษภาษาอังกฤษ (Enrichment Class)

เพื่อให้ผู้เรียนที่มีศักยภาพทางภาษาอังกฤษสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารทางสังคม (Social Interaction) และด้านวิชาการ (Academic Literacy) และพัฒนาห้องเรียนสนทนา ภาษาอังกฤษ (Conversation Class) ที่เน้นทักษะการฟังและการพูด อย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรและรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับประกอบอาชีพ โดยเฉพาะสำหรับผู้เรียนที่จะจบ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และในโรงเรียนขยายโอกาส

4.3 จัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความสามารถด้าน

ภาษาอังกฤษ เช่น 1) การเข้าค่ายภาษาอังกฤษแบบเข้ม ระยะ 2 - 4 สัปดาห์ (84 - 170 ชั่วโมง) ในช่วงปิดภาคเรียน สำหรับนักเรียนทั่วไป และค่ายนานาชาติสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถสูง 2) การเพิ่มชั่วโมงเรียน การเรียนอย่างต่อเนื่อง ครึ่งวัน/ทั้งวันหรือมากกว่านั้น รวมทั้ง 3) การจัดสภาพแวดล้อม/บรรยากาศที่ส่งเสริม/กระตุ้นการฝึกทักษะ การสื่อสาร เช่น English Literacy Day, English Zone, English Corner, การประกวดแข่งขัน ต่าง ๆ ป้ายสารนิเทศ และการเพิ่มกิจกรรมการอ่านในและนอกห้องเรียน ด้วยเนื้อหาสาระที่หลากหลาย เป็นต้น

4.4 ให้มีการเรียนการสอนวิชาสนทนาภาษาอังกฤษเป็นการทั่วไป

และมีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบเข้มข้น รวมถึงจัดให้เป็นสาระเพิ่มเติมในลักษณะวิชาเลือกได้ เพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียน ตามความสนใจความถนัด และศักยภาพ

5. ยกระดับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสาร (CLT) และเป็นไปตามกรอบความคิดหลัก CEFR โดยจัดให้มีการประเมินความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษสำหรับครูผู้สอน เพื่อให้มีการฝึกอบรมครู ตลอดจนพัฒนาระบบติดตามแก้ปัญหาและช่วยเหลือครู และให้มีกลไกการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน ที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบและมีความหลากหลายเพื่อตอบสนองความแตกต่าง ของระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษ เพื่อให้สามารถยกระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษได้จริง นอกจากนี้ ควรมีระบบการฝึกฝน และการสอบวัดระดับความสามารถออนไลน์เพื่อการพัฒนาต่อเนื่อง

6. ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยพัฒนาความสามารถทางภาษาของครูและผู้เรียน ส่งเสริมให้มีการผลิต การสรรหา e - content, Learning applications รวมถึงแบบฝึกและแบบทดสอบที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพสำหรับการเรียนรู้ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการใช้ช่องทาง การเรียนรู้ผ่านโลกดิจิทัล เช่น การเรียนรู้การฟัง การออกเสียงที่ถูกต้องตาม Phonics จากสื่อดิจิทัล หนึ่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาควรพิจารณา นโยบายสู่การปฏิบัติให้เหมาะสม กับผลการวัดระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษของครูและผู้เรียน รวมทั้งบริบทและความต้องการของพื้นที่ เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงศักยภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาแต่ละแห่งในทุกสังกัด รวมทั้งบริบทและความต้องการของพื้นที่ที่แตกต่างกัน

อภิชาติ จีระวุฒิ (2557, หน้า 3) กล่าวว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เร่งดำเนินการเพื่อสนองนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยกำหนดแนวปฏิบัติในการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามนโยบายในแต่ละด้าน เพื่อให้หน่วยงานในสังกัด ทั้งหน่วยงานในส่วนกลาง ที่รับผิดชอบดำเนินการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษานำไปดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ดังมีรายละเอียดในแนวปฏิบัติในการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557, หน้า 4 - 20) ดังนี้

1. **ใช้กรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากล** ได้แก่ The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) เป็นกรอบความคิดหลักในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของประเทศไทย ทั้งในการออกแบบ

หลักสูตร การพัฒนาการเรียนการสอน การทดสอบ การวัดผล การพัฒนาครู รวมถึงการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้

เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีทิศทางที่เป็นเอกภาพในการดำเนินการมีเป้าหมายการเรียนรู้และการพัฒนาที่เทียบเคียงได้กับมาตรฐานสากล เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติกระทรวงศึกษาธิการ จึงกำหนดให้ใช้กรอบอ้างอิงทางภาษาของสหภาพยุโรป (The Common European Framework of Reference for Languages : CEFR) เป็นกรอบความคิดหลักในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ กรอบอ้างอิง CEFR คือ มาตรฐานการประเมินความสามารถทางภาษาที่สหภาพยุโรปจัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ การสอน และการประเมินภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ ในปี พ.ศ. 2545 สภาแห่งสหภาพยุโรป ได้กำหนดให้ใช้ตรวจสอบความสามารถทางภาษา ปัจจุบันได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่าเป็นมาตรฐานในการจัดลำดับความสามารถทางภาษาของแต่ละบุคคล CEFR ได้จำแนกผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่มหลักและแบ่งเป็น 6 ระดับความสามารถ ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงระดับความสามารถทางภาษาตามกรอบความคิดหลัก CEFR

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557, หน้า 5)

level group	A		B		C	
Level group name	Basic User ผู้ใช้ภาษาขั้นพื้นฐาน		Independent User ผู้ใช้ภาษาขั้นอิสระ		Proficient User ผู้ใช้ภาษาขั้นคล่องแคล่ว	
level	A1	A2	B1	B2	C1	C2
level name	Breakthrough or beginner	Way stage or elementary	Threshold or intermediate	Vantage or Upper intermediate	Effective Operational Proficiency or advanced	Mastery or proficiency

นอกจากนี้ ยังได้ให้รายละเอียดคำอธิบายระดับความสามารถทางภาษาตามกรอบความคิดหลัก CEFR ตามตาราง 2

ตาราง 2 แสดงรายละเอียดคำอธิบายระดับความสามารถทางภาษาตามกรอบความคิดหลัก CEFR (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557, หน้า 5)

ระดับ	คำอธิบาย
A1	ผู้เรียนสามารถใช้และเข้าใจประโยคง่าย ๆ ในชีวิตประจำวัน สามารถแนะนำตัวเองและผู้อื่น ทั้งยังสามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับบุคคลอื่นได้ เช่น เขาอยู่ที่ไหน รู้จักใครบ้าง มีอะไรบ้าง และตอบคำถามเหล่านี้ได้ ทั้งยังสามารถเข้าใจบทสนทนาเมื่อคู่สนทนาพูดช้าและชัดเจน
A2	ผู้เรียนสามารถใช้และเข้าใจประโยคในชีวิตประจำวันในระดับกลาง เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว การจับจ่ายใช้สอย สถานที่ ภูมิศาสตร์ การทำงาน และสามารถสื่อสารในระดับประโยคในการแลกเปลี่ยนข้อมูลทั่วไปและการใช้ชีวิตประจำวัน สามารถบรรยายความฝัน ความคาดหวัง ประวัติ สิ่งแวดล้อม และสิ่งอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องใช้
B1	ผู้เรียนสามารถพูด เขียน และจับใจความสำคัญของข้อความทั่ว ๆ ไปได้ เมื่อเป็นหัวข้อที่คุ้นเคย หรือสนใจ เช่น การทำงาน โรงเรียน เวลาว่าง ฯลฯ สามารถจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการเดินทางในประเทศที่ใช้ภาษาได้ สามารถบรรยายประสบการณ์ เหตุการณ์ ความฝัน ความหวัง พร้อมให้เหตุผลสั้น ๆ ได้
B2	ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาในระดับดี สามารถใช้ภาษา พูดและเขียนได้แทบทุกเรื่อง อย่างถูกต้องและคล่องแคล่วขึ้น รวมทั้งสามารถจะอ่านและทำความเข้าใจบทความที่มีเนื้อหายากขึ้นได้
C1	ผู้เรียนสามารถเข้าใจข้อความยาว ๆ ที่ซับซ้อนในหัวข้อหลากหลาย และเข้าใจความหมายแฝงได้สามารถแสดงความคิดเห็นความรู้สึกของตนได้อย่างเป็นธรรมชาติโดยไม่ต้องหยุดคิดหาคำศัพท์ สามารถใช้ภาษาทั้งในด้านสังคมการทำงาน หรือด้านการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพูดและเขียนข้อความที่ซับซ้อนได้อย่างชัดเจนและถูกต้องตามโครงสร้างไวยากรณ์ พร้อมทั้งสามารถใช้คำเชื่อมประโยคได้อย่างถูกต้อง

ตาราง 2 (ต่อ)

ระดับ	คำอธิบาย
C2	ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างดีเยี่ยมใกล้เคียงเจ้าของภาษา สามารถใช้ภาษามาตรฐานได้อย่างสละสลวย ถูกต้องตามจุดประสงค์ที่จะสื่อสารได้ดี สามารถอ่าน บทความที่เป็นภาษาต้นฉบับ (โดยเฉพาะด้านวรรณกรรม) ได้เข้าใจ สามารถ และเลือกใช้ภาษาสำหรับพูดและเขียนได้อย่างเหมาะสม

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการดังนี้

1.1 ใช้ CEFR เป็นกรอบความคิดหลักในการตั้งเป้าหมายการจัดการ

เรียนรู้/การพัฒนา โดยใช้ระดับความสามารถ 6 ระดับของ CEFR เป็นเป้าหมายการพัฒนา ผู้เรียนในแต่ละระดับ ทั้งนี้ ในเบื้องต้น กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนา ระดับความสามารถทางภาษาของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้ดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงระดับความสามารถทางภาษาตามกรอบความคิดหลัก CEFR ของผู้เรียน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557, หน้า 6)

ระดับนักเรียน	ระดับความสามารถทางภาษา	ระดับความสามารถทางภาษาตามกรอบ CEFR
ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา (ป.6)	ผู้ใช้ภาษาขั้นเริ่มต้น	A1
ผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา (ม.3)	ผู้ใช้ภาษาขั้นเริ่มต้น	A2
ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.6/ปวช.)	ผู้ใช้ภาษาขั้นอิสระ	B1

ดังนั้น ในการประเมินหรือตรวจสอบผลการจัดการศึกษา หรือผลการพัฒนา ผู้เรียนในแต่ละระดับข้างต้นหน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละระดับควรได้มีการทดสอบหรือ วัดผล โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานที่เทียบเคียงผลคะแนนกับระดับความสามารถทาง ภาษาตามกรอบอ้างอิง CEFR เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาผ่าน เกณฑ์ระดับความสามารถ ที่กำหนดหรือไม่

1.2 ใช้พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยนำระดับความสามารถทางภาษาที่กรอบอ้างอิง CEFR กำหนดไว้แต่ละระดับ มากำหนดเป้าหมายของหลักสูตร และใช้คำอธิบายความสามารถทางภาษาของระดับนั้น ๆ มากำหนดกรอบเนื้อหาสาระที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ดังตัวอย่างคำอธิบายความสามารถ ในตารางที่ 2

1.3 ใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยนำระดับความสามารถทางภาษาและคำอธิบายความสามารถทางภาษาที่กรอบอ้างอิง CEFR กำหนดไว้แต่ละระดับ มาพิจารณาจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสดงออกซึ่งทักษะทางภาษาและองค์ความรู้ตามที่ระบุไว้ เช่น ในระดับ A1 ผู้สอนต้องจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจ ใช้ภาษา แนะนำ ถาม - ตอบ ปฏิสัมพันธ์พูดคุยในเรื่องที่กำหนดไว้ในคำอธิบายดังตารางข้างต้นได้ การเรียนการสอนจึงต้องเน้นให้ ผู้เรียนได้ฟังและพูดสื่อสารเป็นหลัก ผู้เรียนจึงจะมีความสามารถตามที่กำหนด

1.4 ใช้ในการทดสอบและการวัดผล โดยใช้แบบทดสอบ/แบบวัดที่สามารถเทียบเคียงผลได้กับกรอบอ้างอิง CEFR เพื่อให้ได้ข้อมูลระดับความสามารถของผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการทดสอบ เพื่อการจัดกระบวนการเรียนการสอน กิจกรรม หรือสื่อให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็น อันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน/ผู้เข้ารับการทดสอบให้มีความสามารถตามเป้าหมาย/เกณฑ์ที่กำหนด

1.5 ใช้ในการพัฒนาครู โดยดำเนินการ ดังนี้

1) ใช้เครื่องมือในการประเมินตนเอง (self- assessment checklist) ตามกรอบ CEFR เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้ารับการทดสอบและประเมินความก้าวหน้าความสามารถทางภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง

2) ประเมินความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของครูก่อนการพัฒนา โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานตามกรอบ CEFR ในการตรวจสอบระดับความสามารถของครู

3) จัดทำฐานข้อมูลและกลุ่มครูตามระดับเพื่อวางแผนพัฒนา และติดตามความก้าวหน้าในการเข้ารับการพัฒนาตามระดับความสามารถ

4) กำหนดเป้าหมายความสามารถด้านภาษาตามกรอบ CEFR การพัฒนาครูแต่ละกลุ่ม เพื่อนำมาจัดหลักสูตร และกระบวนการพัฒนา ครูให้มีความสามารถในการใช้ภาษาผ่านเกณฑ์และบรรลุเป้าหมายที่กำหนด

5) ใช้แบบทดสอบมาตรฐานตามกรอบ CEFR ทดสอบหลังการพัฒนา เพื่อประเมินหลักสูตรการพัฒนา กระบวนการพัฒนา และความสามารถของครู เทียบเคียงกับเป้าหมายที่กำหนด รวมทั้งจัดกิจกรรมการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

บทบาทหน้าที่หลักของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการนำนโยบายไปใช้มีการกำหนดไว้ ดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่ 1) ศึกษาเอกสาร/คู่มือกรอบอ้างอิงทางภาษา CEFR 2) จัดทำแผนขับเคลื่อนการดำเนินงานในการพัฒนาตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ/จัดทำฐานข้อมูล/สารสนเทศ โดยเน้นให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เป็นไปตามกรอบ CEFR และการทดสอบนักเรียนให้อิงกับกรอบ CEFR 3) จัดทำแผนปฏิบัติการในการพัฒนาโดยใช้ฐานข้อมูลในการยก ระดับครู และนักเรียนให้ถึงเกณฑ์ที่กำหนด 4) เผยแพร่ความรู้ให้แก่ผู้บริหาร ครู นักเรียน บุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง 5) ใช้ CEFR เป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน โดยนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการทดสอบในระดับต่าง ๆ 6) สนับสนุน/ให้ความร่วมมือและเตรียมความพร้อมในการพัฒนา ทดสอบวัดระดับความสามารถทางภาษา และกำกับติดตามความก้าวหน้าทางภาษาของนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา 6) สนับสนุนและเตรียมความพร้อมในการพัฒนา ทดสอบวัดระดับความสามารถทางภาษา และกำกับติดตามความก้าวหน้าทางภาษาของนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา

2. สถานศึกษา มีหน้าที่ 1) ศึกษาเอกสาร/คู่มือกรอบมาตรฐานอ้างอิงทางภาษา CEFR 2) วางแผนดำเนินงานในการเผยแพร่ความรู้ไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเน้นให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เป็นไปตามกรอบ CEFR และการทดสอบนักเรียนให้อิงกับกรอบ CEFR 3) ใช้ CEFR เป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน โดยนำไปใช้ในการวิเคราะห์ความสามารถทางภาษาของนักเรียนและครู การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล 4) สนับสนุน และให้ความร่วมมือจัดนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้ารับการทดสอบวัดระดับความสามารถทางภาษา และนำผลไปใช้ในการเทียบโอน ศึกษาต่อ 5) บริหารจัดการหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นในด้านโครงสร้าง เวลาเรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล เพื่อให้ นักเรียนมีโอกาสเรียนภาษาอังกฤษตามระดับความสามารถ และเรียนรู้จากการจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย

6) วิเคราะห์ แบบเรียน/สื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมในการพัฒนาทักษะทางภาษาตามระดับ CEFR 7) จัดสภาพแวดล้อม กิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านภาษาอังกฤษ และกระตุ้นให้นักเรียนและผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาอังกฤษ 8) จัดทำแผนพัฒนาครู และนักเรียนโดยใช้ฐานข้อมูลจากการประเมินความสามารถด้านภาษาในการยกระดับครู และนักเรียนให้ถึงเกณฑ์ที่กำหนดและส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนพัฒนาตนเอง และพัฒนานักเรียนรายบุคคล

2. ปรับจุดเน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เป็นไปตามธรรมชาติของการเรียนรู้ภาษาโดยเน้นการสื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT)

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้ปรับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจากการเน้นไวยากรณ์มาเป็นเน้นการสื่อสารที่เริ่มจากการฟัง ตามด้วยการพูด การอ่าน และการเขียนตามลำดับ

ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ควรคำนึงถึงธรรมชาติการเรียนรู้ภาษา กระบวนการเรียนการสอนควรมีลักษณะเป็นการเรียนรู้ตามธรรมชาติที่ใกล้เคียงกับการเรียนรู้ภาษาแรก คือ ภาษาไทย ที่เริ่มการเรียนรู้จากการฟังและเชื่อมโยงเสียงกับภาพ เพื่อสร้างความเข้าใจ แล้วจึงนำไปสู่การเลียนเสียง คือ การพูด และนำไปสู่การอ่านและเขียนในที่สุด การจัดการเรียนการสอนจึงควรเป็นการสอนเพื่อการสื่อสารอย่างแท้จริง หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนและจัดการเรียนรู้จึงมีบทบาทภารกิจในการพัฒนาสนับสนุนช่วยเหลือให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ตามธรรมชาติของภาษา เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้และสื่อสารภาษาอังกฤษ

บทบาทหน้าที่หลักของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการนำนโยบายไปใช้มีกำหนดไว้ ดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่ 1) สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามธรรมชาติของภาษา โดยการจัดอบรม ประชุมสัมมนาชี้แจง และสาธิตแก่ครูผู้สอน 2) ดำเนินการพัฒนาครู และจัดกิจกรรมสร้างเสริมบรรยากาศ และกระตุ้นการใช้ภาษาอังกฤษแบบสื่อสาร 3) กระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอนแบบสื่อสาร 4) สร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายต่าง ๆ ในพื้นที่ สนับสนุนให้มีการจัดประชุม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนการสอน

ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 5) จัดกิจกรรมส่งเสริมการฝึกทักษะภาษาอังกฤษแบบสื่อสาร การประกวดแข่งขันทักษะภาษาอังกฤษ 6) จัดตั้งคณะทำงานเพื่อนิเทศ ติดตาม ส่งเสริมให้กำลังใจครูผู้สอนภาษาอังกฤษ

2. สถานศึกษา มีหน้าที่ 1) ประชุมชี้แจง สร้างความเข้าใจและความตระหนักแก่ครูและผู้เกี่ยวข้องถึงการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนภาษาอังกฤษจากการเน้นไวยากรณ์มาเป็นเน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร 2) จัดหาสื่อการจัดการเรียนรู้ สื่อการจัดการเรียนการสอน และสื่อฝึกทักษะภาษาอังกฤษที่เน้นการสื่อสารทักษะตามธรรมชาติการเรียนรู้ภาษา ให้บริการแก่นักเรียน และครู 3) สนับสนุนครูให้พัฒนาตนเองด้วยรูปแบบวิธีการต่าง ๆ 4) ส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมการประชุมสัมมนา อบรม ศึกษาดูงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสาร 5) สนับสนุนส่งเสริมและจัดแข่งขันทักษะทางภาษา รวมทั้งจัดบรรยากาศการใช้ภาษาอังกฤษในสถานศึกษา 6) นิเทศ ติดตาม ให้กำลังใจในการปรับรูปแบบการเรียนเปลี่ยนการสอนใหม่ โดยเน้นเพื่อการสื่อสาร โดยขอความร่วมมือสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดและเครือข่ายในพื้นที่

3. ส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานหลัก

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้จัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยหลักสูตร แบบเรียน สื่อการเรียนการสอนที่เป็นมาตรฐาน แต่สามารถใช้รูปแบบวิธีการที่แตกต่างกันได้ ทั้งนี้ตามความพร้อมของแต่ละสถานศึกษา และแสดงถึงความถนัดและความสนใจของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษา ควรเป็นไปอย่างมีมาตรฐาน สามารถส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนอย่างเท่าเทียม แม้สถานศึกษาจะมีความแตกต่างกันในด้านความพร้อมแต่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรได้เข้าไปมีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีมาตรฐาน และส่งผลที่ดีต่อการพัฒนาความสามารถด้านภาษาอังกฤษของผู้เรียน

บทบาทหน้าที่หลักของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการนำนโยบายไปใช้มีการกำหนดไว้ ดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่ 1) ศึกษารูปแบบและแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามสภาพความพร้อมของสถานศึกษาเตรียม

ความพร้อมศึกษานิเทศก์และบุคลากรของเขตให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถให้คำแนะนำ ปรีกษา แก่สถานศึกษาได้ 2) ร่วมวิเคราะห์และประเมินสภาพความพร้อมของสถานศึกษา และการดำเนินการเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ครบถ้วนตามหลักสูตร 3) ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างมีมาตรฐาน โดยใช้รูปแบบที่พิจารณาว่าเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพ บริบทและความพร้อม โดยประชุม ชี้แจง เผยแพร่ รูปแบบที่แตกต่าง หลากหลายและให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ สื่อ และการจัดค่ายภาษาอังกฤษ แก่สถานศึกษาที่ความพร้อมน้อยหรือไม่มีความพร้อม 4) กำกับนิเทศ ติดตาม สนับสนุน ช่วยเหลือสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอนตามความพร้อม

2. สถานศึกษา มีหน้าที่ 1) วิเคราะห์สภาพความพร้อมของตนเอง โดยคณะกรรมการสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ประชุมพิจารณาข้อมูลที่ได้จากการประเมินด้วยแบบประเมินความพร้อมของหน่วยงานต้นสังกัด 2) จัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างมีมาตรฐาน โดยใช้รูปแบบที่พิจารณาว่าเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพบริบทและความพร้อมของตน 3) เตรียมความพร้อมครูและบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามรูปแบบ 4) ประสานขอความร่วมมือและการสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยงานในพื้นที่/สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาเครือข่าย และผู้เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อม กิจกรรมเสริมสร้างเจตคติ ค่ายภาษาอังกฤษและการจัดสภาพแวดล้อม/บรรยากาศที่ส่งเสริม/กระตุ้นการฝึกทักษะการสื่อสาร 5) ติดตาม ประเมิน จัดระบบการนิเทศภายในในการจัดการเรียนการสอน และให้ขวัญกำลังใจแก่ครูและนักเรียน

4. ส่งเสริมการยกระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ

การยกระดับความสามารถด้านภาษาอังกฤษของผู้เรียน คือ เป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา นอกเหนือจากภารกิจในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษตามที่หลักสูตรกำหนดแล้ว กระทรวงศึกษาธิการมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในทุกกระดับเพื่อยกระดับความสามารถด้านภาษาอังกฤษให้สูงขึ้นและเต็มตามศักยภาพของผู้เรียน โดยการจัดให้มีโครงการ ห้องเรียนและรายวิชาที่เน้นการจัดให้ผู้เรียนมีโอกาสศึกษาเรียนรู้ และใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้น อย่างเข้มข้น เพื่อสนองตอบต่อความต้องการและความสนใจของ

ผู้เรียนชุมชนและสังคม อันจะนำไปสู่การสร้างประชากรให้มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การศึกษาต่อระดับสูงและการทำงาน แนวปฏิบัติในการดำเนินการประกอบด้วย

4.1 การขยายโครงการพิเศษด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่จะเพิ่มจำนวนห้องเรียนสถานศึกษาในโครงการพิเศษในรูปแบบที่หลากหลาย สนองตอบวัตถุประสงค์เฉพาะต่อไปนี้

4.1.1 International Program (IP) เป็นการจัดการเรียนการสอน

ด้วยหลักสูตรนานาชาติสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถทางวิชาการสูง มุ่งจัดการเรียนการสอนให้ได้คุณภาพของโรงเรียนนานาชาติต่อยอดจากโปรแกรม EP โดยที่นอกจากจัดการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ เป็นภาษาอังกฤษ การจัดกิจกรรมเสริมด้านภาษาแล้วเน้นการเรียนวิชาต่าง ๆ รวมทั้งวิชาภาษาอังกฤษที่กำหนดไว้สำหรับผู้ที่จะได้รับประกาศนียบัตรตามหลักสูตรของต่างประเทศ เช่น General Certificate of Secondary Education (IGCSE) ทำความร่วมมือกับโรงเรียน/โปรแกรมของต่างประเทศ นักเรียนจะได้รับประกาศนียบัตร 2 หลักสูตร คือทั้งของไทยและของต่างประเทศ ผู้ปกครองสนับสนุนค่าใช้จ่ายสูง

4.1.2 English Program (EP) เป็นการจัดการเรียนการสอน

ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ โดยจัดสอนเป็นภาษาอังกฤษในวิชาต่าง ๆ สัปดาห์ละไม่น้อยกว่า 18 ชั่วโมง โดยครูชาวต่างชาติเจ้าของภาษา/หรือผู้ที่มีคุณสมบัติเทียบเท่าเป็นผู้สอน ยกเว้นภาษาไทยและรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทยและศิลปวัฒนธรรมไทย การจัดการเรียนการสอนสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลายมุ่งพัฒนาโลกทัศน์ความเป็นสากล ผ่านการเรียนการสอนปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนและกับครูชาวต่างชาติ รวมทั้งบรรยากาศการใช้ภาษาอังกฤษ พัฒนาทักษะ ICT ของนักเรียน และใช้สื่อ ICT ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ นักเรียนใช้หนังสือ สื่อ และสื่อ ICT เป็นภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ โรงเรียนสามารถระดมทรัพยากรจากผู้ปกครองเป็นค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมในการจัดการเรียนการสอนได้ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ

4.1.3 Mini English Program (MEP) เป็นการจัดการเรียน

การสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษในลักษณะเดียวกันกับ EP

แต่นักเรียนเรียนวิชาต่าง ๆ เป็นภาษาอังกฤษไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ชั่วโมง โดยครูชาวต่างชาติเจ้าของภาษา/หรือผู้ที่มีคุณสมบัติเทียบเท่าเป็นผู้สอน ยกเว้นภาษาไทยและรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทย และศิลปวัฒนธรรมไทย โรงเรียนสามารถระดมทรัพยากรจากผู้ปกครองเป็นค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมในการจัดการเรียนการสอนได้ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ

4.1.4 English Bilingual Education (EBE) เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบสองภาษา (ไทย - อังกฤษ) ในวิชาวิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา (ยกเว้นประวัติศาสตร์และศาสนา) และศิลปะ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มโอกาสและเวลาในการเรียนรู้และใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนในโรงเรียนทั้งขนาดเล็กและขนาดกลางที่ขาดความพร้อมในการจัดหาครูต่างชาติมาสอน จัดการเรียนการสอนโดยครูไทยที่ได้รับการพัฒนาและเตรียมความพร้อมอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการออกเสียง (phonics) การใช้ภาษาอังกฤษในชั้นเรียน (classroom languages) เทคนิคและกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบสองภาษาในวิชาดังกล่าวและการวัดและประเมินผล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสนับสนุนด้านสื่อ และแผนการจัดการเรียนรู้สองภาษา ผู้ปกครองไม่ต้องจ่ายเพิ่มเติม

4.1.5 English for Integrated Studies (EIS) เป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นโดยกลุ่มผู้บริหารและครู เพื่อเพิ่มทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียน ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีเป็นภาษาอังกฤษโดยครูไทย เน้นการใช้สื่อการสอนที่เป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งส่วนใหญ่ครูสืบค้นจาก internet มีการใช้ภาษาไทยอธิบายเนื้อหาที่ซับซ้อน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสนับสนุนครูด้านการพัฒนาทักษะการออกเสียง การสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษในชั้นเรียนและอบรมผู้บริหาร ผู้ปกครองสนับสนุนค่าใช้จ่ายบางส่วน โรงเรียนที่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการข้างต้นในข้อ 1 - 3 ต้องแสดงความจำนงและขอรับการประเมินความพร้อมและได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานต้นสังกัดก่อนดำเนินการ เนื่องจากมีข้อกำหนดเกี่ยวกับเงื่อนไขความพร้อม มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนและการระดมทรัพยากรจากผู้ปกครองส่วนข้อ 4 การเข้าร่วมโครงการต้องเข้าสู่กระบวนการเตรียมความพร้อมและการสนับสนุนช่วยเหลือจากสถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานก่อนดำเนินการ ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายและแผนที่จะขยายจำนวนและสนับสนุนสถานศึกษาในโครงการข้างต้นให้มี

จำนวนเพิ่มสูงขึ้นทุกปี

4.2 การพัฒนาห้องเรียนพิเศษภาษาอังกฤษ (Enrichment Class) กระทรวง ศึกษาธิการมีนโยบายให้หน่วยงานและสถานศึกษาดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

4.2.1 จัดห้องเรียนพิเศษด้านภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้เรียนที่มีศักยภาพทางภาษาอังกฤษสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารทางสังคม (Social Interaction) และด้านวิชาการ (Academic Literacy)

4.2.2 จัดห้องเรียนสนทนาภาษาอังกฤษ (Conversation Class) ที่เน้นทักษะการฟังและการพูด อย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง

4.2.3 พัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับประกอบอาชีพ โดยเฉพาะสำหรับผู้เรียนที่จะจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และในโรงเรียนขยายโอกาส

4.2.4 จัดให้มีเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับโรงเรียนในต่างประเทศ (Distance Learning) หรือใช้หลักสูตรร่วมกับสถาบันการศึกษาที่มีมาตรฐาน

4.2.5 สนับสนุนให้โรงเรียนเข้าร่วมโครงการห้องเรียนพิเศษ และมีการบริหารจัดการให้ได้มาตรฐาน และตัวชี้วัด

4.2.6 ประเมินผลการดำเนินโครงการ และมีการพัฒนาผลการดำเนินงานต่อไป

4.3 การจัดให้มีการเรียนการสอนวิชาสนทนาภาษาอังกฤษ กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้หน่วยงานและสถานศึกษาดำเนินการดังนี้

4.3.1 จัดหลักสูตรการเรียนการสอนสนทนาภาษาอังกฤษ เป็นการทั่วไป ในสถานศึกษาและหน่วยงานเพื่อพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรให้มีทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษ

4.3.2 จัดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบเข้มข้น รวมถึงจัดให้เป็นสาระเพิ่มเติมในลักษณะวิชาเลือกได้ด้วย เพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจ ความถนัด และศักยภาพ

บทบาทหน้าที่หลักของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการนำนโยบายไปใช้มีการกำหนดไว้ ดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่ 1) จัดทำแผนในการพัฒนาคุณภาพและการขยายจำนวนห้องเรียนในโครงการพิเศษด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ของเขตพื้นที่การศึกษา 2) สร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนด้านภาษาอังกฤษ ให้เป็นแกนนำและแหล่งเรียนรู้แก่สถานศึกษาที่สนใจ ขยายโอกาสการดำเนินงานโครงการพิเศษด้านภาษาอังกฤษอย่างหลากหลายมากขึ้น 3) ประสานกับสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา โรงเรียนนานาชาติ ในการพัฒนาครูและจัดกิจกรรมทางภาษาอังกฤษของสถานศึกษาในสังกัด 4) ประสานหน่วยงาน/สถานประกอบการที่มีการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อให้นักเรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ และใช้ภาษาในสถานการณ์จริง 5) กำกับติดตามคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนโครงการพิเศษด้านภาษาอังกฤษให้มีมาตรฐาน 6) จัดทำแนวทาง รูปแบบการจัดการศึกษา/เทียบโอนผลการเรียน/ฝึกประสบการณ์ทางภาษาให้สามารถเป็นหน่วยการเรียนในหลักสูตรปกติ 7) ส่งเสริมโรงเรียนในพื้นที่ที่มีศักยภาพและมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนโครงการ English Program (EP) และเพิ่มจำนวนห้องเรียนพิเศษด้านภาษาอังกฤษ

2. สถานศึกษา มีหน้าที่ 1) ใช้สารสนเทศจาก self-assessment checklist และผลการทดสอบภาษาอังกฤษของนักเรียนมาวิเคราะห์และจัดกลุ่มนักเรียนในการเรียนด้านภาษา 2) ใช้มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนโครงการ เกณฑ์ และแนวทางในการประเมินและพัฒนาสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ให้มีความพร้อมในการเปิดโครงการ EP 3) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โครงสร้างเวลาเรียน โปรแกรมการเรียน และวิธีการเรียนการสอนให้มีรายวิชาสนทนาภาษาอังกฤษเพิ่มเติม ภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ และการเรียนร่วมกับโรงเรียนในต่างประเทศ และการเทียบโอนหน่วยการเรียนจากฝึกประสบการณ์ทางภาษาอังกฤษ 4) สนับสนุนการใช้ ICT ในการพัฒนาทักษะ การสนทนาภาษาอังกฤษ จัดสาระเพิ่มเติมเป็นวิชาเลือกภาษาอังกฤษเข้มข้นตามความสามารถ ภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR 5) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ ค่ายภาษาอังกฤษอย่างเข้มข้น การจัดละครภาษาอังกฤษ การแข่งขันทักษะภาษาอังกฤษ 6) กำกับติดตามการประเมินตนเอง/ความก้าวหน้าด้านทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา 7) ให้ขวัญกำลังใจแก่นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ที่มีผลการประเมินทักษะภาษาอังกฤษ หรือใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร

5. ยกระดับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสาร (CLT) และเป็นไปตามกรอบความคิดหลัก CEFR

ครูเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งของความสำเร็จในการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นทักษะที่ต้องอาศัยการเรียนรู้ตามธรรมชาติของภาษา การปฏิสัมพันธ์ การเลียนแบบและการมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และฝึกฝนทักษะ ครูที่มีความสามารถและความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาอังกฤษจะเป็นต้นแบบที่ดีของผู้เรียนในการเรียนรู้และฝึกฝน ครูที่มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอน และการใช้สื่อจะช่วยกระตุ้น สร้างแรงจูงใจ และพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้และการใช้ภาษาของผู้เรียน การพัฒนาครูให้มีความสามารถด้านภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ที่กำหนดตามกรอบอ้างอิง CEFR และมีความรู้ความสามารถด้านการสอนภาษาอังกฤษแบบสื่อสาร (CLT) จึงเป็นความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกหน่วยงานและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ควรเร่งดำเนินการ เพื่อยกระดับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสาร (CLT) และเป็นไปตามกรอบความคิดหลัก CEFR

การดำเนินการตามนโยบายเน้นไปที่การประเมินความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษสำหรับครู เพื่อให้มีการฝึกอบรมครูตลอดจนพัฒนาระบบติดตามแก้ปัญหา และช่วยเหลือครู และให้มีกลไกการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน ที่มีการวางอย่างเป็นระบบและมีความหลากหลายเพื่อตอบสนองความแตกต่างของระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษเพื่อให้สามารถยกระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษได้จริง นอกจากนี้ ควรมีระบบการฝึกฝน และการสอบวัดระดับความสามารถออนไลน์เพื่อการพัฒนาต่อเนื่องด้วย

กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายให้หน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการดังต่อไปนี้

5.1 สํารวจและประเมินความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษสำหรับครูเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษที่เน้นการสื่อสาร (CLT) เพื่อวางแผนและดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามระดับความสามารถภายหลังผลการประเมิน เพื่อให้มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

5.2 พัฒนาระบบติดตามแก้ปัญหาและช่วยเหลือครูเพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพโดยการจ้ระบบการนิเทศ ติดตาม สนับสนุน ช่วยเหลือ

5.3 จัดให้มีกลไกการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน อย่างเป็นระบบและมีความหลากหลายเพื่อตอบสนองความแตกต่างของระดับ ความสามารถ ทางภาษาอังกฤษและวิธีเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้สามารถยกระดับ ความสามารถในการสื่อสารได้จริง

5.4 จัดให้มีการสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษ และความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษที่เน้นการสื่อสาร (CLT) และการพัฒนาครู ผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

บทบาทหน้าที่หลักของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการนำนโยบายไปใช้มีการกำหนดไว้ ดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่ 1) สํารวจครูผู้สอน

ภาษาอังกฤษทุกระดับทุกคน และประเมินความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของ ครูที่สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสาร (CLT) และเป็นไปตามกรอบความคิดหลัก CEFR 2) วิเคราะห์ผลการประเมินความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของครู ส่งเสริมให้ ครูจัดทำแผนพัฒนาตนเอง (ID Plan) และจัดเป็นระบบสารสนเทศเพื่อนำมาใช้เป็นฐานใน การพัฒนาและติดตามความก้าวหน้า 3) จัดหาหน่วยงาน องค์กรที่มีความเชี่ยวชาญ ดำเนินการพัฒนาครูและศึกษานิเทศก์ เพื่อยกระดับความสามารถการจัดการเรียนการ สอนและการวัดประเมินผลที่เน้นการสื่อสาร (CLT) 4) ดำเนินการอบรม พัฒนาดัวยรูปแบบ ต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับสภาพการปฏิบัติงานของครู 5) วางแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบและ นิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งรายงานผลต่อต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 6) วิจัยและพัฒนาเพื่อยกระดับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ เน้นการสื่อสาร (CLT) ของครู 7) กระตุ้นการพัฒนาทักษะการฟัง – พูดภาษาอังกฤษ สำหรับครูและนักเรียน โดยการจัดเวทีแข่งขันกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในและ ต่างประเทศและการให้ขวัญและกำลังใจแก่ครู

2. สถานศึกษา มีหน้าที่ 1) จัดส่งครูผู้สอนภาษาอังกฤษทุกคนเข้ารับ การประเมินความสามารถการจัดการเรียนการสอนเน้นการสื่อสาร (CLT) 2) จัดให้ครู จัดทำแผนพัฒนาตนเองสอดคล้องกับระดับผลการประเมินความสามารถ และตามรูปแบบ

การอบรมที่สอดคล้องกับความถนัด 3) จัดให้ครูเข้ารับการอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ จัดหาอุปกรณ์ สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกในการอบรมตามความเหมาะสม เช่น ระบบ อินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ สถานที่อบรม 4) นิเทศภายใน ติดตามความก้าวหน้าของครูใน การจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลทางภาษาอังกฤษที่เน้นความสามารถใน การสื่อสาร เช่น การเยี่ยมชั้นเรียน การสัมภาษณ์ การนำเสนอผลการพัฒนา แลกเปลี่ยน เรียนรู้ 5) วิจัยและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนและการวัด ประเมินผลทางภาษาอังกฤษที่เน้นความสามารถในการสื่อสาร (CLT) 6) รายงานผลการ พัฒนาแก่หน่วยงานหน่วยงานต้นสังกัดอย่างสม่ำเสมอ

6. ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาเป็น เครื่องมือสำคัญในการช่วยพัฒนาความสามารถทางภาษาของครูและนักเรียน

สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Communication Technology: ICT) เป็นเครื่องมือสำคัญในโลกปัจจุบันที่เข้ามามีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาความสามารถ ทางภาษาของครูและนักเรียน การนำสื่อ ICT มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้ และฝึกฝนทักษะทางภาษาจึงเป็นแนวทางสำคัญในการกระตุ้นและสร้างการเรียนรู้ผ่านโลก ดิจิทัล สื่อที่ดีสามารถนำมาใช้ทดแทนครูได้ โดยเฉพาะในส่วนของ การฝึกฝนเกี่ยวกับการ ออกเสียง การฟังและการพูดซึ่งครูบางส่วนยังขาดความพร้อมและขาดความมั่นใจ อีกทั้ง สื่อยังสามารถใช้ได้ในทุกสถานที่ ทุกเวลา ใช้ฝึกฝนซ้ำๆ ได้อย่างไม่มีข้อจำกัด กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายดังต่อไปนี้

6.1 ส่งเสริมให้มีการผลิต การสรรหา e-content, learning applications รวมถึงแบบฝึกและแบบทดสอบที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพสำหรับการ เรียนรู้

6.2 ส่งเสริมให้มีการใช้ช่องทางการเรียนรู้ผ่านโลกดิจิทัล เช่น การเรียนรู้การฟัง การออกเสียงที่ถูกต้องตาม Phonics จากสื่อดิจิทัล

6.3 การจัดสภาพแวดล้อม/บรรยากาศที่ส่งเสริม/กระตุ้นการฝึก ทักษะการสื่อสาร เช่น English Literacy Day, English Zone, English Corner, การเพิ่ม กิจกรรมการอ่านในและนอกห้องเรียน ซึ่งสามารถจัดหาเนื้อหาสาระ และรูปแบบที่ หลากหลายจากสื่อ รายการโทรทัศน์ สื่อดิจิทัลใน tablet และสารสนเทศจาก website ต่าง ๆ เป็นต้น

บทบาทหน้าที่หลักของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการนำนโยบายไปใช้มีการกำหนดไว้ ดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่ 1) ส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัด ครูและนักเรียนร่วมกันผลิต สรรหา คัดเลือกสื่อตาม core curriculum, learning applications รวมถึงแบบฝึกและแบบทดสอบที่มีคุณภาพสำหรับการเรียนรู้ 2) พัฒนาบุคลากรของเขตให้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้สื่อ ICT ประกอบการเรียนการสอนและใช้ในการฝึกทักษะของนักเรียน 3) ส่งเสริมให้มีการใช้ช่องทางทางการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายทางสังคม (social networks) เพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้และการฝึกฝนทักษะทางภาษา โดยเน้นย้ำให้ใช้ด้วยความระมัดระวังและมีความรับผิดชอบ 4) ปรับปรุง คัดสรร รวบรวมและจัดทำบัญชีสื่อ ICT ประกอบการเรียนการสอน การฝึกทักษะของนักเรียน หลักสูตรการจัดค่ายภาษาอังกฤษ 5) สนับสนุน ช่วยเหลือและสร้างความเข้มแข็งแก่สถานศึกษาให้สามารถดำเนินการจัดค่ายภาษาอังกฤษที่มีประสิทธิภาพ จัดทำทะเบียนผู้ให้ความรู้ เช่น วิทยากรค่าย เพื่อเป็นข้อมูลและให้บริการแก่สถานศึกษาในสังกัด 6) นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการใช้สื่อ ผลการจัดค่ายภาษาอังกฤษ 7) วิจัย และพัฒนารูปแบบและแนวทางการใช้สื่อที่มีประสิทธิภาพ แลเพื่อขยายผลการใช้ให้ครอบคลุม

2. สถานศึกษา มีหน้าที่ 1) ครูและนักเรียนร่วมกันผลิต สรรหา และคัดเลือก สื่อตาม core curriculum, learning applications รวมถึงแบบฝึกและแบบทดสอบมีคุณภาพสำหรับการเรียนรู้ 2) ส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีทักษะการสร้างและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนและสนับสนุนให้ครูร่วมกับนักเรียนผลิตสื่อการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี 3) จัดการเรียนรู้อะกาศและการฟัง การพูดและการออกเสียงที่ถูกต้อง ตาม Phonics ผ่านช่องทางต่าง ๆ ตามบริบทของโรงเรียน 4) ส่งเสริมให้มีการใช้เครือข่ายทางสังคม (social networks) ในการเรียนการสอน เช่น การส่งการบ้าน ผ่าน Facebook หรือ You tube โดยเน้นย้ำให้ใช้ด้วยความระมัดระวังและมีความรับผิดชอบ 5) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองนอกห้องเรียน ผ่านเครือข่ายทางสังคม 6) จัดการเข้าค่ายภาษาอังกฤษแบบเข้ม เน้นสถานการณ์และประสบการณ์จริงที่หลากหลาย ในช่วงปิดภาคเรียน และค่ายนานาชาติสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถสูง 7) พิจารณาเพิ่มชั่วโมงเรียนภาษาอังกฤษ หรือจัดเวลาให้มีการเรียนอย่างต่อเนื่อง ครึ่งวัน/ทั้งวัน/หรือมากกว่า เพื่อให้ให้นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้และฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาอังกฤษมากพอ 8) จัดสภาพแวดล้อม/บรรยากาศที่ส่งเสริม/กระตุ้นการฝึกทักษะการสื่อสาร เช่น English Literacy Day,

English Zone, English Corner, การประกวดแข่งขันต่าง ๆ การจัดทำป้ายนิเทศ และการเพิ่มกิจกรรมการอ่านทั้งในและนอกห้องเรียน ด้วยเนื้อหาสาระหลากหลาย

ทั้งนี้ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาพิจารณานำแนวปฏิบัติตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษข้างต้นไปดำเนินการให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการจำเป็นของพื้นที่ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในควมรับผิดชอบ ให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดต่อไป

การจัดการเรียนการสอนตามสภาพความพร้อมของสถานศึกษา

เพื่อให้สถานศึกษาได้รู้จักสภาพจริงของตนเองและมีแนวทางในการดำเนินงานตามนโยบายที่เหมาะสมกับสถานศึกษาของตน ได้มีการกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามสภาพความพร้อมของสถานศึกษา 3 ด้าน คือ สถานศึกษาที่มีความพร้อมน้อย สถานศึกษาที่มีความพร้อมปานกลาง และสถานศึกษาที่มีความพร้อมสูง ทั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางได้ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ดังนี้

1. สถานศึกษาระดับประถมศึกษา มีแนวดำเนินการ ดังนี้ 1) ประเมินความพร้อมของสถานศึกษาตามแบบประเมินตนเองที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำ 2) กำหนดสภาพความพร้อมของตน 3) พิจารณารูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามสภาพความพร้อมของสถานศึกษาที่น่าเสนอต่อไปนี้ และเลือกรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามสภาพความพร้อม บริบทและความเหมาะสม

2. สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีแนวดำเนินการ ดังนี้ 1) ประเมินความพร้อมของสถานศึกษาตามแบบประเมินตนเองที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำ 2) กำหนดสภาพความพร้อมของตน 3) พิจารณารูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามสภาพความพร้อมของสถานศึกษาที่น่าเสนอในระดับประถมศึกษาต่อไปนี้ และเลือกรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามสภาพความพร้อม มาปรับใช้ให้เข้ากับระดับมัธยมศึกษาตามบริบทและความเหมาะสม

2.1 สถานศึกษาที่มีความพร้อมน้อย

สามารถเลือกรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามบริบท และความเหมาะสมดังนี้

2.1.1 รูปแบบที่ 1 บริบท ไม่มีครูจรรยาเอกภาษาอังกฤษ ครูที่มีไม่ถนัดในการสอนภาษาอังกฤษหรือไม่สามารถจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพแก่นักเรียนได้ และประสานจัดหาครูมาจัดการเรียนการสอนตามปกติไม่ได้

2.1.2 รูปแบบที่ 2 บริบท ไม่มีครูจรรยาเอกภาษาอังกฤษ ครูที่มีไม่ถนัดในการสอนภาษาอังกฤษหรือไม่สามารถจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพแก่นักเรียนได้ แต่ประสานจัดหาครูมาจัดการเรียนการสอนตามปกติได้

2.2 สถานศึกษาที่มีความพร้อมปานกลาง บริบท มีครูจรรยาเอกภาษาอังกฤษ หรือมีครูที่สามารถจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษได้ และมีความพร้อมด้านต่าง ๆ ปานกลาง

2.3 สถานศึกษาที่มีความพร้อมสูง บริบท มีครูจรรยาเอกภาษาอังกฤษ หรือมีครูที่สามารถจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษได้ดีครบทุกชั้น และมีความพร้อมด้านต่าง ๆ สูง

รูปแบบแนวทางการดำเนินการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและการดำเนินงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบในระดับต่าง ๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพิจารณานำแนวปฏิบัติตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษไปดำเนินการให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษาในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในความรับผิดชอบ ให้มีคุณภาพ มุ่งประสิทธิภาพในการลงทุนด้านทรัพยากรทางการศึกษาและประสิทธิภาพที่เกิดกับผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ศักยภาพและทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตอนที่ 3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ในการกำหนดนโยบายใด ๆ นั้น การนำนโยบายไปปฏิบัติถือเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญยิ่งเพราะส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย ดังนั้นการศึกษาด้านกรอบความคิดเชิงทฤษฎี แนวทาง และปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงมีความสำคัญ ผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อย่อยในการนำเสนอ ได้แก่ ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ แนวคิดทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแบบการศึกษาก่อนนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบาย

ไปปฏิบัติ เพื่อให้เข้าใจการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนี้

ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

Pressman and Wildavsky (1973, p. 19) กล่าวว่า การแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติหรือการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ กระบวนการของปฏิสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่มีการกำหนดไว้ก่อนหน้านั้นแล้วกับการกระทำหรือปฏิบัติการทั้งหลายที่มุ่งให้เกิดผลไปตามนั้น ขณะที่ Van Meter and Van Horn (1975, p. 202) ให้ความหมายว่าเป็นการดำเนินการโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในภาครัฐหรือเอกชน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมุ่งที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จโดยตรงตามวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ได้ตัดสินใจกระทำไว้ก่อนหน้านั้นแล้ว โดยที่ Bardach (1977, p. 3) เสนอว่า การนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นเป็นกระบวนการทางการเมืองและมองว่าเป็นเกมการต่อสู้ โดยนิยามว่า กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ กระบวนการของกลยุทธ์เกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในอันที่จะได้มาซึ่งการบรรลุเป้าหมายของพวกเขาทางด้าน Barrett and Fudge (1981, pp. 12 – 13) กล่าวว่า ไม่ควรนิยามการนำนโยบายไปปฏิบัติเฉพาะเรื่องการผลิตอันให้นโยบายเกิดผลเพียงด้านเดียว แต่ควรหมายรวมถึงการสังเกตปรากฏการณ์ที่เป็นจริงที่เกิดขึ้นและการแสวงหาคำอธิบายปรากฏการณ์นั้นว่ามีอะไรเกิดขึ้นบ้าง เกิดขึ้นได้อย่างไร ใจความสำคัญของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัตินี้จะอยู่ที่ว่าอะไรคือสิ่งที่ถูกกระทำ ในด้าน Mazmanian and Sabatier (1989, pp. 20 – 21) ให้ความหมายของการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติว่า หมายถึง กระบวนการในการนำเอา นโยบายพื้นฐานทั่วไปมาดำเนินการให้ลุล่วงไป นโยบายพื้นฐานอาจอยู่ในรูปของกฎหมาย คำพิพากษา คำสั่งของรัฐบาลหรือมติคณะรัฐมนตรีก็ได้

เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ (2551, หน้า 7) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นกิจกรรมของรัฐบาลที่อยู่ในรูปของกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ คำสั่ง บางครั้งการนำนโยบายไปปฏิบัติอาจไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของนโยบาย เนื่องจากมีปัจจัยอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ผลประโยชน์ จำนวนหน่วยงาน ทรัพยากร การสนับสนุนจากผู้มีอิทธิพล เช่นเดียวกับ มยุรี อนุমানราชชน (2553, หน้า 218) ก็กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การแปลงวัตถุประสงค์ในนโยบาย ซึ่งอาจเป็นกฎหมายหรือคำสั่งของรัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรี ให้เป็นแนวทาง/แผนงาน/โครงการ กิจกรรมที่เป็นรูปธรรม ประกอบด้วยการจัดการทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ การวางแผน

โครงการเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ ที่กำหนด การออกแบบองค์กรและการดำเนินงานให้ เป็นไปตามแนวทางการดำเนินงานโครงการ ที่กำหนดไว้ แต่ สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2554, หน้า 481) มองว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบความคิดและ แนวทางการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ชัดเจน ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้าง กรอบความคิดเชิงทฤษฎี โดยมุ่งความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้อง การศึกษาดังกล่าวจะทำให้ทราบว่าปัจจัยด้านใดบ้างที่มีความสำคัญหรือมี อิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในเชิงทฤษฎี และการประยุกต์ใช้ในความเป็นจริง

ในขณะที่ วรเดช จันทรศร (2554, หน้า 193) เห็นว่า การศึกษาการนำ นโยบายไปปฏิบัติเป็นการแสวงหาวิธีการ และแนวทางเพื่อปรับปรุงนโยบาย แผนงาน และ การปฏิบัติงานในโครงการให้ดีขึ้น จึงเน้นการแสวงหาคำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์ หรือสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ภายในกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อ ศึกษาบทเรียน พัฒนาแนวทางและสร้างกลยุทธ์เพื่อให้การนำนโยบายไปปฏิบัติบังเกิด ความสำเร็จ ดังที่ ศุภชัย ยาวะประภาส (2554, หน้า 90) ได้กล่าวถึง การนำนโยบายไป ปฏิบัติจากการสำรวจแนวคิดนักวิชาการต่าง ๆ แล้วสรุปเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1) การนำ นโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการ กล่าวคือ มีขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม ไม่ใช่กิจกรรม ที่เกิดขึ้นชั่วคราวแล้วเลือนหายไป แต่เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องไม่หยุดนิ่ง และแต่ละขั้นตอนมี ความสัมพันธ์กันตลอดเวลา และ 2) การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการดำเนินการให้สำเร็จ ลุล่วงตามเป้าหมายของนโยบาย อีกทางหนึ่ง ศุภณัฐ ทรัพย์นาวิณ (2557, หน้า 143) มองว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติควรพิจารณาใน 2 ส่วน คือ ความหมายในส่วนกิจกรรม หรือด้านการปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการจัดการและการประสานกิจกรรมเพื่อการ เปลี่ยนแปลง ไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการและบรรลุความสำเร็จตามเจตจำนงของนโยบาย โดย กลุ่มบุคคลองค์กร ภาครัฐและเอกชน และในส่วนของความหมายการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในเชิงศาสตร์ภายใต้กรอบการวิเคราะห์นโยบาย หมายถึง การแสวงหาความรู้ ความเข้าใจ ปรากฏการณ์ที่เป็นจริงที่เกิดขึ้นในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อเป็นบทเรียน แนวทาง กลยุทธ์ในการเพิ่มพูนศักยภาพขององค์กรและกลุ่มบุคคลที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ให้สามารถประสานกิจกรรมให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของนโยบายสาธารณะ ด้าน สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์ (สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2561) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของการ วางแผนและการทำงานสู่การปฏิบัติด้วยว่า หากเริ่มต้นการวางแผนที่ดีเท่ากับงานสำเร็จไป

แล้วกว่าร้อยละ 35 ที่เหลืออีกร้อยละ 65 อยู่ que การปฏิบัติที่ดี หากแผนดี - ปฏิบัติดี ก็ถือว่า การทำงานอยู่ในระดับดีมาก หากแผนไม่ดี - ปฏิบัติดี ก็ยังคงอยู่ในระดับดี หากแผนดี - ปฏิบัติไม่ดี อยู่ในระดับพอใช้ แต่หากแผนไม่ดี - ปฏิบัติไม่ดี เป็นเรื่องที่ต้องฝากให้ไปคิด ทบทวนด้วย

สามารถสรุปได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ ขั้นตอนและกระบวนการ แปลงนโยบาย การแสวงหาความรู้ ความเข้าใจ วิธีการ และแนวทางเพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ ของเป้าหมาย การหาแนวทางพัฒนาปรับปรุงนโยบายให้ดีขึ้นโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใน ภาครัฐหรือเอกชน มีกระบวนการดำเนินงานเป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง และสัมพันธ์กัน รวมถึงการสังเกตและอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเป็นการดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วง ตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ขั้นตอนการนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติ

ในขั้นตอนการนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติมีลักษณะเป็นการจัดทำนโยบาย ย่อยรองรับนโยบายใหญ่หรือการจัดทำแผนเพื่อให้เป็นกลไกของนโยบายนั่นเอง ดังนั้นผู้มี หน้าที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องทราบถึงขั้นตอนและปัจจัยที่จะต้องพิจารณาในกระบวนการ ดังกล่าวด้วย จึงจะทำให้การนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติได้ผลดี ขั้นตอนดังกล่าวอาจกำหนด ตาม ลำดับดังเช่นที่ สมภารัตน์ธรรม์ ศิลศิริไช (2554) กล่าวไว้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์นโยบายของหน่วยเหนือ เพื่อให้สามารถตีความ วัตถุประสงค์ แนวทาง และกลไกของนโยบายได้ถูกต้องชัดเจน การวิเคราะห์ที่ดีอาจ จำเป็นต้องศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของนโยบายนั้น แนวความคิดที่อยู่เบื้องหลังของ นโยบาย ลักษณะและกระบวนการก่อเกิดของนโยบายการเข้ามามีบทบาทของกลุ่มสถาบัน หรือผู้นำในการกำหนดนโยบาย ผลของการนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติที่ผ่านมา ตลอดจนการ ปรับเปลี่ยนพัฒนานโยบายนั้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการช่วยให้สามารถตีความหมาย แยกแยะ คาดการณ์และขยายความ วัตถุประสงค์ แนวทาง และกลไกของนโยบายดังกล่าวได้ ถูกต้องลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์นโยบายและแผนของหน่วยงานปฏิบัติ ผู้นำนโยบายของ หน่วยเหนือจำเป็นต้องทราบว่านโยบายนั้นเป็นนโยบายเก่าหรือใหม่ หรือมีการปรับเปลี่ยน จากนโยบายเดิม และนโยบายนั้นได้มีการถ่ายทอดลงเป็นนโยบายหรือแผนของหน่วยงานที่ ตนเองรับผิดชอบแล้วอย่างไร ทั้งนี้เพื่อจะได้นำนโยบายและแผนนั้นมาวิเคราะห์โดยใช้

แนวทางเดียวกันกับการวิเคราะห์นโยบายของหน่วยเหนือแต่จะสามารถวิเคราะห์ได้ละเอียดลึกซึ้งกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านปัญหาการปฏิบัติและผลของการนำมาปฏิบัติ เพื่อนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ประกอบในการวางแผนต่อไป

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย หรือพื้นที่ที่รับผิดชอบ ผู้รับนโยบายก่อนจะจัดทำแผนต่อไป จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของประชากรกลุ่มเป้าหมายหรือปัญหาของพื้นที่ที่รับผิดชอบเป็นการเฉพาะด้าน หากยังไม่มีก็จำเป็นต้องเก็บรวบรวมเพิ่มเติม โดยกำหนดกรอบเพื่อให้เป็นแนวทางในการรวบรวมวิเคราะห์ให้ตรงกับประเด็นหลักที่ต้องการ ในการวิเคราะห์อาจแยกให้เห็นสภาพปัญหาและความแตกต่างของกลุ่มเป้าหมายกลุ่มต่าง ๆ หรือแยกตามพื้นที่ทั้ง 2 ด้าน ทั้งนี้เพื่อให้เห็นระดับของสภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบันและช่องว่างระหว่างเป้าหมายของนโยบายที่หน่วยเหนือต้องการ อันจะนำไปสู่การกำหนดเป้าสำเร็จและความเป็นไปได้ของเป้าหมายที่จะตั้งขึ้นตลอดจนวิธีปฏิบัติและทรัพยากรที่จะต้องใช้

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ศักยภาพของหน่วยงาน ในการวางแผนเพื่อตอบสนองนโยบายนั้นจำเป็นต้องมีการจำแนกเป้าสำเร็จ แนวทางปฏิบัติและทรัพยากรที่ใช้ของแต่ละหน่วยงานที่รับแผนไปปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะแต่ละหน่วยงานนอกจากจะมีปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่อาจแตกต่างกันแล้ว ยังมีศักยภาพและความพร้อมที่แตกต่างกันด้วย ศักยภาพและความพร้อมที่จะปฏิบัติตามนโยบาย ความสามารถที่จะปฏิบัติตามนโยบายให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งโดยทั่วไปพิจารณาได้จากปัจจัย 3 ด้านคือ 1) ปัจจัยด้านโครงสร้างของหน่วยงาน คือ การที่หน่วยงานมีโครงสร้างเล็ก ใหญ่ขนาดใด การจัดหน่วยงาน บทบาท ภารกิจกว้าง แคบเพียงใด ตลอดจนมีการจัดตั้งเก่า ใหม่ อย่างไร โครงสร้างหน่วยงานจะเป็นศักยภาพพื้นฐานที่ช่วยให้หน่วยงานสามารถจะรับนโยบายมาปฏิบัติได้ระดับใด 2) ปัจจัยความพร้อมด้านทรัพยากร คือการที่หน่วยงานมีอัตรากำลังคน เครื่องมือ ตลอดจนงบประมาณเพียงพอสำหรับการรับนโยบายมาปฏิบัติเพียงใด 3) ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการจัดการ คือ ความสามารถหรือสมรรถนะของหน่วยงานงานด้านการจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายของนโยบายนั่นเอง หน่วยงานบางแห่งมีทรัพยากรมากแต่อาจขาดประสิทธิภาพการจัดการ แต่บางหน่วยงานมีประสิทธิภาพในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้สูงทั้ง ๆ ที่มีทรัพยากรจำกัด ต้องนำปัจจัยทั้ง 3 ด้านนี้มาพิจารณาประกอบกันเพื่อประเมินศักยภาพความพร้อมโดยภาพรวมของหน่วยรับนโยบายมาปฏิบัติ และใช้ในการกำหนดเป้าสำเร็จและแนวทางปฏิบัติด้วย

ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของหน่วยงาน ในการวางแผนเพื่อตอบสนองนโยบายใดก็ตามจำเป็นต้องวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย

ขั้นที่ 6 กำหนดเป้าสำเร็จในการวางแผนสนองนโยบาย เมื่อวิเคราะห์เป้าสำเร็จที่ต้องการของนโยบาย ปัญหาความต้องการ และศักยภาพของหน่วยรับนโยบายแล้ว จึงนำเอาผลการวิเคราะห์ในข้อต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นมากำหนดเป้าสำเร็จ โดยแยกเป็นเป้าสำเร็จรวมและเป้าสำเร็จย่อยซึ่งอาจแบ่งกลุ่มพื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายก็ได้ ทั้งนี้การกำหนดเป้าสำเร็จจะต้องคำนึงถึง 1) ความเป็นไปได้ที่จะบรรลุ (Obtainable) 2) สามารถวัดได้ (Measurable) และ 3) ทำทายให้อยากทำจนบรรลุเป้าสำเร็จ (Challenging)

ขั้นที่ 7 กำหนดวิธีปฏิบัติและทรัพยากรที่ใช้ เมื่อสามารถกำหนดเป้าสำเร็จได้เหมาะสมแล้ว มีการตรวจสอบความเป็นไปได้แล้ว ผู้รับนโยบายจำเป็นต้องดำเนินการแปลงนโยบายให้ออกมาเป็นวิธีปฏิบัติที่ต้องมุ่งให้บรรลุเป้าสำเร็จของนโยบายและแผน เพื่อให้สอดคล้องกับแนวดำเนินการในนโยบายด้วย

ขั้นที่ 8 กำหนดองค์การปฏิบัติ ในการรับนโยบายมาปฏิบัติในแต่ละเรื่อง อาจใช้องค์การประจำหน่วยงานที่มีอยู่แล้วก็ได้ หรือบางครั้งนโยบายบางเรื่องต้องการหน่วยงานที่มีลักษณะเฉพาะพิเศษต่างจากหน่วยงานเดิมก็ได้

ขั้นที่ 9 กำหนดวิธีการจัดการ เพื่อให้หน่วยงานล่างสามารถรับแผนหรือนโยบายไปปฏิบัติได้ชัดเจน จำเป็นต้องกำหนดวิธีการจัดการคือการจำแนกกิจกรรมต่าง ๆ และทรัพยากรที่ใช้ให้สัมพันธ์กับเป้าสำเร็จที่ต้องการบรรลุ โดยเฉพาะการสร้างระบบอำนาจการขึ้นด้วย เช่น มีระเบียบ แนวทางปฏิบัติให้มีการตัดสินใจได้ในระดับหนึ่ง เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการจัดการและการปรับเปลี่ยนเป้าสำเร็จ วิธีดำเนินการ ตลอดจนการใช้ทรัพยากรเพื่อให้กิจกรรมเข้ากับสภาพความเป็นจริงของผู้ปฏิบัติ และจะต้องไม่ลืมว่ามีการจัดการในแต่ละระดับของหน่วยงานแตกต่างกันอย่างไรด้วย

ขั้นที่ 10 กำหนดแนววิธีการควบคุมการบรรลุเป้าสำเร็จ ในการกำหนดเป้าสำเร็จและวิธีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ โดยธรรมชาติการทำงานทั่วไปมีแนวโน้มที่จะใช้ทรัพยากรมาก บรรลุเป้าสำเร็จต่ำ ดังนั้นในการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติจึงมักจะต้องมีการควบคุมให้ใช้ทรัพยากรน้อย แต่ได้เป้าสำเร็จสูง การควบคุมดังกล่าวจึงอาจเป็นมาตรฐานเชิงบวกหรือเชิงลบก็ได้ ซึ่งมีขอบข่ายกว้างในทางการจัดการ อาจมีหลายลักษณะได้แก่ การรายงาน การติดตาม การนิเทศ และการประเมินผล ซึ่งถ้าหากจะให้เกิดความชัดเจนแก่ผู้ปฏิบัติก็ควรกำหนดเกณฑ์ชี้วัดความสำเร็จไว้ให้ชัดเจน

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติมีลักษณะเป็นการจัดทำแผนย่อยรองรับนโยบายใหญ่ตามลำดับ คือ การวิเคราะห์นโยบายหลัก พิจารณานโยบายการแปลงเป็นแผนของหน่วยงานที่ตนเองรับผิดชอบ การสำรวจปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย พิจารณาด้านศักยภาพของหน่วยงาน สภาพแวดล้อมของหน่วยงาน การกำหนดเป้าสำเร็จในการวางแผนสนองนโยบาย กำหนดวิธีปฏิบัติและทรัพยากรที่ใช้ กำหนดหน่วยงานปฏิบัติ กำหนดวิธีการจัดการ และกำหนดแนววิธีการกำกับติดตามและควบคุมการบรรลุเป้าสำเร็จ โดยที่ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายจะวัดจากการนำนโยบายไปปฏิบัติแล้วส่งผลกระทบต่อประชาชนที่เกี่ยวข้องอย่างไร

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

เฉลียว ยาจันทร์ (2556, หน้า 37 - 38) กล่าวถึงปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีดังนี้

1. ลักษณะของนโยบาย มีส่วนในการกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายได้แก่ 1) ประเภทของนโยบาย การปฏิบัติตามนโยบายจะมีโอกาสประสบผลสำเร็จมากที่สุด หากนโยบายนั้นเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ น้อยที่สุด และมีความเห็นพ้องต้องกันในวัตถุประสงค์ในระดับสูง 2) ผลประโยชน์ของนโยบายนั้น ๆ ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นกับประสบการณ์ที่ผ่านมา น้ำหนักของผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมที่นโยบายนั้นผลักดันให้เกิดขึ้นมาถ้าการรับรู้มีมากกว่า นโยบายให้ประโยชน์มากกว่านโยบายอื่น โอกาสความสำเร็จก็จะมีมาก 3) ความสอดคล้องกับค่านิยมที่มีอยู่และความต้องการของผู้ที่จะได้รับผลกระทบจากนโยบายนั้น 4) ความเป็นไปได้ในการนำมาทดลองปฏิบัติในลักษณะของโครงการทดลอง มีโอกาสสำเร็จจะมีมากกว่านโยบายที่ไม่สามารถทดลองได้ 5) ความเห็นผลได้ของนโยบาย นโยบายที่สามารถส่งผลที่สามารถเห็นได้ชัดเจน จะมีโอกาสปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จมากกว่านโยบายที่ไม่สามารถชี้ให้เห็นถึงผลที่ชัดเจน 6) คุณภาพของการส่งข้อมูลย้อนกลับ คุณประโยชน์ของการส่งข้อมูลย้อนกลับมีความสำคัญมากต่อความสำเร็จของนโยบาย โดยเฉพาะถ้าเป็นนโยบายที่เสนอการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ

2. วัตถุประสงค์ของนโยบาย เป็นส่วนหนึ่งในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้สำเร็จโดยพิจารณาได้ดังนี้ 1) ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ หากวัตถุประสงค์ไม่ชัดเจน มีโอกาสตีความผิดเป็นสาเหตุทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติล้มเหลวได้ 2) ความสอดคล้อง

เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของวัตถุประสงค์ 3) ความยากง่ายในการรับรู้วัตถุประสงค์ คือ ง่ายต่อความเข้าใจ ความรับรู้ของผู้ที่จะนำไปปฏิบัติว่า นโยบายนั้น ๆ มีวัตถุประสงค์อย่างไร 4) ตัวชี้วัดความสำเร็จของนโยบาย ให้ทราบว่าความสำเร็จของนโยบายนั้นแสดงให้เห็นได้อย่างไร อะไรคือตัวชี้วัดว่านโยบายนั้นประสบผลสำเร็จ จำเป็นต้องมีดัชนีชี้วัดเป้าหมายของนโยบายนั้น ๆ 5) ความไม่เที่ยงตรงของข่าวสารต่อผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ หากแหล่งข้อมูลข่าวสารให้ข้อมูลที่ไม่สอดคล้องในการแปลวัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือมาตรฐานต่าง ๆ ของนโยบาย ข้อขัดแย้งเหล่านั้นจะทำให้การปฏิบัติไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบายที่แท้จริง

3. ความเป็นไปได้ทางการเมือง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไปได้ทางการเมืองได้แก่ 1) การเจรจาระหว่างรัฐบาลและเอกชน ความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์หรือคัดค้านที่เอกชนมีต่อนโยบาย ถ้านโยบายใดจำเป็นต้องมีการเจรจากับกลุ่มธุรกิจเอกชนอยู่เสมอ มีโอกาสที่จะประสบปัญหาเมื่อนำไปปฏิบัติ 2) การสนับสนุนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องนโยบายที่ขาดการสนับสนุนจากกลุ่มผลประโยชน์และบุคคลที่สำคัญในวงการรัฐบาลและรัฐสภา โอกาสที่จะถูกคัดค้านเมื่อนำเข้าพิจารณาในกระบวนการทางนิติบัญญัติ 3) ผลกระทบของนโยบายที่มีต่อกลุ่มอาชีพที่มีอิทธิพล กลุ่มอิทธิพลจะใช้วิถีทางทั้งการเมืองและเศรษฐกิจ เพื่อที่จะยับยั้งการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย 4) การสนับสนุนจากชนชั้นผู้นำ โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาหากขาดการสนับสนุนจากชนชั้นผู้นำโอกาสนำนโยบายไปปฏิบัติก็เกิดขึ้นได้ยาก 5) การสนับสนุนจากสื่อมวลชน นโยบายที่ขาดการสนับสนุนจากสื่อมวลชนมักประสบปัญหาในทางปฏิบัติ 6) การสนับสนุนจากผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งว่าชอบหรือไม่กับนโยบายนั้น

4. ความเป็นไปได้ทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีเกิดขึ้นเร็ว จะส่งผลต่อการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย เทคโนโลยีที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติตามนโยบายที่วางเอาไว้ต้องสอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือภาวะแวดล้อมที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติ ข้อเสนอของนักวิชาการที่ปรึกษาชาวต่างประเทศจะต้องนำมาพิจารณาให้รอบคอบ เพราะอาจไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในประเทศกำลังพัฒนาที่เป็นได้

5. ความพอเพียงของทรัพยากร นโยบายที่จะนำไปปฏิบัติให้สำเร็จนั้น ต้องได้รับการสนับสนุนทางทรัพยากร ทั้งด้านเงิน คน วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะกระทบกับประสิทธิภาพของนโยบาย

6. ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ โดยโครงสร้างของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติมีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบายนั้น พิจารณาจาก 1) ประเภทของหน่วยงาน หน่วยงานที่มีกำลังคน ทรัพยากรอื่นพร้อมอยู่แล้ว มีโอกาสที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติได้สำเร็จมากกว่าหน่วยงานที่ไม่พร้อม 2) โครงสร้างและลำดับชั้นการบังคับบัญชา หน่วยงานขนาดเล็กที่มีระดับชั้นการบังคับบัญชาน้อย จำนวนผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชามาก จะมีโอกาสประสบความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติมากกว่าหน่วยงานขนาดใหญ่ที่มีระดับชั้นสายการบังคับบัญชามากแต่ผู้ใต้บังคับบัญชาน้อย 3) ความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่กำหนดนโยบายความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการ ระหว่างหน่วยงานที่กำหนดและหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติถ้าความสัมพันธ์มีมากโอกาสความสำเร็จก็จะมีมากด้วย

7. กลไกภายในหน่วยงานหรือระหว่างหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ 1) จำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากจำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีมาก ปัญหาในเรื่องการประสานงานจะยิ่งมากขึ้น และหากไม่สามารถประสานกันได้ โอกาสที่นโยบายจะล้มเหลวก็ยิ่งมากขึ้น 2) จำนวนจุดตัดสินใจ ยิ่งมีจำนวนจุดตัดสินใจของนโยบายมาก ความล่าช้าในการปฏิบัติก็ยิ่งมากขึ้น 3) ความสัมพันธ์ดั้งเดิมของหน่วยงานที่ร่วมปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย ถ้าร่วมมือกันดีก็จะทำให้นโยบายสามารถนำไปปฏิบัติได้ผลสำเร็จ ตรงกันข้ามกับหากมีความขัดแย้งดั้งเดิมก็จะนำไปสู่ความล้มเหลว 4) การแทรกแซงของหน่วยงานระดับนโยบาย อาจประสบปัญหาหากถูกแทรกแซงจากหน่วยงานระดับบนมากเกินไป

8. ทศนคติของผู้ที่นำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายที่ขัดกับความรู้สึกพื้นฐานหรือผลประโยชน์ของผู้ปฏิบัติอาจได้รับการคัดค้านหรือปฏิบัติอย่างไม่เต็มใจ ทศนคติที่อาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบาย พิจารณาดังนี้ 1) ทศนคติที่มีต่อวัตถุประสงค์ของนโยบาย โดยนโยบายที่ผู้ปฏิบัติจะนำไปปฏิบัติได้ดี ต้องเป็นนโยบายที่ผู้ปฏิบัติเข้าใจ เห็นด้วยและรู้สึกผูกพัน 2) ผลกระทบที่จะมีต่อพฤติกรรมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายที่มีผลให้ผู้ปฏิบัติต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปจากแนวคิดที่เคยปฏิบัติเป็นเวลาช้านาน มักประสบความสำเร็จล้มเหลว 3) ความขัดแย้งที่มีต่อค่านิยมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ถ้าผู้นำนโยบายไปปฏิบัติไม่เห็นด้วยกับนโยบาย หรือเลือกปฏิบัติเฉพาะส่วนที่ไม่ขัดต่อค่านิยมที่ตนยึดถือ โอกาสที่จะทำให้นโยบายล้มเหลวก็สูง 4) ผลกระทบที่มีต่องาน อำนาจ ศักดิ์ศรีและผลประโยชน์ของผู้นำเอานโยบายไปปฏิบัติ ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมักจะหลีกเลี่ยงหรือดื้อไม่ปฏิบัติตามนโยบายที่ขัดกับผลประโยชน์ของตน

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติมีหลายประการด้วยกัน คือ ลักษณะของนโยบาย วัตถุประสงค์ของนโยบาย ความเป็นไปได้ทางการเมือง ความเป็นไปได้ทางเทคโนโลยี ความพอเพียงของทรัพยากร ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ กลไกภายในหน่วยงานหรือระหว่างหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และทัศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ โดยปัจจัยต่าง ๆ ต้องได้รับการวิเคราะห์อย่างระมัดระวังและใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติด้วยความสอดคล้องกัน

วรเดช จันทรศร (2554, หน้า 463 – 466) ได้บูรณาการผลการศึกษาโดยใช้ทฤษฎีนิรนัยและทฤษฎีอุปนัย โดยอาศัยหลักวิเคราะห์ข้อมูลเชิงตรรกะหรือหลักเหตุและผลเปรียบเทียบกับปัจจัยต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาในแต่ละวิธีแล้วสามารถสรุปเงื่อนไข/ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ จำแนกได้ 12 ด้าน โดยแต่ละด้านมีองค์ประกอบย่อยดังต่อไปนี้

1. ด้านนโยบาย มีองค์ประกอบ ได้แก่ นโยบายที่จะประสบความสำเร็จในการนำไปปฏิบัติควรเป็นนโยบายเก่าหรือเคยดำเนินการมาก่อน มีการระบุแนวทางในการแก้ไขปัญหาชัดเจน ช่วยให้กำหนดโครงสร้างการปฏิบัติงานได้ง่าย มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ชัดเจน เป็นนโยบายที่มีทฤษฎีรองรับ สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและสอดคล้องกับนโยบายอื่น ๆ เป็นนโยบายที่สอดคล้องกับความเป็นจริง มีตัวชี้วัดและมาตรฐานมีความชัดเจน นโยบายดังกล่าวช่วยให้เกิดประสิทธิผลในการดำเนินงานและ มีการนำมาทดลองใช้ในกลุ่มเป้าหมายบางส่วน
2. ด้านการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ประกอบด้วย ขั้นตอนของการปฏิบัติงานมีความชัดเจน มีความสอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายหลักมีแนวทางปฏิบัติงานชัดเจน เข้าใจง่าย มีกฎระเบียบในการปฏิบัติงานพอดี และมีความยืดหยุ่นมีการกำหนดบทลงโทษและการให้รางวัลอย่างเป็นระบบ มีการจัดสรรอำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานอย่างชัดเจน
3. ด้านทรัพยากร ประกอบด้วย ทรัพยากรทางการเงินมีจำนวนมากพอ มีความพร้อมการจัดสรรทรัพยากรทางการเงินมีความเหมาะสม มีการกระจายทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ
4. หน่วยงาน/องค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีโครงสร้างของหน่วยงาน/องค์กรไม่ซับซ้อน สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างดี ปฏิสัมพันธ์และ

เครือข่ายภายในองค์กรไม่มีความซับซ้อน มีความยืดหยุ่นในการดำเนินงาน มีกฎระเบียบในการดำเนินงานพอสมควร มีบุคลากรน้อย กระบวนการติดต่อสื่อสารเป็นระบบและไม่เป็นทางการ มีระบบการสื่อสารแบบเปิด มีลักษณะของการเรียนรู้ มีมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีประสิทธิภาพความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

5. ผู้บริหารและผู้นำกำหนดนโยบาย ประกอบด้วย ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีทักษะ และความสามารถในการบริหารงาน รู้จักการใช้อำนาจตามอำนาจหน้าที่ มีกระบวนการตัดสินใจไม่ซับซ้อน สนับสนุนนโยบาย มีส่วนร่วมกับนโยบาย ผู้กำหนดนโยบายเข้าใจสภาพการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน สร้างความผูกพันต่อสมาชิกด้วยกัน มีความสามารถในการแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว

6. บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ประกอบด้วย การคัดสรรคนให้เหมาะสมกับงาน ผู้ปฏิบัติงานมีบุคลิกภาพที่ดี มีทัศนคติที่ดีต่อนโยบาย มีทักษะและความรู้ความสามารถ ยอมรับในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย มีความเต็มใจและพอใจในงานที่ทำ มีการตอบสนองเป็นไปในทิศทางเดียวกับนโยบาย มีการทำงานเป็นทีม มีความจงรักภักดีต่อองค์กร ขอบเขตของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อผู้ปฏิบัติงานมีน้อย สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากนโยบายได้ดี มีความสามารถในการเจรจาต่อรอง ได้รับการฝึกอบรม มีความสามารถในการเรียนรู้จากประสบการณ์ได้อย่างรวดเร็ว

7. สภาพแวดล้อม ประกอบด้วย สภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเปลี่ยนแปลงน้อย ไม่มีการคัดค้านนโยบายจากฝ่ายต่าง ๆ ไม่ส่งผลกระทบต่อศีลธรรมของสังคม ได้รับการสนับสนุนทางการเมืองและกฎหมาย ได้รับการสนับสนุนจากส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่น บุคคลภายนอกเข้าไปมีส่วนร่วมได้พอสมควร สื่อมวลชนให้ความสนใจต่อปัญหา สภาพแวดล้อมของนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติสอดคล้องกัน

8. กลุ่มเป้าหมาย/ประชาชนผู้รับบริการ เป็นกลุ่มเป้าหมายมีทัศนคติที่ดีต่อนโยบาย ได้รับการสนับสนุนจากประชาชน ประชาชนเข้าใจในประโยชน์และผลเสียที่ตามมา

9. การประสานงานและความร่วมมือ ประกอบด้วย การประสานงานมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว การสื่อสารระหว่างองค์กรมีความสม่ำเสมอ จำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีน้อย ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานมีประสิทธิภาพ

10. การประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย รูปแบบของสื่อมีความครอบคลุมทันสมัย และเข้าถึงประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ส่งเสริมการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

มากยิ่งขึ้น

11. การวางแผนและการควบคุม ประกอบด้วย มีประสิทธิภาพในการดำเนินการควบคุม วิธีการควบคุม ดูแล และการประเมินผลการปฏิบัติงานมีมาตรฐาน มีมาตรการในการกระตุ้นส่งเสริม

12. มาตรการในการตรวจสอบและประเมินผล ประกอบด้วย มีการประเมินผลสะท้อนกลับที่อยู่ในกระบวนการวางแผน และการออกแบบแผนงาน/โครงการ มีการประเมินผลระหว่างการดำเนินการ การประเมินผลไม่ส่งผลกระทบต่อบุคลากร ผู้ปฏิบัติงาน

จากการพิจารณาผลงานของนักวิชาการที่ได้กล่าวมา เพื่อให้เกิดความผิดพลาดข้างต้นน้อยที่สุดหรือไม่เกิดเลย ควรพิจารณานำเกณฑ์การวัดที่สมบูรณ์ที่สุดมาใช้ ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า การวัดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น สามารถวัดได้จากเงื่อนไขหรือมิติต่าง ๆ ที่ วรเดช จันทรศร (2554, หน้า 106 – 109) สรุปไว้ดังต่อไปนี้ มิติที่หนึ่ง เป็นการมองผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติออกเป็น 3 ระดับ คือ 1) ผลผลิต (Outputs) คือ นโยบายที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีผลผลิตที่ครบถ้วนตามเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ สามารถใช้เกณฑ์การวัดด้านปริมาณ เวลา ค่าใช้จ่าย คุณภาพและความพึงพอใจ 2) ผลลัพธ์ (Outcomes) คือผลที่เกิดต่อจากผลผลิต นโยบายที่ประสบความสำเร็จนั้นจะต้องมีผลลัพธ์ที่พึงปรารถนา สามารถวัดได้โดยพิจารณาถึงประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายได้รับนโยบาย และ 3) ผลลัพธ์สุดท้าย (Ultimate Outcomes) คือ นโยบายที่ประสบความสำเร็จนั้น ทั้งผลผลิตและผลลัพธ์โดยรวมจะต้องส่งผลให้เกิดการพัฒนาประเทศ มิติที่สอง ผลของความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาหรือผลกระทบที่ไม่ดีต่อนโยบายหรือโครงการอื่น ๆ ต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาความเชื่อถือนโยบายต้องไม่มีปัญหาทางด้านมาตรการของนโยบายที่นำไปปฏิบัติ กล่าวคือ ผลที่ได้จากการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่คุ้มกับสิ่งที่เสียไป และมิตินี้ต้องพิจารณาว่าไม่มีปัญหาทางด้านมนุษยธรรมหรือศีลธรรม มิติที่สาม ผลรวมของการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งหมด ต้องก่อให้เกิดผลของการพัฒนาประเทศที่พึงปรารถนา โดยจะเห็นได้ว่าในการวัดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ใน 3 มิตินี้เป็นแนวคิดที่ลึกซึ้งยิ่งไปกว่าพิจารณาเพียงผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) เพียงอย่างเดียว จะต้องคำนึงถึงผลลัพธ์สุดท้าย (Ultimate Outcomes) เพื่อส่งผลให้เกิดการพัฒนาประเทศ

ชนเสฏฐ สุกภาต (2562, หน้า 27) ได้สรุปถึงข้อเสนอยุทธศาสตร์ในการนำนโยบายทางการศึกษาไปปฏิบัติให้บรรลุผล โดยได้กำหนดข้อเสนอเป็น 13 ยุทธศาสตร์ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนี้ 1) วิเคราะห์และส่งต่อนโยบาย 2) เรียนรู้ปัญหาเพื่อแก้ไขและป้องกัน 3) ใช้ผลการวิจัยให้เป็นประโยชน์ 4) นำทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ 5) พัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อนโยบาย 6) ติดตาม ประเมินและวิจัยเพื่อพัฒนา 7) มุ่งชนะสิ่งต่อต้านการเปลี่ยนแปลง 8) มุ่งเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 9) ศึกษาอนาคตเพื่อวิสัยทัศน์ ริเริ่มและสร้างสรรค์ 10) ทบทวนข้อวิจารณ์ต่อการศึกษา 11) ทบทวนข้อเสนอเพื่อปฏิรูปการศึกษา 12) ทบทวนเพื่อเข้าใจในนโยบาย และ 13) พัฒนาตัวแบบกระบวนการนโยบายของหน่วยงาน

จากที่กล่าวข้างต้น การนำนโยบายสู่การปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่ต้องใช้เวลา ทรัพยากรและความสามารถของบุคคลผู้นำไปปฏิบัติ โดยระหว่างดำเนินการอาจมีการปรับปรุงโครงสร้างขององค์กร แก้ไขระเบียบ กฎหมายที่รองรับการปฏิบัติ ตลอดจนการจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ ต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อกิจกรรมนั้น เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้น การนำนโยบายสู่การปฏิบัติจึงเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก ดังคำกล่าวที่ว่า “การวางแผนที่ดีทำให้ประสบความสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง” โดยอีกครึ่งหนึ่งที่จะทำให้แผนบรรลุผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์นั้นอยู่ที่ขั้นตอนการนำแผนไปสู่การปฏิบัตินี้เอง

ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ

สัญญา เคนาภูมิ และ บุรฉัตร จันทรแดง (2562, หน้า 95 – 116)

มีความเห็นว่านโยบายสาธารณะเป็นความพยายามในการมุ่งตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาของประชาชนและสังคมโดยส่วนรวม โดยเริ่มจากการกำหนดปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ และตามมาด้วยการนำนโยบายสาธารณะนั้นไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผล ในอดีตนโยบายต้องผ่านการกลั่นกรองมาแล้ว แต่เมื่อนำไปปฏิบัติจริงกลับพบว่า นโยบายส่วนใหญ่มักเกิดความล้มเหลวที่หาสาเหตุแน่ชัดไม่ได้ จนเป็นผลทำให้นโยบายนั้น ๆ ต้องถูกยกเลิกไปในที่สุด ดังนั้น การให้ความสำคัญในการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ จึงถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเพิ่มสมรรถนะของรัฐหรือผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในการสนองตอบต่อความต้องการของสังคมส่วนรวมและทำให้นโยบายประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ให้ได้มากยิ่งขึ้น ในการทำความเข้าใจกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ นักวิชาการ

ได้ใช้แนวคิดทฤษฎีและตัวแบบซึ่งมีระเบียบวิธีศึกษาคลายคลึงกับขั้นตอนของการกำหนดนโยบาย โดยแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วย

1. ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติจากบนลงล่าง (Top – down

Theories of Implementation) ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับศักยภาพของผู้กำหนดนโยบายที่จะกำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบายให้ชัดเจนและควบคุมการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีสมมติฐานที่ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเริ่มต้นมาจากการตัดสินใจของรัฐบาลกลาง ได้รับอิทธิพลจากการวิเคราะห์ระบบ เน้นที่กลองดำที่อยู่ตรงกลาง และถือว่านโยบายมีผลต่อผลลัพธ์โดยตรง และมักไม่สนใจผลกระทบของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติที่มีต่อการให้บริการตามนโยบาย การศึกษาตามแนวนี้จะมองว่านโยบายเป็นปัจจัยนำเข้า (inputs) และการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นผลผลิต (outputs) แนวทางนี้ให้ความสำคัญกับการตัดสินใจกำหนดนโยบาย บางครั้งจึงถูกมองว่า เป็นแนวการศึกษาที่เน้นบทบาทการใช้อำนาจของผู้นำ ผลงานของนักวิชาการที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ Pressman & Wildavsky (1973), Van Meter & Van Horn (1975), Bardach (1977) และ Sabatier & Mazmanian (1983)

2. ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติจากล่างขึ้นบน (Bottom – up

Theories of Implementation) ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับผู้ปฏิบัติระดับพื้นที่ในฐานะผู้ให้บริการและมองการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการต่อรองที่เกิดในเครือข่ายของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ เกิดขึ้นช่วงปลายทศวรรษ 1970 – 1980 เป็นการโต้แย้งทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติจากบนลงล่าง การศึกษาหลายอย่างในทฤษฎีนี้ ชี้ให้เห็นว่า ผลลัพธ์อย่างเป็นทางการที่เกิดขึ้นไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายและการเชื่อมโยงเชิงสาเหตุ โดยผลที่ได้จากทฤษฎีจากบนลงล่างที่เกิดขึ้นก็อาจไม่เป็นจริงด้วย นักทฤษฎีของกลุ่มนี้สนใจศึกษาสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในระดับการรับบริการ และสาเหตุที่แท้จริงที่มีผลต่อการปฏิบัติในระดับล่าง การเริ่มศึกษาจากระดับล่าง โดยระบุว่า กลุ่มของผู้มีบทบาทในการให้บริการที่แท้จริงเป็นอย่างไร ปฏิเสธแนวคิดที่ว่า นโยบายเริ่มมาจากระดับบนและส่งลงมาให้ผู้ปฏิบัติระดับล่างเพื่อปฏิบัติตามให้มากที่สุด แต่มองว่า การใช้ดุลพินิจในการให้บริการระดับล่างเป็นปัญหาที่แท้จริงมากกว่า ผลงานนักวิชาการที่สำคัญในกลุ่มนี้ ได้แก่ Lipsky (1971), Elmore (1980) และ Hjerm (1982)

3. ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติแบบผสม (Hybrid Theories of

Implementation) ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติจากบนลงล่างและล่างขึ้นบนเป็น

ประเด็นโต้แย้งทางวิชาการอยู่หลายปี จึงมีนักวิจัยหลายคนพยายามสังเคราะห์ทฤษฎีทั้งสองเข้าด้วยกัน เช่น Elmore (1985), Sabatier (1986) และ Goggin et al (1990) เป็นต้น ทฤษฎีผสมนี้รวมเอาองค์ประกอบทั้งสองฝ่ายเข้าด้วยกันเพื่อปิดจุดอ่อนของแต่ละฝ่าย เช่น ทฤษฎีบนลงล่างเน้นการเริ่มต้นจากข้างบน มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างทฤษฎีทั่วไป ยึดถือตามแนวกระบวนการและขั้นตอนนโยบาย เน้นการนำการตัดสินใจระดับบนไปปฏิบัติ ยึดประชาธิปไตยแบบตัวแทนหรือตัวแบบผู้นำ ส่วนทฤษฎีล่างขึ้นบนเริ่มต้นจากล่างและขยายออกไปด้านข้าง มีจุดมุ่งหมายที่จะพรรณนาและอธิบายปฏิกริยาของผู้มีบทบาทในการให้บริการถือว่าขั้นตอนนโยบายไปปฏิบัติแยกไม่ออกจากขั้นตอนการก่อรูป หรือยึดตามหลักการหลอมรวม (fusionist model) มากกว่าจะกระจายออกไป ทั้งยังปฏิเสธขั้นตอนของนโยบายว่าไม่มีทางที่ระดับบนจะคุมระดับล่างได้ครอบคลุม เพราะระดับล่างมีดุลพินิจและผลประโยชน์เป็นของตัวเอง ส่วนด้านประชาธิปไตยนั้น ทฤษฎีล่างขึ้นบนยึดประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม นอกจากผู้นำแล้วยังต้องคำนึงถึงเจ้าหน้าที่ระดับท้องถิ่น ภาคเอกชนและกลุ่มเป้าหมายด้วย การผสมตามทฤษฎีใหม่ข้างต้นทำให้เกิดแนวทางบูรณาการขึ้นมาจำนวนมาก เช่น งานของ Scharpf (1978), Heritier (1980), Ripley & Franklin (1982) และ Winter (1990)

นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการที่ได้นำเสนอแนวคิดสำหรับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในการทำความเข้าใจกับกระบวนการ ในที่นี้ขอนำเสนอผลจากการประมวลแนวคิดนักวิชาการแล้วนำเสนอเป็นตัวแบบการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ดังนี้

Van Meter and Van Horn (1975) ได้เสนอกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) เพื่อการศึกษากระบวนการ นำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นผลงานจากการปรับปรุงเอกสารที่นำเสนอต่อการประชุมประจำปีของสมาคมรัฐศาสตร์ สหรัฐอเมริกา คือ การนำเอากรอบทฤษฎีองค์การซึ่งได้แก่ การเปลี่ยนแปลงองค์การ (Organization Change) การควบคุมองค์การ (Organization Control) องค์การที่ซับซ้อน (Complex Organization) และการจัดองค์การเสียใหม่ (Re - organization) นำเอาวรรณกรรมเกี่ยวกับผลกระทบจากการพิพากษาตัดสินคดี (The Impact of judicial Decision) และการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ (Studies of Intergovernmental Relations) มาใช้ในการออกแบบทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Theory of Policy Implementation) จากกรอบทฤษฎีดังกล่าว Van Meter and Van Horn พัฒนาตัวแบบการศึกษากระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ (A model of the policy implementation process) ขึ้นโดยให้ความสนใจความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อ

การปฏิบัติ (Performance) คือ ปัจจัยด้านนโยบาย ได้แก่ มาตรฐานและวัตถุประสงค์ นโยบายและทรัพยากร ซึ่งปัจจัย 2 ประการ เป็นตัวแปรภายนอก (External Variables) ในขณะที่ตัวแปรภายใน (Internal Variables) ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติ

Van Meter and Van Horn (1975) ได้ตั้งชื่อตัวแบบว่า “A model of the policy implementation process” ซึ่งประกอบด้วย ตัวแปรหลัก 6 ตัวแปร คือ

1. มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (Standards and Objectives)
2. ทรัพยากร (Resources)
3. การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ

(Inter – organizational Communication and Enforcement Activities)

4. ลักษณะขององค์กรในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Characteristics of the Implementing Agencies)

5. เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง (Economic, Social and Political conditions)

6. การเห็นด้วยของผู้ปฏิบัติ (The Disposition of Implementations)

Sabatier and Mazmanian (1980) เสนอกรอบการศึกษากำหนดนโยบายไปปฏิบัติในปี 1980 โดยให้ชื่อบทความว่า “The Implementation of Public Policy: A Framework of Analysis” เพื่อใช้เป็นกรอบการศึกษาวิจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติในลักษณะที่เป็นการสร้างบูรณาการ (Integration) จากกรอบการศึกษากำหนดนโยบายไปปฏิบัตินี้ นักวิชาการในยุคต่อมาเรียกว่า “กรอบการศึกษากำหนดนโยบายไปปฏิบัติ ยุคที่ 2” (Second Generations Frameworks) Sabatier and Mazmanian ได้พัฒนากรอบทฤษฎีขึ้นจากการบูรณาการผลงานที่สำคัญ 4 ชิ้น คือ 1) งานของ Martin Rein Rabinovitz ที่ศึกษาถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดขึ้นจากความสอดคล้องของตัวแปรที่สำคัญสามตัวแปร (Imperatives) 2) งานของ Eugene Bardach ที่มองว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องของวิธีการที่ผู้ปฏิบัติเล่นเกมกัน 3) งานของ Paul Berman ที่ศึกษากำหนดนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาคและจุลภาค และ 4) งานของ Van Meter and Van Horn ที่ได้เสนอตัวแบบเชิงระบบของการนำนโยบายไปปฏิบัติ Sabatier and Mazmanian กล่าวว่า กรอบการศึกษากำหนดนโยบายไปปฏิบัติที่พัฒนาขึ้นมา เป็นตัวแบบที่อุดช่องโหว่ของกรอบทฤษฎีที่กล่าวถึงมาตรฐานและวัตถุประสงค์การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ ลักษณะขององค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และ

การเมือง นโยบาย ทรัพยากร การเห็นด้วยของผู้ปฏิบัติ

การปฏิบัติข้างต้น เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นและบทบาทที่สำคัญของการวิเคราะห์ การนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ การชี้ชัดให้ได้ว่าปัจจุบันได้ส่งผลต่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายตลอดทุกขั้นตอนของกระบวนการ นำนโยบายไปปฏิบัติโดยแบ่งกลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ โดยให้ขั้นตอนของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นตัวแปรตาม และเสนอเป็นตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติสาระสำคัญ ดังนี้

1. กลุ่มตัวแปรด้านความสามารถของกฎหมาย ในการแก้ไขปัญหา

(Tractability of the Problems) ประกอบด้วยตัวแปรที่สำคัญ 4 ตัวแปร คือ

1.1 ความสามารถทางทฤษฎีที่มีความเที่ยงตรงต่อการแก้ปัญหาและสามารถใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่แก้ปัญหาได้ (Valid Technical Theory and Technology)

1.2 ความแตกต่างในพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายที่จะต้องควบคุม (Diversity of Target Group Behavior)

1.3 อัตราส่วนร้อยละของประชากรที่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Percentage Target Group)

1.4 ขอบเขตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายที่จะต้องเปลี่ยนแปลง (Extent of Behavioral Change)

2. กลุ่มตัวแปรด้านความสามารถของกฎหมาย ในการกำหนดโครงสร้างการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Ability of Statute to Structure Implementation) ประกอบด้วยตัวแปรที่สำคัญ 7 ตัวแปร คือ

2.1 การกำหนดนโยบายจะต้องอาศัยพื้นฐานทางทฤษฎีที่มีความเที่ยงตรง (Validity of Causal Theory) โดยพิจารณาทั้งในแง่ความเที่ยงตรงทางวิชาการ (Technical Validity) และประสิทธิผล ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Implementation Effectiveness)

2.2 ความถูกต้อง ความชัดเจนในการจัดลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ (Precision and Clear Ranking)

2.3 ทรัพยากรปฏิบัติมีงบประมาณเพียงพอ (Financial Resources)

2.4 การผนึกกำลังตามลำดับชั้นทั้งภายในและระหว่างสถาบันที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (Hierarchical Integration)

2.5 กฎการตัดสินใจของหน่วยปฏิบัติ เอื้อต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย (Decision Rules of Implementing Agency)

2.6 บุคคลหรือหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติมีความผูกพันกับการนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ (Assignment to Implementing Agencies/Officials) โดยพิจารณาจากหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องเห็นว่านโยบายที่นำไปปฏิบัติมีความสำคัญอยู่ในระดับสูง (High Priority) และนโยบายนั้นต้องกำหนดให้ข้าราชการที่นำนโยบายไปปฏิบัติเป็นผู้นำชั้นสูงสุดยอด (Top Implementing Officials) ที่ได้รับเลือกมาจากสาขาสังคม (Social Sectors) ซึ่งให้การสนับสนุนวัตถุประสงค์ของนโยบาย

2.7 การเข้ามามีส่วนร่วมในการนำนโยบายไปปฏิบัติของบุคคลภายนอก (Formal Access by Outsiders) โดยพิจารณาจากกลุ่มเป้าหมาย ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์และสถาบันนิติบัญญัติ บริหารและตุลาการโดยสรุปการร่างนโยบายที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ในระดับสูงจะต้องมีลักษณะเป็นไปตามเงื่อนไขที่กล่าวถึงข้างต้น

3. กลุ่มตัวแปรที่ไม่ใช่เงื่อนไขของกฎหมาย (Non-Statutory Variables Affecting Implementation) ประกอบด้วย ตัวแปรที่สำคัญ 6 ตัวแปร คือ

3.1 เงื่อนไขของการแปรผันทางด้านเศรษฐกิจ-สังคม และเทคโนโลยี (Socio-Economic Conditions and Technology)

3.2 ความสนใจของสื่อมวลชนต่อการแก้ปัญหา (Media Attention)

3.3 การสนับสนุนจากประชาชน (Public Support)

3.4 การเปลี่ยนแปลงทางทรัพยากรและทัศนคติของประชาชนที่มีต่อนโยบาย (Resources and Attitude of Constituency Groups)

3.5 นโยบายได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากอำนาจของการเป็นผู้นำ (Support from Sovereignty)

3.6 ความผูกมัดและทักษะของผู้นำในการดำเนินงาน (Commitment and Leadership skill of Implementing Officials)

โดยสรุปการพิจารณาตัวแปรในกลุ่มที่ 2 เป็นการกำหนดโครงสร้างขั้นพื้นฐานทางกฎหมาย ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องทางการเมืองในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนการพิจารณาตัวแปรกลุ่มที่ 3 เป็นการพิจารณาถึงความผันแปรของเงื่อนไขต่าง ๆ ที่มีอยู่นอกเหนือนโยบาย แต่เป็นเงื่อนไขที่มี การเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและขณะเดียวกันก็ส่งผลกระทบต่อกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติมากเช่นเดียวกัน

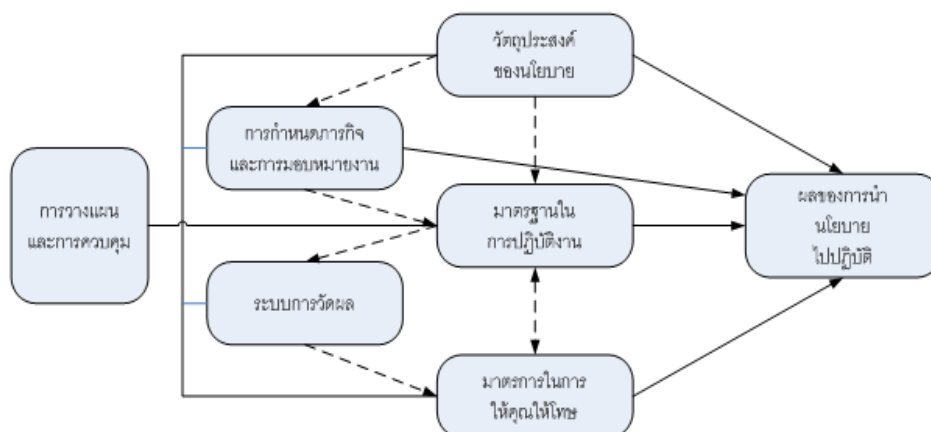
ตัวแบบการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ในการศึกษาที่เกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ นั้น มีนักวิชาการที่นำเสนอตัวแบบเชิงทฤษฎีของการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไปอยู่หลายตัวแบบในการนำมาอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังจะได้ยกมาเป็นตัวอย่างพอสังเขป ดังนี้

ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของ วรเดช จันทรศร เกิดจากการศึกษาผลงานของนักวิชาการที่มีชื่อเสียงหลายท่านและสังเคราะห์ออกมาเป็นตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ครอบคลุมในสิ่งที่นักวิชาการในอดีตกล่าวไว้มากถึง 6 ตัวแบบ ได้แก่ 1) ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล 2) ตัวแบบทางด้านการจัดการ 3) ตัวแบบด้านการพัฒนาองค์การ 4) ตัวแบบด้านกระบวนการของระบบราชการ 5) ตัวแบบการเมือง และ 6) ตัวแบบเชิงบูรณาการ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (วรเดช จันทรศร, 2551, หน้า 129 - 146)

1. ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล (Rational Model)

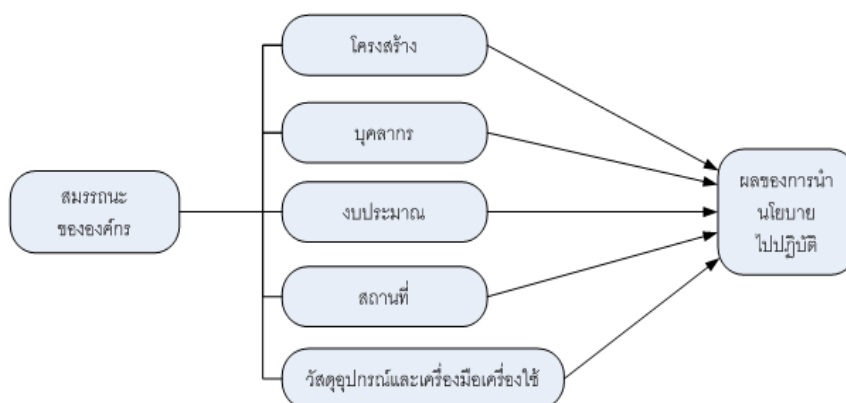
ตัวแบบนี้ยึดการกำหนดวัตถุประสงค์และภารกิจที่ชัดเจน มีการมอบหมายงาน มีการกำหนดมาตรฐานการทำงานให้แก่หน่วยงานย่อยต่าง ๆ ขององค์การ ระบบการให้ทุนให้โทษ มีระบบวัดผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจว่าอะไรคือเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่ผู้กำหนดนโยบายต้องการ ช่วยให้ผู้ปฏิบัติสามารถกำหนดภารกิจมอบหมายงานหรือกำหนดความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบาย การประสานการปฏิบัติงานจะราบรื่น นอกจากนี้การกำหนดมาตรฐานในการทำงานยังก่อให้เกิดระบบการประเมินผลที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ ง่ายต่อผู้บริหารนโยบายที่จะควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายได้ตลอดเวลาและต่อเนื่อง ระบบการประเมินผลที่สมบูรณ์และการมีมาตรฐานในการทำงานที่เด่นชัดจะช่วยเสริมสร้างให้มาตรฐานการปฏิบัติงานสูงขึ้นอีกด้วย

ภาพประกอบ 2 ตัวแบบที่ยืดหลักเหตุผล ของวรเดช จันทรศร
แหล่งที่มา: วรเดช จันทรศร (2554, หน้า 131)

2. ตัวแบบด้านการจัดการ (Management Model)

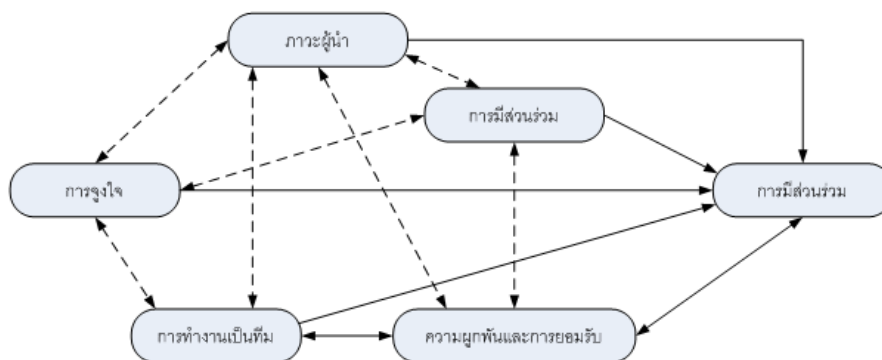
ตัวแบบนี้ตั้งอยู่บนแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีองค์กร เน้นให้ความสำคัญไปที่สมรรถนะขององค์กรเพราะเชื่อว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับองค์กรที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติว่ามีขีดความสามารถที่จะปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความคาดหวังเพียงใด นโยบายที่จะประสบความสำเร็จได้จะต้องอาศัยโครงสร้างขององค์กรที่เหมาะสม บุคลากรที่อยู่ในองค์กรจะต้องมีความรู้ความสามารถทั้งทางด้านการบริหารและด้านเทคนิคอย่างเพียงพอ องค์กรยังต้องมีการวางแผนเตรียมการหรือมีความพร้อมทั้งด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ และงบประมาณ

ภาพประกอบ 3 ตัวแบบทางด้านการจัดการ ของวรเดช จันทรศร
แหล่งที่มา: วรเดช จันทรศร (2554, หน้า 134)

3. ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์กร (Organization Development Model)

ตัวแบบนี้เน้นศึกษาปัญหาของการนำนโยบายไปปฏิบัติในแง่ของการสร้างความผูกพันและการยอมรับ เพื่อมุ่งสนองต่อความต้องการทางจิตวิทยาและทางสังคมของมนุษย์ เน้นการมีส่วนร่วมขององค์กรเป็นสำคัญ จากความเชื่อพื้นฐานที่ว่า การนำนโยบายมาปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จจะเป็นเรื่องของการตั้งใจ การใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม การสร้างความผูกพันของสมาชิกในองค์กร การมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการยอมรับ รวมทั้งการสร้างทีมงานมากกว่าการมุ่งใช้การควบคุมหรือใช้อำนาจของผู้บังคับบัญชา เพราะการแบ่งว่าการกำหนดนโยบายมาจากระดับสูง และการปฏิบัติตามเป็นของระดับล่างเป็นสิ่งที่ขัดกับความเป็นจริง การทำให้ผู้ปฏิบัติเห็นความสำคัญของนโยบายและเห็นความสำเร็จของนโยบายคือความสำเร็จของผู้ปฏิบัติและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน จึงน่าจะส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติมากกว่ากลยุทธ์อื่น ๆ

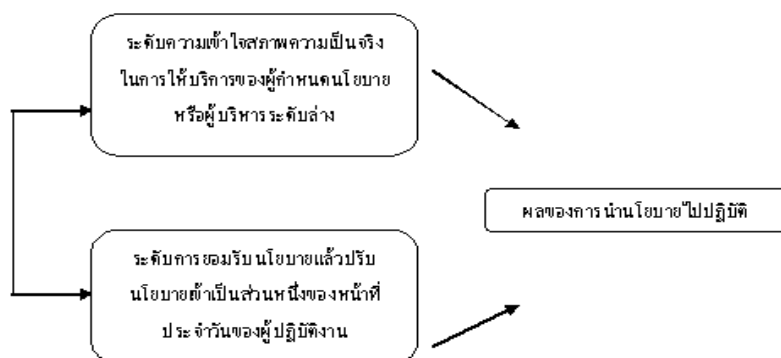

ภาพประกอบ 4 ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์กรของ วรเดช จันทรศร
แหล่งที่มา: วรเดช จันทรศร (2554, หน้า 136)

4. ตัวแบบทางด้านกระบวนการของระบบราชการ (Bureaucratic Processes Model)

ตัวแบบนี้พัฒนามาจากแนวคิดของนักสังคมวิทยาองค์กรที่มองสภาพความเป็นจริงทางสังคมในองค์กร โดยเชื่อว่าอำนาจขององค์กรไม่ได้อยู่ที่ตำแหน่งอย่างเป็นทางการ แต่มีอยู่กระจัดกระจายในองค์กร กล่าวคือสมาชิกทุกคนมีอำนาจในการใช้วิจารณญาณ โดยข้าราชการที่มีหน้าที่ติดต่อและให้บริการประชาชน โดยที่ผู้บังคับบัญชาไม่อาจควบคุมได้ นโยบายใหม่ ๆ ที่มีผลกระทบหรือเปลี่ยนแปลงวิถี

ชีวิตประจำวันของข้าราชการเหล่านี้มักจะไร้ผล นอกจากข้าราชการจะยอมรับหรือปรับนโยบาย แนวทางการปฏิบัติเหล่านั้นให้เป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ประจำวัน ดังนั้นความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงไม่ใช่เป็นเรื่องของการบริหารที่ขาดประสิทธิภาพ แต่เกิดจากผู้กำหนดนโยบายหรือผู้บริหารนโยบายไม่เข้าใจสภาพความเป็นจริงของการปฏิบัติในหน่วยงานราชการมากกว่า

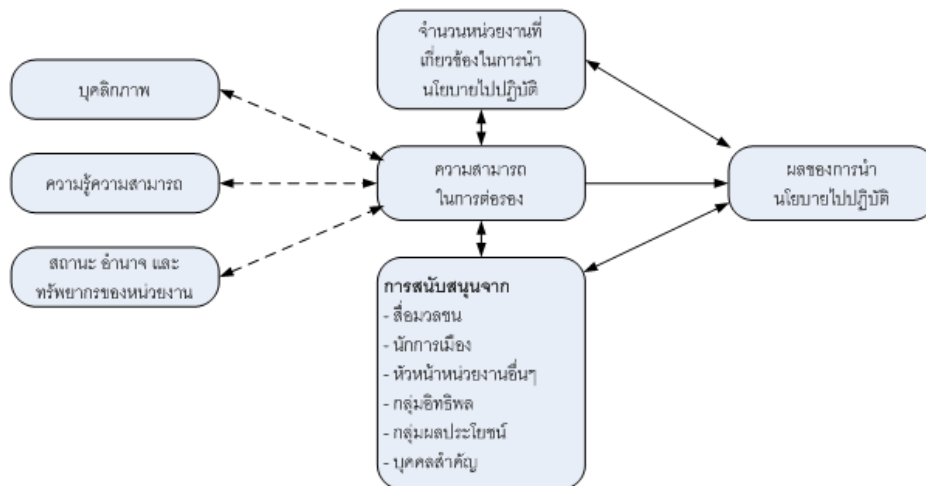

ภาพประกอบ 5 ตัวแบบทางกระบวนการของระบบราชการของวรวงศ์ จันทรรศ
แหล่งที่มา: วรวงศ์ จันทรรศ (2554, หน้า 138)

5. ตัวแบบทางการเมือง (Political Model)

ตัวแบบนี้เชื่อว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดจากความสามารถของบุคคลที่เป็นตัวแทนองค์กร กลุ่ม หรือสถาบัน และความสัมพันธ์กับปัจจัยภายนอกองค์กร โดยเห็นว่าการสร้างการยอมรับ และการมีส่วนร่วม เป็นสิ่งที่ยากที่จะเกิดขึ้นได้ แต่ความขัดแย้ง เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้นในองค์กรและในระบบสังคมทั่วไป การหวังที่จะให้ทุกฝ่ายเห็นชอบและปฏิบัติตามนโยบายเป็นสิ่งที่ยาก เพราะนโยบายคือการเมือง เป็นเรื่องของการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าให้แก่สังคมซึ่งจะมีทั้งผู้ได้ประโยชน์และผู้เสียประโยชน์ และเป็นเรื่องธรรมดาที่ทุกฝ่ายจะต้องปกป้องผลประโยชน์ของตนเองก่อน ดังนั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเป็นเรื่องของการเผชิญหน้า การบริหารความขัดแย้ง การแสวงหาผู้สนับสนุนหรือการยอมรับ การโฆษณาชวนเชื่อ การรู้จักสร้างเงื่อนไขและการหาข้อต่อรองในการจัดสรรทรัพยากรทั้งระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล หน่วยงาน ตลอดจนองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยส่วนหนึ่งต้องอาศัยความสามารถในการเจรจา สถานะของอำนาจและทรัพยากรที่มีอยู่ของหน่วยงานในฐานะที่จะใช้เป็นเครื่องมือต่อรองของบุคคลที่เป็นตัวแทนขององค์กร จำนวนหน่วยงานที่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้อง การสนับสนุนจากนักการเมือง สื่อมวลชน กลุ่มอิทธิพล

และกลุ่มผลประโยชน์ บุคคลสำคัญต่าง ๆ รวมถึงสภาพความแตกต่างทางด้านบุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ ความชำนาญในการต่อรองของผู้เล่นแต่ละคนเป็นสำคัญ

ภาพประกอบ 6 ตัวแบบทางการเมือง ของวรเดช จันทรศร

แหล่งที่มา: วรเดช จันทรศร (2554, หน้า 140)

6. ตัวแบบเชิงบูรณาการ (Integrated Model)

เป็นตัวแบบที่รวบรวมแนวคิดของทั้ง 5 ตัวแบบเข้าไว้ด้วยกัน

โดยมุ่งแสวงหาผลกระทบของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งแบ่งการพิจารณาออกเป็น 3 มิติด้วยกัน ได้แก่ มิติที่หนึ่ง เป็นการวัดความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบายจากผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบสุดท้ายที่เกิดขึ้น มิติที่สองเป็นการวัดถึงผลกระทบของนโยบาย และมิติที่สาม เป็นการวัดว่าผลของนโยบายนั้นสามารถส่งประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวมได้หรือไม่ ส่วนตัวแปรอิสระที่นำมาพิจารณานั้น มาจาก 4 ปัจจัยด้วยกัน คือ สมรรถนะขององค์กร ประสิทธิภาพในการวางแผนและการควบคุม ภาวะผู้นำและความร่วมมือ และการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก รายละเอียด ดังนี้

6.1 ตัวแปรด้านสมรรถนะขององค์กรหรือหน่วยงานที่นำ

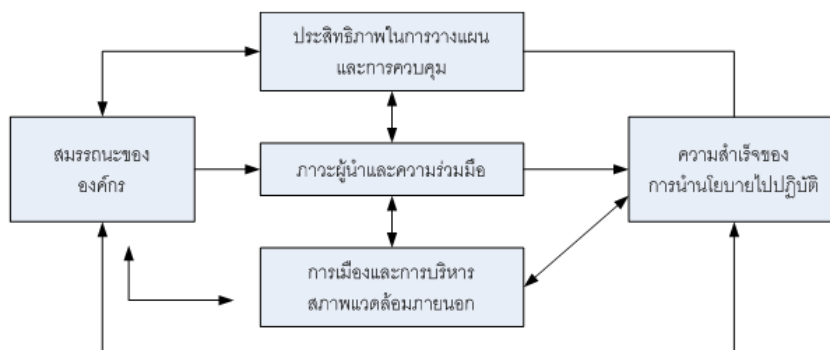
นโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยย่อย ๆ อีก 5 ปัจจัย คือโครงสร้างองค์กร งบประมาณ บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่ ซึ่ง วรเดช จันทรศร ได้สรุปว่านโยบายจะสามารถสำเร็จได้นั้นส่วนหนึ่งมาจากความแข็งแกร่งของสมรรถนะที่องค์กรมี กล่าวคือ องค์กรจะต้องมีโครงสร้างทางภายนอกและภายในที่แข็งแกร่ง เช่น มีโครงสร้างที่กะทัดรัด

มีระบบการตัดสินใจมีระบบข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสารที่ดี บุคลากรมีความรู้ ความสามารถและมีจำนวนเพียงพอ มีงบประมาณเพียงพอและมีระบบการจัดสรร งบประมาณที่มีประสิทธิภาพ มีวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนเทคโนโลยีที่ ทันสมัย ช่วยให้การดำเนินนโยบายขององค์กรมีความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและมีสถานที่ สะดวกสบาย

6.2 ตัวแปรด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและการควบคุม เป็นเงื่อนไขสำคัญในการสร้างให้เกิดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วย เงื่อนไขต่าง ๆ คือความชัดเจนและความเป็นไปได้ของวัตถุประสงค์และ เป้าหมายของนโยบายการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน การกำหนดมาตรฐานใน การทำงาน ระบบการติดตามควบคุม และประเมินผลนโยบาย และความเป็นธรรมชาติของ มาตรการในการให้คู้คุณให้โทษ

6.3 ตัวแปรด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือ กล่าวคือ การนำ นโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จได้ ผู้บริหารในหน่วยงานจะต้องใช้ภาวะผู้นำที่ เหมาะสมรู้จักใช้วิธีจูงใจในเชิงบวกแก่ผู้ปฏิบัติงาน เช่นมีการให้รางวัลชมเชยหรือยกย่อง สามารถสร้างให้สมาชิกองค์กรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเพื่อสร้างให้เกิดความผูกพัน และการยอมรับจากสมาชิกคนอื่น ๆ และรู้จักการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ

6.4 ตัวแปรด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อม ภายนอกตัวแปรนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างให้เกิดความสำเร็จของการนำนโยบาย ไปปฏิบัติเพราะแนวคิดที่ว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นเกิดจาก ความสามารถของผู้เล่นหรือบุคคลที่เป็นตัวแทนขององค์กร กลุ่ม หรือสถาบัน เพราะ ความสัมพันธ์กับปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กร ตัวแปรนี้ประกอบไปด้วยปัจจัย ย่อยอีกหลายประการ เช่น ระดับการสนับสนุนหรือต่อต้านจากฝ่ายต่าง ๆ จำนวน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และระดับการพึ่งพาที่ต้องมีระหว่างหน่วยงาน ความสามารถในการ เจริญต่อรองต่อสภาพแวดล้อมภายนอกความสามารถในการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

ภาพประกอบ 7 ตัวแบบเชิงบูรณาการ ของวเรเดช จันทรศร

แหล่งที่มา: วเรเดช จันทรศร (2554, หน้า 144)

7. ตัวแบบสหองค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

เป็นตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Van Meter and Van Horn (1975, p. 453) ที่พบในผลงานที่ชื่อ “The Policy Implementation: A Conceptual of Framework” ซึ่งรวบรวมผลการศึกษาและแนวคิดต่าง ๆ ที่นำแนวคิดสำคัญมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากรอบแนวคิดทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ 3 แนวคิดได้แก่ 1) ทฤษฎีองค์การ โดยเฉพาะการศึกษาการทำงานภายใต้การเปลี่ยนแปลงขององค์การหรือนวัตกรรมและการควบคุม 2) ผลกระทบของนโยบายสาธารณะ โดยเฉพาะการตัดสินใจของกระบวนการยุติธรรม และ 3) การเลือกศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐ โดยเน้นการศึกษาเฉพาะกรณี เกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในองค์การและการควบคุมเป็นหลัก มีการพัฒนาตัวแบบทางทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติที่อธิบาย 6 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติดังนี้ (Van Meter and Van Horn, 1975, pp. 463 – 474)

7.1 มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย คือปัจจัยที่กำหนดรายละเอียดของเป้าหมายของนโยบาย การวัดผลการปฏิบัติตามนโยบายจะทำได้ชัดเจนระดับใดนั้น ขึ้นอยู่กับความชัดเจนของการกำหนดมาตรฐานนโยบายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ดังนั้นมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายจะต้องมีความสอดคล้องกับความเป็นจริง ตัวแปรนี้จึงเป็นตัวแปรที่สำคัญในกระบวนการสื่อสารระหว่างองค์กรและผู้ปฏิบัติ ซึ่งหากผู้ปฏิบัติมีความเข้าใจและให้ความยอมรับในวัตถุประสงค์ของนโยบาย อาจทำให้นโยบายนั้นถูกนำไปปฏิบัติอย่างราบรื่น (วเรเดช จันทรศร, 2551, หน้า 122 – 123)

7.2 ทรัพยากรของนโยบาย คือสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการบริหารนโยบาย เพราะนอกจากนโยบายจะต้องมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และตัวชี้วัดที่เป็นมาตรฐานแล้วนโยบายยังต้องมีทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติด้วย โดยหมายรวมถึงเงินงบประมาณ ผลประโยชน์ตอบแทนอื่น ๆ รวมถึงสิ่งเสริมทั้งปวงที่กำหนดไว้ในแผนงานและโครงการ ที่เป็นตัวเร่งให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยทั่วไปในแง่ของหลักการการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ทรัพยากรที่มักเป็นปัญหาคืองบประมาณ ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติจะพบว่าหลายครั้งงบประมาณไม่เพียงพอ แต่หลายครั้งแม้มีงบประมาณที่เพียงพอ แต่ก็ยังมีปัญหาที่เกิดขึ้นได้ จึงเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ทรัพยากรนโยบายที่เป็นตัวเงินเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะทำให้นโยบายบรรลุผล (วรเดช จันทรศร, 2551, หน้า 123; และ จุมพล หนีมพานิช, 2554, หน้า 200 – 204)

7.3 การสื่อสารระหว่างองค์กรและการบังคับใช้ หมายถึง การสื่อสารเกี่ยวกับมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายเพื่อให้ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ แต่ละหน่วยงานที่ร่วมรับผิดชอบมีความรู้ความเข้าใจสอดคล้องตรงกันในทุกลำดับชั้นขององค์กร เนื่องจากการสื่อสารเป็นกระบวนการที่มีความซับซ้อน บางครั้ง ผู้สื่อสารเองก็เป็นอุปสรรคในการสร้างความเปิดเผยของข้อมูลข่าวสาร การสร้างความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องมีกระบวนการสื่อสารที่ชัดเจน เทียบตรง และสม่ำเสมอ ที่สำคัญต้องไม่ปิดบังข่าวสารระหว่างกัน ประกอบไปด้วยกิจกรรมการกระตุ้นและการสนับสนุนที่สำคัญ 2 ลักษณะคือ 1) การให้คำแนะนำด้านเทคนิคและความช่วยเหลือโดยหน่วยงานระดับบน เพื่อช่วยให้หน่วยงานระดับล่างดำเนินการตามที่ต้องการ และ 2) หน่วยงานระดับบนอาจพิจารณาให้การสนับสนุนได้หลายรูปแบบทั้งเป็นผลด้านลบและด้านบวกต่อหน่วยงานระดับล่าง การสื่อสารที่ดีต้องมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้วย ซึ่งการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพก็คือการใช้ทรัพยากรในขั้นต่ำสุดโดยทรัพยากรดังกล่าวอาจจะเป็นเวลา อย่างหนึ่งที่มีการใช้ในการสื่อสาร ส่วนการสื่อสารที่มีประสิทธิผลหมายถึงข้อมูลที่ส่งกับความหมายของข้อมูลที่ส่งมีความตรงกัน หรือข่าวสารที่ผู้รับข่าวสารแปลตรงกับข่าวสารที่ผู้ส่งข่าวสารตั้งใจส่ง เป็นต้น (วรเดช จันทรศร, 2551, หน้า 123 – 125; จุมพล หนีมพานิช, 2554, หน้า 204 – 206)

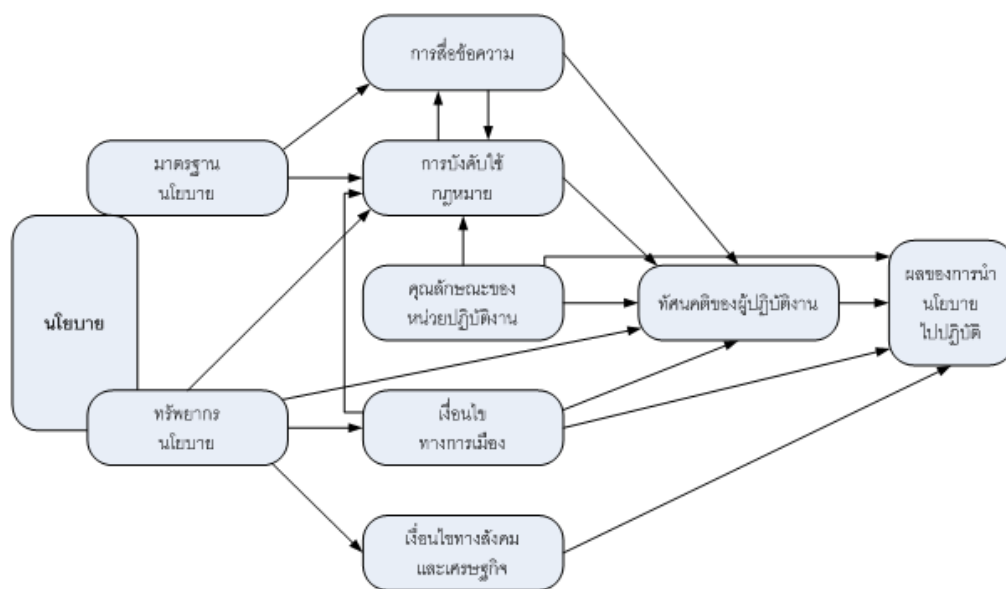
7.4 ลักษณะของหน่วยงานหรือองค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติในที่นี้ หมายรวมถึง สมรรถนะของบุคลากรในหน่วยงาน ระดับความเคร่งครัดในการควบคุมบังคับบัญชา ทรัพยากรทางการเมืองของหน่วยงาน ระดับการสื่อสารและความเป็นระบบ

เปิดขององค์กร โดยวเรศ จันทรศร (2551, หน้า 124 – 125) กล่าวถึงงานของ Van Meter and Van Horn ว่าลักษณะขององค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัตินั้นมี 2 องค์ประกอบ คือ ลักษณะของโครงสร้างอย่างเป็นทางการขององค์กร และลักษณะอย่างไม่เป็นทางการของบุคลากรในองค์กร ทั้งสองยังได้เสนอลักษณะของหน่วยงานที่ส่งผลต่อสมรรถนะของการนำนโยบายไปปฏิบัติประกอบด้วย ปริมาณและความสามารถของบุคลากรในหน่วยงาน ระดับของการควบคุมที่เป็นลำดับชั้นในการตัดสินใจและการดำเนินการทรัพยากรทางการเงินของหน่วยงาน เช่น แรงสนับสนุนจากผู้บริหารหรือนักการเมือง ความสามารถในการยื่นหยัดของหน่วยงาน ระดับของการสื่อสารแบบเปิด เช่น การมีเครือข่ายการสื่อสารที่เป็นอิสระ การเชื่อมโยงอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการของผู้กำหนดนโยบายและผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

7.5 เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองมีผลสำคัญต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติมากทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นปัจจัยสำคัญในฐานะสภาพแวดล้อมของผลผลิตนโยบาย ซึ่งกระทบต่อกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวอย่างการศึกษาด้านนี้ เช่น การศึกษาว่าความเห็นสาธารณะต่อนโยบายเป็นอย่างไร ชนชั้นนำพอใจหรือไม่พอใจนโยบายที่นำไปปฏิบัติ กลุ่มหลากหลายในสังคมรวมทั้งกลุ่มผลประโยชน์ภาคเอกชน คัดค้านหรือสนับสนุนการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นอย่างไร เป็นต้น (วเรศ จันทรศร, 2551, หน้า 125)

7.6 ความร่วมมือหรือการตอบสนอง ความเข้าใจของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมีส่วนสำคัญและถือว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ของนโยบายมากที่สุดปัจจัยหนึ่ง องค์ประกอบของปัจจัยนี้เน้นไปที่ตัวผู้ปฏิบัติซึ่งมี 3 ประการคือ 1) การรับรู้และความเข้าใจของผู้ปฏิบัติที่มีต่อนโยบาย 2) ทิศทางในการตอบสนองต่อนโยบายของผู้ปฏิบัติ และ 3) ระดับการยอมรับในตัวนโยบายของผู้ปฏิบัติ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นเงื่อนไขที่มีอยู่ในตัวผู้ปฏิบัติทุกคน นโยบายนั้นอาจไม่ประสบผลสำเร็จหากได้รับการปฏิเสธจากผู้ปฏิบัติตั้งแต่ต้น เนื่องจากเป้าหมายและวัตถุประสงค์นั้นขัดต่อค่านิยม ผลประโยชน์หรือความสนใจของผู้ปฏิบัติ ซึ่งสามารถแก้ไขได้โดยการให้ผู้ปฏิบัติเข้ามามีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายตั้งแต่เริ่มต้น (วเรศ จันทรศร, 2551, หน้า 125 – 126) ผลผลิตของนโยบายจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบายที่กำหนดไว้แต่แรก ส่วนความเข้าใจในวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบายจะมีมากน้อยเพียงใด

ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการสื่อสารภายในองค์กรและระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้อง ผู้ปฏิบัติจะปฏิบัติตามได้ถูกต้องเหมาะสมเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการรับรู้และยอมรับใน วัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบายด้วย อีกทั้งความร่วมมือของผู้ปฏิบัติยังอาจถูก กำหนดโดยความสัมพันธ์ที่หน่วยงานมีต่อผู้รับผิดชอบส่วนกลางด้วย ความสัมพันธ์ที่แนบ แน่นย่อมส่งผลให้ผู้ปฏิบัติมีทัศนคติที่สนับสนุนการปฏิบัติตามนโยบาย นอกจากนี้ในกรอบ แนวคิดนี้ยังชี้ให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารและการบังคับใช้กิจกรรมกับลักษณะ ขององค์กรที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ การบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งหรือ แนวปฏิบัติ และการติดตามงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยังสามารถส่งผลให้ หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมาก ยิ่งขึ้น ส่งผลให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จได้มากยิ่งขึ้นอีกด้วย (จุมพล หนีมพานิช, 2554, หน้า 211 - 213)

ภาพประกอบ 8 ตัวแบบสหองค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

แหล่งที่มา: Van Meter and Van Horn, 1975, p. 463

8. ตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2552) หน้า 454 - 458) อธิบายถึง ตัวแบบ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยของ Edward (1980) ว่ามีลักษณะที่มุ่งอธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อผล การนำนโยบายไปปฏิบัติและปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยตนเอง โดยเริ่มต้นจาก ความเป็นนามธรรมด้วยคำถามที่ว่าอะไรคือเงื่อนไขเบื้องต้นที่มีผลต่อความสำเร็จและอะไร

คืออุปสรรคเบื้องต้นต่อความสำเร็จ ในการตอบคำถามดังกล่าว โดยให้พิจารณาจากปัจจัย 4 ประการ ได้แก่ การสื่อข้อความ ทรัพยากร จุดยืนหรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติ และ โครงสร้างระบบราชการ เขาเห็นว่าทั้ง 4 ปัจจัยนั้นมีบทบาทในการพึ่งพากันและส่งผลกระทบต่อ ความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยแต่ละปัจจัยอาจช่วยส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรค ต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ อธิบายได้ดังต่อไปนี้

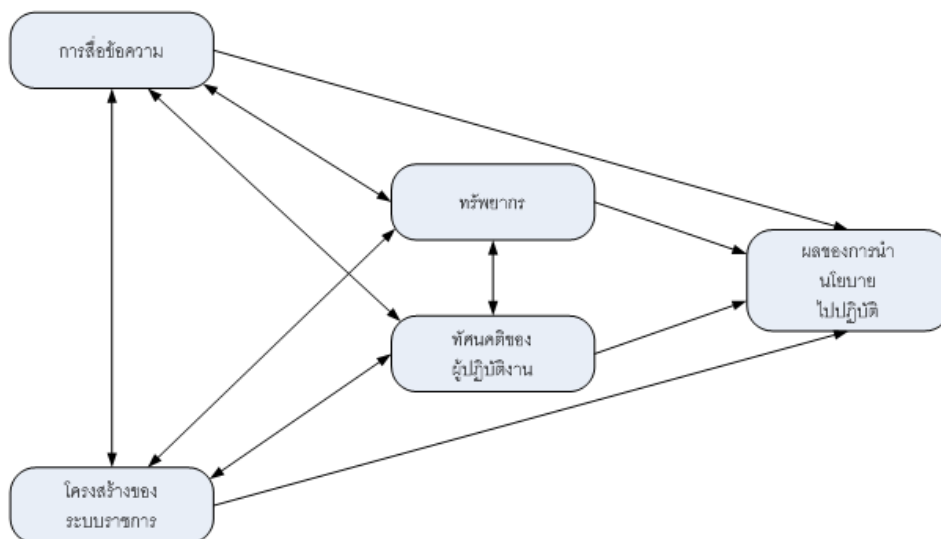
8.1 การสื่อข้อความ ผู้รับผิดชอบการนำนโยบายไปปฏิบัติต้อง มีการถ่ายทอดคำสั่งไปสู่ผู้ปฏิบัติอย่างเหมาะสม คือ มีความชัดเจน เทียงตรงและคงเส้นคง วา หากไม่ชัดเจนผู้ปฏิบัติอาจจะเข้าใจผิดและเกิดความสับสน จนไม่แน่ใจว่าจะต้องทำอะไร ทำให้ผู้ปฏิบัติต้องใช้ดุลยพินิจของตนเพื่อพยายามที่จะแปลงความให้สามารถปฏิบัติได้ ซึ่ง อาจแตกต่างจากความตั้งใจของผู้ตัดสินใจนโยบาย โดยการรับการถ่ายทอดที่ไม่ถูกต้อง ปิดเบือนหรือคลุมเครือ และไม่คงเส้นคงวา จะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อความสำเร็จของการ นำนโยบายไปปฏิบัติ ในอีกทางหนึ่งหากคำสั่งตายตัวเกินไปอาจเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติ เพราะจะไม่เกิดการสร้างสรรค์และการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ใช้ไม่ได้จริง ผลกระทบของการสื่อข้อความอาจมีทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านปัจจัยทรัพยากร ทัศนคติ ของผู้ปฏิบัติ และโครงสร้างระบบราชการไปสู่การนำนโยบายไปปฏิบัติด้วย

8.2 ทรัพยากร แม้คำสั่งหรือแนวทางนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีความชัดเจนและมีการถ่ายทอดข้อความที่เที่ยงตรง หากผู้ที่รับผิดชอบในการนำนโยบาย ไปปฏิบัติขาดทรัพยากรที่จำเป็นในการทำงาน การดำเนินการก็อาจไม่มีประสิทธิผล ซึ่งทรัพยากรที่สำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติหมายถึงจำนวนบุคลากรที่พอเหมาะ และมีความชำนาญเพียงพอในการทำงาน มีระบบสารสนเทศที่สอดคล้องและพอเพียงและ ได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี หากผู้มีอำนาจต้องการมั่นใจว่าการนำ นโยบายไปปฏิบัติจะเป็นไปตามความตั้งใจจะต้องจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่ หน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้แก่ สถานที่ปฏิบัติงาน เครื่องมือ หรืองบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการทำงานให้เหมาะสมเป็นต้น

8.3 จุดยืนหรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติ เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อ ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติเช่นกัน โดยการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมี ประสิทธิภาพ ผู้ปฏิบัติต้องรู้ว่าตนเองต้องทำอะไร มีความสามารถที่จะทำได้ และต้องมี ความปรารถนาที่จะกระทำให้สำเร็จด้วย เพราะการที่ผู้ปฏิบัติอาจต้องใช้ดุลยพินิจของตน เมื่อมีความเป็นอิสระจากผู้บังคับบัญชาที่เป็นผู้กำหนดนโยบาย และด้านความซับซ้อนของ

ตัวนโยบายเอง การที่ผู้ปฏิบัติใช้ดุลยพินิจของตนเองนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับจุดยืนหรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติแต่ละคนที่มีต่อนโยบาย โดยทัศนคติของผู้ปฏิบัติจะได้รับอิทธิพลจากเป้าประสงค์ของนโยบาย และผู้ปฏิบัติจะพิจารณาว่านโยบายมีผลต่อผลประโยชน์ขององค์กรและบุคลากรอย่างไร

8.4 โครงสร้างระบบราชการ การนำนโยบายไปปฏิบัติอาจจะประสบปัญหาจากการที่โครงสร้างของระบบราชการไม่เอื้อกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ การแบ่งส่วนงานขององค์กรเป็นอุปสรรคต่อการประสานที่จำเป็นสำหรับการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ เมื่อผู้ปฏิบัติในองค์กรต้องทำงานใหม่ที่ไม่คุ้นเคยหรือขัดแย้งกับระบบเดิมอาจก่อให้เกิดการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง โดยการทำให้ล่าช้าทำให้สูญเสียหรือการกระทำที่ไม่พึงปรารถนา

ภาพประกอบ 9 ตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ของ Edward
แหล่งที่มา: Gorge C. Edwards, (1980)
ใน สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2552, หน้า 454

9. ตัวแบบกระจายอำนาจ

Cheema, Shabbir G. & Rondinelli, Dennis A. (1983, p. 16)

กล่าวถึงตัวแบบการกระจายอำนาจ (A Model of Decentralization Program Implementation Process) ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแผนงานการกระจายอำนาจในการนำนโยบายไปปฏิบัติในเอเชีย โดยมุ่งเน้นศึกษาสมรรถนะขององค์กร

ท้องถิ่นในการพัฒนาชนบท ตัวแบบนี้มีตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ 4 กลุ่ม ได้แก่

9.1 เงื่อนไขทางสภาพแวดล้อม (Environmental Conditions)

ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมและโครงสร้างทางสังคมมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร ทรัพยากรองค์กร สำหรับการนำแผนงานไปปฏิบัติ ความเข้าใจในเงื่อนไขทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองที่เกี่ยวข้องกับแผนการกระจายอำนาจ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการบรรลุความสำเร็จของแผนงาน โดยเฉพาะอิทธิพลของปัจจัยสภาพแวดล้อมอาจมีลักษณะเป็นปัจจัยสนับสนุนหรือขัดขวางความสำเร็จของแผนงานก็ได้ โดยปัจจัยที่เกี่ยวกับเงื่อนไขทางสภาพแวดล้อมที่สำคัญได้แก่ 1) รูปแบบทางการเมือง 2) โครงสร้างการกำหนดนโยบาย 3) ข้อจำกัดทางทรัพยากร 4) ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม 5) ผลประโยชน์ของแผนงานต่อองค์กร และ 6) ความพอเพียงของโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร ความเชื่อมโยงระหว่างองค์กรและการจัดการเชิงบูรณาการ

9.2 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร (Inter-Organizational Relationship)

การนำนโยบายและแผนงานไปปฏิบัติเกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์และการประสานงานระหว่างองค์กรโดยตรง ดังนั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จจึงขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สมบูรณ์ของกิจกรรมของหน่วยงานระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค จนถึงระดับชาติ และขึ้นอยู่กับบทบาทขององค์กรเอกชนและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ด้วย ดังนั้น กลไกและทฤษฎีเพื่อประสานงานและปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรในระดับต่าง ๆ จึงสำคัญที่สุดในการออกแบบดำเนินกิจกรรมองค์กร

9.3 ทรัพยากรองค์กรสำหรับการนำแผนงานไปปฏิบัติ

(Organizational Resources for Program Implementation) การออกแบบองค์กรที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้การนำแผนงานไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จนั้น ต้องได้รับการสนับสนุนทั้งทางการเมือง การบริหารและงบประมาณ ในเรื่องของการกระจายอำนาจในการนำนโยบายไปปฏิบัติ การถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ในการวางแผนและจัดสรรทรัพยากร มีความสำคัญ

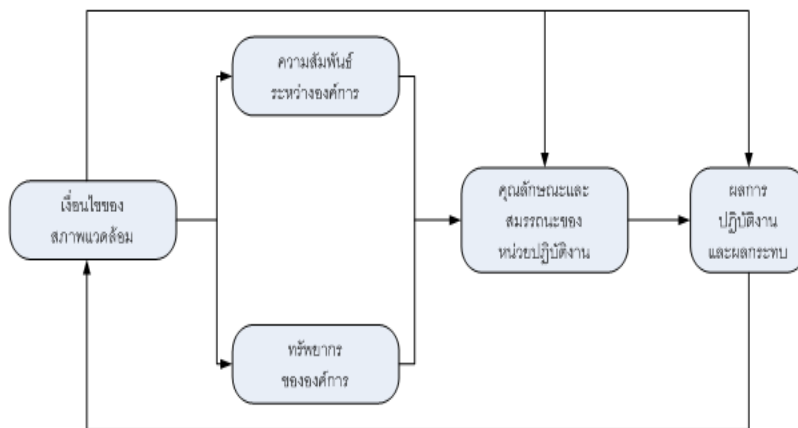
9.4 คุณลักษณะและสมรรถนะของหน่วยปฏิบัติ

(Characteristics and Capabilities of Implementing Agencies) ลักษณะภายในของหน่วยงานที่นำแผนงานไปปฏิบัติเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการนำแผนงานไปปฏิบัติ และเป็นเครื่องบ่งชี้สำคัญในการตัดสินผลงานของแผนงาน รัฐบาลและ

หน่วยงานกึ่งภาครัฐต่าง ๆ ในแทบทุกประเทศ แม้ว่าจะมีลักษณะร่วมกัน (Common Characteristics) แต่ความสามารถในเชิงบริหารที่แปลกใหม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภูมิหลังของแต่ละหน่วยงาน

9.5 ผลการปฏิบัติงานและผลกระทบของแผนงาน

(Performance and Impact) การประเมินความสำเร็จของแผนงานอาจทำได้ 2 วิธี โดยวิธีแรก ทำการประเมินโดยพิจารณาจากพื้นฐานของวัตถุประสงค์ตามที่ระบุไว้ในเอกสารนโยบายของรัฐบาล คือตรวจสอบวัตถุประสงค์เหล่านี้ด้วยการสร้างเครื่องมือชี้วัดที่เหมาะสม วิธีที่สอง ทำการประเมินผลงานจากผลกระทบทางสังคมและผลการพัฒนาที่เกิดขึ้น โดยพิจารณาจากเป้าหมายของการพัฒนาซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป

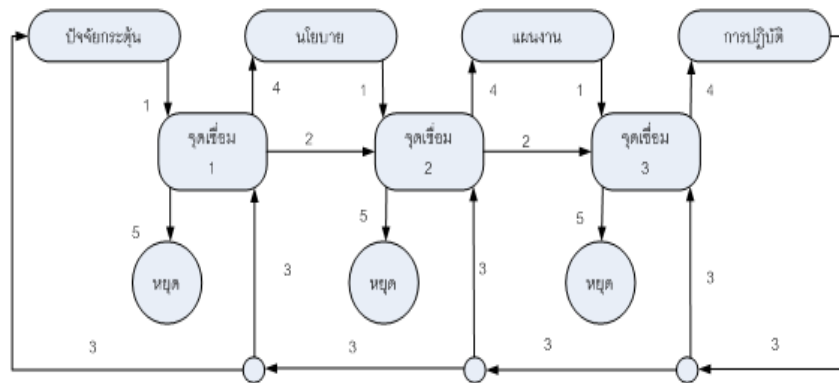

ภาพประกอบ 10 ตัวแบบกระจายอำนาจ

ที่มา : Cheema, Shabbir G. & Rondinelli, Dennis A. (1983, p. 25)

10. ตัวแบบกระบวนการ

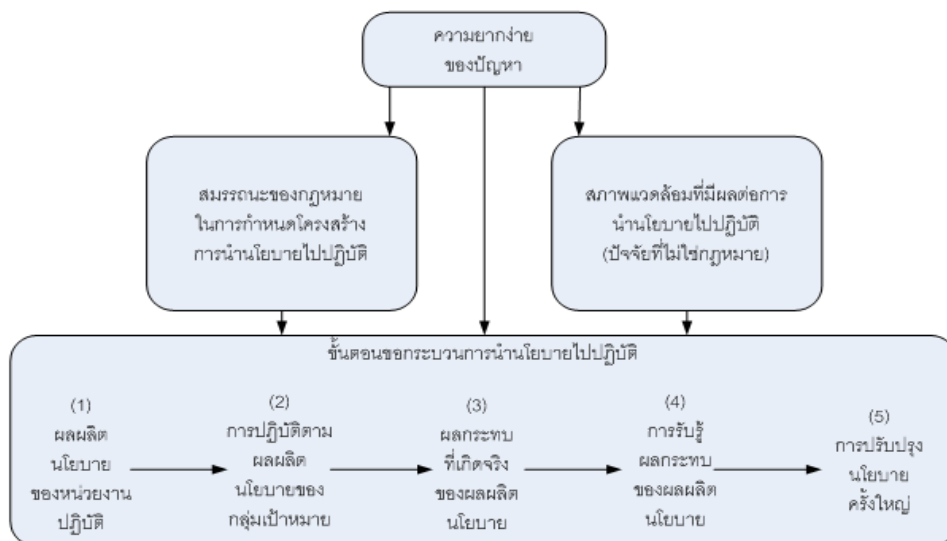
สำหรับตัวแบบกระบวนการ (The Policy – Program Implementation Process Model) เป็นการให้ความสำคัญต่อกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวกับการเปลี่ยนรูปของความตั้งใจไปสู่กิจกรรม ซึ่งเป็นกระบวนการเชิงปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง กระบวนการนี้เริ่มต้นด้วยปัจจัยกระตุ้น (stimulus) การเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อเป็นนโยบาย (policy) และต่อเนื่องด้วยการกำหนดรายละเอียดของแผนงาน (program) แล้วจึงนำไปปฏิบัติ (implementation) สามารถอธิบายให้เข้าใจได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 11 ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ
ที่มา: Van Meter & Van Horn (1975)

11. ตัวแบบทั่วไปของ D.A. Mazmanian และ P.A. Sabatier

ตัวแบบทั่วไปของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ (General Model of Implementation Process) ให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ และปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษากระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ สามารถอธิบายให้เข้าใจได้ ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 12 ตัวแบบทั่วไปของ D.A. Mazmanian และ P.A. Sabatier

12. ตัวแบบของ Hambleton

Hambleton (1980) ได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนนโยบาย และการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ และได้เสนอแนวคิดเรื่องการวางแผนนโยบายที่ใช้ในการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติโดยใช้ทฤษฎี 3 ทฤษฎีได้แก่ 1) ทฤษฎีการวางแผนการปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน (Procedural Planning Theory) 2) ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร (Inter-Organizational Theory) และ 3) ทฤษฎีวิฤกตการณ์ทางการเงิน (Theory of Fiscal Crisis) จากผลการศึกษาดังกล่าวได้เสนอปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติถึง 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการสื่อสารของนโยบาย 2) ปัจจัยด้านความหลากหลายของหน่วยงานที่ปฏิบัติ 3) ปัจจัยด้านมุมมองและอุดมคติของผู้ปฏิบัติ 4) ปัจจัยด้านทรัพยากร และ 5) ปัจจัยด้านการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนนโยบาย

กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ			
การสื่อสารของนโยบาย	ความหลากหลายของหน่วยงานที่เป็นผู้ปฏิบัติ	มุมมองและอุดมคติของผู้ปฏิบัติ	การเมืองที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรกับการวางแผนนโยบาย

ภาพประกอบ 13 ตัวแบบปัจจัยที่กำหนดรูปแบบของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ
ที่มา: Hambleton, Procedural Planning Theory. (1980)

13. ตัวแบบทั่วไป (General Model)

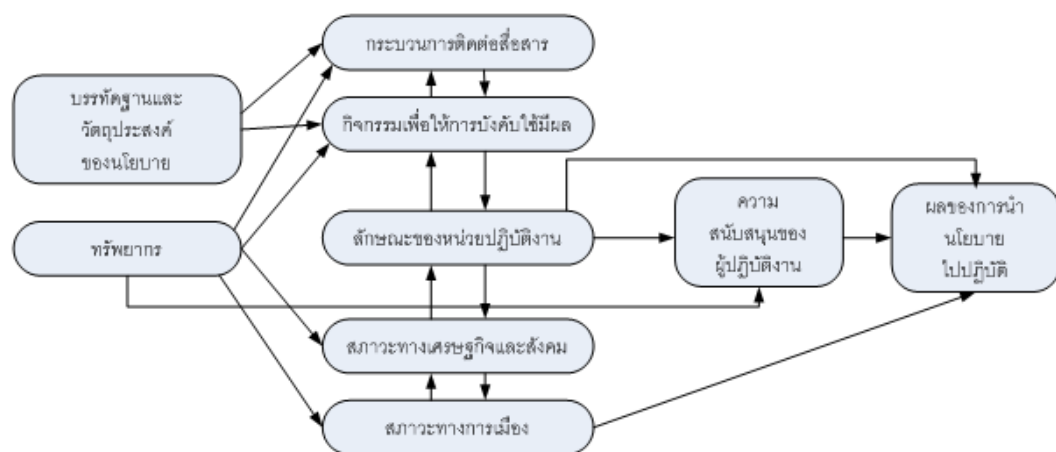
เป็นการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยใช้ตัวแบบทั่วไป ซึ่งเป็นผลงานของ Van Meter & Van Horn ที่พัฒนามาจากตัวแบบการวิเคราะห์ระบบการเมืองของอีสตัน (Easton) ผสมกับการนำผลการศึกษาทางทฤษฎีองค์กรที่ส่งผลหรือเกี่ยวข้องกับผลการปฏิบัติงานมาประยุกต์เข้าด้วยกัน ตัวแบบนี้แม้จะไม่ใช่ความพยายามแปรโดยตรงที่จะประสานตัวแบบต่าง ๆ ตามหัวแนวทางข้างต้นก็ตาม แต่กรอบของตัวแบบก็ได้รวมตัวแปรบางส่วนของตัวแบบอื่น ๆ เข้าไว้ด้วยกันมากพอที่จะช่วยให้การศึกษาสภาพทั่วไปของปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติในลักษณะที่กว้างกว่าตัวแบบอื่น ตัวแบบนี้ให้

ความสำคัญต่อปัจจัยหลัก 3 ปัจจัยด้วยกัน คือ กระบวนการในการสื่อข้อความ ปัญหาทางด้านสมรรถนะขององค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติและความร่วมมือสนับสนุนของผู้ปฏิบัติ ดังนี้

13.1 ในการสื่อข้อความ ประสิทธิภาพของการนำนโยบายไปปฏิบัติย่อมขึ้นอยู่กับความเข้าใจของผู้ปฏิบัติว่า ตนเองควรทำอย่างไรบ้าง ความเข้าใจดังกล่าวจะมีมากเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับความชัดเจนของนโยบาย กิจกรรมต่าง ๆ ที่มีส่วนช่วยทำให้เกิดความรู้อุปการะเข้าใจดีขึ้น ลักษณะของหน่วยงานที่นำไปปฏิบัติ ในแง่ความรู้ความสามารถของตัวบุคคลที่อยู่ในหน่วยงานนั้น ตลอดจนความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือของผู้ปฏิบัติเอง

13.2 ในด้านปัญหาทางสมรรถนะ ประสิทธิภาพของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับความสามารถของหน่วยปฏิบัติว่า จะทำงานให้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้เพียงใด ความสามารถดังกล่าวขึ้นอยู่กับความพอเพียงของทรัพยากรที่สนับสนุน กิจกรรมจูงใจที่จะทำให้ปฏิบัติดีขึ้นคุณภาพของบุคลากร ภาวะผู้นำ ความสำคัญของหน่วยงานนั้น ๆ ตลอดจนจนสภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองโดยทั่วไป

13.3 ในด้านของตัวผู้ปฏิบัติ ประสิทธิภาพของการนำนโยบายไปปฏิบัติย่อมขึ้นอยู่กับความร่วมมือของผู้ปฏิบัติเอง ความร่วมมือดังกล่าวจะมีมากเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับความภักดีของบุคคลที่มีอยู่ต่อองค์กร ผลประโยชน์ส่วนตัว ตลอดจนความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงจากวิธีการปฏิบัติงานที่ทำอยู่เดิมด้วย

ภาพประกอบ 14 ตัวแบบทั่วไป (General Model) ของ Van Meter & Van Horn

สรุปได้ว่า การพัฒนาตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ สามารถใช้เป็นแนวทางในการวางกรอบแนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติในครั้งนี้ได้ โดยมีผู้ศึกษาเกี่ยวกับนโยบายและผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนี้

เฉลียว ยาจันทร (2556) ได้ทำการศึกษานโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า นโยบายด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศสมาชิกอาเซียนมีทั้งหมด 17 นโยบาย มีองค์ประกอบนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนประกอบ 6 องค์ประกอบ คือ 1) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ 2) การบริหารจัดการ 3) คุณภาพของผู้เรียน 4) เทคโนโลยีสารสนเทศ 5) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และ 6) การมีส่วนร่วม รูปแบบนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนเป็นพหุองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ เป็นประโยชน์และมีความถูกต้องครอบคลุมสอดคล้องกับทฤษฎี หลักการและแนวคิดตามกรอบการวิจัย และ ไพศาล บรรจสุวรรณ์ (2558) ได้ศึกษาการนำนโยบายหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐานไปปฏิบัติ ผลจากงานวิจัยได้ข้อค้นพบว่า ปัจจัยความสำเร็จที่มีผลต่อการนำนโยบายหลักสูตรแกนกลางการศึกษาระดับพื้นฐานไปปฏิบัติที่สำคัญในสี่ประการ คือ ประการแรก กลยุทธ์ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประการที่สอง ภาวะผู้นำ และประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา ประการที่สาม ปัจจัยด้านศักยภาพของครูผู้สอน และประการที่สี่ การสนับสนุนและความสามารถด้านการบริหารจากส่วนกลางและแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปัจจัยทั้งสี่ประการต่างเกี่ยวข้องสัมพันธ์ต่อกันและเป็นเงื่อนไขเอื้ออำนวยให้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเกิดผลสำเร็จในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี เช่นเดียวกับ Anisur Rahman Khan (2016) ได้ศึกษา การดำเนินการตามนโยบายในบางประเด็นและปัญหา ในบังคลาเทศ พบว่าการดำเนินการตามนโยบายเกี่ยวข้องกับการแปลเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายไปสู่การปฏิบัติ การศึกษาการใช้นโยบายอย่างเป็นระบบค่อนข้างใหม่ในขอบเขตที่กว้างขึ้นของสังคมศาสตร์ โดยงานนี้ผ่านการวิเคราะห์เนื้อหา การตรวจสอบประเด็นทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความล้มเหลวในการใช้งานกลยุทธ์การปฏิบัติบางข้อเสนอแนะเพื่อเอาชนะประสิทธิภาพการดำเนินงานและสรุปด้วยข้อเสนอว่าการดำเนินการล้มเหลวนั้นเกิดจากการขาดความเข้าใจในความซับซ้อนทางทฤษฎี

ตอนที่ 4 แนวคิดทฤษฎีการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation Research)

ในตอนนี้ได้กล่าวถึง ความหมายการวิจัยเชิงประเมิน ความสำคัญของการประเมิน ประเภทของการประเมิน แนวคิดทฤษฎีการประเมิน และการประเมินผลนโยบาย ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ความหมายของการประเมิน

Gronlund (1976, p. 6) ให้นิยามว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการอย่างมีระบบ (Systematic Process) ที่อธิบายสิ่งที่ต้องการประเมินทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยประกอบกับการตัดสินคุณค่าให้กับสิ่งนั้น ซึ่งใช้การเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง ในด้านของ Ebel and Frisbie (1986, p. 13) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึงการตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพหรือคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งบางครั้งอาจพิจารณาจากผลที่ได้จากการวัดเท่านั้น แต่ส่วนมากจะตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยพิจารณาจากผลที่ได้จากการวัดด้านต่าง ๆ ประกอบกับหลักฐานด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง และรวมถึงการใช้วิจารณญาณและความรู้สึกนึกคิดของผู้ประเมินมาประกอบในการตัดสินใจด้วย โดย Stufflebeam and Shinkfield (1990, p. 159) ให้ความหมายว่า การประเมินโครงการเป็นกระบวนการของการแสวงหา การพรรณนา การได้มาซึ่งข้อมูลตลอดจนการเตรียมข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจและแสวงหาทางเลือกที่เหมาะสมในการดำเนินโครงการ ในขณะที่ Rossi and Freeman (2004, p. 16) ให้ความหมายโดยอิงกับแนวคิดของการวิจัยทางสังคมศาสตร์ว่า การประเมินโครงการเป็นการวิจัยเชิงประยุกต์ที่มีการประยุกต์ใช้กระบวนการวิจัยทางสังคมศาสตร์อย่างเป็นระบบเพื่อศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลของโครงการสาธารณะที่จัดทำขึ้น เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงสภาพแวดล้อมขององค์กรและการให้บริการสังคม ส่วน Fitzpatrick, Sanders, and Worthen (2004, p. 5) ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า เป็นวิธีการสืบหาข้อมูลและพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับโครงการ 3 ประเด็น คือ 1) การกำหนดมาตรฐานเพื่อใช้ตัดสินคุณภาพโดยเทียบกับมาตรฐานที่กำหนด 2) การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับโครงการ และ 3) การเปรียบเทียบข้อมูลสารสนเทศที่ได้กับมาตรฐานที่กำหนดไว้เพื่อตัดสินคุณค่า คุณภาพ คุณประโยชน์ ประสิทธิภาพ หรือความสำคัญของโครงการ ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อเสนอแนะที่จะทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องตัดสินใจได้ว่าควรปรับปรุงดำเนินการต่อไปหรือขยายโครงการ ในอีกทางหนึ่ง อัญชลี ธรรมะวิทีกุล (2552) กล่าวว่า

การประเมินโครงการ คือ กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ และนำผลมาใช้ในการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิผลของการดำเนินโครงการ สรุปไว้ดังนี้ 1) การประเมินโครงการเป็นกระบวนการที่จัดทำขึ้นมาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลความจริง (Fact) ที่เชื่อถือได้ และ 2) การประเมินโครงการจุดประสงค์ที่สำคัญเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness) ของโครงการ และรัชนี บัณฑิต (2552) กล่าวถึงวิจัยเชิงประเมินว่าเป็นการประยุกต์ใช้วิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์เพื่อการดำเนินงานและตรวจสอบติดตามโครงการ แผนงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นสำหรับกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการ ว่าโครงการ แผนงาน หรือกิจกรรมเหล่านั้นมีความเหมาะสมเป็นไปได้ในการดำเนินงานเพียงไร ดำเนินงานเป็นไปตามกิจกรรมและทรัพยากรที่กำหนดไว้หรือไม่ และผลของการดำเนินงานดังกล่าวนี้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับกลุ่มเป้าหมายหรือไม่มากนักน้อยเพียงไร รวมทั้งก่อให้เกิดผลกระทบอื่น ๆ ตามมาอีกหรือไม่

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การประเมินเป็นกระบวนการดำเนินงานรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ผลของการดำเนินงานว่านโยบายหรือโครงการที่ได้ดำเนินการจัดทำขึ้นนั้นบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มากน้อยเท่าใด พบปัญหาและอุปสรรคอะไร และมีประสิทธิภาพเพียงใด เพื่อใช้ข้อมูลในการตัดสินใจเลือกการคงอยู่ของนโยบายหรือการยุติการดำเนินการ และเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจและแสวงหาทางเลือกที่เหมาะสมในการดำเนินโครงการ

ความสำคัญของการประเมิน

ในการประเมินโครงการมีเป้าประสงค์หลักคือ ต้องการข้อมูลที่บ่งชี้ว่าโครงการที่ดำเนินการนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่หรือเป็นโครงการที่คุ้มค่าต่อการตัดสินใจในการดำเนินการหรือไม่ รวมถึงการศึกษาว่าในการดำเนินโครงการมีปัญหาค่าที่ต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขในเรื่องอะไรบ้าง และเป็นโครงการที่มีคุณค่ามากน้อยเพียงใด

สมคิด พรหมจ้อย (2550, หน้า 37) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินโครงการ สรุปได้ ดังนี้

1. ช่วยให้ข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนโครงการตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการ ตลอดจนตรวจสอบความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรม

2. ช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน
 3. ช่วยในการจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้าปัญหา และอุปสรรคของการดำเนินโครงการ

4. ช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จ และความล้มเหลวของโครงการ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ และวินิจฉัยว่าจะดำเนินโครงการในช่วงต่อไปหรือไม่ จะยกเลิกหรือขยายการดำเนินงานโครงการต่อไป

5. ช่วยให้ได้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการว่าเป็นอย่างไรคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่

6. เป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานในโครงการ เพราะการประเมินโครงการด้วยตนเองจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบผลการดำเนินงาน จุดเด่น จุดด้อย และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จิระศักดิ์ สารรัตน์ (2551, หน้า 7 – 8) กล่าวว่า การประเมินโครงการทางการศึกษามีความสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ช่วยชี้ให้เห็นว่าจุดประสงค์ของการดำเนินงานนั้นเหมาะสมเป็นไปได้อย่างไร

2. ทำให้ทราบว่า การดำเนินงานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

3. กระตุ้นให้มีการเร่งรัดปรับปรุงการดำเนินงาน

4. ช่วยให้เห็นข้อบกพร่องในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน

5. ช่วยควบคุมการดำเนินงานให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

6. ช่วยให้ข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้บริหารในด้านการดำเนินงาน

7. ใช้เป็นแนวทางกำหนดวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสมในครั้งต่อไป

พิสณู พงศ์ศรี (2553, หน้า 36) ได้กล่าวว่าความสำคัญของการประเมินโครงการต้องทำเป็นระบบซึ่งมีความสำคัญ และจะช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ดังนี้

1. เป็นแนวทางหรือวิธีการที่จะนำไปสู่ปรากฏการณ์ที่ต้องการจะให้เกิดขึ้นในอนาคตอย่างมีระบบ โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกิจกรรมต่าง ๆ ไว้

2. ทำให้การกำหนดลำดับขั้นของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องทำให้ต่อเนื่องสอดคล้องกันอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดทรัพยากรต่าง ๆ และมีประสิทธิผลได้

3. ทำให้เกิดการประสานระหว่างผู้ปฏิบัติงานหรือหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ไม่ให้กิจกรรมบางอย่างขาดหายไปหรือซ้ำซ้อนกัน

4. ทำให้เกิดการประเมินผลอย่างมีขั้นตอน และมีคุณภาพที่ดี ทำให้ได้สารสนเทศจากการประเมินที่เป็นประโยชน์

อเนก วัดแย้ม (2554) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินนโยบาย (Policy evaluation) เพื่อให้ทราบว่าหรือนโยบายไปสู่การปฏิบัติเป็นไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์หรือไม่ หากไม่เป็นไปตามเป้าหมายจะได้มีการปรับแผน/แผนงาน/โครงการให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์มากขึ้น เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้รู้ว่าแผน/แผนงาน/โครงการนั้นควรจะดำเนินการต่อไปหรือยุติ จุดมุ่งหมายของการประเมินเพื่อตอบคำถามว่า ประเมินผลเพื่ออะไร หรือ ประเมินผลไปทำไม การบริหารแนวใหม่หรือการบริหารในระบบเปิด (Open System) นั่นถือว่าการประเมินผลเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากซึ่งจุดมุ่งหมายของการประเมินผลโครงการหรือนโยบาย มีดังนี้

1. เพื่อสนับสนุนหรือยกเลิกโครงการประเมินผลจะเป็นเครื่องมือช่วยตัดสินใจว่าควรยกเลิกโครงการหรือสนับสนุนให้มีการขยายผลต่อไป โดยเฉพาะการมีโครงการใหม่ ยังมีได้จัดทำในรูปของโครงการทดลองซึ่งมีโอกาสจะผิดพลาดหรือล้มเหลวได้ง่าย

2. เพื่อทราบถึงความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามโครงการ ว่า เป็นไปตามที่กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย หรือกฎเกณฑ์ หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ในกลุ่มนโยบายสาธารณะเพียงใด

3. เพื่อปรับปรุงงาน ถ้าเรานำโครงการไปปฏิบัติแล้ว พบว่าบางโครงการไม่ได้เสียทั้งหมด แต่ก็ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทุกข้อ เราควรนำโครงการนั้นมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น โดยพิจารณาว่าโครงการนั้นบกพร่องในเรื่องใด เมื่อทราบผลของการประเมินก็จะปรับปรุงแก้ไขให้ตรงประเด็น

4. เพื่อศึกษาทางเลือก โดยปกติในการนำโครงการไปปฏิบัตินั้น ผู้บริหารโครงการจะพยายามแสวงหาทางเลือกที่ดีที่สุด จากทางเลือกอย่างน้อยสองทางเลือก ดังนั้นการประเมินผลจะเป็นการเปรียบเทียบทางเลือกก่อนที่จะตัดสินใจเลือกปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อลดความเสี่ยงให้น้อยลง

5. เพื่อขยายผล ในการนำโครงการไปปฏิบัติ ถ้ามีการประเมินผลโครงการเป็นระยะ สม่ำเสมอ ผลปรากฏว่าโครงการนั้นบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

ก็ควรขยายผลโครงการนั้นต่อไป แต่การขยายผลนั้นมิได้หมายความว่า จะขยายไปได้ทุกพื้นที่ การขยายผลต้องคำนึงถึงมิติของประชากร เวลา สถานที่ สถานการณ์ต่าง ๆ ต้องคำนึงว่า สิ่งที่น่าไปในพื้นที่หนึ่งอาจได้ผลดี แต่นำไปขยายผลในพื้นที่หนึ่งอาจไม่ได้ผล หรือสิ่งที่เคยทำได้ผลดีในช่วงเวลาหนึ่ง อาจจะไม่ได้อีกในช่วงเวลาหนึ่ง

จากการพิจารณาความหมายของการประเมินโครงการชี้ให้เห็นว่าการประเมินโครงการเป็นกิจกรรมสำคัญที่ขาดไม่ได้ในการบริหารจัดการโครงการเพราะการประเมินโครงการมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการตัดสินใจของผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโครงการ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการที่นำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดโครงการ การตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินโครงการ ตลอดจนความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการ
2. ช่วยให้ทราบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการซึ่งนำมาใช้ในการตัดสินใจเพื่อการปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามทิศทางที่ต้องการ
3. ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการที่นำมาใช้ในการตัดสินใจและวินิจฉัยว่าจะดำเนินโครงการในช่วงต่อไปอย่างไร ยกเลิกหรือปรับขยายการดำเนินโครงการต่อไปอีก
4. ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของโครงการว่าเป็นอย่างไร คุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่
5. ช่วยให้เกิดการเสริมแรง สร้างพลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงานในโครงการเมื่อทราบผลสำเร็จ จุดเด่น หรือจุดด้อยของโครงการโดยจะมุ่งมั่นปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินโครงการให้มีคุณภาพและมาตรฐานสูงขึ้นซึ่งจะเกิดคุณค่าและประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการหรือองค์กร

ประเภทของการประเมิน

การแบ่งประเภทการประเมินมิใช่เป็นการกำหนดเกณฑ์เด็ดขาด แต่ต้องอาศัยเกณฑ์หลายชนิดมาจำแนกประเภท เช่น ใช้เวลา วัตถุประสงค์ วิธีการ และรูปแบบการประเมินมาบ่งบอกถึงประเภทของการประเมิน ซึ่งในที่นี้อาจจำแนกการประเมินโครงการออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. การประเมินก่อนดำเนินการ (Preliminary Evaluation) เป็นการศึกษาประเมินความเป็นไปได้ (Feasibility Study) ก่อนที่เริ่มโครงการใด ๆ โดยอาจทำการศึกษาถึงประสิทธิภาพของปัจจัยป้อน ความเหมาะสมของกระบวนการที่คาดว่าจะนำมาใช้ในการบริหารจัดการประเภทของการประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการศึกษาประเมินก่อนที่จะลงมือดำเนินการใด ๆ มีจุดมุ่งหมายเพื่อกำหนดหลักการและเหตุผล รวมทั้งเพื่อพิจารณาความจำเป็นที่จะต้องจัดทำนโยบายดังกล่าว การชี้ประเด็นปัญหาตลอดจนการพิจารณาความเหมาะสมของเป้าหมายนโยบาย ปัญหา อุปสรรค ความเสี่ยงของนโยบาย ตลอดจนผลลัพธ์ หรือประสิทธิผลที่คาดว่าจะได้รับ ในขณะเดียวกันก็อาจจะศึกษาผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ เช่น

- 1.1 การประเมินผลกระทบด้านสังคม (Social Impact Assessment-SIA)
- 1.2 การประเมินผลกระทบด้านนิเวศ (Ecological Impact Assessment-EIA)
- 1.3 การประเมินผลกระทบด้านการเมือง (Political Impact Assessment-PIA)
- 1.4 การประเมินผลกระทบด้านเทคโนโลยี (Technological Impact Assessment-TIA)
- 1.5 การประเมินผลกระทบด้านประชากร (Population Impact Assessment-PIA)
- 1.6 การประเมินผลกระทบด้านนโยบาย (Policy Impact Assessment-POIA)
- 1.7 การประเมินผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ (Economic Impact Assessment)

การประเมินก่อนการดำเนินการนี้มีประโยชน์สำหรับนักลงทุน เพื่อศึกษาดูว่าก่อนลงมือโครงการใด ๆ นั้นจะเกิดความคุ้มค่าแก่การลงทุน (Cost Effectiveness) หรือจะเกิดผลกระทบต่อระบบสิ่งแวดล้อมทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ประชากร เทคโนโลยี และระดับนโยบายหรือไม่หากได้ทำการศึกษาอย่างรอบคอบแล้วอาจจะได้ผลการคาดการณ์ล่วงหน้าว่า จะได้เกิดประโยชน์หรือโทษอย่างไร ปัญหา อุปสรรค เป็นอย่างไร เพื่อผู้เป็นเจ้าของโครงการจะได้ตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะเลิกหรือปรับปรุงองค์ประกอบและ

กระบวนการบริหารจัดการโครงการ นโยบายเพียงใดให้เกิดผลดี

2. การประเมินระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation) เป็นการประเมินผลเพื่อการปรับปรุงเป็นสิ่งสำคัญซึ่งมักจะใช้ประเมินผลระหว่างพัฒนาโครงการหรือนโยบาย ผลที่ได้จากการประเมินระหว่างดำเนินการจะช่วยตั้งวัตถุประสงค์ของนโยบายให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายที่แท้จริง นอกจากนี้ ในระหว่างดำเนินการนโยบายจะช่วยตรวจสอบว่าได้ดำเนินงานไปตามแผนอย่างไร อาจเรียกชื่อเฉพาะว่า Implementation Evaluation หรือ Formative Evaluation อาจตรวจสอบความก้าวหน้าของนโยบายว่าดำเนินได้ผลเพียงไร เรียกว่า Progress Evaluation โดยทั่วไปแล้ว การประเมินระหว่างดำเนินการใช้ประเมินสิ่งต่อไปนี้

- 2.1 ทบทวนแผนของโครงการ/นโยบาย
- 2.2 การสร้างแผนของโครงการ/นโยบาย
- 2.3 การพัฒนาแบบสอบถาม (Questionnaire) หรือรายการ (Check list) สำหรับรวบรวมข้อมูลตามเรื่องที่ต้องการ
- 2.4 การคัดเลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสม
- 2.5 การกำหนดตารางเวลาการประเมินผลให้สอดคล้องกับการดำเนินงาน
- 2.6 การเตรียมข้อมูลที่จะเป็นข่าวสารสำหรับการรายงานและเสนอแนะสำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ/นโยบาย
- 2.7 การแนะนำแนวทางปรับปรุง แก้ปัญหา และการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติของโครงการ/นโยบาย

3. การประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ/นโยบายหรือประเมินผลผลิต (Summative Evaluation) เป็นการประเมินผลรวมสรุป มักจะใช้ประเมินหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน สำหรับนโยบายระยะยาวก็อาจใช้การประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการในการสรุปข้อมูลที่ได้จากระยะต่าง ๆ จะช่วยให้มีการประเมินสรุปรวมนั้น ส่วนใหญ่จะรวบรวมจากผลของ Formative Evaluation เป็น Summative Evaluation ซึ่งผลสรุปที่ได้จะนำสู่การรายงานว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่ อย่างไร ตลอดจนการรายงานถึงสถานภาพว่าประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวเพียงไร มีปัญหาหรืออุปสรรคใดที่ต้องแก้ไขปรับปรุงข้อมูลเหล่านี้ จะช่วยให้ผู้บริหารโครงการสามารถนำไปสู่การตัดสินใจว่าควรดำเนินการต่อหรือยกเลิก

4. การประเมินประสิทธิภาพ การประเมินนโยบายโดยทั่วไป ยังจำกัดอยู่เพียงการประเมินผลผลิต โดยมุ่งที่จะทราบความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้ให้บริการหรือผู้ให้ทุนในการยุติหรือขยายนโยบาย แต่ในปัจจุบันนักประเมินและผู้บริหาร ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินประสิทธิภาพของนโยบายด้วย เพราะจะช่วยเสริมให้นโยบาย/โครงการเหล่านั้น สามารถดำเนินการอย่างสอดคล้องกับสภาพการณ์ของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โครงการที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาท้องถิ่น หรือโครงการที่เป็นตัวกำหนดเกณฑ์สำคัญสำหรับประกันโครงการขนาดใหญ่ระดับชาติ ที่จะไม่ต้องสูญเสียทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดโดยไม่จำเป็น การดำเนินนโยบายสาธารณะนั้น จะไม่มุ่งแต่เพียงความสำเร็จของนโยบายเท่านั้น แต่จะต้องให้คุ้มค่าในเชิงของประสิทธิภาพด้วย

การประเมินโครงการและการประเมินนโยบาย

อัญชลี ธรรมะวิธิกุล (2552) การประเมินโครงการ คือ กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบและนำผลมาใช้ในการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิผลของการดำเนินโครงการจากความหมายดังกล่าว สรุปได้ดังนี้

1. การประเมินโครงการเป็นกระบวนการที่จัดทำขึ้นมาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลความจริง (Fact) ที่เชื่อถือได้

2. การประเมินโครงการมีจุดประสงค์ที่สำคัญเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness) ของโครงการจากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อสรุปผลว่าโครงการนั้น ๆ ได้บรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมาย และมีประสิทธิภาพเพียงใด

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2557, หน้า 4) สรุปว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการเชิงระบบเพื่อการตรวจสอบ หรือชี้บ่งถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ปรับปรุงและพัฒนาโครงการ ความหมายดังกล่าวชี้ให้เห็นลักษณะของการประเมินโครงการ ดังนี้

1. การประเมินโครงการเป็นกระบวนการที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เชื่อถือได้และเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบโครงการ
2. การประเมินโครงการเป็นกระบวนการในการจัดเตรียมสารสนเทศเพื่อใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการปรับปรุงและพัฒนาโครงการ
3. จุดเน้นที่สำคัญของการประเมินโครงการ อยู่ที่การเพิ่มประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness) ของการดำเนินโครงการ

อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล (2561, หน้า 50) ให้ความหมายของการวิจัยเชิงประเมินหรือที่เรียกว่า วิจัยเชิงประเมินผลหรือการประเมินโครงการ (แผนงาน) หรือการประเมินผลลัพธ์ (Babbie, 2011) ว่าเป็นการดำเนินการประเมินที่ใช้กระบวนการ วิจัยที่ชัดเจน เป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการศึกษาผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบ โดยเทียบกับกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อใช้ข้อค้นพบหรือสารสนเทศในการกำหนดนโยบายหรือทิศทางการดำเนินงาน รวมถึงการปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อลดความเสี่ยงในการเกิดปัญหา อุปสรรค หรือเป็นแนวทางในการตัดสินใจหรือปรับปรุงโครงการหรือแผนงานเพื่อการพัฒนาต่อไป

จากการศึกษาความหมายของการประเมินนโยบาย พบว่า ยังมีชื่อเรียกเป็นอื่น ๆ เช่น การประเมินโครงการ/แผนงาน การประเมินการปฏิบัติงาน และสามารถสรุปความหมายของการประเมินนโยบายว่า เป็นกระบวนการติดตาม ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยใช้วิธีการตามลำดับขั้นตอน เครื่องมือ ตลอดจนเกณฑ์ที่ชัดเจนในการพิจารณาตัดสิน ผลดี ผลเสีย ความสำเร็จหรือมีแนวทางในการพัฒนาที่จุดใดอย่างไร

หลังจากการนำนโยบายไปปฏิบัติในช่วงเวลาหนึ่งที่คาดว่าจะเกิดผลลัพธ์ตามที่คาดหวังแล้ว ผู้กำหนดนโยบายและผู้บริหารซึ่งรับผิดชอบการนำนโยบายไปปฏิบัติก็ควรรับทราบผลการดำเนินงานตามนโยบายนั้น เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับติดตามและเร่งรัดการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน ในขณะที่นโยบายกำลังดำเนินการอยู่และเมื่อนโยบายได้ดำเนินการจนสำเร็จเสร็จสิ้นไปแล้วก็ควรทราบผลสรุปรวมซึ่งได้แก่ ผลลัพธ์ที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจและผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาและไม่พึงปรารถนา เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับใช้ปรับปรุงวิธีการบริหารจัดการ และออกแบบ/กำหนดนโยบาย/แผนงาน/โครงการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

Thomas R. Dye (1981) ให้ความหมายของการประเมินผลนโยบาย สาธารณะว่า หมายถึง การเรียนรู้เกี่ยวกับผล (consequences) ของนโยบายสาธารณะ โดยอธิบายเพิ่มเติมว่า การประเมินผลนโยบายสาธารณะเป็นการประเมินประสิทธิผล (effectiveness) ในภาพรวมของนโยบายสาธารณะว่า บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด หรืออาจจะประเมินประสิทธิผลของนโยบายสาธารณะหลาย ๆ นโยบายว่า บรรลุ วัตถุประสงค์ที่มีอยู่ร่วมกันเพียงใด ในการประเมินผลนโยบายสาธารณะ จำเป็นต้องอาศัย การวิจัยประเมินผลนโยบาย (policy evaluation research) เข้ามาประยุกต์ใช้ด้วย ในขณะที่ Dunn, William N (2007) ได้อธิบายว่า การประเมินผลนโยบายสาธารณะเป็นขั้นตอนหนึ่ง ของการวิเคราะห์นโยบาย ซึ่งมุ่งที่จะหาข้อมูลเกี่ยวกับผลของการดำเนินงานตามนโยบาย ว่า สามารถตอบสนองของความต้องการของสังคมและแก้ไขปัญหาที่ต้องการแก้ไขได้เพียงใด ดังนั้นคำถามหลักของการประเมินผลนโยบายสาธารณะคือ การดำเนินการตามนโยบาย ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้างในสังคม ด้านเฉลี่ยว ยาจันทร์ (2556, หน้า 63) ได้สรุปแนวคิดของสุรนาท ชมะณะรงค์ ไว้ว่า หัวใจที่แท้จริงของการประเมินผลคือ การ ประเมินผลเกี่ยวข้องกับกระบวนการวัดคุณค่าของผลการดำเนินการตามนโยบาย เพื่อที่จะ นำมาเปรียบเทียบกับเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และมีข้อควรสังเกตอีก ประการหนึ่ง คือการประเมินผลนั้น ไม่ได้แยกขั้นตอนนโยบายเป็นเอกเทศ แต่เกี่ยวข้องกัน ตลอดเวลา สัมพันธ์กับที่เฉลี่ยว ยาจันทร์ (2556) กล่าวถึงนิยามของวิญญู จารัสพันธ์ (2548 ที่สรุปความหมายของการประเมินผลนโยบายสาธารณะไว้ว่าหมายถึงการศึกษา อย่างเป็นระบบเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับผลของการดำเนินงานตามนโยบายสาธารณะหนึ่ง ๆ หรือหลาย ๆ นโยบาย ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใดและการดำเนิน นโยบายสาธารณะดังกล่าวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงประการใดบ้างต่อสังคมและยังได้ กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินผลนโยบายสาธารณะไว้ดังนี้

1. การประเมินผลนโยบายสาธารณะช่วยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เห็น ประเด็นและจุดอ่อนของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งสมควรจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

2. การประเมินผลนโยบายสาธารณะ ทำให้ทราบว่าผลลัพธ์ที่เกิดจาก การปฏิบัติงานตามนโยบาย เป็นไปตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด มีปัญหาอุปสรรค อะไรบ้างที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขในอนาคต เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์มากขึ้น

3. การประเมินผลนโยบายสาธารณะ ทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพของกระบวนการปฏิบัติงานตามนโยบายว่ามีมากน้อยเพียงใด การทำงานเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ ตลอดจนทรัพยากรที่ใช้ในกระบวนการทำงานมีปริมาณเพียงพอหรือไม่

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การประเมินผลที่เกิดจากการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นจะครอบคลุม 3 ประเด็นหลัก ๆ คือ 1) ผลผลิตของนโยบาย (policy outputs) หมายถึง พฤติกรรมหรือสิ่งที่เกิดมาจากการใช้ปัจจัยนำเข้าและการบริหารกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ 2) ผลได้หรือผลลัพธ์ของนโยบาย (policy effects/outcomes) หมายถึง ผลต่อเนื่องที่เกิดจากการใช้ประโยชน์จากผลผลิตของนโยบาย ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย และ 3) ผลกระทบของนโยบาย (policy impacts) เป็นผลต่อเนื่องที่เกิดจากผลได้ของนโยบายซึ่งช่วยสนองต่อการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการของประชาชนในระยะยาว หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ระยะยาวของนโยบาย การประเมินผลกระทบจากนโยบาย ควรให้ความสำคัญทั้งผลกระทบด้านรูปธรรม (tangible impacts) และผลกระทบในเชิงนามธรรมหรือด้านความรู้สึกนึกคิดของประชาชน หรือที่เรียกว่าผลกระทบเชิงสัญลักษณ์ (symbolic impacts) เช่น ความพึงพอใจ ทัศนคติ จิตสำนึกการตระหนักในคุณค่า ค่านิยม การเปลี่ยนแปลงเชิงอุดมการณ์ เป็นต้น

ทฤษฎีการประเมิน

มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2556) ได้รวบรวมรูปแบบการประเมินที่ถือเป็นต้นแบบของทฤษฎีที่สำคัญและมีการยอมรับนำไปใช้อย่างกว้างขวาง ดังนี้

1. แนวคิดการประเมิน CIPP Model (Stufflebeam's CIPP Model)

หนังสือทางการประเมิน ชื่อ "Educational Evaluation and Decision Making" เขียนโดย Stufflebeam และคณะ ในปี ค.ศ. 1971 เป็นที่ยอมรับกันอย่างมากในวงการศึกษานานาชาติและทั่วโลกเพราะให้แนวคิดและวิธีการวัดและประเมินผลการศึกษาอย่างน่าสนใจและไม่เคยล้าสมัย นอกจากนั้น Stufflebeam ก็ได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับการประเมินและรูปแบบของการประเมินอีกหลายเล่มอย่างต่อเนื่อง จึงนับเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทฤษฎีการประเมิน จนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในปัจจุบันเรียกว่า CIPP Model ซึ่งเป็นการประเมินภาพรวม ตั้งแต่บริบท ปัจจัยป้อนเข้า กระบวนการ และผลผลิต (Context, Input, Process and Product) โดยจะใช้วิธีการสร้างเกณฑ์และประสิทธิภาพของนโยบาย/โครงการ ทั้งภาพรวมหรือรายปัจจัยเป็นสำคัญ อธิบายได้ดังนี้

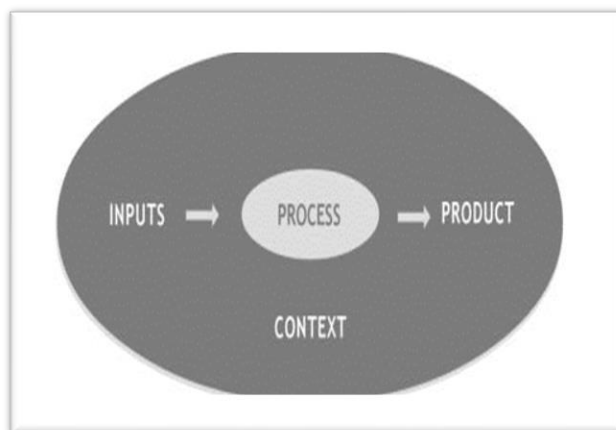
1. การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) เป็นการศึกษา ปัจจัยพื้นฐานที่นำไปสู่การพัฒนาเป้าหมายนโยบาย ได้แก่ บริบทของสภาพแวดล้อม นโยบายวิสัยทัศน์ ปัญหา แหล่งทุน สภาพความผันผวนทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง แนวโน้มการก่อตัวของปัญหาที่อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการ เป็นต้น

2. การประเมินปัจจัยป้อนเข้า (Input Evaluation) เพื่อค้นหา ประสิทธิภาพขององค์ประกอบที่นำมาเป็นปัจจัยป้อนเข้า ตัวอย่างด้านการท่องเที่ยวอาจจะมีจำแนกเป็นบุคคล สิ่งอำนวยความสะดวกเครื่องมือ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ศักยภาพการบริหารงาน ซึ่งแต่ละปัจจัยแยกย่อยออกไปอีก เช่น บุคคล แยกเป็น เพศ อายุ มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ความพึงพอใจ ความคาดหวัง ทักษะ ทักษะ ศักยภาพ ความสามารถ ความรู้ประสบการณ์ คุณวุฒิทางการศึกษา ถิ่นที่อยู่และลักษณะกระบวนการกลุ่ม เป็นต้น

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการศึกษา ต่อจากการประเมินบริบทและปัจจัยป้อนเข้าว่า กระบวนการเป็นไปตามแผนที่วางไว้ เป็น การศึกษาค้นหา ข้อบกพร่อง จุดอ่อน หรือจุดแข็งของกระบวนการบริหารจัดการโครงการ ที่จะนำโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการตรวจสอบ ประสิทธิภาพของโครงการโดยเฉพาะความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับผลลัพธ์ที่ได้ แล้วนำเกณฑ์ที่กำหนดไว้ไปตัดสินเกณฑ์มาตรฐานนั้นอาจจะกำหนดขึ้นเอง หรืออาศัย เกณฑ์ที่บุคคลหรือหน่วยงานอื่นกำหนดไว้ก็ได้

ตัวแบบ CIPP Model Stufflebeam (1971) แนวคิดการประเมินของ Stufflebeam มีลักษณะที่จะแบ่งแยกบทบาทของการทำงานระหว่างฝ่ายประเมินกับฝ่าย บริหารออกจากกันอย่างเด่นชัด กล่าวคือ ฝ่ายประเมินมีหน้าที่ระบุ จัดหา และนำเสนอ สารสนเทศให้กับฝ่ายบริหาร ส่วนฝ่ายบริหารมีหน้าที่เรียกหา และนำผลการประเมินที่ได้ นั้นไปใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องตามควรแก่กรณี ทั้งนี้ รายละเอียดของการประเมินตามนิยามของ Stufflebeam สามารถถ่ายทอดออกเป็นโมเดล พื้นฐานได้ตามภาพประกอบ 15

ภาพประกอบ 15 โมเดลพื้นฐานของ Stufflebeam (1971)

การประเมินตามโมเดลของ Stufflebeam สรุปรูปการประเมินเป็น 3 ขั้นตอน คือ
 ขั้นตอนที่ 1 กำหนดหรือระบุและบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ ขั้นตอนที่ 2 จัดเก็บรวบรวมข้อมูล
 และขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดสารสนเทศ เพื่อนำเสนอฝ่ายบริหาร

2. แนวความคิดและแบบจำลองของ Tyler

Tyler (1902) เป็นนักประเมินรุ่นแรก ๆ ที่เป็นผู้เริ่มต้นแนวความคิด
 เห็นเกี่ยวกับการประเมิน โดยมีความเห็นว่า “การประเมินคือการเปรียบเทียบพฤติกรรม
 เฉพาะอย่าง (Performance) กับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่วางไว้” โดยมีความเชื่อว่า
 จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างชัดเจนรัดกุมและจำเพาะเจาะจงแล้ว จะเป็นแนวทางช่วยในการ
 ประเมินได้เป็นอย่างดี จากคำจำกัดความดังกล่าวจะเห็นได้ว่า มีความคิดเห็นว่าการ
 ประเมินได้เป็นอย่างไรหรือไม่ ดูได้จากผลผลิตของนโยบายว่าตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้แต่แรก
 หรือไม่เท่านั้น แนวความคิดนี้เรียกว่า “แบบจำลองที่ยึดความสำเร็จของจุดมุ่งหมายเป็น
 หลัก” (Goal Attainment Model or Objective) เรียกว่า Tyler’s Goal Attainment Model
 ซึ่งต่อมาปี 1950 ได้มีรูปแบบ มาใช้เป็นกระบวนการตัดสินใจบรรลุวัตถุประสงค์ของสิ่งที่
 ทำการประเมิน (Tyler.1950) เรียกว่า “Triple Ps Model” ดังนี้ P-Philosophy & Purpose –
 ปรัชญา/จุดมุ่งหมาย P-Process –กระบวนการ และ P-Product –ผลผลิต

การประยุกต์ใช้ในการประเมินนโยบายทางการศึกษาโดยการประเมิน
 ความสัมพันธ์ของทั้ง 3 ว่าปรัชญา/จุดมุ่งหมายของนโยบายมีความสัมพันธ์กับกระบวนการ
 และผลผลิตหรือไม่ ถ้าประเมินเป็นส่วน ๆ ก็ประเมินในด้านประสิทธิภาพของปรัชญา/

จุดมุ่งหมายและกระบวนการประเมินประสิทธิผลของผลผลิตว่าตรงกับปรัชญา/
จุดมุ่งหมายหรือไม่ มีประสิทธิภาพเพียงใด เป็นต้น

3. แนวความคิดของ Stake

แนวความคิดของ Robert E. Stake (1967) คำนึงถึงความต้องการ
สารสนเทศที่แตกต่างกันของบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย ในการประเมิน
ผู้เกี่ยวข้องคนหนึ่งอาจต้องการทราบเกี่ยวกับความแน่นอนและสอดคล้องในการวัดเพื่อ
การประเมินนั้น ๆ ในขณะที่ผู้เกี่ยวข้องคนอื่นอาจต้องการทราบทิศทางการดำเนินงานของ
นโยบายหรือผู้ใช้ผลผลิตของนโยบายอาจมีความต้องการอีกรูปหนึ่ง สำหรับนักวิจัยอาจ
ต้องการสารสนเทศที่แตกต่างไปจากผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพราะการประเมินนั้นเพื่อที่จะรู้
เรื่องราวต่าง ๆ ของนโยบายอย่างละเอียดลึกซึ้ง เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับ
นโยบาย ดังนั้น การประเมินจึงต้องมีการบรรยายเกี่ยวกับนโยบายอย่างละเอียด เพื่อให้
ครอบคลุมถึงข้อมูลที่จะตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อจะนำไปสู่การตัดสินใจ
เกี่ยวกับนโยบายนั้น จึงเสนอรูปแบบของการประเมินอย่างมีระบบ โดยการบรรยายและ
ตัดสินใจคุณค่าเกี่ยวกับนโยบายตามหลักการของนโยบายนั้น ๆ Stake ได้ตั้งชื่อแบบจำลอง
ในการประเมินผลของเขาว่า แบบจำลองการสนับสนุน (Countenance Model) ดังแสดงใน
แผนภาพข้างล่างนี้

ภาพประกอบ 16 แบบจำลองการสนับสนุน (Stake's Countenance Model)

จากแผนภูมิต้นข้างต้นจะเห็นได้ว่า Stake ได้เน้นว่า การประเมินนโยบายจะต้องมี
2 ส่วนคือ การบรรยาย (Descriptive) และการตัดสินใจคุณค่า (Judgment) ซึ่งในการบรรยาย
นั้น ผู้ประเมินต้องหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนโยบายให้ได้มากที่สุด ใน 2 ส่วน คือ

1. เป้าหมายหรือความคาดหวัง (Goals or Intents) เป้าหมายที่ครอบคลุม
นโยบายทั้งหมด สำหรับการประเมินการศึกษาไม่ควรสนใจเป้าหมายเฉพาะในแง่

พฤติกรรมของผู้เรียนเพียงอย่างเดียว ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย ความคาดหวังนี้ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1.1 สิ่งนำ (Antecedence) เป็นสภาพที่มีอยู่ก่อน ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับผลของการเรียนการสอน

1.2 ปฏิบัติการ (Transactions) เป็นผลสำเร็จของการจัดกระทำงาน เป็นองค์ประกอบของขบวนการเรียนการสอน

1.3 ผลลัพธ์ (Outcomes) เป็นผลของโปรแกรมทางการศึกษา

2. สิ่งที่เป็นจริงหรือสังเกตได้ (Observations) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในสภาพความเป็นจริงมีส่วนประกอบ 3 ส่วนเช่นกัน คือ สิ่งนำ ปฏิบัติการ และผลลัพธ์ ความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เป็นจริง มิได้เป็นตัวชี้บ่งว่าข้อมูลที่เราได้ มีความเที่ยงหรือความตรง แต่เป็นเพียงสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า สิ่งที่ตั้งใจไว้ได้เกิดขึ้นจริงเท่านั้น

ในภาคการตัดสินคุณค่า เป็นส่วนที่จะตัดสินว่า นโยบายประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใดนักประเมินต้องพยายามศึกษาดูว่ามาตรฐานอะไรบ้างที่เหมาะสมในการที่จะนำมาเปรียบเทียบเพื่อช่วยในการตัดสินใจโดยทั่ว ๆ ไป เกณฑ์ที่ใช้มี 2 ชนิด คือ

1. เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criterion) เป็นเกณฑ์ที่เราตั้งไว้ อาจจะเกิดขึ้นก่อนโดยมีความเป็นอิสระจากพฤติกรรมของกลุ่ม

2. เกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative Criterion) เป็นเกณฑ์ที่ได้มาจากพฤติกรรมของกลุ่มถ้าผู้ประเมินไม่สามารถหามาตรฐานที่จะนำมาเปรียบเทียบได้ ก็ต้องพยายามหานโยบายอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน มาเปรียบเทียบเพื่อช่วยในการตัดสินใจ แบบจำลองนี้ มุ่งเน้นความสอดคล้อง และความสมเหตุสมผลของเมตริกบรรยาย และเมตริกตัดสินคุณค่า สำหรับความสอดคล้องนั้น มี 2 ลักษณะ คือ 1) Contingence เป็นความสอดคล้องเชิงเหตุผลจะพิจารณาความสัมพันธ์ในแนวตั้งตามแนวคิดของ Stake และ 2) Congruence เป็นความสอดคล้องที่ปรากฏขึ้นจริง หรือเป็นความสอดคล้องในเชิงประจักษ์ (Empirical) พิจารณาความสัมพันธ์ในแนวนอนตามแนวคิดของ Stake

ข้อดีสำหรับรูปแบบของการประเมินของ Stake คือ เสนอวิธีการประเมินเป็นระบบ เพื่อจัดเตรียมข้อมูลเชิงบรรยาย และตัดสินคุณค่า มีมาตรฐานในการประเมินปรากฏชัดเจน แต่มีข้อจำกัดคือ เซลล์บางเซลล์ของเมตริกมีความคาบเกี่ยวกัน และความแตกต่างระหว่างเซลล์ไม่ชัดเจน ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความขัดแย้งภายในโครงการได้

มาตรฐานการประเมิน (Evaluation Standards)

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปอย่างมีคุณภาพ Guskey, (2002), Yarbrough, Shulha, Hopson, Caruthers, (2010) กล่าวถึง มาตรฐานการประเมิน (Evaluation Standards) ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นโดยคณะกรรมการมาตรฐานสำหรับการประเมินทางการศึกษาของสหรัฐอเมริกา ซึ่งผู้วิจัยควรนำเอามาตรฐานนี้มาใช้เป็น แนวทางในการประเมินด้วยใน 4 มาตรฐาน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ (utility) ประกอบด้วย 6 มาตรฐานย่อย ดังนี้
 - 1.1 การระบุผู้มีส่วนได้เสียกับโครงการหรือองค์การครบถ้วนทุกกลุ่ม
 - 1.2 นักประเมินมีศักยภาพน่าเชื่อถือ
 - 1.3 ขอบข่ายสารสนเทศและและขอบเขตการประเมินตรงตามคำถามการประเมิน
 - 1.4 การระบุเกณฑ์การประเมินสำหรับการตัดสินคุณค่าโครงการหรือองค์การอย่างชัดเจน
 - 1.5 รายงานการประเมินมีความสมบูรณ์ ชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย
 - 1.6 การประเมินมีผลกระทบทำให้ผู้มีส่วนได้เสียกับโครงการหรือองค์การนำไปใช้ประโยชน์ได้
2. ความเป็นไปได้ (feasibility) ประกอบด้วย 3 มาตรฐานย่อย คือ
 - 2.1 กระบวนการประเมินใช้ปฏิบัติได้จริง และไม่ทำให้เกิดความแตกแยกในกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย
 - 2.2 นักประเมินได้รับความร่วมมือจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียโดยไม่มีอิทธิพลต่อการประเมิน
 - 2.3 โครงการประเมินให้ผลประโยชน์คุ้มค่าการลงทุน
3. ความชอบธรรม (propriety) ประกอบด้วย 7 มาตรฐานย่อย คือ
 - 3.1 การประเมินสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียกับโครงการ/องค์การ และของสังคม
 - 3.2 นักประเมินและกลุ่มผู้เกี่ยวข้องมีการทำความเข้าใจและทำสัญญาสำหรับการประเมิน
 - 3.3 มีการรักษาสีติของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน

- 3.4 มีการสำรวจวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของสิ่งที่ถูกประเมิน
อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
- 3.5 ผู้มีส่วนได้เสียกับโครงการ/องค์กรทุกคนได้รับสิทธิในการเข้าถึง
รายงานการประเมิน
- 3.6 หากมีการขัดผลประโยชน์ในกระบวนการประเมิน ต้องมีการ
แก้ปัญหาโดยเปิดเผยและซื่อสัตย์
- 3.7 การใช้จ่ายในการประเมินประหยัดและถูกต้องตามกฎหมายเกณฑ์
4. ความถูกต้อง (accuracy) ประกอบด้วย 12 มาตรฐานย่อย คือ
- 4.1 มีระบบเก็บเอกสารรายละเอียดสิ่งที่ถูกประเมินทุกเรื่องทุกประเด็น
- 4.2 มีการวิเคราะห์บริบทโครงการ/องค์กรที่มีผลต่อการประเมิน
อย่างละเอียด
- 4.3 มีการบรรยายวัตถุประสงค์และกระบวนการประเมินอย่าง
ละเอียด
- 4.4 มีการระบุแหล่งข้อมูลและข้อมูล มีรายละเอียดพอที่จะใช้ในการ
ตัดสินใจคุณค่าโครงการ/องค์กร
- 4.5 ข้อมูลที่รวบรวมมาเหมาะสม สามารถตีความได้อย่างมีความตรง
- 4.6 กระบวนการรวบรวมข้อมูลเหมาะสมทำให้ได้ผลการประเมินที่มี
ความเที่ยง
- 4.7 การทบทวนและปรับแก้ข้อมูลสำหรับการประเมินในกรณีที่
จำเป็น
- 4.8 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่สมบูรณ์และตีความได้ชัดเจน
- 4.9 มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่สมบูรณ์และตีความได้ชัดเจน
- 4.10 นักประเมินสรุปผลการประเมินพร้อมทั้งให้เหตุผลที่
สมเหตุสมผล
- 4.11 รายงานประเมินไม่ลำเอียง
- 4.12 การประเมินมีการประเมินอภิมานโดยใช้มาตรฐานทั้ง 4
มาตรฐาน

การนำข้อสรุปการวิจัยประเมินผลนโยบายไปใช้

เคลียว ยาจันทร์ (2556, หน้า 68) กล่าวว่า ผู้ประเมินผลมักเข้าใจว่า ถ้ารัฐบาลเป็นผู้มอบหมายงานวิจัยประเมินผลนโยบาย เมื่อรายงานการวิจัยประเมินผลได้ ดำเนินการจนเสร็จสิ้นลง ผู้กำหนดนโยบายจะนำข้อสรุปการวิจัยไปใช้ตัดสินใจ ในความเป็นจริงรายงานการวิจัยการประเมินผลนโยบายส่วนใหญ่ไม่ได้นำไปใช้ประกอบการตัดสินใจ ทั้งนี้ ไม่ใช่เพราะการประเมินผลนั้นด้วยคุณภาพ แต่อาจเป็นเพราะรายงานการวิจัยนั้นไม่ตรงกับความต้องการหรือในกรณีที่ข้อสรุปการวิจัยประเมินผลเกี่ยวข้องกับชัดเจน แต่ก็ไม่ได้ถูกนำไปใช้ อาจเป็นเพราะการนำเสนอรายงานการวิจัยใช้ภาษาที่เข้าใจยาก มีระเบียบวิธีวิจัย แนวความคิดและศัพท์เทคนิคมากมาย ทำให้ผู้ตัดสินใจไม่เข้าใจข้อสรุปการวิจัยประเมินผลได้ ดังนั้นถ้าจะช่วยให้มีการนำข้อสรุปการวิจัยประเมินผลไปใช้ จำเป็นต้องใช้ภาษาที่สามารถสื่อสารเป็นที่เข้าใจได้ง่าย นอกจากนี้ผู้วิจัยควรชี้แจงถึงคุณภาพของข้อมูลที่ได้รับรวบรวมมาหรือวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล การยอมรับข้อจำกัดอย่างตรงไปตรงมา อาจช่วยให้ผลการประเมินเป็นที่ยอมรับและนำข้อสรุปของการวิจัยประเมินผลไปใช้ได้อีกทางหนึ่ง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ได้มีการนำรูปแบบการประเมิน CIPP และ CIPPI ไปใช้ในการประเมินการจัดการศึกษาในหลายประเด็น ดังนี้

ดุสิต วิพรรณนะ (2554) ศึกษาการประเมินการจัดการศึกษา

ระดับอุดมศึกษา สถาบันการพลศึกษา ตามแนวทางการประเมินเชิงระบบและรวมพลัง พบว่า 1) ด้านบริบท เกี่ยวกับ ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและแผนการดำเนินงาน มีความสอดคล้อง พระราชบัญญัติการพลศึกษา 2548 แผนพัฒนาการศึกษา

ระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 มาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการอุดมศึกษา แผนพัฒนา กิจฟ้าชาติ และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) 2) ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านปริมาณนักศึกษาที่ต้องเร่งหาวิธีการและแนวทางแก้ไขให้สอดคล้องกับความคุ้มค่าของทรัพยากรที่มีอยู่ ส่วนประเด็นอื่น ๆ มีความพร้อมและเหมาะสมในการบริหารจัดการ

3) ด้านกระบวนการ พบว่าทุกประเด็นมีความพร้อมและสามารถที่จะบริหารจัดการได้

4) ด้านผลผลิต ในประเด็นเกี่ยวกับจำนวนผู้ที่ไม่สำเร็จการศึกษาทั้งหมดในชั้นปีสุดท้าย

จึงเป็นเรื่องจำเป็นโดยเฉพาะผู้บริหารต้องหาแนวทางแก้ไขเร่งด่วน และต้องคำนึงถึง

คุณภาพของบัณฑิต 5) ด้านผลกระทบ โดยมีผลกระทบทางบวก ได้แก่การมีชื่อเสียงได้รับ

การยอมรับเกี่ยวกับการพลศึกษา การบริการวิชาการ การกีฬา การอนุรักษ์
ศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้าน และกีฬาไทยลกระทบทางลบคือการวางแผนการ
บริหารที่มีความซับซ้อนในองค์กร และการเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของบุคลากรเกี่ยวกับ
ระเบียบปฏิบัติที่ส่งผลต่อบุคลากรโดยตรง

เพียงแฆ ฎพายาง (2554) ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินการจัดการศึกษา
ของโรงเรียนคาทอลิก จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินการจัดการศึกษา
ของโรงเรียนคาทอลิกจังหวัดขอนแก่น โดยใช้ แนวทางการประเมินเชิงระบบและรวมพลัง
ผลการประเมินด้านบริบท พบว่า การดำเนินงานในโรงเรียนมีความ สอดคล้องกับ
จุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้เดิม โดยโรงเรียนไม่ต้องมีการปรับเปลี่ยนนโยบาย
ด้านปรัชญา และวิสัยทัศน์ทางการศึกษา มีความสอดคล้องเหมาะสม ตามปทัสถานและ
แนวทางของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาคาทอลิกในระดับดีมาก ด้านปัจจัยป้อนเข้า
พบว่า โครงสร้างองค์การและระบบการบริหารมีความสอดคล้องและสนับสนุนการจัด
การศึกษา ทรัพยากรบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา มีปริมาณเพียงพอ และมี
คุณภาพต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา แต่ควรมีมาตรการ และการจูงใจให้บุคลากรรัก
โรงเรียน ทั้งนี้ทรัพยากร ด้านงบประมาณ สื่อ และอุปกรณ์สำหรับการศึกษา สถานที่ศึกษา
และบรรยากาศแวดล้อมมีความสอดคล้องและ เหมาะสมในระดับดีมาก ด้านกระบวนการ
พบว่า การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับดีมากแต่โรงเรียนควร
ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กิจกรรมหลากหลาย
ทรัพยากรควรใช้สื่อเทคโนโลยีโดยเฉพาะคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตให้มากขึ้น ควรมี
เกณฑ์ มาตรฐานในการคัดเลือกครูผู้สอนโดยเฉพาะครูชาวต่างชาติในโครงการการใช้
ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการเรียนการสอน ส่วนการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษาใน
4 กลุ่มงานพบว่า สถานศึกษาต้องเพิ่มการบริหารเชิงกลยุทธ์โดยจัดให้มีแผนกลยุทธ์ที่มีตัว
บ่งชี้ความสำเร็จในทุกกลุ่มงาน ผลลัพธ์ด้านกระบวนการจัดการศึกษาคือ ผู้เรียน พบว่า
สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี รวมถึง คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ที่พึงประสงค์ ผล
การประเมินอยู่ในระดับดีมาก ด้านผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร อยู่ใน
ระดับพอใช้โรงเรียนควรพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น ส่วนผลลัพธ์จากการ
ดำเนินงานของสถานศึกษาทั้งรางวัลและเกียรติบัตรที่เคยได้รับ พบว่า ทุกโรงเรียนได้รับ
รางวัลในระดับจังหวัด แต่ยังมีข้อเสนอแนะว่าควรส่งเสริมด้านการประกวดแข่งขันต่าง ๆ
ให้มากขึ้น ด้าน ผลกระทบ ซึ่งประเมินระดับความพึงพอใจของผลการจัดการศึกษา ด้าน

ผู้เรียนพบว่า ผู้ปกครองให้การยอมรับ และมีความพึงพอใจในระดับมาก ส่วนครู และผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งประเมินคุณลักษณะตามจรรยาวิชาชีพ และพฤติกรรมการทำงานพบว่า ชุมชนและสังคมให้การยอมรับด้านความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความเอาใจใส่ต่อนักเรียน 2) เพื่อเสนอภาพอนาคตของการจัดการศึกษามีข้อเสนอ 3 ประการคือ 1) จุดเด่นที่ควรส่งเสริม และพัฒนาเพื่อความยั่งยืนต่อไปคือการจัดหลักสูตรพิเศษเพิ่มเติมที่สอดคล้องต่อสภาพและความต้องการของ สังคม การมีวัฒนธรรมในการทำงานที่เข้มแข็ง การมีความพร้อมด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา การให้บริการที่ดี รวมถึงการดูแลและให้ความใส่ใจนักเรียน 2) จุดที่ควรเร่งพัฒนา คือ การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมีแผนกลยุทธ์ และการใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานและการตัดสินใจ การส่งเสริมด้านการประกวดแข่งขันต่าง ๆ ในนามของสถานศึกษา และการประชาสัมพันธ์โรงเรียน 3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในกลุ่มโรงเรียน เพื่อประสิทธิผลทางการศึกษา คือ การสร้างคุณค่าและความตระหนักให้แก่บุคลากรในการเป็นเครือข่าย การแบ่งปันทรัพยากรด้านบุคลากรทั้งและวัสดุ อุปกรณ์ทางการศึกษา การเป็นพันธมิตรด้านวิชาการ เช่น การจัดทำเอกสารงานวิชาการ การจัดทำข้อสอบพร้อมของโรงเรียน ในเครือ การจัดประชุม สัมมนา ทางวิชาการร่วมกัน

วิสัยพรณ์ เสรีวัฒน์ (2555) ศึกษาการประเมินเชิงระบบโครงการ

โรงเรียนมาตรฐานสากล (World – Class Standard School) มีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบค้นหาข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างปี 2553 – 2554 ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน คือด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed method) ระหว่างการวิจัยเชิงสำรวจ และการวิจัยพหุกรณีศึกษา ด้านบริบท พบว่า วัตถุประสงค์ของโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มีความคาดหวังให้นักเรียน มีความเป็นเลิศวิชาการ สื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกัน รับผิดชอบต่อสังคมโลก มีความเหมาะสมสอดคล้องกับแนวนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งสู่คุณภาพในระดับมาก แต่ควรจะปรับเป็นมาตรฐานสากลทั้งระบบและทำทุกระดับชั้น ทั่วประเทศ ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าครูผู้สอนผู้บริหารและปัจจัยพื้นฐานในโรงเรียนมาตรฐานสากล มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก แต่ครูผู้สอนและผู้บริหารขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ควรปรับปรุงให้มีห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ มัลติมีเดีย และอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงทุกกลุ่ม

สาระการเรียนรู้ทั่วประเทศ ด้านกระบวนการ พบว่า การปฏิบัติตามแผนนโยบายการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากลมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านการปฏิบัติตามองค์ประกอบการบริหารคุณภาพ 7 หมวด มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากลมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดและควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการบริหารจัดการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ด้านผลผลิต พบว่านักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความเป็นเลิศ วิชาการ สื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก อยู่ในระดับมาก และมีกิจกรรมที่นักเรียนและครูจัดขึ้นเพื่อบริการสังคมด้วยจิตสาธารณะอย่างหลากหลาย รวมถึงได้รับรางวัลจากการแข่งขันในเวทีระดับชาติและนานาชาติมากขึ้น ด้านผลกระทบ พบว่า ครูมีการวิจัยและพัฒนาอยู่ในระดับปานกลางครูและนักเรียนมีเครือข่ายร่วมพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้นโดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารครูนักเรียนได้รับเกียรติบัตร รางวัล และได้ร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำคัญต่าง ๆ ในทุกระดับเพิ่มขึ้นได้รับคำยกย่องจากสื่อต่าง ๆ และจากชุมชน ผู้ปกครองพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนมาตรฐานสากล

ไพศาล บรรจสุวรรณ์ (2558) ศึกษาการนำนโยบายหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยและขั้นตอน กระบวนการ ตลอดจนผลที่เกิดขึ้นจากการนำนโยบายหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี 2) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการนำนโยบายหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติภายใต้เงื่อนไขและบริบทสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี และ 3) เพื่อแสวงหาแนวทางการพัฒนาการนำนโยบายหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติที่สอดคล้องกับเงื่อนไขและบริบทสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีว่าด้วยพลวัตและบริบทสภาพแวดล้อมผสมผสานกับตัวแบบ CIPP และทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติตามแนวทางแบบบนลงสู่ล่างผ่านหน่วยงานเชิงนโยบายจากราชการส่วนกลางลงสู่หน่วยงานปฏิบัติระดับพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและสถานศึกษาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิธีการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาในสองระดับทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานีทั้งสามเขต และระดับผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มวิชาการ และครูผู้สอน

ของสถานศึกษาเป้าหมายทั้งเจ็ดแห่งซึ่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาสและเข้าร่วมโครงการโรงเรียนดีศรีตำบล งานวิจัยนี้จำกัดขอบเขตการวิจัยในช่วง ปี พ.ศ. 2544 – 2557 (ก่อนเหตุการณ์การรัฐประหาร 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557) และขอบเขตเนื้อหา นโยบาย ครอบคลุมหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน จากการวิจัยพบว่า สุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดศูนย์กลางของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบนมีพื้นที่มากที่สุดในภาคใต้และมากเป็นอันดับหกของประเทศ เป็นจังหวัดที่ให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่ การศึกษาได้รับอิทธิพล จากบริบทในสี่มิติที่สำคัญทั้งบริบทสภาพแวดล้อมระดับภูมิภาค และระดับโลก บริบทสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ บริบทสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม และบริบทสภาพแวดล้อมทางการเมือง โดยทั้งสี่มิติต่างส่งอิทธิพลต่อการนำหลักสูตรไปใช้ทั้งในระดับสำนักงานเขตพื้นที่และระดับสถานศึกษาเป้าหมายทั้งเจ็ดแห่ง อิทธิพลทั้งสี่มิติที่ส่งผลในสองระดับนี้จัดแบ่งในเชิงพลวัตได้สองยุค พลวัตยุคแรก เป็นช่วงของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษแรก (พ.ศ. 2543 – 2552) และพลวัตยุคสอง เป็นช่วงของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561) ประเด็นสำคัญจากการวิจัยพบว่า เนื้อหานโยบายหลักสูตรไม่สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เน้นคุณลักษณะและเจตคติมากกว่าทักษะสากลที่จำเป็น หลักสูตรมีลักษณะอนุรักษนิยมสูงให้ความสำคัญกับพื้นฐานความเป็นไทย โดยมีลักษณะเด่นที่การมุ่งเน้นคุณธรรม จริยธรรม ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์และเศรษฐกิจพอเพียง ขณะที่การนำนโยบายหลักสูตรสู่การปฏิบัติยังคงเป็นแบบทฤษฎีบนลงล่างสอดคล้องกับการบริหารราชการแบบรวมศูนย์อำนาจค่อนข้างมาก อำนาจการตัดสินใจด้านการบริหารบุคคลอยู่ในระดับเขตพื้นที่ นอกจากนี้ การที่หลักสูตรมีหลายกลุ่มสาระ ขณะที่ครูมีภาระงานอื่นนอกเหนืองานสอนในปริมาณมากนับเป็นอุปสรรค สำคัญทำให้ครูไม่ได้มีเวลาอยู่กับผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนยังคงเน้นการบรรยายบอกเล่า ท่องจำและครูยังคงมีบทบาทสำคัญ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้น่ามากกว่าที่จะเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในแบบการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ขณะที่บริบทสังคมวัฒนธรรมไทยไม่เอื้อให้ผู้เรียน แสวงหาความรู้จากความสงสัยและการตั้งคำถามที่จะก่อให้เกิดการคิดวิเคราะห์ด้วยตนเองตามแนวปรัชญา การศึกษาแบบเสรีนิยม ภาพโดยรวมของการนำนโยบายหลักสูตรไปปฏิบัติจึงยังคงไม่สอดคล้องบริบทและทิศทางของโลกในศตวรรษที่ 21 อย่างที่ควรจะเป็นและประสบกับปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณภาพการศึกษา ผลจากงานวิจัยได้ข้อค้นพบ

ปัจจัยความสำเร็จที่มีผลต่อการนำนโยบายหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติที่สำคัญในสี่ประการ คือ 1) กลยุทธ์ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ 2) ภาวะผู้นำและประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา 3) ปัจจัยด้านศักยภาพของครูผู้สอน และ 4) การสนับสนุนและความสามารถด้านการบริหารจากส่วนกลางและแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปัจจัยทั้งสี่ประการต่างเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ต่อกันและเป็นเงื่อนไขเอื้ออำนวยให้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเกิดผลสำเร็จ

Ahmad Al – Nwaiem (2012) ได้ทำการศึกษา การประเมินองค์ประกอบการพัฒนาภาษาในโครงการ Pre-Service ELT ที่วิทยาลัยครุศาสตร์ในคูเวต: กรณีศึกษา การศึกษาวิจัยนี้ได้ดำเนินการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินองค์ประกอบทักษะทางภาษาขั้นพื้นฐาน(BLSC) ในโครงการเตรียมความพร้อมก่อนเรียนของ ELT ที่วิทยาลัยครุศาสตร์ในคูเวต โดยสำรวจความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมเกี่ยวกับคุณภาพและใช้ผลลัพธ์ที่จะใช้เป็นฐานสำหรับการแก้ไขและปรับปรุง BLSC ประกอบด้วย 3 หลักสูตร คือ การเขียน การอ่าน และการสนทนา ซึ่งจะต้องดำเนินการโดยครูผู้สอนนักศึกษาใหม่ในภาคการศึกษาแรกของการลงทะเบียนเพื่อที่จะปรับปรุงความสามารถทางภาษาของพวกเขาแนวตามธรรมชาติในเชิงทดลองทางธรรมชาติ การศึกษานี้เป็นการสำรวจในบริบทที่เฉพาะเจาะจง เป็นการศึกษาทางสังคมศาสตร์ การออกแบบการวิจัยใช้กรณีศึกษาแบบผสมตามขั้นตอน โดยประยุกต์ใช้แบบจำลองการประเมินของ Bellon and Handler (1982) ผู้เข้าร่วมการศึกษาคือ อาจารย์ 3 คนที่สอนหลักสูตร BLSC และนักศึกษาใหม่ 55 คน ของภาควิชาภาษาอังกฤษ ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถามประเมินหลักสูตร การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง การเขียนบันทึก และเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา SPSS และเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า BLSC มีข้อบกพร่องที่สำคัญบางประการที่ต้องที่กล่าวถึง ข้อบกพร่องที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของบริบทของวิทยาลัยได้แก่ อาคารเก่า ห้องเรียนจำนวนจำกัด การขาดแคลนทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้และการสอน และทรัพยากรห้องสมุดไม่เพียงพอสำหรับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของ BLSC ผลการวิจัยพบประเด็นสำคัญบางประการและความจำเป็นในการแก้ไขในระดับหนึ่ง นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังเผยให้เห็นถึงความไม่พอใจของนักศึกษาต่อเนื้อหาและเอกสารของ BLSC บางแง่มุมรวมถึงหัวข้อที่ น่าเบื่อและไม่ท้าทาย และหนังสือเรียนที่ล้าสมัย วิธีการการเรียนการสอน ที่พบว่ามีการ

มุ่งเน้นประเพณีการใช้ครูเป็นศูนย์กลาง ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาได้วิพากษ์วิจารณ์อย่างมากต่อปรัชญาการวัดผลประเมินผลแบบดั้งเดิมที่ครูใช้ ซึ่งขึ้นอยู่กับ การสอบปลายภาคที่ทดสอบเนื้อหาที่เรียนรู้จากการท่องจำ การศึกษาสรุปโดยการเสนอแนะที่จะมีผลในการปรับปรุงและพัฒนาโปรแกรมที่กำหนดโดยเฉพาะ เช่นเดียวกับการปฏิบัติด้าน การศึกษาโดยทั่วไป นอกจากนี้ การศึกษายังเสนอแบบจำลองสำหรับการประเมิน ซึ่งสามารถนำไปใช้และแก้ไขได้ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของบริษัทที่กำหนด

สุวิทย์ กังแฮ (2560) ได้ศึกษาการประเมินโครงการพัฒนาสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านหนองชุมแสง ปีการศึกษา 2558 โดยนำรูปแบบการประเมินแบบ CIPP (Stufflebeam's CIPP Model) มาประยุกต์เป็นกรอบ ในการประเมินโครงการ กลุ่มตัวอย่างในการประเมินโครงการครั้งนี้ ประกอบด้วย ครู 7 คน นักเรียน 58 คน ผู้ปกครอง 45 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า แบบบันทึกผลการ ประเมินตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มาตรฐาน ส 3.1 และแบบบันทึกผลการประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการ บริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) โดยภาพรวม ทุกประเด็นและทุกตัวชี้วัดการประเมิน ผ่านเกณฑ์ การประเมิน ดังนี้ 1) ผลการประเมิน ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสม ในระดับมากที่สุด 2) ผลการ ประเมินด้านปัจจัย พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด 3) ผลการ ประเมินด้านกระบวนการ พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 4) ผลการ ประเมินด้านผลผลิต พบว่า 4.1) ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผ่านการประเมินตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและ สามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการ ดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ ร้อยละ 100 4.2) การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน ครู และบุคลากร โดยภาพรวม พบว่า มีการ ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 4.3) ผลการประเมินของคณะกรรมการประเมินสถานศึกษา แบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) โดยภาพรวม โรงเรียนบ้านหนองชุมแสงผ่านเกณฑ์การ

ประเมินทุกด้าน โดยด้านที่มีระดับคุณภาพการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ และ 4.4) ความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านหนองชุมแสง ปีการศึกษา 2558 ของนักเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

Keşli Yesim, Aylin Tekiner Tolu & Feyza Doyran. (2014) ได้ศึกษา การประเมินหลักสูตรบัณฑิตศึกษาของครูสอนภาษาอังกฤษ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโปรแกรมการสอนภาษาต่างประเทศ โดยมุ่งเน้นที่จุดแข็งและจุดอ่อนของโปรแกรมและจำนวนหลักสูตรที่ตอบสนองและตอบสนองความต้องการของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ต้องการทำงานเป็นอาจารย์ผู้สอน ข้อมูลที่รวบรวมจากนักเรียน อาจารย์ผู้บริหารและบัณฑิต ผ่านการสำรวจ การสัมภาษณ์และการวิเคราะห์เอกสารของหลักสูตรรายวิชาและสื่อการสอน ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อระบุจุดแข็ง จุดอ่อนของโปรแกรมและความต้องการของนักเรียน การศึกษาครั้งนี้สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการของนักเรียนใหม่ที่ไม่ได้บันทึกไว้ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักศึกษาได้ดียิ่งขึ้นโปรแกรมนี้จะถูกแก้ไขและเสนอต่อสภาการอุดมศึกษาต่อไป

Loh Su Ling, Denis Andrew D Lajium and Vincent A Pang (2017) ศึกษาการประเมินผลการพัฒนาและการบูรณาการโมดูล โดยใช้แบบจำลองการประเมิน CIPP: มีวัตถุประสงค์เพื่อหาหรือเกี่ยวกับวิธีการใช้รูปแบบการประเมิน CIPP เป็นกรอบสำหรับการวางแผนการพัฒนาและการดำเนินงานของระบบบูรณาการ บริบทความสัมพันธ์ระหว่างสามรุ่นที่เกี่ยวข้องกับการประเมินเปรียบเทียบผ่านการทบทวนวรรณกรรม ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการประเมิน CIPP สามารถช่วยให้กระบวนการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องผ่านการสร้างหน้าที่และการตัดสินใจ นอกจากนี้รูปแบบสามารถดำเนินการก่อนระหว่างหรือหลังการดำเนินงานของโครงการและช่วยให้การประเมินเดียวหรือการรวมกันของผู้มีส่วนได้เสียหรือความต้องการของผู้ชม งานวิจัยก่อนหน้านี้ได้แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการประเมิน CIPP มีประโยชน์ในการตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่าของโครงการที่มีอยู่และในความคิดของโครงการและการพัฒนา ในการวางแผนการพัฒนาและการดำเนินงานของระบบแบบบูรณาการรูปแบบการประเมิน CIPP ใช้เป็นกรอบให้คู่มือที่ละ

ขั้นตอนสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อป้องกันความล้มเหลวของขั้นตอนใด ๆ และเพื่อให้แน่ใจว่าประสิทธิภาพของโมดูล ดังนั้นรูปแบบการประเมิน CIPP สามารถใช้เป็นคู่มือการประเมินความต้องการการวางแผนและพัฒนาโมดูลการตรวจสอบกระบวนการดำเนินงานและให้ข้อเสนอแนะและการตัดสินใจเกี่ยวกับประสิทธิภาพของโมดูลเพื่อปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมาข้างต้นมีเหตุผล สนับสนุนได้ว่า การเลือกรูปแบบการประเมินเชิงระบบ CIPP ของ Stufflebeam (1971) มาเป็นแนวทางในการประเมินการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งรูปแบบการประเมินเชิงระบบดังกล่าวประกอบด้วย ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต (Context-Input-Process-Product: CIPP) จึงมีความเหมาะสม

ตอนที่ 5 บริบท โรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ในตอนนี ผู้วิจัยศึกษาบริบทของพื้นที่เป้าหมายในเชิงกว้าง โดยภาพรวมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือในประเด็นบริบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา และการบูรณาการด้านการศึกษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากนั้นจึงระบุดูกรอบให้แคบเข้าเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีรายละเอียดดังนี้

บริบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา

จากข้อมูลแผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) ที่จัดทำเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2561 ทำให้มองเห็นบริบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาในภูมิภาค ดังนี้

1. สภาพทั่วไป

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งเขตการบริหารเป็น 20 จังหวัด ตั้งอยู่ในตำแหน่งศูนย์กลางของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง โดยมีอาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านตะวันออกและด้านเหนือ มีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดนและด้านใต้ติดต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชา โดยมีเทือกเขาพนมดงรักกั้นพรมแดน มีพื้นที่รวม

105.53 ล้านไร่ ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงมีความลาดเอียงไปทางตะวันออก มีลักษณะคล้ายกระทะ แบ่งเป็น 2 เขตใหญ่ ได้แก่ บริเวณแอ่งที่ราบโคราชอยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำมูลและชี ลักษณะเป็นที่ราบสูงสลับกับเนินเขา และบริเวณแอ่งสกลนคร อยู่ทางตอนเหนือของภาค ตั้งแต่แนวเขาภูพานไปจนถึงแม่น้ำโขง เทือกเขาที่แบ่งระหว่างแอ่งโคราชและแอ่งสกลนคร คือ เทือกเขาภูพาน ภูมิกากาศ มีอากาศร้อนชื้นสลับกับแล้ง แบ่งเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูฝน ฤดูหนาว และฤดูร้อน อากาศจะร้อนและแห้งแล้งมาก การใช้ประโยชน์ที่ดิน ในปี 2558 มีพื้นที่รวม 105,53 ล้านไร่ จำแนกเป็นพื้นที่ป่าไม้ ร้อยละ 14.8 พื้นที่ทำการเกษตรร้อยละ 60.8 และพื้นที่ใช้ประโยชน์อื่น ๆ ร้อยละ 24.5 ของพื้นที่ภูมิภาคนสภาพดินเป็นดินทรายไม่อุ้มน้ำ ทำให้ขาดแคลนน้ำและขาดธาตุอาหาร ใต้ดินมีเกลือหินทำให้ดินเค็ม จึงมีข้อจำกัดต่อการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร มีลุ่มน้ำขนาดใหญ่ 3 ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำโขง ลุ่มน้ำชีและลุ่มน้ำมูล ป่าไม้ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นป่าเบญจพรรณ

2. โครงข่ายคมนาคมขนส่งและการบริการสาธารณูปโภค

โครงข่ายถนนเชื่อมโยงกับโครงข่ายหลักของประเทศและเชื่อมโยงสู่ประเทศเพื่อนบ้าน คือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กัมพูชา และสามารถเชื่อมโยงไปยังเวียดนามและจีนตอนใต้ มีเส้นทางรถไฟเชื่อมโยงกับพื้นที่เศรษฐกิจหลักของประเทศบริเวณภาคกลางและพื้นที่โครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) 3 เส้นทาง ได้แก่ สายกรุงเทพฯ-หนองคาย เชื่อมสู่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สายกรุงเทพฯ-อุบลราชธานี และสายใหม่ เชื่อมโยงบ้านไผ่ มหาสารคามร้อยเอ็ด นครพนม มุกดาหาร มีสนามบิน 9 แห่ง เป็นสนามบินนานาชาติ 2 แห่ง คือ อุบลราชธานีและอุดรธานี และสนามบินภายในประเทศ 7 แห่ง ได้แก่ ขอนแก่น นครพนม นครราชสีมา สกลนคร บุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด และเลย มี 15 ด่านชายแดนถาวร และ 23 จุดผ่อนปรน ที่เป็นจุดเชื่อมโยงการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน มีแผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ได้แก่ รถไฟความเร็วสูง (กรุงเทพฯ-นครราชสีมา) รถไฟทางคู่ (ชุมทางถนนจิระ-ขอนแก่น) ทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (มอเตอร์เวย์ บางปะอิน -นครราชสีมา) มีสาธารณูปโภค ไฟฟ้า มีระบบสายส่งเชื่อมโยงกับระบบสายส่งของประเทศและมีเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้าที่สำคัญ ได้แก่ เขื่อนอุบลรัตน์ เขื่อนจุฬาภรณ์ เขื่อนลำตะคอง และเขื่อนสิรินธร มีระบบบริการประปาครอบคลุมเขตเมือง

3. สภาพเศรษฐกิจและรายได้

ภาพรวมเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีขนาดเล็ก โครงสร้างการผลิตพึ่งพิงบริการของภาครัฐ ภาคเกษตร และอุตสาหกรรม ในปี 2558 ภาคอุตสาหกรรมมีแนวโน้มเป็นฐานรายได้ใหม่ของภูมิภาคจากนโยบายการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ปี 2559 เศรษฐกิจขยายตัวต่ำกว่าระดับประเทศ เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างภาคมากขึ้น โดยปี 2558 มีการขยายตัวร้อยละ 2.3 ซึ่งต่ำกว่าการขยายตัวของประเทศ เป็นผลมาจากการชะลอตัวของภาคเกษตร ได้รับผลกระทบจากฝนทิ้งช่วงและภัยแล้ง รวมทั้งราคาพืชผลเกษตรตกต่ำต่อเนื่อง ทำให้รายได้ลดลง ส่งผลกระทบต่ออำนาจการซื้อของครัวเรือน รายได้เฉลี่ยต่อประชากรเพิ่มขึ้นแต่ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ เศรษฐกิจยังคงกระจุกตัวอยู่ในบางจังหวัดที่เป็นแหล่งการผลิตที่สำคัญของภาค ผลผลิตการเกษตรของภาคขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศเป็นหลัก ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหาร ภาคอุตสาหกรรมแม้ขยายตัวเพิ่มขึ้นแต่ยังมีบทบาทน้อยเมื่อเทียบกับระดับประเทศ การผลิตส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมแปรรูปขั้นต้น สร้างมูลค่าเพิ่มต่ำ มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม 3 แห่ง มีการค้าชายแดนที่ขยายตัวอย่างก้าวกระโดด และมีบทบาทสำคัญต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาคมากขึ้น โดยในปี 2559 มีมูลค่าการค้าชายแดน คิดเป็นร้อยละ 22.8 ของการค้าชายแดนทั้งประเทศ จากการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศจีน ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวมีความหลากหลายทั้งยุคก่อนประวัติศาสตร์และอารยธรรมขอม เศรษฐกิจระดับครัวเรือน รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่ำ ในปี 2558 มีรายได้เฉลี่ย 21,093 บาทต่อเดือน ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนทั้งประเทศที่ 26,915 บาทต่อเดือน หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนสูงกว่าระดับประเทศ

4. ประชากรและสังคม

จำนวนประชากรของภาคมากที่สุดของประเทศ ปี 2559 มีจำนวนประชากร คิดเป็นร้อยละ 33.3 ของประเทศ สัดส่วนประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้น โครงสร้างประชากรมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมสูงวัยมากขึ้น มีสัดส่วนประชากรสูงอายुर้อยละ 18.5 ในปี 2559 ซึ่งสูงกว่าร้อยละ 16.5 ของสัดส่วนผู้สูงอายุระดับประเทศ จึงทำให้ประชากรวัยแรงงานต้องรับภาระในการดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น จากประชากรวัยแรงงาน 4.16 คน ดูแลผู้สูงอายุ 1 คน มีอัตราการเพิ่มของประชากรเมืองมากขึ้นตามลำดับ

ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเมืองศูนย์กลางความเจริญของภาคทั้งด้านเศรษฐกิจ และการศึกษา
จึงทำให้ประชากรอพยพเข้าไปทำงานและอาศัยจำนวนมาก ดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงประชากรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รายการ	ปี พ.ศ.					
	2554	2555	2556	2557	2558	2559
จำนวนประชากร (ล้านคน)	21.59	21.70	21.78	21.85	21.92	21.95
โครงสร้างประชากร (ร้อยละ)						
กลุ่มอายุ (0-14 ปี)	22.9	22.4	21.8	21.2	20.7	20.3
กลุ่มอายุ (15-59 ปี)	62.1	62.0	61.9	61.7	61.5	61.3
กลุ่มอายุ (60+)	14.9	15.6	16.3	17.0	17.7	18.5
จำนวนประชากรเมือง (ล้านคน)	4.32	4.36	4.40	4.43	4.45	4.45

ระดับการศึกษาของประชากรวัยแรงงานส่วนใหญ่มีความรู้ระดับประถมศึกษา
แรงงานระดับอาชีวะมีสัดส่วนน้อยมาก แรงงานส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตร คิดเป็นร้อยละ
49.9 ของกำลังแรงงานของภาค ในปี 2559 จำนวนแรงงานที่มีความรู้ระดับประถม ร้อย
ละ 57.0 มีความรู้ระดับมัธยมต้น ร้อยละ 17.5 มีความรู้ระดับมัธยมปลาย ร้อยละ 11.7
มีความรู้ระดับอาชีวะ ร้อยละ 2.1 มีความรู้ระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 9.7 จากภาพรวม
สัดส่วนระดับการศึกษาของแรงงาน ส่งผลทำให้ผลิตภาพแรงงานต่ำ มีสถาบันการศึกษา
ทุกระดับ โดยระดับอุดมศึกษามี 53 แห่ง ครอบคลุมเกือบทุกจังหวัด แยกเป็นมหาวิทยาลัย
ของรัฐ 36 แห่ง เอกชน 10 แห่ง และสถาบันวิทยาลัยชุมชน 7 แห่ง ในจำนวนนี้เป็น
สถาบันวิจัย 12 แห่ง ซึ่งมากที่สุดในประเทศ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรต่ำกว่า
ค่าเฉลี่ยประเทศ ในปี 2559 ประชากรมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย 8.5 ปี ซึ่งต่ำกว่า
ระดับประเทศที่มีปีการศึกษาเฉลี่ย 9.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยผล
การสอบ O - NET ชั้น ม.3 (5 วิชาหลัก) ในปีการศึกษา 2554 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 37.2
ลดลงเป็นร้อยละ 36.4 ในปี 2559 ซึ่งยังต่ำกว่าเกณฑ์ ค่าเฉลี่ยร้อยละ 50 ในทุกวิชา เมื่อ
พิจารณาในรายวิชาปี 2559 พบว่า วิชาคณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดร้อยละ 27.0 และ
วิชาสังคมศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดร้อยละ 47.3 รองลงมา ได้แก่ วิชาภาษาไทย 44.7
วิทยาศาสตร์ 33.7 และภาษาอังกฤษ 29.3 ตามลำดับ สาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งมาจาก

ความพร้อมทางเขว้าปัญญาของเด็กวัยเรียนที่เป็นผลกระทบจากปัญหาภาวะโภชนาการของแม่และเด็ก (คณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค, 2561, หน้า 1 – 9)

สรุปว่า ภาพรวมด้านคุณภาพชีวิตของประชากรของภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ในภาวะที่ต้องได้รับการพัฒนาในทุกด้าน ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา ทำให้ระดับผล การเรียนต่ำอ้างอิงจากผลสอบรายวิชาหลักที่มีการสอบระดับชาติ โดยเป็นผลสืบเนื่องจากสภาพสุขภาวะด้านสาธารณสุข

การบูรณาการด้านการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การขับเคลื่อนการบูรณาการด้านศึกษาระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อสร้างการรับรู้ ระดมความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนการบูรณาการด้านการศึกษา ปีงบประมาณ 2562 – 2563 เขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใน 3 มิติ คือ 1) การขับเคลื่อนการบูรณาการด้านศึกษาระดับภาค 2) การส่งเสริมเวทีและประชาคมเพื่อการจัดทำรูปแบบและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐาน – อาชีวศึกษา – อุดมศึกษา และ 3) การขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างการรับรู้ในการขับเคลื่อนแผนบูรณาการด้านศึกษาระดับภาค และสร้างการรับรู้ถึงผลการดำเนินการส่งเสริมเวทีประชาคมเพื่อจัดทำรูปแบบและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในปีที่ผ่านมา รวมทั้งสร้างการรับรู้ถึงการดำเนินงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ผ่านการระดมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนงานปีงบประมาณ 2562 และ 2563 โดยขับเคลื่อนการบูรณาการการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นพื้นฐานการผลิตพืชผลทางการเกษตร การแปรรูปสินค้า การพัฒนาแหล่งน้ำ และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สำหรับขับเคลื่อนประเทศให้มีศักยภาพด้านการแข่งขันในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งจำเป็นต้องใช้มิติการศึกษาเพื่อเป็นฐานรากไปสู่การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังกล่าว

สาระสำคัญภาพรวมการขับเคลื่อนการบูรณาการการศึกษาระดับภาค (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) คือ การรับทราบถึงทิศทางการพัฒนาภาคทั้ง 6 ภาค ของรัฐบาล ดำเนินการโดยคณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค มีนายกรัฐมนตรืเป็นประธาน และคณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค ทั้ง 5 คณะ ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธานแต่ละคณะ สร้างการรับรู้และชี้แจงประเด็น

และการดำเนินงานสำคัญที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1. ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาภาคที่มีกรอบแนวคิดการพัฒนาที่เหมาะสมกับศักยภาพและประเด็นความท้าทายของแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะนำไปสู่แผนงานโครงการสำคัญที่ตอบสนองยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคของแต่ละกระทรวง/หน่วยงาน การเน้นย้ำให้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการติดตามความก้าวหน้าของเรื่องดังกล่าวเพื่อนำไปสู่การพิจารณาดำเนินงานแผนงานโครงการของหน่วยงานทุกระดับให้สอดคล้องกับแผนแม่บทด้านต่าง ๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศที่เกี่ยวข้อง

2. หลักเกณฑ์การวิเคราะห์แผนงานโครงการ ที่จะบรรจุในแผนปฏิบัติการภาค ที่ต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ประเด็นการพัฒนา พื้นที่เป้าหมาย และห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ตามทิศทางการพัฒนาภาคอย่างชัดเจน มุ่งเน้นผลประโยชน์ต่อประชาชนในวงกว้าง และเกิดผลกระทบบรรลุเป้าหมายในระดับภาค

3. ที่มาและการดำเนินงานนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของ สพฐ. ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของร่างพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ที่มีวัตถุประสงค์สำคัญ ได้แก่ 1) คิดค้นและพัฒนา นวัตกรรมด้านการศึกษาและการเรียนรู้ 2) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา 3) กระจายอำนาจและให้อิสระในการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษา และ 4) สร้างและพัฒนา กลไกในการจัดการศึกษาในระดับพื้นที่ร่วมกัน โดยขณะนี้กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาทั้ง 6 ภูมิภาค ได้แก่ สตูล เชียงใหม่ ระยอง กาญจนบุรี ศรีสะเกษ และปัตตานี

การขับเคลื่อนการบูรณาการด้านการศึกษาภาค จะต้องสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) เพื่อต้องการพัฒนาให้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็น “ศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง” เช่น บริหารจัดการน้ำให้เพียงพอ แก้ปัญหาความยากจน สร้างความเข้มแข็งของฐานเศรษฐกิจภายใน รถไฟความเร็วสูง มอเตอร์เวย์ กรุงเทพฯ – นครราชสีมา พัฒนาโครงข่ายคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจภาคกลาง และพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) เพื่อพัฒนาเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ ๆ ของภาค ใช้ประโยชน์จากข้อตกลงกับประเทศเพื่อนบ้านแนวชายแดน-ระเบียงเศรษฐกิจ

การวางแผนและขับเคลื่อนการทำงานของกระทรวงศึกษาธิการ ให้น้อมนำพระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (ในหลวงรัชกาลที่ 9) มาเป็นแนวทางการขับเคลื่อนการทำงาน อาทิ พระบรมราชโองการตอนหนึ่งว่า "งานด้านการศึกษาเป็นงานสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของชาติ เพราะความเจริญและความเสื่อมของชาตินั้น ขึ้นอยู่กับการศึกษาของพลเมืองเป็นข้อใหญ่ ดังนั้น จึงต้องจัดการศึกษาให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น" (ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 12 ธันวาคม 2512) และพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (ในหลวงรัชกาลที่ 10) ทรงสืบสานต่อยอดศาสตร์พระราชานโยบายของในหลวงรัชกาลที่ 9 รวมทั้งมีพระบรมราชโองการด้านการศึกษาที่มุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน 4 ด้าน ได้แก่ การสร้างทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง การสร้างลักษณะพื้นฐานที่มั่นคง มีคุณธรรม เรียบร้อยมีงานทำ มีอาชีพ และเป็นพลเมืองดี ให้ทุกฝ่ายร่วมกันทำงานให้การศึกษาเกิดความเข้มแข็ง "Education Strong" ภายใต้บทบาทหน้าที่ของแต่ละคนแต่ละหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ ที่เกิดจากความเพียร+ความร่วมมือ+กลไกประชารัฐ หรืออาจนำหลักคิด 5 ร แห่งความสำเร็จ คือ ริเริ่ม รวดเร็ว รอบคอบ รอบด้าน และเรียบร้อยไปใช้ในการทำงาน พร้อมทั้งยึดหลักคิดการทำงานให้เกิดความรอบด้านคือ คิดให้ครบ ทบทวนเป็นห่วง ๆ ห่วงการรับรู้ สู่การ บูรณาการ สืบสานศาสตร์พระราชานโยบายอย่างยั่งยืน ซึ่งจะส่งผลให้การวางแผนและการทำงานเกิดคุณค่าอย่างมีคุณภาพต่อไป (สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์, สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2561)

สรุปผลการประชุมระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการดำเนินงานของการประชุมกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม ดังนี้

1. การขับเคลื่อนแผนบูรณาการด้านการศึกษาระดับภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ ของกระทรวงศึกษาธิการ มีการทบทวนกรอบและแนวทางการดำเนินงานเพื่อจัดทำโครงการด้านการศึกษาของภาค เพื่อเสนอบรรจุในแผนปฏิบัติการภาคของรัฐบาล ทั้งนี้ ข้อเสนอแนวคิดโครงการ (Project Idea) ในประเด็นความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาที่ยึดจุดเน้นสำคัญคือ การผลิตกำลังคนรองรับด้านการเกษตร ด้านโครงสร้างพื้นฐานคมนาคม และด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ การจัดทำฐานข้อมูลด้านการศึกษา (Big Data) การแก้ไขปัญหาสุขภาพะที่ส่งผลกระทบทำให้เด็กมีไอคิว (IQ) ต่ำ และปัญหาพยาธิใบไม้ในตับ มีมติเห็นชอบแผนบูรณาการด้านการศึกษาระดับภาค ของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2562 – 2564 และเห็นชอบให้เสนอ

โครงการพัฒนานักวางแผน ที่ร่วมจัดทำแผนบูรณาการ ด้านการศึกษาระดับภาคจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในปี 2562 ด้วย ประกอบด้วยแผนงานโครงการที่สอดคล้อง ครอบคลุมตามกรอบทิศทางการพัฒนาภาค และสามารถนำไปจัดทำสาระสำคัญของโครงการ (Project Brief) เพื่อเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาค และแผนงานบูรณาการระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ตลอดจนแผนงานยุทธศาสตร์ และแผนงานบูรณาการช่องทางอื่น ๆ ต่อไป

2. การถอดบทเรียนจากการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยง การศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 และพิจารณาต่อยอดให้มีความเหมาะสมกับทิศทางการพัฒนาภาคและบริบทพื้นที่ หลักสูตรปัญญาประดิษฐ์ (AI) หลักสูตรประมง และหลักสูตรทวิศึกษา มีข้อค้นพบที่สำคัญคือ จำเป็นต้องมีการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัย สถาบันอาชีวศึกษา และโรงเรียนในพื้นที่ก่อน จากนั้นจึงจะมาร่วมวิเคราะห์ออกแบบหลักสูตรเชื่อมโยงรวมทั้งการพัฒนาาระบบเทียบโอนชั่วโมงเรียนให้เป็นหน่วยกิตอย่างเป็นรูปธรรม ลักษณะ Credit Bank และการสานต่องานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คือ 1) ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการติดตามและประเมินผลการจัดทำรูปแบบและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยง การศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ระดับจังหวัดและภูมิภาค รูปแบบ 360 องศา 2) วิจัยและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความเชื่อมโยงการจัดการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ระดับจังหวัดและภูมิภาค รูปแบบ Hub Center สู่ยุคดิจิทัล และ 3) ขยายผลไปยังสถานศึกษาที่สนใจโดยให้หลักสูตรปี 2561 เป็นต้นแบบโครงการเตรียมความพร้อมเพื่อเพิ่มทักษะของนักเรียนนักศึกษาแบบบูรณาการให้มีสมรรถนะในการช่วยขับเคลื่อนนโยบายไทยแลนด์ 4.0

3. การต่อยอดขยายผลงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ โดยที่ผ่านมามีการเสริมสร้างความเข้มแข็งในหลายประการ ได้แก่ 1) การสร้างภาคีเครือข่ายการทำงานที่เข้มแข็ง ภายใต้ชื่อ “Srisaket Learning Partnership” หรือ SLP 2) การกำหนดภาพอนาคตใน 10 ปีข้างหน้า ให้คนศรีสะเกษรุ่นใหม่เป็นคนรู้คิด จิตใจดี มีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ และ 3) การวิเคราะห์ฐานต้นทุนของโรงเรียนแกนนำ ด้าน

จุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนา การขับเคลื่อนงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ จะต้องสร้างการเปลี่ยนแปลงขึ้นพร้อมกันใน 6 ด้านคือ หลักสูตร กระบวนการจัดการ เรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ บุคลากร สื่อการเรียนการสอน การลดการประเมิน โรงเรียน และการเงิน โดยเน้นสร้างการมีส่วนร่วม สร้างแรงจูงใจ ในการสนับสนุน การศึกษาจากชุมชน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ราชกิจจานุเบกษา (2560, หน้า 14 – 16) ได้จัดทำ ประกาศคณะกรรมการ นโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ เรื่อง การจัดตั้งกลุ่มจังหวัด และกำหนดจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด (ฉบับที่ 3) วันที่ 17 พฤศจิกายน 2560 โดยจัดตั้งกลุ่มจังหวัด จำนวน 18 กลุ่มจังหวัด 6 ภาค และกำหนดจังหวัดที่เป็นศูนย์ ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมี ส่วน เกี่ยวข้องเป็นพื้นที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 20 จังหวัด มีการแบ่งกลุ่มจังหวัด ดังนี้

1. กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ประกอบด้วย จังหวัด เลข จังหวัดหนองคาย จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดอุดรธานี โดยให้ จังหวัดอุดรธานีเป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด
2. กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ประกอบด้วย จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร และจังหวัดสกลนคร โดยให้จังหวัดสกลนครเป็นศูนย์ ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด
3. กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ประกอบด้วย จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดร้อยเอ็ด โดยให้จังหวัด ขอนแก่นเป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด
4. กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ประกอบด้วย จังหวัด ชัยภูมิ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ โดยให้จังหวัดนครราชสีมา เป็นศูนย์ปฏิบัติการ ของกลุ่มจังหวัด
5. กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ประกอบด้วย จังหวัดยโสธร จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี โดยให้ จังหวัดอุบลราชธานีเป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด

ทั้งนี้ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับกับการดำเนินการจัดหางบประมาณรายจ่าย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เป็นต้นไป

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน อยู่ในพื้นที่ 8 จังหวัด
ประกอบไปด้วย จังหวัดเลย จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย
จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดสกลนคร จังหวัดนครพนมและจังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้งหมด 5 เขต คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 19 - 23 มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 297 โรงเรียน โดยสำนักงานคณะกรรมการ
ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดของโรงเรียน
มัธยมศึกษา แบ่งเป็น 4 ขนาด คือ 1) ขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 359 คน ลงมา
2) ขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 360 - 1,079 คน 3) ขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน
ตั้งแต่ 1,080 - 1,679 คน และ 4) ขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 1,680 คน
ขึ้นไป สามารถจำแนกขนาดของโรงเรียนได้ดังตาราง 5

ตาราง 5 ข้อมูลจำนวนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา	จำนวน โรงเรียน ทั้งหมด	จำนวนโรงเรียนแบ่งตาม ขนาดของโรงเรียน			
		เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่ พิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19	52	23	21	3	5
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20	63	29	21	3	10
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21	56	28	18	2	8
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22	81	45	25	5	6
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23	45	13	17	8	7
รวม	297	138	102	21	36

จากข้อมูลพื้นฐานของภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยภาพรวมและเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ดังที่กล่าวข้างต้น ชาย โพธิสิตา (2554, หน้า 309) อธิบายถึงบริบทสภาพแวดล้อมว่าเป็นเสมือนฉากหรือภูมิหลังของกิจกรรมและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เราเข้าใจความหมายของกิจกรรมและเหตุการณ์ที่สังเกตได้ดีขึ้น ดังนั้น “ความจริง” แต่ละอย่างก็ขึ้นอยู่กับบริบท ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมอันเป็นแหล่งที่มาของ “ความจริง” นั้น ๆ นอกจากนี้ ชาย โพธิสิตา (2554, หน้า 66) และ Geyer & Rihani (2010) เมื่อนำบริบทสภาพแวดล้อมทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมมาอธิบายการวิจัยในครั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่าการเคลื่อนไปอย่างมีพลวัตในบริบทสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นโดยมีปฏิสัมพันธ์กับนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในขั้นตอนกระบวนการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่เป้าหมายและหน่วยงานในระดับปฏิบัติการทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและสถานศึกษาในฐานะหน่วยงานที่นำนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับชั้นเรียนซึ่งลงไปสู่ตัวผู้เรียนโดยตรง

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวิจัยโดยนำบริบท สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมเข้ามาพิจารณาประกอบการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพลวัตการประเมินการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่เป้าหมายดังเหตุผลและคำอธิบายทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation Research) โดยการวิจัยผสมวิธี (mixed methods research design) ในรูปแบบการผสมอย่างเป็นตัวหลักตัวรอง (dominant – less dominant design) คือใช้วิธีการประเมินเชิงปริมาณเป็นหลัก และใช้วิธีการประเมินเชิงคุณภาพเป็นวิธีเสริม ในลักษณะที่มีการศึกษาไปพร้อม ๆ กัน (parallel) จัดแบ่งวิธี ดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การศึกษาเชิงปริมาณและแนวทางพัฒนา และส่วนที่ 2 การศึกษาเชิงคุณภาพ รายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การศึกษาเชิงปริมาณและแนวทางพัฒนา

การออกแบบวิธีการศึกษาในส่วนที่ 1 นี้ แบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ ชั้นที่ 1 การศึกษาเชิงปริมาณและชั้นที่ 2 การศึกษาแนวทางพัฒนา โดย กล่าวถึงประชากรการวิจัย การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย การจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูล ดังนี้

ชั้นที่ 1 การศึกษาเชิงปริมาณ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพม.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งมี 5 เขตพื้นที่ (ศึกษาธิการภาค 10 และ 11) ใน 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเลย จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดสกลนคร จังหวัดนครพนมและจังหวัดมุกดาหาร รวมทั้งสิ้น 297 โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) ใช้วิธีการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 168 โรงเรียน (ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan, 1970) โดยการสุ่มหลายขั้นตอน ดังนี้

1.1 กำหนดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้งหมด 5 เขต

เป็นหน่วยสุ่มโรงเรียน

1.2 สุ่มโรงเรียนในแต่ละเขตพื้นที่แบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ให้ได้ จำนวน 168 โรงเรียน

ตาราง 6 จำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแยกตามขนาดของโรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา	จำนวน โรงเรียน ทั้งหมด	จำนวน โรงเรียน ตัวอย่าง	แยกตามขนาดของโรงเรียน			
			ขนาด เล็ก	ขนาด กลาง	ขนาด ใหญ่	ขนาด ใหญ่พิเศษ
เขต 19	52	27	12	10	2	3
เขต 20	63	37	18	11	2	6
เขต 21	56	31	17	8	1	5
เขต 22	81	54	33	15	3	3
เขต 23	45	19	5	8	3	3
รวม	297	168	85	52	11	20

2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบประเมินตามแนวคิดการวัดแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน ตอนที่ 2 ข้อมูลนโยบายและการนำนโยบายสู่การปฏิบัติในโรงเรียน 7 ด้าน คือ ด้านความชัดเจนของนโยบาย ด้านการสื่อสารนโยบาย ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต และตอนที่ 3 ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.2 การพัฒนาเครื่องมือ ดำเนินการดังนี้

2.2.1 ศึกษาแนวคิดการออกแบบเครื่องมือการประเมินตามแนวคิดแบบ CIPP Model แล้วร่างเป็นประเด็นการประเมินและตัวชี้วัดต่าง ๆ ในแต่ละด้าน

2.2.2 กำหนดจุดมุ่งหมาย ประเด็นการประเมินและผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาเชิงปริมาณ โดยกำหนดให้ผู้บริหาร ครูผู้สอนภาษาอังกฤษและคณะกรรมการสถานศึกษา/ผู้ปกครองเป็นผู้ตอบแบบประเมินในทุกประเด็นคำถาม ดังต่อไปนี้

2.2.2.1 ด้านความชัดเจน เพื่อตรวจสอบว่าตัวนโยบายมีปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษร ครบคลุมสาระสำคัญ เข้าใจง่ายและสามารถนำไปปฏิบัติได้

2.2.2.2 ด้านการสื่อสาร เพื่อตรวจสอบว่านโยบายได้รับการแปรผลหรือตีความให้เป็นแผนการดำเนินงาน ถ่ายทอดให้ผู้นำไปปฏิบัติรู้ถึงบทบาทหน้าที่ และแนวทางการดำเนินงาน

2.2.2.3 ด้านการจัดสรรทรัพยากร เพื่อตรวจสอบว่า การระบุถึงแหล่งที่มา ปริมาณของงบประมาณ บทบาทหน้าที่ของบุคลากร ความเพียงพอของวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพของนโยบาย

2.2.2.4 ด้านบริบท เพื่อการตรวจสอบความสอดคล้องของสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติของโรงเรียน ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อมและปัญหาของโรงเรียน และ 2) ความต้องการของโรงเรียนและชุมชน ว่ามีความเหมาะสมต่อการนำนโยบายมาปฏิบัติอยู่ในระดับใด และมีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

2.2.2.5 ด้านปัจจัยนำเข้า เพื่อการตรวจสอบระดับคุณภาพของปัจจัยนำเข้า 4 ปัจจัย คือ 1) ผู้บริหาร ครูและนักเรียน 2) งบประมาณ 3) สถานที่ อุปกรณ์ สื่อ 4) การบริหารจัดการ ว่าปัจจัยนำเข้า มีคุณภาพอยู่ในระดับใด เพียงพอหรือไม่ มีปัญหาและมีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

2.2.2.6 ด้านกระบวนการ เพื่อการตรวจสอบระดับการปฏิบัติงานตามแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ในนโยบาย และการจัดทรัพยากรในระดับโรงเรียน ว่ามีการปฏิบัติงานมากน้อยระดับใด มีปัญหาอุปสรรคและมีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

2.2.2.7 ด้านผลผลิต เพื่อการตรวจสอบระดับการบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของนโยบายที่ตั้งไว้ ว่าบรรลุในระดับใด และมีตัวบ่งชี้อื่นที่แสดงถึงความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการนำนโยบายสู่การปฏิบัติที่สำคัญอะไรบ้าง

2.2.3 นำร่างแบบประเมิน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าความสอดคล้องหรือดัชนีของความสอดคล้องกันระหว่างข้อความ (items) แต่ละข้อกับนิยามศัพท์เฉพาะ มีค่าความเที่ยงตรงรายข้ออยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ดังนี้

1. ผศ.ดร.ไพสิฐ บริบูรณ์ คณะบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

2. รศ.ดร.ประยงค์ กลั่นฤทธิ์ อาจารย์พิเศษสาขาการสอน
ภาษาอังกฤษสำหรับผู้พูดภาษาอื่น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

3. ดร.วิทยา ประวะโซ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

4. ดร.ชวณะ ทวีอุทิศ ผู้อำนวยการโรงเรียนโชฬารพิทยาคม

5. ดร.ฉันทนา พลพวงครุเชี่ยวชาญ (ภาษาอังกฤษ)

โรงเรียนนารีนุกูล

2.2.4 ปรับรูปแบบประเมินจากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วยื่น
ขอการรับรองจรรยาบรรณการวิจัยในมนุษย์ต่อสำนักงานคณะกรรมการจรรยาบรรณการวิจัยใน
มนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ก่อนการนำไปทดลองใช้เก็บข้อมูล (try out) ใช้เพื่อ
ตรวจสอบค่าความเที่ยง (reliability) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 19 – เขต 23 โดยใช้กลุ่มทดลอง จำนวน 30 โรงเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่ม
ตัวอย่าง ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก 12 แห่ง โรงเรียนขนาดกลาง 7 แห่ง โรงเรียน
ขนาดใหญ่ 5 แห่ง และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 6 แห่ง มีรายละเอียดดังตาราง 7

ตาราง 7 จำนวนโรงเรียนที่เป็นหน่วยทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) และผู้ให้ข้อมูล

สำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษา	กลุ่มประชากร (โรงเรียน)					ผู้ให้ข้อมูล				
	ขนาด เล็ก	ขนาด กลาง	ขนาด ใหญ่	ขนาด ใหญ่ พิเศษ	รวม	ขนาด เล็ก	ขนาด กลาง	ขนาด ใหญ่	ขนาด ใหญ่ พิเศษ	รวม
เขต 19	23	21	3	5	52	2	1	1	1	5
เขต 20	29	21	3	10	63	2	1	1	2	6
เขต 21	28	18	2	8	56	3	1	1	1	6
เขต 22	45	25	5	6	81	4	2	1	1	8
เขต 23	13	17	8	7	45	1	2	1	1	5
รวม	138	102	21	36	297	12	7	5	6	30

2.2.5 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค แบบประเมินทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.98 และความเชื่อมั่นรายด้านอยู่ระหว่าง 0.90 – 0.93 แล้วทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 106) มาใช้เก็บข้อมูลจริง ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.48–0.90

2.2.5.1 ด้านความชัดเจนของนโยบาย มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.70 – 0.84 และมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.90

2.2.5.2 ด้านการสื่อสารนโยบาย มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.75 – 0.90 และมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.93

2.2.5.3 ด้านการจัดสรรทรัพยากร มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.70 – 0.84 และมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.90

2.2.5.4 ด้านบริบท มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.57 – 0.89 และมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.91

2.2.5.5 ด้านปัจจัยป้อนเข้า มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.44 – 0.83 และมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.90

2.2.5.6 ด้านกระบวนการ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.63 – 0.89 และมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.92

2.2.5.7 ด้านผลผลิต มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.60 – 0.87 และมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.92

2.2.6 ปรับปรุงแบบประเมินจากการนำไปทดลองใช้เก็บข้อมูล (try out) เป็นเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้ต่อไป

2.2.7 กลุ่มเป้าหมาย ในหน่วยตัวอย่างแต่ละโรงเรียน ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ และกรรมการสถานศึกษา จำนวนรวม 974 คน จาก 168 โรงเรียน ตามตารางต่อไปนี้

ตาราง 8 ประเภทและกลุ่มเป้าหมายของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาด
ของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวน โรงเรียน ทั้งหมด (แห่ง)	จำนวน หน่วย ตัวอย่าง (แห่ง)	ผู้ให้ข้อมูลหลัก		
			ผู้บริหาร (คน)	ครูผู้สอน ภาษาอังกฤษ (คน)	กรรมการ สถานศึกษา (คน)
โรงเรียนขนาดเล็ก	138	85	85	170	170
โรงเรียนขนาดกลาง	101	52	52	156	104
โรงเรียนขนาดใหญ่	22	11	11	44	22
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	36	20	20	100	40
รวม	297	168	168	470	336

3. การจัดเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยลงรหัสผู้ตอบในแบบประเมิน สำหรับตรวจสอบจำนวนให้ครบ
ในแต่ละหน่วยตัวอย่าง แล้วส่งแบบประเมินพร้อมหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครทางไปรษณีย์ และนำส่งบางส่วนด้วยตนเอง ไปยัง
โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยขอความร่วมมือจากผู้แทนของแต่ละโรงเรียนในการนำส่งถึง
ผู้ตอบและเก็บรวบรวมแบบประเมิน เมื่อได้แบบประเมินกลับคืนมาแล้ว ดำเนินการ
คัดเลือกและแยกแบบประเมินที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน ทำการสรุปข้อมูลจากแบบ
ประเมิน นำไปจัดหมวดหมู่เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อค้นพบ

4. การวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูล

นำข้อมูลจากการเก็บรวบรวมผลการประเมินตัวนโยบายการปฏิรูป
การเรียนการสอนภาษาอังกฤษและการบริหารนโยบายระดับโรงเรียน ตามการประเมิน
ของผู้บริหาร ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ และคณะกรรมการสถานศึกษา มาตรวจสอบความ
ถูกต้องและความสมบูรณ์ของความคิดเห็น จากนั้นจึงลงรหัสข้อมูลเพื่อนำมาประมวลผล
และวิเคราะห์ผลด้วยการใช้คอมพิวเตอร์ในการประมวลผลค่าทางสถิติ โดยการวิเคราะห์
ข้อมูลทั่วไป โดยนำข้อมูลมาประมวลผลและใช้สถิติในการวิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ
(Percentage) และค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ในการอธิบายลักษณะข้อมูล ด้านความชัดเจน

ของนโยบาย ด้านการสื่อสารนโยบาย ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต มาแปลความหมาย นำเสนอในรูปแบบตาราง ประกอบการบรรยายใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) และวิเคราะห์การมีอิทธิพลของตัวแปรด้านความชัดเจนของนโยบาย ด้านการสื่อสารนโยบาย ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตของนโยบายโดยใช้สถิติ Stepwise multiple regression

การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (\bar{x}) จากแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยให้น้ำหนักคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน การแปลความหมาย

1	ระดับน้อยที่สุด
2	ระดับน้อย
3	ระดับปานกลาง
4	ระดับมาก
5	ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ที่คำนวณได้จากแบบประเมินแปลความหมายตามเกณฑ์การพิจารณาดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 103)

ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) อยู่ในช่วง 1.00 – 1.50 หมายถึง ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) อยู่ในช่วง 1.51 – 2.50 หมายถึง ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) อยู่ในช่วง 2.51 – 3.50 หมายถึง ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) อยู่ในช่วง 3.51 – 4.50 หมายถึง ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) อยู่ในช่วง 4.51 – 5.00 หมายถึง ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นที่ 2 การศึกษาแนวทางพัฒนา

เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ต่อเนื่องจากการศึกษาเชิงปริมาณ มีความครอบคลุมประเด็นสำคัญและได้ข้อมูลเชิงลึกที่เป็นประโยชน์ต่อการประเมินนโยบายมากขึ้น ผู้วิจัยจึงนำเอาข้อค้นพบตัวแปรพยากรณ์ที่ดี คือ ด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการ จากการศึกษาเชิงปริมาณมาศึกษาแนวทางพัฒนา ตามลำดับต่อไปนี้ (ดูรายชื่อภาคผนวก)

1. แหล่งข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดแหล่งข้อมูลเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา จำนวน 10 ท่าน และกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้
 - 1.1 เป็นนักวิชาการหรือศึกษานิเทศก์ ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ หรือ
 - 1.2 เป็นผู้บริหารระดับหัวหน้าสถานศึกษาขึ้นไปและมีผลงานโดดเด่นเป็นที่ยอมรับ หรือ
 - 1.3 เป็นรองผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มบริหารวิชาการหรือครูวิชาการในโรงเรียนที่มีผลงานโดดเด่นเป็นที่ยอมรับ หรือ
 - 1.4 เป็นครูสอนภาษาอังกฤษที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 20 ปีและมีผลงานเป็นที่ยอมรับ
2. เครื่องมือเก็บข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก มีลักษณะเป็นข้อคำถามความคิดเห็นปลายเปิดต่อแนวทางพัฒนาตัวแปรพยากรณ์ที่ดี โดยถามประเด็นหลัก และมีคำถามย่อยตามความจำเป็น แบบสัมภาษณ์นี้ได้รับความเห็นชอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและมีการนำไปทดลองสัมภาษณ์ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก่อนการนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป
3. การจัดเก็บข้อมูล ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง และเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายภาครัฐในยุคโรคระบาด (Covid-19) ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ จำนวน 10 ท่าน และการเขียนตอบผ่านแอปพลิเคชันไลน์
4. การวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูล ผู้วิจัยได้ถอดความการบันทึกการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์และการเขียนตอบทางแอปพลิเคชันไลน์นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อหาข้อสรุปที่เป็นแนวทางในการพัฒนาที่เห็นร่วมกันเป็นข้อมูลหลัก

ส่วนที่ 2 การศึกษาเชิงคุณภาพ

การศึกษาในส่วนที่ 2 นี้ เป็นการศึกษาเชิงลึกและใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ ด้วยระเบียบวิธีการศึกษาพหุกรณีศึกษา (Multi – cases study) และดำเนินงานภาคสนามไปพร้อมกับการศึกษาเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการศึกษาแบบคู่ขนานและมีวัตถุประสงค์เดียวกัน โดยผู้วิจัยเข้าไปศึกษาในโรงเรียน 2 แห่ง ด้วยตนเองเพื่อแสวงหาคำอธิบายเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ และการบริหารนโยบายในรูปแบบโครงการที่ประกอบด้วย การศึกษา บริบทโรงเรียน ปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินงาน และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในระยะเวลาที่ผ่านมา แล้วประมวลผลการศึกษานี้ไปใช้ประกอบการประเมินเชิงปริมาณ เพื่อให้การประเมินมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งจะได้กล่าวถึงพื้นที่เป้าหมาย การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย การจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์และแปลความหมายของข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. พื้นที่เป้าหมาย

ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีจำนวนมากในสัดส่วนที่เป็นตัวแทนของโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ การเลือกโรงเรียนเพื่อเป็นพหุกรณีศึกษาเป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 2 โรงเรียน และเพื่อเป็นการพิทักษ์สิทธิของโรงเรียนและผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัย จึงใช้ชื่อสมมติคือ โรงเรียนที่ได้รับการยอมรับว่าสามารถนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษไปใช้ได้ผลดีหรือโดดเด่น 1 โรงเรียน คือโรงเรียนหอมวิทยา (ชื่อสมมติ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 และโรงเรียนที่มีผลการดำเนินงานไม่โดดเด่น 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนหวานพิทยาคม (ชื่อสมมติ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยกำหนดเกณฑ์การเลือก ดังนี้

1.1 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาเชิงปริมาณ โรงเรียนโดดเด่น จำนวน 1 โรงเรียน และโรงเรียนที่มีผลการดำเนินงานไม่โดดเด่น จำนวน 1 โรงเรียน

1.2 เป็นโรงเรียนที่ได้มีการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษไปปฏิบัติในรุ่นแรกของนโยบาย

1.3 โรงเรียนโดดเด่น เป็นโรงเรียนที่มีผลงานด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษดีเด่นเป็นที่ประจักษ์ จากการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O – NET) รายวิชา

ภาษาอังกฤษ

1.4 เป็นโรงเรียนที่ได้รับการยอมรับจากผู้เรียนในเขตพื้นที่การศึกษา

1.5 ได้รับอนุญาตให้เข้าศึกษาจากผู้อำนวยการโรงเรียน และอยู่ในวิสัยที่ผู้วิจัยจะสามารถเดินทางไปศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลได้

การเลือกโรงเรียนทั้ง 2 แห่ง ใช้วิธีตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารโรงเรียน การสัมภาษณ์ผู้บริหารในเขตพื้นที่และศึกษานิเทศก์ ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ในโรงเรียนที่เลือกศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และกรรมการสถานศึกษาหรือผู้ปกครอง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ประเภทและรูปแบบเครื่องมือ

การศึกษาภาคสนามผู้วิจัยสร้างเครื่องมือเพื่อการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบพหุกรณีศึกษามาใช้ในการศึกษา โดยผู้วิจัยเป็นผู้ใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึกใช้กับผู้บริหาร 2) แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสารโรงเรียน ใช้บันทึกรวบรวมและสรุปข้อมูลให้กระชับครบถ้วน ง่ายต่อการนำข้อมูลไปใช้ในขั้นตอนต่อไป 3) แบบบันทึกการสังเกต เป็นแบบบันทึกภาคสนามของผู้วิจัย ที่ผู้วิจัยใช้บันทึกเหตุการณ์ขณะเข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่โรงเรียนเป้าหมาย โดยจดบันทึกเหตุการณ์ทั่วไป เหตุการณ์ที่สำคัญ ภาพถ่ายและ 4) แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเฉพาะ ซึ่งใช้บันทึกข้อมูลจากการสนทนากลุ่มย่อยระหว่างผู้วิจัยกับครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยกับนักเรียน และผู้วิจัยกับคณะกรรมการสถานศึกษาหรือผู้ปกครอง

2.2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือทุกฉบับผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยได้รับการตรวจสอบด้านความตรงจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้ภาคสนามก่อนการใช้จริง เพื่อช่วยในการวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีจุดมุ่งหมายและประเด็นการประเมินเช่นเดียวกับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและผู้ให้ข้อมูลหลักตอบทุกประเด็นการประเมิน การสร้างเครื่องมือแต่ละประเภทมีรายละเอียด ดังนี้

2.2.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In –depth interview) ที่มีโครงสร้างใช้สำหรับผู้บริหาร มีลักษณะเป็นรายการข้อหลักและประเด็นคำถามที่ต้องการ มีขั้นตอนการ

สร้างและหาคุณภาพ ดังนี้ 1) ศึกษารูปแบบการสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างรูปแบบและขั้นตอนการสร้าง 2) กำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์ โดยคำนึงถึง 7 ด้าน คือ ด้านความชัดเจนของนโยบาย ด้านการสื่อสารนโยบาย ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต 3) จัดทำร่างแบบสัมภาษณ์ โดยยึดแนวคำถามจากแบบประเมินด้านปริมาณ แล้วนำให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และด้านภาษาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ 4) นำแบบสัมภาษณ์มาปรับแก้ภาษาและเนื้อหาให้มีความเหมาะสม และ 5) จัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

2.2.2 แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสารโรงเรียน มีลำดับขั้นตอนในการสร้างดังนี้ 1) ศึกษาทฤษฎีและเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสารโรงเรียน 2) กำหนดกรอบแนวคิดที่จะศึกษาและขอบข่ายที่จะสังเกตเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3) ร่างโครงสร้างเครื่องมือแบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสารโรงเรียน 4) นำร่างโครงสร้างเครื่องมือ ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา 5) ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

2.2.3 แบบบันทึกการสังเกต มีลำดับขั้นตอนในการสร้างดังนี้ 1) ศึกษาทฤษฎีและเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสารโรงเรียนและแบบบันทึกการสังเกต 2) กำหนดกรอบแนวคิดที่จะศึกษาและขอบข่ายที่จะสังเกตเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3) ร่างโครงสร้างเครื่องมือแบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสารโรงเรียนและแบบบันทึกการสังเกต 4) นำร่างโครงสร้างเครื่องมือ ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา 5) ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.2.4 แบบบันทึกการสนทนากลุ่มย่อยสำหรับครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษา มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้ 1) ศึกษาวิธีการดำเนินการสนทนากลุ่มจากเอกสาร ตำรา ด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการ 2) กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการสนทนากลุ่ม 3) กำหนด วัน เวลา สถานที่ ที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม พร้อมทั้งมีการประสานขอความร่วมมือกับผู้สนทนากลุ่ม

กลุ่มย่อยผ่านครูผู้สอนภาษาอังกฤษแต่ละโรงเรียนและเป็นรายบุคคล 4) จัดเตรียมเอกสารประเด็นการสนทนา ที่ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงจากอาจารย์ที่ปรึกษาและแบบบันทึกการสนทากลุ่มย่อย ที่ครอบคลุมและเหมาะสม 5) เตรียมความพร้อมของผู้ดำเนินการซึ่งเป็นผู้วิจัยในการนำเข้าสู่ประเด็นการสนทนาในแต่ละประเด็นอย่างมีแง่มุมและรอบด้าน นอกจากนี้ยังเตรียมพร้อมเกี่ยวกับอุปกรณ์การบันทึกเสียงและการบันทึกภาพ

2.3 การพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ

ด้วยเครื่องมือวิจัยทั้ง 4 ประเภท เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ จึงให้ความสำคัญเรื่องความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา กรณีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้ภาคสนามเพื่อหาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ แล้วนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลภาคสนามจริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยยื่นขอหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เมื่อได้หนังสือแล้วผู้วิจัยเดินทางไปยังโรงเรียนเป้าหมายเพื่อนำหนังสือขออนุญาตการศึกษาและเก็บข้อมูลการวิจัยไปยื่นด้วยตนเอง โดยกำหนดนัดหมายการไปเก็บข้อมูล ชี้แจงแนวทางการดำเนินงานกับผู้ประสานงานของแต่ละโรงเรียน เตรียมความพร้อมของผู้วิจัยในการเป็นผู้สัมภาษณ์และการเป็นผู้ดำเนินการในการนำเข้าสู่ประเด็นการสัมภาษณ์และการสนทากลุ่มในแต่ละประเด็นอย่างมีแง่มุมและรอบด้าน นอกจากนี้ยังเตรียมพร้อมเกี่ยวกับการบันทึกเสียง และการบันทึกภาพเพื่อสรุปผลการประเมิน รายละเอียดแต่ประเภทเครื่องมือ ดังนี้

3.1 การศึกษาและการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) การวิเคราะห์เอกสารมีเครื่องมือ คือ แบบวิเคราะห์เอกสารโรงเรียนซึ่งเป็นวิธีการหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ ข้อมูลเอกสารที่ศึกษา มีทั้งเอกสารภายในและภายนอกโรงเรียน เอกสารที่เป็นเล่มและข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ต ทั้งที่เป็นเอกสารขั้นต้นและเอกสารขั้นรอง เอกสารขั้นต้น หมายถึง เอกสารที่เป็นข้อมูลหลักฐานที่เป็นต้นฉบับ สนวนเอกสารขั้นรอง หมายถึง ข้อมูลหลักฐานที่มีผู้รวบรวมไว้แล้ว ซึ่งผู้วิจัยให้ความสำคัญกับเอกสารขั้นต้นเป็นอันดับแรก เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือในการเอกสารมีการวางแผนการสืบค้นและบันทึกลงในแบบฟอร์มการวิเคราะห์เอกสารเฉพาะประเด็นที่

ต้องการศึกษาและหัวข้อสำคัญ ๆ มีการตรวจสอบความครบถ้วนของประเด็นข้อมูลที่
ต้องการและยืนยันความถูกต้องของข้อมูลแต่ละประเด็นจากเอกสารมากกว่าหนึ่งฉบับ
ซึ่งเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ประกอบด้วย 1) รายงาน
คุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) 2) แผนพัฒนาจังหวัด 3) รายงานการประเมิน
คุณภาพภายใน/ภายนอก 4) ธรรมนูญโรงเรียน/แผนกลยุทธ์ 5) ข้อมูลสารสนเทศโรงเรียน
6) แผนปฏิบัติการประจำปีและรายงานผลการดำเนินงาน 7) วารสารเผยแพร่ผลงาน 8)
เอกสารประกาศนียบัตร/โล่เกียรติยศ 9) รายงานการประเมินโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน
10) วารสารเพื่อการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน 11) รายงานการเข้าร่วมกิจกรรม/
รายงานการเข้ารับการอบรมคณะครู 12) ภาพถ่ายและคำบรรยายภาพ

3.2 การสัมภาษณ์ (interview) การสัมภาษณ์เป็นวิธีการหลักใน
การศึกษาข้อมูล ผู้สัมภาษณ์ใช้กระบวนการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมี
คำถามหลักตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา และคำถามย่อย ที่มีโครงสร้าง (Structured
Interview) โดยสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือและรองผู้อำนวยการ โรงเรียน กลุ่ม
บริหารวิชาการ โรงเรียนละ 1 คน มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

3.2.1 ชั้นเตรียมการ ดำเนินการดังนี้ 1) ทำการติดต่อ นัดหมาย
ทางโทรศัพท์กับผู้ประสานงานหลักคือครูผู้สอนภาษาอังกฤษ 2) ผู้วิจัยซึ่งจะเป็นผู้
สัมภาษณ์ศึกษาคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ล่วงหน้า คำถามหลักได้กำหนดไว้ในแบบ
สัมภาษณ์แล้ว และมีการเตรียมคำถามรองเพื่อช่วยให้การสัมภาษณ์เป็นธรรมชาติและ
กระตุ้นการตอบ ให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนครบถ้วน

3.2.2 ชั้นสัมภาษณ์ ดำเนินการดังนี้ 1) ผู้วิจัยเดินทางไปโรงเรียน
เป้าหมายโดยเผื่อเวลาจากเวลานัดหมาย 2) ผู้วิจัยเริ่มด้วยการทักทายแนะนำตัวด้วยข้อมูล
และระยะเวลาที่เหมาะสม ทำความรู้จักผู้ให้สัมภาษณ์ สร้างความคุ้นเคย 3) ชี้แจง
วัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ 4) ถามคำถามหลักตามลำดับหัวข้อในแบบสัมภาษณ์
อาจมีการสลับคำถามได้บ้างตามสถานการณ์และความเหมาะสม

3.2.3 ชั้นจบการสัมภาษณ์ ดำเนินการดังนี้ 5) ผู้วิจัยตรวจสอบ
ความครบถ้วนของการถามและความชัดเจนของคำตอบที่ได้รับ กล่าวขอบคุณใน
ความร่วมมือที่ได้รับ

3.3 การสังเกตและจดบันทึก (Observation and field-in) การสังเกต
และการจดบันทึกมีเครื่องมือ คือ แบบสังเกตและจดบันทึก ที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับวัน

เวลา หัวข้อหลักในการสังเกตผู้เกี่ยวข้อง และการแปลความ ผู้วิจัยศึกษา การสังเกตจากสภาพบริบทของสถานศึกษา ทั้งสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ทรัพยากรบุคคลและสิ่งอำนวยความสะดวกของคณะครูและนักเรียน ห้องเรียน ห้องสมุด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนปรากฏการณ์ที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษ

3.4 การสนทนากลุ่มย่อย (Focus group discussion) การสนทนากลุ่มย่อยเป็นการสนทนาของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีสถานภาพและบทบาทหน้าที่เดียวกันหรือคล้ายกัน ประสพการณ์และภูมิหลังที่คล้ายคลึงกัน ข้อมูลที่ได้จะสรุปและเน้นถึงวิธีการมองโลก ทักษะ และความคิด ที่เกิดขึ้นในชุมชนและสังคมของตนเอง ซึ่งหลักในการเลือกผู้ให้ข้อมูลในการจัดสนทนากลุ่มต้องเป็นบุคคลที่สามารถให้คำตอบได้ตรง ตาม วัตถุประสงค์ (ชาย โปธิสิตา, 2554, หน้า 208 – 209) ของประเด็นการศึกษามากที่สุด การสนทนามี 3 กลุ่มประกอบด้วย กลุ่มครูผู้สอนภาษาอังกฤษ กลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ละกลุ่มประกอบด้วยผู้เข้าร่วมสนทนา จำนวน 3 – 6 คน ซึ่งตอบรับการเชิญมาพูดคุยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของโรงเรียน ซึ่งตนเองเกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสียกับการดำเนินงานของโรงเรียน ในการดำเนินการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยเป็นผู้นำการสนทนาเป็นผู้จุดประเด็นคำถาม การสนทนาในหัวข้อต่าง ๆ ตามลำดับขั้นที่เตรียมไว้ และกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มพูดคุย แสดงทัศนะของตนเอง โดยคำนึงถึงความสบายใจของผู้ร่วมสนทนากลุ่มเป็นสำคัญ คือ ผู้ร่วมสนทนามีสิทธิ์จะพูดคุยหรือไม่พูดคุยในประเด็นใดก็ได้ โดยผู้วิจัยต้องคอยควบคุมให้การสนทนาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ราบรื่น ได้ข้อมูลครบถ้วนตามประเด็นที่ต้องการศึกษา และหลักจากเสร็จสิ้นการสนทนากลุ่มแล้ว มีบางประเด็นที่ผู้วิจัยยังสนใจหรือมีข้อค้นพบข้อมูลใหม่ จึงมีการติดต่อขอข้อมูลทางโทรศัพท์เพิ่มเติม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะทำการวิเคราะห์เป็น 2 ระยะ คือ ระยะระหว่าง การเก็บข้อมูลภาคสนามและระยะสิ้นสุดการเก็บข้อมูลภาคสนาม ดังนี้

4.1 ระยะระหว่างการเก็บข้อมูลภาคสนาม มีการรวบรวมข้อมูลแต่ละโรงเรียนในประเด็นต่าง ๆ คือ ด้านความชัดเจนของนโยบาย ด้านการสื่อสารนโยบาย ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต

4.2 ระยะสิ้นสุดการเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้ง 2

โรงเรียนที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากเครื่องมือทั้ง 4 ฉบับ มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปความเหมือนและความต่าง แยกตามประเด็นที่ศึกษาและให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อนำเสนอข้อมูลเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 การนำนโยบายสู่การปฏิบัติของโรงเรียนที่มีผลงานโดดเด่นต่างระดับกัน และตอนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของโรงเรียนที่ศึกษา มีวิธีการวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล ดังนี้

4.2.1 วิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยการตีความและสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมจากการเก็บข้อมูลภาคสนามมาวิเคราะห์หาความหมาย ความเหมือนกัน ความแตกต่างกัน อาจเป็นสมมติฐานย่อย ๆ หลายประเด็น โดยยึดแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของสูกางค จันทวานิช (2550 หน้า 10) และ ชำนาญ คำปัญญาโสไนทัย (2559 หน้า 170) จากนั้นจะเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานจนสามารถหาหลักฐานยืนยันได้ชัดเจนจากข้อสรุปย่อย ๆ ไปสู่ข้อสรุปใหญ่โดยจำแนกข้อมูลตามความเหมาะสมและหมวดหมู่ประเด็นของข้อมูล และมีการทบทวนตรวจแก้ไขข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม

4.2.2 ตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) เป็นการใช่วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกันหลายวิธีเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น ใช่วิธีการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสังเกต จนได้ข้อสรุปที่สอดคล้องกัน

4.2.3 การตรวจสอบจากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการกลับไปตรวจสอบข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและผู้ที่เกี่ยวข้อง ถึงการตีความของผู้วิจัยว่าตรงตามที่ผู้ให้ข้อมูลต้องการสื่อสารหรือไม่

4.2.4 การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลที่ได้มีความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย (Data Triangulation) พร้อมทำการศึกษาสืบค้นข้อมูลจากโรงเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องควบคู่การเก็บข้อมูลภาคสนาม มีการตรวจสอบข้อมูล (Field notes) ซึ่งได้จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม เพื่อเป็นการยืนยันข้อมูล จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกครั้ง (ชำนาญ คำปัญญาโสไนทัย, 2559 หน้า 164)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเชิงปริมาณ และแนวทางพัฒนา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่น่าเสนอในบทนี้ จะกล่าวถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเรื่อง การประเมินการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ตามแนวทางการประเมินเชิงระบบ โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 5 ตอน ดังนี้ คือ ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน ตอนที่ 2 ผลการประเมินตัวนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ตอนที่ 3 ผลการประเมินการบริหารนโยบายระดับโรงเรียน ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์หาตัวพยากรณ์ที่ดีของผลผลิตของโครงการ และตอนที่ 5 แนวทางพัฒนา ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาแบบ t-test
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาแบบ F-test
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
X ₁	แทน	ด้านความชัดเจนของนโยบาย
X ₂	แทน	ด้านการสื่อสารนโยบาย
X ₃	แทน	ด้านการจัดสรรทรัพยากร
X ₄	แทน	ด้านบริบท
X ₅	แทน	ด้านปัจจัยป้อนเข้า
X ₆	แทน	ด้านกระบวนการ
Y	แทน	ด้านผลผลิต
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์หรือประสิทธิภาพ ในอำนาจพยากรณ์
a	แทน	ค่าคงที่ของการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
S.E.b	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนคะแนนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ ตัวแปรพยากรณ์
S.E.est	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

จากแบบประเมินฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับกลับคืนมา จำนวน 168 โรงเรียน
ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ มีผู้ตอบแบบประเมิน จำนวน 974 คน ผลการ
วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมินปรากฏผลดังตาราง 9

ตาราง 9 สถานภาพของผู้ตอบแบบประเมินจำแนกตามเพศ อายุ ประเภท
และขนาดโรงเรียน

สถานภาพ	กลุ่มตัวอย่าง	
	n	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	463	47.54
2. หญิง	511	52.46
รวม	974	100
อายุ		
1. 20-29 ปี	189	19.40
2. 30-39 ปี	218	22.38
3. 40-49 ปี	345	35.42
4. 50-59 ปี	193	19.82
5. 60 ปีขึ้นไป	29	2.98
รวม	974	100

ตาราง 9 (ต่อ)

สถานภาพ	กลุ่มตัวอย่าง	
	n	ร้อยละ
ตำแหน่งหน้าที่		
1. ผู้บริหาร	168	17.25
2. ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ	470	48.25
3. กรรมการสถานศึกษา/ผู้ปกครอง	336	34.50
รวม	974	100
ขนาดโรงเรียน		
1. ขนาดเล็ก	425	43.63
2. ขนาดกลาง	312	32.03
3. ขนาดใหญ่	77	7.91
4. ขนาดใหญ่พิเศษ	160	16.43
รวม	974	100

จากตาราง 9 พบว่า ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 52.46) อายุอยู่ระหว่าง 40 – 49 ปี (ร้อยละ 35.42) ตำแหน่งหน้าที่เป็นครูผู้สอนภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 48.25) และปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก (ร้อยละ 43.63)

ตอนที่ 2 ผลการประเมินตัวนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ตาราง 10 ผลการประเมินตัวนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
จำแนกรายด้านและโดยภาพรวม (n=168)

ด้านที่	การประเมินตัวนโยบาย	ค่าสถิติ		ความหมาย
		\bar{x}	S.D.	
1	ด้านความชัดเจนของนโยบาย	4.07	0.38	มาก
2	ด้านการสื่อสารนโยบาย	3.94	0.41	มาก
3	ด้านการจัดสรรทรัพยากร	3.95	0.38	มาก
	รวม	3.99	0.36	มาก

จากตาราง 10 พบว่า ผลการประเมินตัวนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อ 1 ด้านความชัดเจนของนโยบาย ระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$) รองลงมาคือ ข้อ 3 ด้านการจัดสรรทรัพยากร ระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$) และ ข้อ 2 ด้านการสื่อสารนโยบาย ระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$) ตามลำดับ

ตาราง 11 ผลการประเมินตัวนโยบายด้านความชัดเจนของนโยบาย (n=168)

ข้อ ที่	ด้านความชัดเจนของนโยบาย	ค่าสถิติ		ความหมาย
		\bar{x}	S.D.	
1	นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีการจัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร ตามระเบียบราชการ	4.33	0.42	มาก
2	นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีเนื้อหาครอบคลุมสาระสำคัญครบถ้วนตามเป้าหมายหลัก	4.29	0.43	มาก
3	ภาษาที่ใช้เขียนตัวนโยบายตรงตามหลักวิชาการและเข้าใจง่าย	4.08	0.43	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ ที่	ด้านความชัดเจนของนโยบาย	ค่าสถิติ		ความหมาย
		\bar{x}	S.D.	
4	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะมีการจัดทำคู่มือแนวทางการปฏิบัติตามนโยบายการปฏิรูปการเรียนสอนภาษาอังกฤษที่สามารถนำไปปฏิบัติได้	3.92	0.50	มาก
5	ตัวนโยบายมีการระบุถึงบทบาทหน้าที่ขององค์กรและบุคคล ช่วยให้สามารถปฏิบัติตามนโยบายได้อย่างชัดเจน	3.71	0.60	มาก
	รวม	4.07	0.38	มาก

จากตาราง 11 ผลการประเมินตัวนโยบาย ด้านความชัดเจนของนโยบาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อ ดังนี้ ข้อ 1 นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีการจัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร ตามระเบียบราชการ ($\bar{x} = 4.33$) รองลงมาคือ ข้อ 2 นโยบายการปฏิรูปการเรียนสอนภาษาอังกฤษมีเนื้อหาครอบคลุมสาระสำคัญครบถ้วนตามเป้าหมายหลัก ($\bar{x} = 4.29$) และ ข้อ 3 ภาษาที่ใช้เขียนตัวนโยบายตรงตามหลักวิชาการและเข้าใจง่าย ($\bar{x} = 4.08$) ตามลำดับ

ตาราง 12 ผลการประเมินตัวนโยบายด้านการสื่อสารนโยบาย (n=168)

ข้อ ที่	ด้านการสื่อสารนโยบาย	ค่าสถิติ		ความหมาย
		\bar{x}	S.D.	
1	นโยบายได้รับการแปรผลหรือตีความให้เป็นแผนการดำเนินงาน โครงการในแต่ละกิจกรรมตามระดับองค์กร	3.94	0.49	มาก
2	มีกระบวนการถ่ายทอดนโยบายไปสู่ผู้ปฏิบัติอย่างเป็นระบบ ตามลำดับขั้นตอน	4.00	0.45	มาก
3	การถ่ายทอดนโยบายไปสู่ผู้ปฏิบัติเป็นไปตามบทบาทหน้าที่ขององค์กรและบุคคล	4.00	0.44	มาก
4	แนวทางการดำเนินงานถ่ายทอดนโยบายจากบนลงล่าง คือ จากภาพรวมระดับประเทศลงสู่ภูมิภาค และหน่วยงานในสังกัดตามลำดับชั้น	3.89	0.45	มาก
5	การถ่ายทอดแผนงาน โครงการ ตามนโยบายมีความทั่วถึง ครอบคลุมผู้นำไปปฏิบัติทุกกลุ่ม	3.89	0.51	มาก
	รวม	3.94	0.41	มาก

จากตาราง 12 ผลการประเมินตัวนโยบายด้านการสื่อสารนโยบาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อ ดังนี้ ข้อ 3 การถ่ายทอดนโยบายไปสู่ผู้ปฏิบัติเป็นไปตามบทบาทหน้าที่ขององค์กรและบุคคล ($\bar{x} = 4.00$) ข้อ 2 มีกระบวนการถ่ายทอดนโยบายไปสู่ผู้ปฏิบัติอย่างเป็นระบบ ตามลำดับขั้นตอน ($\bar{x} = 4.00$) และ ข้อ 1 นโยบายได้รับการแปรผลหรือตีความให้เป็นแผนการดำเนินงาน โครงการในแต่ละกิจกรรมตามระดับองค์กร ($\bar{x} = 3.94$)

ตาราง 13 ผลการประเมินตัวนโยบายด้านการจัดสรรทรัพยากร (n=168)

ข้อ ที่	ด้านการจัดสรรทรัพยากร	ค่าสถิติ		ความหมาย
		\bar{x}	S.D.	
1	มีการกำหนดช่วงระยะเวลาแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงานตามนโยบาย	4.02	0.40	มาก
2	มีการจัดสรรปริมาณของงบประมาณในแต่ละกิจกรรม	3.99	0.43	มาก
3	ได้ระบุบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องไว้อย่างชัดเจน	4.03	0.43	มาก
4	มีการประเมินความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในการดำเนินงานตามนโยบาย	3.86	0.49	มาก
5	การจัดสรรทรัพยากรได้คำนึงถึงผลกระทบต่อประสิทธิภาพของนโยบาย	3.84	0.46	มาก
	รวม	3.94	0.38	มาก

จากตาราง 13 การประเมินตัวนโยบายด้านการจัดสรรทรัพยากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อ ดังนี้ ข้อ 3 ได้ระบุบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องไว้อย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.03$) รองลงมาคือ ข้อ 1 มีการกำหนดช่วงระยะเวลาแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงานตามนโยบาย ($\bar{x} = 4.02$) และ ข้อ 2 มีการจัดสรรปริมาณของงบประมาณในแต่ละกิจกรรม ($\bar{x} = 3.99$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การบริหารนโยบายระดับโรงเรียน

ตาราง 14 ผลการประเมินการบริหารนโยบายระดับโรงเรียนจำแนกรายด้าน
และโดยภาพรวม (n=168)

ด้านที่	การบริหารนโยบายระดับโรงเรียน	ค่าสถิติ		ความหมาย
		\bar{x}	S.D.	
1	ด้านบริบท	3.77	0.40	มาก
2	ด้านปัจจัยนำเข้า	3.73	0.44	มาก
3	ด้านกระบวนการ	3.69	0.48	มาก
4	ด้านผลผลิต	3.36	0.55	ปานกลาง
	รวม	3.64	0.41	มาก

จากตาราง 14 พบว่า ผลการประเมินการบริหารนโยบายระดับโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.64$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่ 1 ด้านบริบท ระดับมาก ($\bar{x} = 3.77$) รองลงมาคือ ด้านที่ 2 ด้านปัจจัยนำเข้า ระดับมาก ($\bar{x} = 3.73$) ด้านที่ 3 ด้านกระบวนการ ระดับมาก ($\bar{x} = 3.69$) และ ด้านที่ 4 ด้านผลผลิต ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.36$) ตามลำดับ

ตาราง 15 ผลการประเมินการบริหารนโยบายระดับโรงเรียนด้านบริบท (n=168)

ข้อ ที่	ด้านบริบท	ค่าสถิติ		ความหมาย
		\bar{x}	S.D.	
1	ขนาดของโรงเรียนท่านไม่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพ การจัดกิจกรรมส่งเสริมและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	3.66	0.65	มาก
2	ที่ตั้งของโรงเรียนท่านไม่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพ การจัดกิจกรรมส่งเสริมและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	3.57	0.59	มาก
3	จำนวนคาบสอนและปริมาณงานอื่น ๆ ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษไม่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลในการจัดเตรียมสื่อและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.61	0.59	มาก
4	กิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ และกิจกรรมจากหน่วยงานอื่นไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามปกติ	3.62	0.56	มาก
5	ฝ่ายบริหารมีการกำหนดและพัฒนาโรงเรียนให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา พันธกิจ และเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้	3.93	0.47	มาก
6	ฝ่ายบริหารมีการกำหนดจุดเน้นและจุดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์ของโรงเรียนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งเป็นตัวแทนของชุมชน	3.96	0.47	มาก
7	โรงเรียนมีการนำคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสมรรถนะของนักเรียนมาปฏิบัติอย่างเคร่งครัด	3.95	0.46	มาก
8	โรงเรียนจัดให้มีการรับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะจากผู้ปกครองและชุมชน	3.88	0.50	มาก
รวม		3.77	0.40	มาก

จากตาราง 15 พบว่า ผลการประเมินการบริหารนโยบายระดับโรงเรียนด้าน บริบท ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.77$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้ง 8 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อ ดังนี้ ข้อ 6 ฝ่ายบริหารมีการกำหนด จุดเน้นและจุดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์ของโรงเรียนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งเป็น ตัวแทนของชุมชน ($\bar{x} = 3.96$) รองลงมาคือ ข้อ 7 โรงเรียนมีการนำคุณลักษณะที่พึง ประสงค์และสมรรถนะของนักเรียนมาปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ($\bar{x} = 3.95$) และ ข้อ 5 ฝ่ายบริหารมีการกำหนดและพัฒนาโรงเรียนให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา พันธกิจ และเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ ($\bar{x} = 3.93$) ตามลำดับ

ตาราง 16 ผลการประเมินการบริหารนโยบายระดับโรงเรียนด้านปัจจัยนำเข้า (n=168)

ข้อ ที่	ด้านปัจจัยนำเข้า	ค่าสถิติ		ความหมาย
		\bar{x}	S.D.	
1	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความสามารถในการ บริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนการ สอนวิชาภาษาอังกฤษของโรงเรียน	4.02	0.46	มาก
2	ครูสามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารอย่างคล่องแคล่ว และเชี่ยวชาญในการใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบการ สอนวิชาภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความ ต้องการของผู้เรียนและสภาพสังคมปัจจุบัน	3.91	0.41	มาก
3	งานวิชาการมีการจัดสอบคัดเลือกนักเรียนและแบ่ง ห้องเรียนตามระดับความรู้ความสามารถทาง ภาษาอังกฤษเป็นการเฉพาะ	3.62	0.72	มาก
4	นักเรียนสามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ สื่อ เทคโนโลยีทั้งจากที่บ้านและโรงเรียน โดยมีอุปกรณ์ เทคโนโลยี เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ตเป็นของตนเอง	3.78	0.54	มาก
5	โรงเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากทาง ราชการ/หน่วยงานเอกชน/บุคคลในการพัฒนา ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษชาวไทย การสรรหาครู ชาวต่างชาติ การจัดโครงการ/กิจกรรมพัฒนาทักษะ ภาษาอังกฤษแก่นักเรียน	3.49	0.72	ปานกลาง

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อ ที่	ด้านปัจจัยนำเข้า	ค่าสถิติ		ความหมาย
		\bar{x}	S.D.	
6	ครูและนักเรียนร่วมกันจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันในบริเวณโรงเรียนและในห้องเรียน	3.71	0.50	มาก
7	ครูสามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารอย่างคล่องแคล่วและเชี่ยวชาญในการใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบการสอนวิชาภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสภาพสังคมปัจจุบัน	3.72	0.51	มาก
8	งานวิชาการมีการจัดสอบคัดเลือกนักเรียนและแบ่งห้องเรียนตามระดับความรู้ความสามารถทางภาษาอังกฤษเป็นการเฉพาะ	3.61	0.56	มาก
รวม		3.73	0.44	มาก

จากตาราง 16 พบว่า ผลการประเมินการบริหารนโยบายระดับโรงเรียนด้านปัจจัยนำเข้า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.73$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 7 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อ ดังนี้ ข้อ 1 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษของโรงเรียน ($\bar{x} = 4.02$) รองลงมาคือ ข้อ 2 ครูสามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารอย่างคล่องแคล่วและเชี่ยวชาญในการใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบการสอนวิชาภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสภาพสังคมปัจจุบัน ($\bar{x} = 3.91$) และ ข้อ 4 นักเรียนสามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีทั้งจากที่บ้านและโรงเรียน โดยมีอุปกรณ์เทคโนโลยี เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต เป็นของตนเอง ($\bar{x} = 3.78$) ตามลำดับ

ตาราง 17 ผลการประเมินการบริหารนโยบายระดับโรงเรียนด้านกระบวนการ (n=168)

ข้อ ที่	ด้านกระบวนการ	ค่าสถิติ		ความหมาย
		\bar{x}	S.D.	
1	ครูได้มีการนำเอากรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากล CEFR มาเป็นแนวทางการวัดผลและประเมินผลในโรงเรียน	3.72	0.54	มาก
2	ครูมีการปรับจุดเน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เป็นที่ไปตามธรรมชาติของการเรียนรู้ภาษาโดยเน้นการสื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT) ในทุกระดับชั้น	3.78	0.51	มาก
3	ผู้บริหารและครูได้ร่วมกันส่งเสริมให้เกิดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานหลัก CEFR ในโรงเรียน	3.69	0.56	มาก
4	ผู้บริหารมีการส่งเสริมการยกระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ โดยจัดให้มีการสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ทั้งครูและนักเรียน	3.52	0.64	มาก
5	ครูมีการยกระดับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสาร (CLT) และเป็นที่ไปตามกรอบมาตรฐานหลัก CEFR	3.70	0.54	มาก
6	ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยพัฒนาความสามารถทางภาษาทั้งครูและนักเรียน	3.71	0.51	มาก
รวม		3.69	0.48	มาก

จากตาราง 17 พบว่า ผลการประเมินการบริหารนโยบายระดับโรงเรียนด้านกระบวนการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.69$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อ ดังนี้ ข้อ 2 ครูมีการปรับจุดเน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เป็นที่ไปตามธรรมชาติของการเรียนรู้ภาษาโดยเน้นการสื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT) ในทุกระดับชั้น ($\bar{x} = 3.78$) รองลงมา

คือ ข้อ 1 ครูได้มีการนำเอากรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากล CEFR มาเป็นแนวทางการวัดผลและประเมินผลในโรงเรียน ($\bar{x} = 3.72$) และ ข้อ 6 ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยพัฒนาความสามารถทางภาษาทั้งครูและนักเรียน ($\bar{x} = 3.71$) ตามลำดับ

ตาราง 18 ผลการประเมินการบริหารนโยบายระดับโรงเรียนด้านผลผลิต (n=168)

ข้อ ที่	ด้านผลผลิต	ค่าสถิติ		ความหมาย
		\bar{x}	S.D.	
1	นักเรียนสามารถรวมกิจกรรมการเรียนรู้ได้เป็นปกติจากการใช้ภาษาอังกฤษในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู	3.75	0.48	มาก
2	นักเรียนใช้ภาษาอังกฤษพูดคุยกับครู กับเพื่อนทั้งในและนอกห้องเรียน และพูดคุยกับชาวต่างชาติอย่างเป็นปกติทั่วไป	3.30	0.61	ปานกลาง
3	นักเรียนดูรายการทีวี ข่าว ภาคภาษาอังกฤษอ่านหนังสือเพิ่มเติมนอกห้องเรียน	3.22	0.69	ปานกลาง
4	นักเรียนใช้ภาษาอังกฤษในการสร้างความเพลิดเพลินในเวลาว่าง เช่น ดูหนัง ฟังเพลง เกมที่ใช้ภาษาอังกฤษ และการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ตามความสนใจ	3.35	0.63	ปานกลาง
5	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการประกวด แข่งขันเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ ที่จัดขึ้นทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	3.50	0.60	ปานกลาง
6	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษที่จัดขึ้นทั้งในและนอกโรงเรียน	3.45	0.64	ปานกลาง
7	นักเรียนเข้าใช้เว็บไซต์ ดูช่อง You tube ที่จัดสอนการใช้ภาษาอังกฤษ	3.50	0.63	ปานกลาง
8	นักเรียนมีการเข้าสอบเพื่อวัดความสามารถทางภาษาอังกฤษตามกรอบมาตรฐานหลัก CEFR	2.84	0.80	ปานกลาง
รวม		3.36	0.55	ปานกลาง

จากตาราง 18 พบว่า การประเมินการบริหารนโยบายระดับโรงเรียนด้านผลผลิต ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.36$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 7 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อ ดังนี้ ข้อ 1 นักเรียนสามารถรวมกิจกรรมการเรียนรู้ได้เป็นปกติจากการใช้ภาษาอังกฤษในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ($\bar{x} = 3.75$) รองลงมาคือ ข้อ 5 นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการประกวด แข่งขันเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ ที่จัดขึ้นทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ($\bar{x} = 3.50$) และ ข้อ 7 นักเรียนเข้าใช้เว็บไซต์ คู่มือของ You tube ที่จัดสอนการใช้ภาษาอังกฤษ ($\bar{x} = 3.50$) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์หาตัวพยากรณ์ที่ดีของผลผลิตของโครงการ

ตาราง 19 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลผลิต ในการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	Y
X ₁	1.00	.799**	.662**	.607**	.569**	.568**	.549**
X ₂		1.00	.813**	.673**	.609**	.643**	.571**
X ₃			1.00	.727**	.585**	.622**	.575**
X ₄				1.00	.616**	.620**	.597**
X ₅					1.00	.800**	.839**
X ₆						1.00	.811**
Y							1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 19 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตของการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านความชัดเจนของนโยบาย ด้านการสื่อสารนโยบาย ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับด้านผลผลิต

แต่ละด้านในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.549 – 0.839

การวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลผลิต โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณทีละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) นำเสนอดังตาราง 20

ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตของโครงการ

ตัวแปรพยากรณ์	B	S.E.b	β	t	Sig
ด้านปัจจัยนำเข้า (X_5)	.641	.085	.505	7.559**	.000
ด้านกระบวนการ (X_6)	.436	.079	.376	5.488**	.000

$$R = .874 \quad R^2 = .763 \quad \text{Adjusted } R^2 = .754 \quad \text{S.E.est} = \pm .2744$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 20 พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตของการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ สู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ที่นำมาวิเคราะห์จำนวน 6 ด้าน พบว่า 2 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ผลผลิตของการนำนโยบายมาปฏิบัติในโรงเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านปัจจัยนำเข้า (X_5) มีค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ เท่ากับ 0.505 และด้านกระบวนการ (X_6) มีค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ เท่ากับ 0.376 ทั้งนี้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดส่งผลต่อตัวแปรเกณฑ์ มีค่าเท่ากับ 0.874 และตัวแปรทั้ง 2 ด้าน สามารถรวมกันพยากรณ์ความสำเร็จของการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ สู่การปฏิบัติในโรงเรียนโดยรวมได้ร้อยละ 75.40 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ ± 0.2744

ผลผลิตของการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ สู่การปฏิบัติในโรงเรียน สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$Y = -1.031 + 0.641 (X_5) + 0.436 (X_6)$$

และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Z = 0.505 (Z_5) + 0.376 (Z_6)$$

ตอนที่ 5 แนวทางพัฒนา

ผลการวิเคราะห์แนวทางพัฒนาตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 10 ท่าน สรุปได้ตามตาราง 21 ดังต่อไปนี้

ตาราง 21 ผลการวิเคราะห์แนวทางพัฒนาตัวพยากรณ์ที่ดีตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 10 ท่าน

ผู้เชี่ยวชาญ	(1) แนวทางพัฒนาปัจจัยนำเข้า	(2) แนวทางพัฒนากระบวนการ
คนที่ 1	<p>1. ผู้บริหาร ต้องมีความรู้ความเข้าใจ กำหนดให้การพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษมีอยู่ในพันธกิจ วิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ของโรงเรียน ต้องสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งกิจกรรมหลักและ กิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดห้องเรียนพิเศษภาษาอังกฤษ มีการสำรวจ ติดตามผล สนับสนุนให้เกิดการบูรณาการ 4 มิติ คือ วัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม</p> <p>2. ครู ต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจทางภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี</p> <p>3. นักเรียน ต้องมีแรงบันดาลใจ มีเป้าหมายหรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีทัศนคติที่ดีในการเรียนภาษาอังกฤษ เพื่อสร้างให้เกิดคุณลักษณะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 คือ 3R8C</p> <p>4. สื่อ งบประมาณ สถานที่ ต้องสนับสนุนให้มี ICT และสื่ออื่น ๆ ที่เพียงพอ มีห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้</p>	<p>1. ต้องสร้างกิจกรรมหรือโครงการที่สนับสนุนที่เอื้อต่อการเรียน มีกิจกรรมในและนอกห้องเรียน การสืบค้น ใช้กระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎี Bloom's Taxonomy</p> <p>2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลัก KPA มีกิจกรรมหลัก กิจกรรมเสริม เดี่ยว กลุ่ม เน้นการสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน</p> <p>3. มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนทั้งระดับประเทศหรือระดับต่างประเทยัังดี</p>

ตาราง 21 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	(1) แนวทางพัฒนาปัจจัยนำเข้า	(2) แนวทางพัฒนากระบวนการ
คนที่ 2	<p>ควรเน้นคน คือการพัฒนาคุณภาพ ศักยภาพในการทำงาน</p> <p>1. ผู้บริหาร ให้ความสำคัญในการบริหารจัดการควรมีเทคนิคมาใช้ โดยการเป็นผู้สนับสนุนและสร้างแรงกระตุ้นให้ครูซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติมีกำลังใจที่จะทำงานให้สำเร็จ</p> <p>2. ครู ควรเน้นการพัฒนาเทคนิคการสอน มีความพร้อม มีความรู้ และทักษะในการใช้สื่อเทคโนโลยี ประกอบการจัดการเรียนรู้</p> <p>3. อุปกรณ์ ต้องทันสมัยต้องเพียงพอ และเทคนิคการนำไปใช้ ต้องมีระบบควบคุมให้มีคุณภาพ</p>	<p>1. การดำเนินงานควรมีการปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนของกระบวนการทำงาน เช่น มีการใช้กระบวนการ SWOT ก่อนการวางแผนดำเนินงาน และระหว่างการดำเนินงานควรมีการนำเอากระบวนการคุณภาพ PDCA มากำกับติดตามงาน ไม่รอให้สิ้นสุดโครงการแล้วจึงมาประเมิน</p>
คนที่ 3	<p>1. ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเองให้เข้าใจหลักสูตรการเรียนรู้และสอบวัดความรู้ตามมาตรฐาน CEFR มีการจัดทำหลักสูตรการพัฒนาตนเองอย่างเป็นธรรมชาติ จัดให้มีการศึกษาดูงาน ทำวิจัยเพื่อพัฒนา ศักยภาพครู</p> <p>2. ครูต้องสอบวัดความรู้ตามมาตรฐาน CEFR พัฒนาตนเองด้านการจัดทำหลักสูตร การพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอน</p>	<p>1. การปฏิบัติตามแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ในนโยบาย โดยการนำเอาแผนปฏิบัติงานตามแนวทางการคุณภาพ วงจรบริหาร 4 ขั้นตอนของ PDCA มาใช้</p> <p>2. การจัดสรรทรัพยากรระดับโรงเรียน ต้องมีการจัดทรัพยากรให้ตรงเป้าวัตถุประสงค์ของการพัฒนา มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ มีการกำกับติดตามและประเมินผล รวมทั้งการระดม</p>

ผู้เชี่ยวชาญ	(1) แนวทางพัฒนาปัจจัยนำเข้า	(2) แนวทางพัฒนากระบวนการ
	<p>การวัดผล มีความสามารถด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบการสอน มีการทำวิจัยเพื่อพัฒนางาน รวมทั้งการจัดให้มีครูชาวต่างประเทศ</p> <p>3. นักเรียน ให้สอบวัดความรู้ตามมาตรฐาน CEFR สร้างให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษา</p> <p>4. งบประมาณและสื่อ เทคโนโลยี จัดห้องส่งเสริมการเรียนรู้ มีอุปกรณ์พร้อมสำหรับการทำงานออนไลน์</p>	<p>ทรัพยากรให้เพียงพอต่อความต้องการพัฒนา</p> <p>3. มีการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้วยการใช้ระบบวงจร PDCA การรับฟังจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การมีเครือข่ายเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนการพัฒนา</p>
คนที่ 4	<p>1. ผู้บริหารต้องมีความชัดเจนในการกำหนดเป้าหมายและการดำเนินงานในทุกด้าน สร้างความมั่นใจให้คณะครูผู้ปฏิบัติงาน</p> <p>2. ครูต้องพัฒนาความรู้ของตนเอง ทั้งความรู้รายวิชาและเทคโนโลยี เพื่อจัดการเรียนรู้ให้น่าสนใจ</p> <p>3. นักเรียนต้องให้ความร่วมมือในกิจกรรมและลงมือทำด้วยตนเอง</p> <p>4. งบประมาณ ต้องได้รับการสนับสนุนและให้มีความคล่องตัวในการใช้จ่ายเงินงบประมาณ</p> <p>5. สื่อ วัสดุ ห้องเรียนต้องพร้อมเพื่อใช้จัดการเรียนรู้</p>	<p>1. กำหนดโครงการให้ตรงประเด็น ปัญหาและรวมพลังในการหาแนวทางการดำเนินงาน</p> <p>2. ปรับกระบวนการสอน ในหลายรูปแบบ เช่น Active learning</p> <p>3. มีการริเริ่มโครงการ กิจกรรมใหม่ ๆ เช่น การขยายเครือข่าย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในและต่างประเทศ</p>

ตาราง 21 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	(1) แนวทางพัฒนาปัจจัยนำเขา	(2) แนวทางพัฒนากระบวนการ
คนที่ 5	<p>1. ผู้บริหารต้องมีความเป็นผู้นำ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ เป็นที่ปรึกษาได้ แก้ปัญหาได้ ส่งเสริมขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร สิ่งสำคัญต้องมีหลักการบริหารจัดการที่ดี คือ การวางแผน การบริหารคนงบประมาณ การประสานงานอย่างมีระบบ ระเบียบชัดเจนปฏิบัติได้</p> <p>2. ครูต้องรู้จักปรับเปลี่ยนวิธีการสอน กระตือรือร้นในการหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ สร้างความมั่นใจในตัวเอง รู้จักรวมชาติของผู้เรียน เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและเป็นผู้ชี้แนวทาง</p> <p>3. นักเรียน ต้องให้ความสนใจและร่วมมือในกิจกรรมการเรียนรู้ มีความมุ่งมั่น ตั้งใจในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง</p> <p>4. สถานที่ บรรยากาศดี สะอาด มีระเบียบ มีสื่อและอุปกรณ์ทันสมัยสะดวกในการใช้งาน</p>	<p>1. ด้านบุคคล คือ ฝึกอบรมให้ความรู้ ทำความเข้าใจกับผู้ปฏิบัติถึงบทบาทหน้าที่ตนเอง ให้ร่วมทำงานอย่างเต็มใจเต็มศักยภาพ มุ่งสู่เป้าหมายสำเร็จร่วมกัน</p> <p>2. ด้านวัตถุ มีการจัดหาให้เพียงพอ ซ่อมแซม บำรุงรักษา ปรับปรุงให้ทันสมัยมีสภาพพร้อมใช้เสมอ</p>

ผู้เชี่ยวชาญ	(1) แนวทางพัฒนาปัจเจกผู้นำเขา	(2) แนวทางพัฒนากระบวนการ
คนที่ 6	<p>1. ด้านผู้บริหาร ต้องมีความเข้าใจ เห็นชอบ สนับสนุนในการทำงาน โดยนอกจากผู้บริหารจะบริหาร การทำงานของครูแล้ว ครูผู้ ดำเนินงานต้องมีหลักการบริหาร ผู้บริหารด้วย หมายถึง กระบวนการในมน้ำหรือภาพ ความสำเร็จที่ชัดเจนเพื่อให้ ผู้บริหารเห็นชอบกับงานที่ครูทำ</p> <p>2. ครูคือสิ่งที่ต้องพัฒนาเป็นอันดับ แรก ด้วยความเชื่อที่ว่า “ถ้าครูเก่ง เด็กเก่ง” ดังนั้น ครูจึงต้องพัฒนา ความสามารถตนเองอย่างต่อเนื่อง และขณะเดียวกันต้องมีทักษะใน การถ่ายทอด ต้องสอนให้นักเรียน เป็นผู้ที่มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Autonomous learner) กล่าวคือ ครู ทำหน้าที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ (Facilitator)</p> <p>3. งบประมาณต้องมีแผนการที่ ชัดเจนถึงที่มาและการใช้จ่าย</p> <p>4. สื่อ ต้องเน้นความสอดคล้องกับ เนื้อหาที่สอนเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะ เป็นรูปแบบใด</p>	<p>1. การดำเนินงานโครงการทุก อย่างต้องเน้นความต่อเนื่อง</p> <p>2. การพัฒนาต้องพัฒนาทั้งครู และนักเรียน</p> <p>3. การพัฒนาครูต้องพัฒนาทั้ง ด้านความรู้ความสามารถและ วิสัยทัศน์ เพื่อให้มุ่งหวัง ความสำเร็จร่วมกันทั้งองค์กร</p>

ตาราง 21 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	(1) แนวทางพัฒนาปัจจัยนำเขา	(2) แนวทางพัฒนากระบวนการ
คนที่ 7	<p>1. ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย ให้การสนับสนุนและหลักการมีส่วนร่วม มีการประชุม วางแผนร่วมกับครู ในการกำหนดเป้าหมายแนวทางการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย</p> <p>2. ครูเป็นส่วนสำคัญในการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการเรียนรู้ ดังนั้น ครูต้องศึกษา เพื่อให้มีความสามารถในวิชาที่สอน ค้นคว้าเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อมาใช้จัดการเรียนรู้ให้ทันสมัย</p> <p>3. งบประมาณและสื่อการสอน ต้องมีการบริหารจัดการที่โปร่งใส เน้นความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ให้มากที่สุด</p>	<p>ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามหลัก CLT และพยายามจัดกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้แบบ Active Learning ให้ได้มากที่สุด เพื่อสร้างให้นักเรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ มีการเสริมแรงกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน มีการประเมินผลย่อย ๆ อยู่ตลอด คำนึงถึงศักยภาพและความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน</p>
คนที่ 8	<p>1. พัฒนาผู้บริหารและครู ให้เข้าใจบทบาทหน้าที่หลักของตนและสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองในทุกด้าน โดยครูต้องเก่งในวิชาที่สอน และการจัดให้มีครูชาวต่างชาติ</p> <p>2. ด้านงบประมาณ ควรมีงบประมาณสนับสนุนการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษให้เพียงพอเพื่อสามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมต่าง ๆ และการสอบวัดความรู้มาตรฐาน</p>	<p>1. กระบวนการต้องเริ่มจากการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูก่อน ต้องมีกิจกรรมที่หลากหลาย ใช้สื่อประกอบการสอน และที่สำคัญต้องมีการวัดผลนักเรียน แล้วนำมาพัฒนาปรับปรุงวิธีการสอนอยู่เสมอ เพราะสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงและผู้เรียนมีความหลากหลาย</p>

ผู้เชี่ยวชาญ	(1) แนวทางพัฒนาปัจจัยนำเข้า	(2) แนวทางพัฒนากระบวนการ
	<p>3. ควรมีการนำสื่อออนไลน์ที่มีอยู่อย่างหลากหลาย เพื่อให้บทเรียนน่าสนใจ</p> <p>4. สถานที่ สภาพแวดล้อม บรรยากาศทำให้เหมาะทั้งกายภาพ และจิตใจให้เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน มีอุปกรณ์ สื่อ เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน</p>	<p>2. การให้นักเรียนได้ฝึกลงมือปฏิบัติกิจกรรม ที่ตรงกับความสนใจและสนับสนุนการแสดงออกให้นักเรียนมั่นใจในความสามารถของตนเอง</p> <p>3. การจัดห้องเรียนพิเศษต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน วิชาภาษาอังกฤษ</p>
คนที่ 9	<p>1. ผู้บริหาร ต้องตระหนักและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาด้านภาษาอังกฤษ ทั้งของครู นักเรียน และตัวผู้บริหารเอง มีการสอบวัดระดับตามมาตรฐาน CEFR</p> <p>2. ครู ต้องมีคุณภาพ ใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาความรู้ ความสามารถของตนเอง โดยใช้การสอบวัดระดับตามมาตรฐาน CEFR</p> <p>3. นักเรียน ต้องตระหนักและเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษ มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษในระดับสื่อสารได้ตามเกณฑ์</p>	<p>1. มีการร่วมกันจัดกิจกรรมระดมความคิดของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน เพื่อจัดทำหลักสูตร แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดทำและเลือกใช้สื่อ ที่สอดคล้องกับแนวคิดมาตรฐาน CEFR ตามหลัก การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)</p> <p>2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อ ICT เช่น สื่อออนไลน์ เพื่อกระตุ้นความสนใจและการเรียนรู้</p> <p>3. มีการนิเทศ ติดตาม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</p>

ตาราง 21 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	(1) แนวทางพัฒนาปัจจัยนำเข้า	(2) แนวทางพัฒนากระบวนการ
	4. งบประมาณ บริหารจัดการ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรตาม นโยบายโรงเรียนให้เกิดประโยชน์ สูงสุด ตามลำดับความจำเป็น	การดำเนินงานตามโครงการ ในระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ และระดับผู้บริหาร
คนที่ 10	<p>1. ผู้บริหาร ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาษาอังกฤษ สนับสนุน งบประมาณในการพัฒนาครูทั้ง โรงเรียน มีการจัดตั้งกลุ่มที่นำโดย ผู้บริหารเพื่อดำเนินงานโดยเฉพาะ และผู้บริหารต้องเป็นหลักในการ สร้างเครือข่ายในระดับต่าง ๆ</p> <p>2. ครู ต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายของ การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและ การวัดผลตามหลัก CEFR โดย นำมาใช้ออกแบบสื่อ กิจกรรมการ เรียนการสอนและการวัดผล ประเมินผลที่สอดคล้องกับนโยบาย</p> <p>3. งบประมาณ สถานที่ กำหนด ชัดเจนและมีปริมาณที่มากพอ เพื่อ การสร้างสื่อ การจัดการเรียนรู้ การสอบโดยใช้ข้อสอบมาตรฐาน CEFR การปรับปรุงห้องเรียนให้เอื้อ ต่อการจัดการเรียนการสอน</p> <p>4. การบริหารจัดการ ต้องมีการ จัดทำฐานข้อมูลระดับคุณภาพด้าน ภาษาอังกฤษทั้งครูและนักเรียน</p>	<p>1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม จุดเน้นแบบ CLT</p> <p>2. มีการจัดทำคู่มือดำเนินงาน เกี่ยวกับการพัฒนาภาษาอังกฤษ มีการพัฒนา อบรมครูด้านการใช้ ICT ประกอบการจัดการเรียนการ สอน เช่น โปรแกรมการสอนแบบ ออนไลน์ต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล</p> <p>3. มีการจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และเน้นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิด จากการคิดร่วมกันระหว่างครูและ นักเรียน</p>

จากตาราง 21 พบว่า แนวทางพัฒนาที่เป็นทางเลือกเพื่อการนำไปปฏิบัติด้าน ปัจจัยนำเข้า สรุปได้ ดังนี้ 1) ผู้บริหาร ต้องตระหนักถึงความสำคัญของนโยบาย กำหนด แนวทางการพัฒนาด้านภาษาอังกฤษให้ปรากฏในพันธกิจ วิสัยทัศน์ของโรงเรียน ใช้ หลักการของระบบบริหารคุณภาพ (PDCA) มาใช้บริหารงาน เป็นผู้นำในการพัฒนาด้าน ภาษาอังกฤษอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การร่วมสอวัตระดับความรู้ด้วยข้อสอบมาตรฐาน ผู้บริหารต้องมีความเป็นผู้นำ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ เป็นที่ปรึกษาได้ แก้ปัญหาได้ ส่งเสริม ขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร สนับสนุนทรัพยากรดำเนินงานและงบประมาณให้เพียงพอ ใช้การกระตุ้นเสริมแรงทางบวก สนับสนุนส่งเสริมครูให้จัดการเรียนการสอนเน้นการบูรณา การให้ครบใน 4 มิติ คือ วัตถุ สิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรม ต้องเป็นการดำเนินการ แบบมีส่วนร่วม สร้างความมั่นใจให้คณะครูผู้ปฏิบัติงาน สิ่งสำคัญต้องมีหลักการบริหาร จัดการที่ดี คือ การวางแผน การบริหารคน งบประมาณ การประสานงานอย่างมีระบบ ระเบียบชัดเจนปฏิบัติได้ 2) ด้านครูผู้สอน ครูเป็นส่วนสำคัญในการทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการเรียนรู้ ดังนั้น ครูต้องพัฒนาความสามารถของตนเองด้วย การศึกษา เรียนรู้ความรู้ในสาขาวิชาของตน รวมทั้งความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา และพัฒนาความสามารถของนักเรียนด้วยการศึกษาเทคนิควิธีการสอนที่ สามารถพัฒนานักเรียนได้ ใช้เทคนิควิธีการสอนที่สนุกสนานเพราะถ้าสนุกนักเรียนจะชอบ และเกิดเรียนรู้โดยไม่รู้ตัว ครูต้องรู้จักปรับเปลี่ยนวิธีการสอน กระตือรือร้นในการหา ความรู้ใหม่อยู่เสมอ สร้างความมั่นใจในตัวเอง รู้จักธรรมชาติของผู้เรียนเพื่อจัดการเรียนรู้ ที่เหมาะสมและเป็นผู้ชี้แนวทาง กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ (Facilitator) 3) นักเรียนต้องตั้งใจ รักที่จะเรียนอย่างมีเป้าหมาย ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนรู้ ลงมือทำด้วยตนเอง มีความมุ่งมั่น เพื่อพัฒนาตนเอง ใช้เทคโนโลยีไปเพื่อการศึกษา ค้นคว้า แสวงหาความรู้ มี ลักษณะเป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง (Autonomous Learner) 4) ด้านงบประมาณ ต้อง จัดสรรงบประมาณจากลำดับความจำเป็น เน้นความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ตรงกับ ความต้องการ ต้องมีการบริหารจัดการงบประมาณที่มีอยู่อย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบ ได้ และมีแนวทางการแสวงหาความร่วมมือ การระดมงบประมาณจากภายนอกเพิ่มเติม อย่างเหมาะสม และ 5) สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีต้องเพียงพอ ทันสมัย มีสภาพพร้อมใช้งาน มีการอบรม แนะนำเทคนิคการนำไปใช้ มีระบบควบคุมให้การใช้งานมีคุณภาพ เน้นการใช้ สื่อที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่สอนเป็นสำคัญ ควรมีการนำสื่อออนไลน์ที่มีอยู่อย่าง หลากหลายมาใช้จัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนน่าสนใจ

แนวทางพัฒนาที่เป็นทางเลือกเพื่อการนำไปปฏิบัติด้านกระบวนการ สรุปได้ ดังนี้ ว่า การดำเนินงานด้านการเรียนการสอนต้องเริ่มจากการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับตัวนโยบายและแนวทางการปฏิบัติที่เป็นไปได้ ต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมตามแบบ Active Learning และเน้นกระบวนการเรียนรู้แบบการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คำนี้ถึงหลักการเรียนรู้ตามทฤษฎี Bloom's Taxonomy มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ตลอดจนมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งในประเทศและนอกประเทศ ด้านกระบวนการบริหารจัดการ ควรมีการปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนของกระบวนการทำงาน โดยใช้กระบวนการ SWOT มาศึกษาปัญหาและสิ่งที่ต้องการพัฒนา รวมทั้งศึกษาโครงการตามนโยบายให้ละเอียดเพื่อเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนตนเอง ต้องมีการประชุมทำความเข้าใจร่วมกันทั้งผู้บริหารและคณะครูผู้ดำเนินงานก่อนการวางแผนดำเนินงาน กำหนดโครงการให้ตรงประเด็นปัญหาและรวมพลังในการหาแนวทางการดำเนินงาน เลือกภารกิจงาน ต้องเน้นงานที่เกิดประโยชน์สูงสุดมาก่อน การดำเนินงานตามภารกิจต้องเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ง่ายและราบรื่น แม้มีปัญหาก็สามารถแก้ไขได้ ต้องได้รับความร่วมมืออย่างจริงจังจากผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่าย ระหว่างการดำเนินงานควรมีการนำเอากระบวนการคุณภาพ PDCA มากำกับติดตามงาน ต้องมีการกำกับติดตาม รายงานความก้าวหน้าของงานเป็นระยะ ๆ วัดผลประเมินผลรวบยอดเมื่อครบกำหนดหรือสิ้นสุดโครงการ การจัดทำรายงานผลการดำเนินงานทั้งผลทางบวกและข้อค้นพบในทางอุปสรรค ปัญหาและความผิดพลาดที่ต้องได้รับการแก้ไขในโอกาสต่อไป เพราะการดำเนินงานทุกอย่างต้องเน้นความต่อเนื่อง เพื่อเป็นการปรับปรุงพัฒนางานและค้นหาวิธีการใหม่ที่ดีกว่าซึ่งสามารถปฏิบัติได้และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเชิงคุณภาพ

การนำเสนอข้อมูลการวิจัยในบทนี้ จะกล่าวถึงผลการศึกษาเชิงคุณภาพจาก พหุกรณีศึกษา เพื่อถอดบทเรียนความสำเร็จในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติของโรงเรียนที่มีผลงานโดดเด่นสูงสุดและต่ำสุดจากกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาโรงเรียน 2 แห่ง คือ 1. โรงเรียนหอมวิททยา และ 2. โรงเรียนหวานพิทยาคม โดยทั้งสองโรงเรียนเป็นนามสมมติของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาต่างพื้นที่ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เอกสารสารสนเทศของโรงเรียน การสังเกต (observation) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth interview) กับบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตที่เกิดจากการดำเนินงานของโรงเรียนที่นำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษไปสู่การปฏิบัติ การนำเสนอด้วยข้อมูลเชิงบรรยาย โดยนำเสนอข้อมูลการศึกษาเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 การนำนโยบายสู่การปฏิบัติของโรงเรียนที่มีผลงานโดดเด่นสูงสุด และตอนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของโรงเรียนที่ศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 การนำนโยบายสู่การปฏิบัติของโรงเรียนที่มีผลงานโดดเด่นสูงสุด และต่ำสุด

โรงเรียนหอมวิททยา

ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนหอมวิททยา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่โดดเด่นสูงสุด เป็นการนำเสนอบริบททั่วไป และผลการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติในโรงเรียนตามลำดับ ต่อไปนี้

1. บริบททั่วไปของโรงเรียน

1.1 ข้อมูลชุมชน

อำเภอนคร เป็นอำเภอขนาดเล็กของจังหวัดนาคราช ลักษณะยังไม่มีความเจริญด้านวัตถุ อยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 40 กิโลเมตร ที่ตั้งทิศตะวันตกติดกับตัวจังหวัดนาคราช ทิศใต้ติดกับอำเภอเซกาและบึงโขงหลง ทิศตะวันออกติดกับอำเภอบ้านแพง จังหวัดนครพนม และทิศเหนือติดกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีลำน้ำโขงกั้น ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มสลับเนินเขา มีภูเขาที่อุดมไปด้วยป่าไม้และสัตว์ป่า คือ ภูวูว์ มีลำห้วยไหลผ่านหลายสายซึ่งไหลลงสู่แม่น้ำโขง จากลักษณะภูมิประเทศดังกล่าว ก่อให้เกิดสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม เช่น น้ำตกเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูวูว์ บริเวณลำน้ำโขงไหลผ่าน หน้าแล้งจะเกิดหาดทรายริมฝั่งและทิวทัศน์ที่สวยงาม จึงนับได้ว่าเป็นอีกแห่งหนึ่งที่มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจของคนทั่วไป ภูมิอากาศมีลักษณะอากาศแบบแถบร้อนชื้นทั่วไป แต่เนื่องจากที่ตั้งอยู่ตรงกับช่องเขาซึ่งเป็นช่องที่กระแสลมจากประเทศจีนผ่านเข้ามาโดยไม่ได้อ่อนกำลังลงมาก จึงทำให้ฤดูหนาวเกิดอากาศหนาวจัดและลมพัดแรงมากในระดับเกิดอันตรายได้ ฤดูร้อนจะมีระยะไม่ยาวมากเหมือนแถบอื่นเนื่องจากมีอากาศเย็นสบายและมีฝนตกให้ความเย็นอย่างต่อเนื่อง

ประชากรของอำเภอนครส่วนใหญ่อพยพมาเป็นหมู่คณะจากที่อื่นเมื่อประมาณ 50 ปีที่ผ่านมา ได้แก่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดหนองคาย โดยตั้งหลักแหล่งกระจายอยู่ทั่วไป ใช้ภาษาถิ่นเป็นหลักในการติดต่อสื่อสาร เช่น ภาษาญ้อ ภูไท ลาว เป็นต้น ส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย แต่ในปัจจุบันส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อสูงขึ้น ประชากรอำเภอนครส่วนมากร้อยละ 90 นับถือศาสนาพุทธ มีความเชื่อเรื่องกรรมและการทำความดี ตั้งอยู่ในจารีตประเพณีที่ดีงาม (ฮีตสิบสอง คองสิบสี่) ชุมชนนครดำรงประเพณีที่ดีงามของพุทธศาสนิกชนทั่วไป ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาารวมกัน เช่น แห่เทียนเข้าพรรษา ทอดผ้าป่า ทอดกฐิน วันสงกรานต์ บุญบั้งไฟ เป็นต้น ล้วนเป็นกิจกรรมสืบทอดมายาวนาน และเสริมสร้างความสามัคคีของคนในชุมชนได้อย่างดีเยี่ยม ร้อยละ 10 นับถือศาสนาอื่น ๆ คือ คริสต์และอิสลาม ชาวนครส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำสวน ยางพารา ทำไร่ ทำสวนมะเขือเทศ ข้าวโพด มันสำปะหลัง และแตงโม เป็นต้น ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 85 (เป็นค่าร้อยละของการประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยรวม ไม่ได้จำแนกเป็นเฉพาะอาชีพเนื่องจากมีการทำการเกษตรแบบหมุนเวียนต่อเนื่อง) และประกอบอาชีพ

รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 15 รายได้โดยเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปี (กรณีภาวะเศรษฐกิจปกติ) ประมาณ 30,000 บาท และมีค่าเฉลี่ยของจำนวนคนต่อครอบครัวประมาณ 4 คน

1.2 ประวัติของโรงเรียน

โรงเรียนหอมวิททยา เป็นโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอนคร จัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ประกาศจัดตั้งเมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2527 เปิดทำการสอนครั้งแรกเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2527 โดยอาศัยศูนย์สภาตำบลเป็นที่เรียนชั่วคราวและได้ย้ายมาเรียนในสถานที่ปัจจุบัน เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2528 ปีแรกที่เปิดทำการเรียนการสอนรับสมัครนักเรียนได้ 1 ห้องเรียน จำนวน 43 คน ปัจจุบันเปิดทำการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ดังนี้ ปี พ.ศ. 2546 ได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันรอบแรก โดยสมัยนั้นได้คัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการจังหวัดละ 1 แห่งเท่านั้น ในปี พ.ศ. 2547 รับการประเมินคุณภาพภายนอก ได้รับคำแนะนำให้แก้ไขข้อบกพร่องและไม่ได้ตามมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) ทั้งด้านการบริหารที่ต้องใช้แหล่งเรียนรู้ให้คุ้มค่า ด้านการจัดการเรียนการสอนของครูและด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ปี พ.ศ. 2548 ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการตรวจรับรองต้นแบบโรงเรียนในฝันรุ่นแรก ปี พ.ศ. 2549 ได้เป็นศูนย์พัฒนาบุคลากร ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 เพื่อพัฒนาครูผู้ช่วยและพนักงานราชการรุ่นแรก ปี พ.ศ. 2550 โรงเรียนได้เป็นศูนย์ ICT ของจังหวัด ในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน ปี พ.ศ. 2551 ได้เป็นโรงเรียน แกนนำ 16 ICT ของกลุ่มต้นแบบโรงเรียนในฝันรุ่นแรก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี พ.ศ. 2552 โรงเรียนเป็นศูนย์คณิตศาสตร์และศิลปะ ในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน

1.3 สภาพปัจจุบันของโรงเรียน

โรงเรียนหอมวิททยาตั้งอยู่เลขที่ 155 หมู่ที่ 2 ตำบลนคร อำเภอนคร จังหวัดนาคราช สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 เป็นโรงเรียนขนาดกลางจัดการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 มีภารกิจในการบริการจัดการศึกษาให้กับ 25 หมู่บ้านในอำเภอและอำเภอใกล้เคียง จากโรงเรียนถึงตัวอำเภอรยะทาง 2 กิโลเมตร ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 40 กิโลเมตร ห่างจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ประมาณ 190 กิโลเมตร โรงเรียนมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและกลยุทธ์ ในการดำเนินการบริหารจัดการ โดยวิสัยทัศน์ของโรงเรียน คือ

“เปิดโลกเด็กไทยให้ก้าวไกลด้วยไอซีที มีคุณธรรม เพื่อนำชีวิตสู่อาเซียน” พันธกิจ คือ “จัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและส่งเสริมการเรียนรู้สู่อาเซียน” อัตลักษณ์ คือ “ไอซีทีล้ำเลิศ ประเสริฐด้วยคุณธรรม” เอกลักษณ์ คือ “สวนสวย โรงเรียนงาม” ปรัชญาของโรงเรียน คือ “การศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิตและสังคม” คติธรรมโรงเรียนคือ “ปัญญาประเสริฐกว่าทรัพย์” “ปัญญา วุฒินุ เสวยโย” คำขวัญโรงเรียนคือ “รู้หน้าที่ มีวินัย ใฝ่ศึกษา กีฬาเป็นเลิศ ประเสริฐด้วยคุณธรรม” สีประจำโรงเรียน คือ ขาว - ม่วง มีกลยุทธ์หลักรองรับเพื่อนำไปสู่บรรลุผลตามวิสัยทัศน์ สร้างพลังขับเคลื่อนให้โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่ดี คล่องตัว มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพ มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะที่พึงประสงค์และทักษะการดำรงชีวิตได้ตามศักยภาพ สร้างเสริมศักยภาพบุคลากรทุกระดับให้เป็นมืออาชีพ มีทักษะในการปฏิบัติงาน สามารถจัดการกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพิ่มสมรรถนะของโรงเรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้และบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุด ระดมสรรพกำลังสร้างภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์ที่เข้มแข็งอันเกิดจากพลังการมีส่วนร่วมของ ชุมชนองค์กร ประชาสังคมในรูปแบบของผู้อุปถัมภ์และผู้ร่วมคิดร่วมปฏิบัติร่วมพัฒนา

โรงเรียนมีบริบทเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติที่สวยงาม อุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี มีภูมิปัญญาชาวบ้านให้ได้ศึกษาเพื่อการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับสภาพชุมชน พอเพียง และใช้ประโยชน์ได้คุ้มค่ามากที่สุด มีหน่วยงานราชการ องค์กร และบุคคลซึ่งอยู่ในท้องถิ่นที่สามารถให้ความรู้ ให้ข้อมูล ตลอดจนบริการทางความรู้ เพื่อให้ผู้ขอรับบริการบรรลุผลตามเป้าหมายของการดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย พอเพียงและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศึกษาและใช้ประโยชน์พืชพันธุ์ในธรรมชาติ การสร้างจิตสำนึกที่ดี เพื่อให้เห็นคุณค่าของธรรมชาติและใช้อย่างคุ้มค่ามากที่สุด ซึ่งส่งผลต่อโรงเรียนในด้านโอกาสและข้อจำกัดนี้ ด้านโอกาสของโรงเรียน คือ มีแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติที่หลากหลาย มีศูนย์สิ่งแวดล้อมจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มนักเรียนที่เป็นสมาชิกศูนย์สิ่งแวดล้อมทำหน้าที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างมีลำดับขั้นตอน มีแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนปราชญ์ชาวบ้านที่สามารถให้ความรู้ต่อการปฏิบัติอย่างยั่งยืน เหมาะสมกับสภาพ

ความเป็นอยู่ การดำเนินชีวิตในท้องถิ่นอย่างหลากหลายและควรค่าแก่การอนุรักษ์สืบทอดต่อไป ในขณะที่เดียวกันข้อจำกัดของโรงเรียน คือ นักเรียนในเขตพื้นที่บริการและแถบใกล้เคียง เมื่อเรียนจบหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว นักเรียนที่เข้าสมัครเรียนต่อในโรงเรียนหอมวิทยาส่วนมากจะเป็นนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนจัดอยู่ในกลุ่มต่ำถึงปานกลาง มีนักเรียนกลุ่มเก่งจำนวนน้อยหรือไม่มีเลย เนื่องจากผู้ปกครองที่มีความสามารถทางเศรษฐกิจและมีค่านิยมเลือกโรงเรียนที่มีชื่อเสียงจะส่งนักเรียนไปเรียนที่โรงเรียนอื่น โรงเรียนจึงต้องพยายามสูงในการพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถทางการเรียน ให้ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียน และวิธีการให้ความรู้ตามสภาพและความแตกต่างของนักเรียนเป็นสำคัญตามศักยภาพที่มีอยู่ ภายใต้ปัจจัย ทรัพยากรที่เป็นองค์ประกอบสำคัญหลัก ดังนี้

1.3.1 บุคลากรและนักเรียน โรงเรียนหอมวิทยามีผู้บริหารและครูจำนวนทั้งหมด 47 คน จำแนกตามวุฒิการศึกษาและเพศ ดังนี้ วุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี 9 คน แบ่งเป็นเพศชาย 6 คน เพศหญิง 3 คน วุฒิการศึกษาปริญญาตรี 38 คน แบ่งเป็นเพศชาย 17 คน เพศหญิง 21 คน ครูสังกัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 5 คน เป็นเพศหญิงทั้งหมด สาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษ 4 คน และสาขาวิชาเอกภาษาจีน 1 คน ดำรงตำแหน่งครู วิชฐานะชำนาญการพิเศษ (คศ.3) 1 คน ครู (คศ.1) 2 คน ครูผู้ช่วย 1 คน ครูอัตราจ้างคนไทย 1 คน มีนักเรียนทั้งหมด จำนวน 676 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2562) จำแนกตามระดับชั้นที่เปิดสอน ดังนี้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 146 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 131 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 127 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 98 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 85 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 89 คน

1.3.2 ด้านอาคารสถานที่ ดังนี้ 1) อาคารเรียนและอาคารประกอบ 5 หลัง ได้แก่ อาคารเรียน 3 หลัง อาคารโรงฝึกงาน 1 หลัง อาคารหอประชุม/โรงอาหาร 1 หลัง การจัดห้องเรียนแบ่งเป็นชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 4 : 4 : 4 และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 : 3 : 3 รวมจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 21 ห้องเรียน 2) ห้องที่จัดไว้ใช้ปฏิบัติกิจกรรมเฉพาะทั้งหมด 17 ห้อง คือ ห้องปฏิบัติการภาษาอังกฤษ 1 ห้อง ห้องปฏิบัติการภาษาจีน 1 ห้อง ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์กายภาพ 1 ห้อง ห้องปฏิบัติการเคมี 1 ห้อง ห้องปฏิบัติการชีววิทยา 1 ห้อง ห้องปฏิบัติการฟิสิกส์ 1 ห้อง ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์

3 ห้อง ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ 3 ห้อง ห้องปฏิบัติการการงานอาชีพฯ 2 ห้อง ห้องปฏิบัติ การการงานอาชีพและเทคโนโลยี 1 ห้อง ห้องศรีนคร 1 ห้อง ห้องสิรินธรวัลลี 1 ห้อง ห้องปฏิบัติการศิลปะ 1 ห้อง ห้องจริยธรรม 1 ห้อง ห้องอาเซียน 1 ห้อง ห้องสมุด 1 ห้อง และ 3) พื้นที่ปฏิบัติกิจกรรม/นันทนาการ ได้แก่ สนามกีฬา ประกอบด้วย สนามฟุตบอล 1 สนาม สนามบาสเกตบอล 1 สนาม สนามเปตอง 1 สนาม และลานกีฬาอเนกประสงค์ ประกอบด้วย สนามฟุตบอล 1 สนาม สนามเซปักตะกร้อ จำนวน 1 สนาม สนามวอลเลย์บอล 1 สนาม และมีสถานที่เพื่อการนันทนาการ ประกอบด้วย สวนชมดาวมีเวทีคนเก่ง เพื่อให้นักเรียน ได้แสดงความสามารถทักษะด้านต่าง ๆ ได้อย่างเต็มความสามารถ

1.3.3 ข้อมูลด้านงบประมาณและทรัพยากร ดังนี้ 1) งบประมาณ

(รับ-จ่าย) ปีงบประมาณ 2563 มีรายละเอียด คือ ารายรับ เงินงบประมาณ (รายหัว) จำนวน 2,447,600 บาท เงินนอกงบประมาณ ไม่มี รายรับเงินบริจาค ไม่มี รายจ่าย งบดำเนินการ จำนวน 1,300,000 บาท งบพัฒนาคุณภาพวิชาการ จำนวน 1,147,600 บาท รวมจ่าย จำนวน 2,447,600 บาท 2) ทรัพยากร ด้านวัสดุ อุปกรณ์ทางเทคโนโลยี เครื่องคอมพิวเตอร์และโปรเจคเตอร์ มีเครื่องคอมพิวเตอร์ทั้งหมด 130 เครื่อง จำแนกตามลักษณะการใช้งาน ดังนี้ เพื่อการเรียนการสอน 100 เครื่อง เพื่อการสืบค้นข้อมูล อินเทอร์เน็ต 15 เครื่อง ใช้ในงานบริหาร 15 เครื่อง งานพิเศษอื่น ๆ เช่น การบันทึก/การตัดต่อ 5 เครื่อง และเครื่องโปรเจคเตอร์ 8 เครื่อง ดังนี้ ห้องภาษาไทย 1 เครื่อง ห้องคณิตศาสตร์ 1 เครื่อง ห้องโสตทัศนศึกษา 1 เครื่อง ห้องภาษาอังกฤษ 1 เครื่อง ห้องเคมี 1 เครื่อง ห้องชีววิทยา 1 เครื่อง ห้องฟิสิกส์ 1 เครื่อง ห้องพุทธศาสนา 1 เครื่อง และ 3) ครูผู้สอนทุกคนมีสื่อเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนด้วยโปรแกรมที่ชำนาญทุกคน

1.3.4 โครงสร้างการบริหาร ระบบโครงสร้างของโรงเรียนหอมวิททยา

ปีการศึกษา 2563 มีผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้นำในการบริหาร มีองค์กรภายนอกที่มีส่วนร่วมสนับสนุน 3 ฝ่าย คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาคม/คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง และองค์กรชุมชน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ การแบ่งสายงาน บริหาร แบ่งเป็น 4 กลุ่มงานใหญ่ มีหัวหน้ากลุ่มงานบริหารจัดการ ภายใต้การกำกับติดตามของรองผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้อำนวยการโรงเรียนตามลำดับ ประกอบด้วย กลุ่มงานบริหารวิชาการ กลุ่มงานบริหารงบประมาณ กลุ่มงานบริหารงานบุคคล และกลุ่มงานบริหารทั่วไป ได้แก่

1.3.4.1 กลุ่มงานบริหารวิชาการ มีภาระหน้าที่ 15 ด้าน คือ

- 1) หัวหน้ากลุ่มสาระฯ/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 5) งานทะเบียนนักเรียนและเจ้าหน้าที่โปรแกรมข้อมูลพื้นฐานนักเรียน (Student's 2551) 6) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 7) การพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ 8) การนิเทศการศึกษา 9) การแนะแนวทางการศึกษา 10) การพัฒนาระบบคุณภาพภายในและภายนอกสถาน 11) การจัดทำ สำมะโนผู้เรียนและข้อมูล data center 12) การส่งเสริมความรู้และสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 13) การพัฒนาวิชาการร่วมกับสถาบันอื่นและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย 14) งานรับนักเรียน และ 15) งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

1.3.4.2 กลุ่มงานบริหารงบประมาณ มีภาระหน้าที่ 11 ด้าน คือ

- 1) การจัดทำและเสนองบประมาณ 2) การจัดสรรงบประมาณ 3) การตรวจสอบติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน 4) การบริหารการเงิน 5) การบริหารบัญชี 6) การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ 7) การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน 8) งานแผนงานและสารสนเทศ 9) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา 10) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา และ 11) งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

1.3.4.3 กลุ่มงานบริหารงานบุคคล มีภาระหน้าที่ 9 ด้าน คือ

- 1) งานธุรการโรงเรียน งานสารบัญ 2) งานแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง 3) งานสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง ย้าย ลา และการออกจากราชการ 4) การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ 5) วินัยและการรักษาวินัย 6) งานสวัสดิการครูและบุคลากร 7) งานประชาสัมพันธ์ 8) งานบริการสาธารณประโยชน์ และ 9) งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

1.3.4.4 กลุ่มงานบริหารงานทั่วไป มีภาระหน้าที่ 21 ด้าน คือ

- 1) งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา 3) การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร 4) งานเทคโนโลยีและสารสนเทศ 5) การส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป 6) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม 7) งานพยาบาลและอนามัยโรงเรียน 8) งานโภชนาการโรงเรียน 9) งานห้องสมุด 10) งานสหกรณ์ร้านค้า 11) งานโสตทัศนศึกษา 12) งานแผนพัฒนาโรงเรียน/ยุทธศาสตร์โรงเรียน 13) งานกิจการนักเรียน 14) งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 15) งานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม 16) งานกิจกรรมนักเรียนและ

ส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 17) งานระดับชั้น 18) งานป้องกันและแก้ไขปัญหา
สิ่งแวดล้อมและโรคเอดส์ 19) งานประสานงานและพัฒนาเครือข่ายผู้ปกครอง
20) งาน TO BE NUMBER ONE และ 21) งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

1.3.5 โครงสร้างหลักสูตร โรงเรียนหอมวิททยาจัดการเรียนการสอน
ตามหลักสูตรสถานศึกษา 2551 โดยโรงเรียนจัดสัดส่วนสาระการเรียนรู้และเวลาเรียนใน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งเป็น 2 กลุ่มการเรียนรู้ คือ กลุ่มการเรียนรู้ทั่วไปและกลุ่ม
การเรียนรู้พิเศษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม การเรียนรู้ คือ กลุ่มการ
เรียนคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์และกลุ่มการเรียนรู้ ภาษา - สังคมศึกษาศาสนาและ
วัฒนธรรม ทั้งสองกลุ่มการเรียนรู้ตามโครงสร้างหลักสูตรของนักเรียนในระดับชั้นมัธยม
ศึกษาตอนปลาย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีจำนวนหน่วยการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการ
เรียนรู้ภาษาต่างประเทศ จำนวน 1.0 หน่วย ต่อภาคเรียน รวม 2.0 หน่วย ต่อปีการศึกษา

1.4 การบริหารงาน

1.4.1 องค์ประกอบการบริหารงานภายใต้คุณลักษณะของ
องค์ประกอบขององค์กร ดังนี้

1.4.1.1 นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีคุณธรรม มีนิสัยใฝ่รู้
รักการอ่าน รู้จักคิดวิเคราะห์ มีการดำรงชีวิตและใช้เทคโนโลยี มีสารสนเทศและ
การสื่อสาร เพื่อการเรียนรู้ สร้างงาน สร้างอาชีพ สามารถนำเสนองานอย่างสร้างสรรค์
พร้อมทั้งอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและรักษาสิ่งแวดล้อม

1.4.1.2 ครูมีทักษะในวิชาชีพในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
และการจัดกระบวนการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี
ที่ทันสมัยมีความกระตือรือร้น สนใจดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ

1.4.1.3 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้
สถานศึกษามีการบริหารจัดการที่ดี มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาด้านวิชาการ
ความซื่อสัตย์ความเที่ยงตรงเป็นแบบอย่างที่ดีให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา

1.4.1.4 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ ได้รับการรับรอง
มาตรฐานการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
(องค์การมหาชน) มีบรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่อบอุ่นปลอดภัย และเอื้อต่อการเรียนการ
สอน มีการนำระบบ ICT ใช้ประกอบการสอนในทุกกลุ่มสาระวิชา เป็นการปฏิรูปการศึกษา
ที่เป็นศูนย์กลางของทุกคนในชุมชนผู้ปกครองและชุมชน ให้ความยอมรับและศรัทธา มี

ความรู้สู่การเป็นเจ้าของ และสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน

1.4.2 การบริหารจัดการศึกษา

โรงเรียนหอมวิทยา ได้ดำเนินการบริหารแบบโรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management: SBM) ดังนี้ 1) ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียน เป็นผู้นำการตัดสินใจ กล้าเปลี่ยนแปลงในการเชื่อมโยงการจัดการด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน มุ่งสู่ความสำเร็จ 2) สร้างความรู้ ความเข้าใจ และมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรในโรงเรียน ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้เข้าใจในแนวทางปฏิบัติ 3) พัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง 4) พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน 5) สร้างเครือข่ายการบริหารจัดการและเครือข่ายการเรียนรู้ หากบุคลากรที่เกี่ยวข้องของทุกฝ่ายดำเนินการตามกระบวนการบริหารจัดการโดยใช้ศาสตร์ (องค์ความรู้) และศิลป์ (ลีลา, รูปแบบ) สร้างภาวะผู้นำมาปรับประยุกต์ในการบริหารจัดการกับงานในหน้าที่ และภารกิจที่รับผิดชอบอย่างจริงจัง จริงใจ และเป็นระบบต่อเนื่อง จึงจะเกิด ความสำเร็จ ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดดังกล่าว ซึ่งสิ่งเหล่านี้สถานศึกษามีความตระหนักให้ความสำคัญ และถือปฏิบัติอยู่แล้ว จึงไม่ถือเป็นการเพิ่มภาระกับสถานศึกษาแต่อย่างใด

1.4.3 ค่านิยมร่วม (Shared Value)

จากความหมายของ ค่านิยมร่วม หมายถึง ความเชื่อร่วมกันของคนในกลุ่มหรือองค์กรเดียวกันว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า เป็นคุณธรรม จริยธรรมที่ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนปฏิบัติร่วมกัน ให้ผู้ปฏิบัติตามมีความเจริญก้าวหน้าตลอดจนองค์กรมีความเจริญก้าวหน้าด้วย โรงเรียนหอมวิทยาได้นำค่านิยมร่วมมาใช้กับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้ทุกคนได้กำหนดค่านิยมร่วม ยึดถือและปฏิบัติร่วมกัน ค่านิยมร่วมของบุคลากรทางการศึกษามี ดังนี้ 1) พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อก้าวให้ทันความเปลี่ยนแปลงเฝ้าหาความรู้ทั้งด้านการบริหาร ด้านวิทยาการใหม่ ๆ และปรับตัวให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงในทุกสถานการณ์ นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษา การอบรม การสัมมนา มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด 2) การทำงานเป็นทีม ให้เกียรติและเคารพในความคิดของเพื่อนร่วมงานอย่างจริงจังประสานงานกับทุกคนในทีมงานด้วยมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น เชื่อมมั่น ไว้วางใจ ความสามารถของเพื่อนร่วมงานเป็นทีม มีน้ำใจ มีเจตคติที่ดีต่อกัน เปิดเผย เปิดใจ ยอมรับด้วยความเต็มใจ ไม่ยึดผลงานของทีมมาเป็นผลงานตนเองแต่เพียงผู้เดียว คำนี้ถึง

ความสำเร็จของโรงเรียนเป็นที่ตั้ง 3) ร่วมกันแก้ปัญหายอมรับว่าในการขัดแย้งอาจก่อให้เกิดความเห็นหรือทางเลือก อันจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการทำงาน แก้ปัญหาด้วยวิธีการเจรจากันอย่างเปิดเผย จริงใจ เพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดยินดีให้เพื่อนร่วมงานแก้ไขข้อผิดพลาด และร่วมแก้ปัญหาด้วยความจริงใจ 4) โปร่งใส เป็นธรรม สื่อสารชัดเจนพูดความจริง กล้าแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกับคนอื่น ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมไม่ทำผิดระเบียบ ข้อบังคับ และกฎเกณฑ์ที่โรงเรียนออกไว้ ยอมรับในความคิดที่แตกต่าง และให้โอกาสแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกัน 5) รับผิดชอบในหน้าที่สำนึกในบทบาทหน้าที่ ไม่เกียจงานกล้ารับผิดชอบ ไม่ทิ้งงาน หรือภาระหน้าที่ของตน กล้าตัดสินใจ กล้ารับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตน ซื่อสัตย์ อดทนอดกลั้นมีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ 6) เชี่ยวชาญในงานที่ปฏิบัติ รู้กว้าง รู้ลึก รู้จริง รู้แจ้ง รู้ชัด รู้การประยุกต์ใช้ สามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ ทันท่วงทีต่อเหตุการณ์ ครูมืออาชีพ

1.5 กลยุทธ์โรงเรียน

1.5.1 โรงเรียนหอมวิทยา กำหนดกลยุทธ์เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงาน 4 กลยุทธ์ ดังนี้

1.5.1.1 โรงเรียนทันสมัย โดยใช้มาตรการดำเนินงาน ดังนี้

มาตรการที่ 1 ปรับปรุงอาคารเรียนและอาคารประกอบ จัดการปรับปรุง ซ่อมแซมให้โรงเรียนอยู่ในสภาพดีพร้อมที่จะจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรการที่ 2 ปรับปรุงภูมิทัศน์ จัดภูมิทัศน์โดยรอบบริเวณโรงเรียน มีแหล่งเรียนรู้ มีอุปกรณ์ในการพักผ่อนที่สามารถให้บริการแก่ครู นักเรียน และชุมชนโดยรอบ

มาตรการที่ 3 ส่งเสริมให้ภาครัฐ เอกชน ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วม ส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรภาครัฐ เอกชน ชุมชนและท้องถิ่น ได้ตระหนักเห็นความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนทั้งด้านทรัพยากรและงบประมาณตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นสร้างระบบเครือข่ายผู้ปกครอง ระดมสรรพกำลังจากชุมชน ผู้ปกครอง เพื่อร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมพัฒนา

มาตรการที่ 4 ส่งเสริมการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการภายในโรงเรียน ส่งเสริมให้โรงเรียนมีการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการภายในแบบการบริหารโรงเรียนเป็นฐานและการใช้ค่านิยมร่วมมาใช้ในการบริหารทำให้สามารถบริหาร

จัดการโรงเรียนแบบ นิติบุคคลได้ และครูตลอดจนบุคลากรในโรงเรียนมีความสุขในการทำงาน

มาตรการที่ 5 การจัดกิจกรรม 5 ส. ส่งเสริมให้ทุกคนในโรงเรียนฝึกตนเองดูแลสถานที่ในด้านความสะอาด สะดวก สะอาด สุขลักษณะและสร้างเสริมลักษณะนิสัยตลอดจนเพิ่มความสามัคคี รวมทั้งให้ทุกคนในโรงเรียน ภูมิใจในความเป็นไทย

มาตรการที่ 6 ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษา ส่งเสริมการใช้จ่ายงบประมาณรายหัวที่โรงเรียนจ่ายจริงและเทียบกับแผน โดยโรงเรียนบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานและส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ตรงกับความสามารถอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรการที่ 7 นำเทคโนโลยีมาใช้ให้ครบทุกห้องเรียน (ระบบ ICT) จัดให้ทุกห้องเรียนมีโปรเจคเตอร์ ที่ใช้ทุกห้องเรียน

1.5.1.2 สร้างวิสัยทัศน์ครู โดยใช้มาตรการดำเนินงาน ดังนี้

มาตรการที่ 1 พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ การพัฒนาตนเองให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก เพิ่มขีดความสามารถในการ ประกอบอาชีพนำมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งสืบสานวัฒนธรรมไทย ศาสนา ศิลปะ ค่านิยมอันดีงาม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

มาตรการที่ 2 พัฒนางานในหน้าที่รับผิดชอบ โดยเน้นครูทำหน้าที่ด้านการเรียนการสอน ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ ส่วนผู้บริหารโรงเรียนทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษาอย่างครบวงจร

มาตรการที่ 3 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน โรงเรียนจัดหาสื่อการเรียนการสอน และผลิตสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ใช้เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง เหมาะสม กับการนำมาจัดกระบวนการเรียนรู้และการบริหารจัดการ

มาตรการที่ 4 ส่งเสริมการมีเครือข่ายในการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนมีเครือข่าย ศึกษานิเทศก์ ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้

มาตรการที่ 5 จัดทำแฟ้มสะสมผลงาน บุคลากรทุกคนจำต้องมีการรวบรวมผลงานที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานรับผิดชอบที่ แสดงให้เห็นความสามารถในกระบวนการ (Process) และตัวอย่างที่เป็นผลผลิต (Product) อย่างเป็นระบบและมี

ขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง สามารถนำไปใช้ในการประกอบการประเมินพัฒนางาน พัฒนาคคน และพัฒนาวิชาชีพได้

มาตรการที่ 6 พัฒนาผลงานวิชาการสู่ความก้าวหน้าในวิชาชีพ การแก้ปัญหาหรือพัฒนางานตามภารกิจโดยการทำวิจัย เพื่อพัฒนาวิชาชีพ โดยมี การศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา กำหนดจุดพัฒนา เลือกสร้างนวัตกรรมนำไปใช้กับ ลักษณะงานของ ตนเอง ประเมินและรายงานอย่างเป็นระบบ การออกข้อสอบเป็นลักษณะ คลังข้อสอบครูและนักเรียน ได้ทำข้อสอบด้วยกันได้ ผลงานวิชาการเป็นที่ปรากฏต่อวิชาชีพ ผู้ร่วมงาน โรงเรียน และหน่วยงานทางการศึกษา

1.5.1.3 มุ่งสู่มาตรฐาน โดยใช้มาตรการดำเนินงาน ดังนี้

มาตรการที่ 1 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ส่งเสริมให้นักเรียนมี ทักษะ และรู้จักศักยภาพของตนเอง จัดกิจกรรมระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็น ระบบ ให้ผู้เรียนมีสมุติบันที่การทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ตามหลักการวัดสมรรถนะ นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ มีแนวในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง ตามความ ต้องการของท้องถิ่นและผู้เรียน

มาตรการที่ 2 จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ส่งเสริมให้ นักเรียนได้นำความรู้ตามหลักสูตรของโรงเรียนทุก ๆ กลุ่มสาระวิชามาประยุกต์ใช้ร่วมกัน สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เพิ่มทักษะในการเรียนรู้และนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้

มาตรการที่ 3 จัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ส่งเสริมให้ผู้เรียน แสวงหาความรู้หรือค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่ผู้เรียนอยากรู้สงสัย ด้วยวิธีต่าง ๆ อย่างหลากหลาย

มาตรการที่ 4 จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริม การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นเพื่อให้ผู้เรียนสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ

มาตรการที่ 5 จัดแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ส่งเสริมโดยการจัดหาแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ทั้งแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลากร และสถานที่ รวมทั้งสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยจัดการเรียนการสอนโดยมีครูภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสอน

มาตรการที่ 6 จัดการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม จัด กิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ ครูควรสอดแทรก คุณธรรม จริยธรรม เพื่อปลูกฝังผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งในด้าน

พฤติกรรมที่แสดงออกและความรู้สึกนึกคิดที่ดี เช่น มีความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน ประหยัด มีความรับผิดชอบ

มาตรการที่ 7 วิจัยในชั้นเรียน ส่งเสริมกระบวนการศึกษาค้นคว้าหาคำตอบอย่างมีระบบ มีแบบแผน มีจุดมุ่งหมาย

สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้เป็นขบวนการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

1.5.1.4 ประสานความร่วมมือ โดยใช้มาตรการดำเนินงาน ดังนี้

มาตรการที่ 1 การจัดทำแผนกลยุทธ์/แผนปฏิบัติการ/รายงานประจำปีโรงเรียนและชุมชน คณะกรรมการโรงเรียน ผู้ปกครอง ตกลงร่วมกันในการสร้างองค์ประกอบของแผนกลยุทธ์/แผนปฏิบัติการ/รายงานประจำปี เพื่อมีการปฏิบัติตามควบคุมกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลโดยสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

มาตรการที่ 2 การจัดทำระบบประกันคุณภาพ โรงเรียนได้รับการประเมินโดยบุคลากรภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนตามมาตรฐานที่โรงเรียนกำหนด

มาตรการที่ 3 การจัดระบบประกันโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนมีข้อมูลประชากรวัยเรียน และมีแผนรองรับนักเรียนในเขตพื้นที่บริการของตน เข้ารับการศึกษาอย่างทั่วถึง

มาตรการที่ 4 ประเมินมาตรฐานบุคลากร บุคลากรในโรงเรียนได้รับการประเมินตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อพัฒนาสู่มืออาชีพ

1.5.2 วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ (Strategy Objectives) โรงเรียนบึงคล้านคร กำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ในการดำเนินงาน 4 ด้าน ดังนี้

1.5.2.1 ด้านนักเรียน นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการเรียนรู้ มีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน เป็นผู้มีความสามารถคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ นักเรียนมีทักษะในการดำรงชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม มั่นใจในตนเองและกล้าแสดงออก นักเรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.5.2.2 ด้านการเรียนรู้และพัฒนา ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเพิ่มศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา

1.5.2.3 ด้านกระบวนการภายใน โรงเรียนมีระบบบริหารการจัดการที่ดี มีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ที่โดดเด่น ใช้โรงเรียนเป็นฐานและค่านิยมร่วมในการพัฒนาทั้งระบบ โรงเรียนสามารถให้บริการทางการศึกษาได้อย่างทั่วถึง ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย โรงเรียนพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามศักยภาพ โดยจัดหลักสูตร และกระบวนการจัดการเรียน การสอนที่ยืดหยุ่น เน้นการบูรณาการการเรียนรู้และการดำรงชีวิต โรงเรียนดูแล ช่วยเหลือ พัฒนานักเรียนตามศักยภาพอย่างทั่วถึง โรงเรียนเพิ่มระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้น เป็นที่ยอมรับของชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.5.2.4 ด้านงบประมาณและทรัพยากร โรงเรียนมีระบบเครือข่ายที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจัง โรงเรียนมีทรัพยากรที่เหมาะสม และใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 กรอบการดำเนินงานตามกลยุทธ์

กำหนดกรอบกลยุทธ์ในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.6.1 ด้านนักเรียน แบ่งตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1.6.1.1 เพื่อให้ให้นักเรียนมีทักษะในการดำรงชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม มั่นใจในตนเองและกล้าแสดงออก มีตัวชี้วัดคือ 1) ร้อยละของนักเรียนที่พัฒนาการ ด้านทักษะการดำรงชีวิตในด้าน การบริโภค การดูแลช่วยเหลือ การใช้ทักษะทางสังคม และการจัดการและการสร้างงานอาชีพ 2) ร้อยละของนักเรียนที่กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมถูกต้องกาลเทศะ และ 3) ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมตามที่โรงเรียนกำหนด โดยมีเป้าหมาย ร้อยละ 90 จากกลยุทธ์ริเริ่ม ได้แก่ 1) เสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตในด้าน การบริโภค การดูแลช่วยเหลือ การใช้ทักษะทางสังคม และการจัดการและการ สร้างงานอาชีพ 2) เสริมสร้างทักษะการจัดการสร้างงานอาชีพและการประกอบการ 3) ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงออก และ 4) ปูปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ประสงค์ตามที่โรงเรียน กำหนด

1.6.1.2 นักเรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีตัวชี้วัด 1) ร้อยละของนักเรียนที่แสดงออกด้าน การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร มารยาทไทย การเข้าร่วมกิจกรรมด้านประเพณี ศิลปวัฒนธรรมและการสืบสานภูมิปัญญาไทย 2) ร้อยละของนักเรียนที่เผยแพร่ผลงานอันเกิดจากศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย เป้าหมาย ร้อยละ 90 จากกลยุทธ์ริเริ่ม

1) เสริมสร้างนักเรียนให้มีจิตสำนึกและแสดงออกในด้านการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร มารยาทไทย การเข้าร่วมกิจกรรมด้านประเพณีศิลปวัฒนธรรมและการสืบสานภูมิปัญญาไทย 2) สนับสนุนให้นักเรียนประยุกต์ หรือสร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย

1.6.2 ด้านการเรียนรู้และพัฒนา แบ่งตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1.6.2.1 ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง มีความสามารถในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีตัวชี้วัดคือ 1) ผู้บริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้มีระบบการบริหารจัดการที่ดี (ร้อยละความพึงพอใจของครู ผู้ปกครองคณะกรรมการสถานศึกษา) 2) ร้อยละของครูที่จัดกระบวนการเรียนรู้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน 3) ร้อยละของครูที่ใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ 4) คณะกรรมการสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ร้อยละความพึงพอใจของครูและผู้ปกครอง) 5) การมีส่วนร่วมขององค์กร บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง เป้าหมายร้อยละ 100 จากกลยุทธ์เริ่ม 1) พัฒนาผู้บริหาร ให้ผู้นำการเปลี่ยนแปลง การจัดระบบการบริหารจัดการที่ดี 2) พัฒนาครู ให้มีศักยภาพในการใช้สื่อ ICT และการจัดกระบวนการเรียนรู้ สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน 3) ส่งเสริมให้องค์กร บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ 4) รวบรวมผลงาน และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ดี เพื่อเผยแพร่ให้เลือกใช้และนำไปพัฒนา

1.6.2.2 โรงเรียนเพิ่มศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีตัวชี้วัดคือ 1) อัตราส่วนอุปกรณ์พื้นฐานด้าน ICT เหมาะสมกับการจัดกระบวนการเรียนรู้และการบริหารจัดการ 2) ร้อยละของครู/ผู้บริหารที่ใช้ ICT ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการ เป้าหมายร้อยละ 100 จากกลยุทธ์เริ่ม 1) สนับสนุนอุปกรณ์พื้นฐาน ICT ให้เหมาะสมกับการจัดกระบวนการเรียนรู้และการบริหารจัดการ 2) ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และจัดทำโดยใช้ ICT มากขึ้น และ 3) ส่งเสริมให้ผู้บริหาร ICT ในการบริหารจัดการ

1.6.3 ด้านกระบวนการภายใน แบ่งตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1.6.3.1 โรงเรียนมีระบบบริหารการจัดการที่ดี มีเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ที่โดดเด่นโรงเรียนเป็นฐานและค่านิยมร่วมในการพัฒนาระบบ มีตัวชี้วัดคือ 1) ร้อยละของความพึงพอใจของครูและชุมชน 2) ร้อยละของบุคลากรที่ร่วมกิจกรรมของ

โรงเรียน 3) ร้อยละของบุคลากรที่ร่วมประชุม มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐานของโรงเรียน (ร้อยละของคณะกรรมการที่เข้าร่วมประชุม) มีการประชุม
 ผู้ปกครองภาคเรียนละ 1 ครั้ง (ร้อยละของผู้ปกครองที่เข้าประชุม) มีการประชุมครู
 (ร้อยละของผู้เข้าร่วมประชุม) มีการประชุมหัวหน้าระดับชั้น/วิชาการระดับชั้น (ร้อยละของ
 ผู้เข้าร่วมประชุม) เป้าหมายร้อยละ 100 โดยใช้กลยุทธ์ริเริ่ม 1) ปรับระบบบริหารจัดการ
 สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของโรงเรียน 2) พัฒนาผู้บริหารให้มีการบริหารจัดการที่ดี
 วางแผนกำกับติดตามประเมินผลและรายงานอย่างมีคุณภาพ 3) พัฒนาผลงานที่แสดง
 ลักษณะเด่นตามศักยภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชน 4) ปรับบรรยากาศและวัฒนธรรมการ
 ปฏิบัติงานภายในโรงเรียนแบบกัลยาณมิตร ฝึกกำลังสร้างสรรค์และร่วมรับผิดชอบ

1.6.3.2 โรงเรียนสามารถให้บริการทางการศึกษาได้อย่าง

ทั่วถึง ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย โรงเรียนพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามศักยภาพ โดยจัด
 หลักสูตร และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่น เน้นการบูรณาการการเรียนรู้
 และการดำรงชีวิต มีตัวชี้วัดคือ 1) สัดส่วนของประชากรวัยเรียนที่เข้าเรียนในเขตบริการ
 จำแนกตามกลุ่มเป้าหมาย 2) ร้อยละของครูที่จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมการ
 เรียนรู้หลากหลายสอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน 3) ร้อยละของครูที่เข้าใจและเทคนิค
 การจัดการเรียนรู้นักเรียนที่เน้นผู้สำคัญ 4) ร้อยละความพึงพอใจของผู้ปกครอง ชุมชน และ
 ผู้เรียน 5) ร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป้าหมายร้อยละ 100 มีกลยุทธ์ริเริ่ม
 1) กำหนดยุทธศาสตร์การรับนักเรียนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย 2) วิจัยและพัฒนา
 หลักสูตรเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ 3) สร้างเครือข่ายการพัฒนาหลักสูตร 4) ส่งเสริม
 สนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้นักเรียนนำมาพัฒนาผู้เรียนสู่ความสามารถเต็มตามศักยภาพ
 5) สร้างเครือข่ายการเรียนของครูทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน 6) สนับสนุนและระดม
 สรรพกำลังจากผู้ที่เกี่ยวกับฝ่ายในการพัฒนา และการใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

1.6.3.3 โรงเรียนดูแล ช่วยเหลือพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ

อย่างทั่วถึง มีตัวชี้วัดคือ 1) ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาความสามารถ
 ความถนัดและความสนใจ 2) ร้อยละของนักเรียนที่เกณฑ์การประเมิน การผ่านระดับชั้น
 3) ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการดูแลช่วยเหลือเรื่องการขาดเรียน การหนีเรียน การออก
 กลางคัน การทะเลาะวิวาท การรังแกกัน พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม การเกิดอุบัติเหตุ
 การใช้สารเสพติดคิด เป้าหมายร้อยละ 90 โดยใช้กลยุทธ์ริเริ่ม และพัฒนาระบบดูแล
 ช่วยเหลือนักเรียนให้เข้มแข็ง

1.6.3.4 โรงเรียนเพิ่มระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้น เป็นที่ยอมรับชมเชยและผู้ที่เกี่ยวข้อง มีตัวชี้วัดคือ ผ่านเกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สพศ.) เป้าหมายร้อยละ 100 โดยใช้กลยุทธ์พัฒนาระบบประกันคุณภาพให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งเสริมการใช้ระบบเทียบเคียงมาตรฐานเพื่อยกระดับมาตรฐาน และพัฒนาระบบการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน

1.6.4 ด้านงบประมาณและทรัพยากร

โรงเรียนมีระบบเครือข่ายที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างจริงจัง โรงเรียนมีทรัพยากรที่เหมาะสม และใช้อย่างมีประสิทธิภาพ มีตัวชี้วัดคือ อัตราการมีส่วนร่วมในการสนับสนุน และพัฒนาของเครือข่าย อัตราส่วนครู: นักเรียน ร้อยละของบุคลากรที่ปฏิบัติงานตรงความรู้ความสามารถ ค่าใช้จ่ายรายหัวที่โรงเรียนจ่ายจริง ค่าใช้จ่ายจริงเทียบแผนงาน โครงการ คิดเป็นร้อยละ 100 มีกลยุทธ์ริเริ่มสร้างระบบเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียน ส่งเสริมการบริหารการจัดการ ให้อาจารย์และบุคลากรมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน

1.7 การควบคุมกลยุทธ์ แผนควบคุม กำกับ ติดตาม

การกำกับติดตาม ดังนี้ 1) โรงเรียนได้จัดระบบการกำกับติดตามการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติงาน โครงการ โดยติดตามในเรื่องขั้นตอนการดำเนินงาน วิธีการดำเนินงาน บุคลากรที่รับผิดชอบ ระยะเวลาในการดำเนินงาน และการใช้งบประมาณ และ 2) โรงเรียนมอบหมายให้หัวหน้างานในแต่ละฝ่าย นำเสนองานก่อนการดำเนินงาน ระหว่างการดำเนินงานและหลังการดำเนินงาน ทั้งนี้เพื่อดูความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน โรงเรียนมีการตรวจสอบ ดังนี้ 1) การตรวจสอบภายใน โรงเรียนจัดให้มีการตรวจสอบภายใน เพื่อตรวจสอบการ ปฏิบัติงานทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ การควบคุมดูแลการใช้งบประมาณ และประเมินผลในทุกภาคเรียน และ 2) การตรวจสอบภายนอก โรงเรียนจัดให้มีการประกันคุณภาพภายใน เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อให้การดำเนินงานมีความก้าวหน้าและเป็นการแจ้งผลการดำเนินงานจึงต้องมีการรายงานตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ 1) โรงเรียนมอบหมายให้หัวหน้างานในฝ่าย ติดตาม/โครงการงาน/กิจกรรม และ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน ทุกภาคเรียน 2) โรงเรียนจัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (SAR) เสนอต่อหน่วยงาน

ต้นสังกัดผู้เกี่ยวข้องและเผยแพร่ต่อสาธารณชนทุกปี และ 3) โรงเรียนจัดทำรายงานการควบคุมภายในสถานศึกษา เสนอต่อสำนักงาน ตรวจสอบเงินแผ่นดิน หน่วยงานต้นสังกัดทุกปี

1.8 ผลงานที่ประสบผลสำเร็จและความต้องการของสถานศึกษา

โรงเรียนหอมวิทวิทยามีผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จในอดีตที่ผ่านมา 1) ผ่านการประเมินและได้รับรองการเป็นโรงเรียนต้นแบบหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน ตามโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันเมื่อปีการศึกษา 2548 และได้รับการระดับความเป็นมาตรฐานของโรงเรียนต้นแบบ โดยการพัฒนาตนเองร่วมกับโรงเรียนต้นแบบรุ่นแรกทั้ง 16 โรงเรียน 2) เป็นศูนย์เครือข่ายด้านไอซีที 3) เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญและให้บริการกับชุมชนด้านสถานที่จัดประชุมสัมมนา 4) ผ่านการรับรองมาตรฐานการศึกษาจาก สมศ. รอบสาม (รอบการประเมิน 2554 – 2558) 5) มีภูมิทัศน์ที่ร่มรื่น สวยงาม มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 6) นักเรียนสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 90 7) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มมากขึ้น 8) นักเรียนมีผลงาน เป็นตัวแทนเข้าแข่งขันกิจกรรมทางวิชาการในระดับศูนย์ เขตพื้นที่การศึกษา ระดับจังหวัด และระดับประเทศ 9) โรงเรียนได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเหรียญทองระดับจังหวัดหนองคาย

นอกจากนี้โรงเรียนหอมวิทวิทยายังมีผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จในระดับมากน้อยต่างกัน ดังนี้

1. ด้านผู้เรียน ดังนี้ 1) โรงเรียนได้เน้นด้านการจัดกิจกรรมให้นักเรียนหลากหลายตามความแตกต่างเป็นจำนวนมาก 2) โรงเรียนเน้นการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้เพื่อให้โอกาสทางการเรียนของนักเรียนได้ทุกระดับความสามารถ 3) บริบทสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเอื้อต่อการพัฒนา 4) โรงเรียนพัฒนาทักษะความสามารถของนักเรียนด้วยกิจกรรมดนตรี ศิลปะ และส่งเสริมการมีบทบาทต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทุกกลุ่มผู้รับบริการ 5) โรงเรียนจัดความพร้อมให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่ก้าวสู่ยุคเทคโนโลยีอย่างเต็มตามศักยภาพ โดยคำนึงถึงความต้องการพัฒนาของโรงเรียน ดังนี้ 1) พัฒนาให้ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนให้สูงขึ้น 2) พัฒนาผู้เรียนให้สามารถคาดการณ์กำหนดเป้าหมายและแนวทางการตัดสินใจได้ 3) พัฒนาผู้เรียนสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ปัญหาได้ผลงานตามเป้าหมาย โดยยึดหลักการคิดเชิงเหตุผลและความรู้สึกผิดชอบได้ และ 4) พัฒนาผู้เรียนให้สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปความคิดรวบยอด

คิดอย่างเป็นระบบมีความคิดแบบองค์รวม ด้วยวิธีการที่เหมาะสมของการดำเนินการ ได้แก่ การดำเนินการเพื่อให้นักเรียนได้มาตรฐานตามเกณฑ์ การดำเนินการทุกฝ่ายต้องให้ความร่วมมือในการพัฒนาระดับความสามารถของนักเรียนให้ได้มาตรฐาน โดยการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลที่คำนึงศักยภาพและบริบทรอบตัวของนักเรียนอย่างเข้าใจ และให้ความสำคัญต่อการมีสิทธิได้รับการศึกษาที่เท่าเทียมกับผู้อื่น ด้วยวิธีการที่เหมาะสม พัฒนาศักยภาพนักเรียนให้แสดงออกที่มุ่งให้เกิดความภาคภูมิใจ มีคุณธรรมที่ดี โดยเฉพาะเกิดความพยายามในการเรียนรู้อย่างมุ่งมั่นให้ประสบผล และมีความสุขต่อการพัฒนาตนเองให้เทียบเท่าผู้อื่นได้อย่างมีความมุ่งมั่นหวัง ซึ่งสิ่งที่โรงเรียนบึงคล้านครต้องดำเนินการ คือ 1) จัดให้มีการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่ยังมีผลการเรียนต่ำกว่ามาตรฐานอย่างต่อเนื่อง 2) ควรพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากศิลปะ การงานอาชีพ และเทคโนโลยี ให้สูงขึ้น ด้วยวิธีการที่เป็นผลดีต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเหมาะสม 3) ควรดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเห็นความสำคัญ และ 4) มุ่งพัฒนานักเรียนในกลุ่มผู้มีความสามารถทางการเรียนต่ำอย่างเป็นกระบวนการ จัดเนื้อหาที่เหมาะสมต่อการพัฒนาความสามารถทางการเรียนที่สูงขึ้น และได้ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ด้านการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองโดยการเข้าอบรม การศึกษาด้วยตนเอง และการลาศึกษาต่อ ทำให้ครูได้สอนตรงตามวิชาเอกและความถนัดครูทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป สอนตรงตามวิชาเอกและความถนัด โดยคำนึงถึง ความต้องการพัฒนาของโรงเรียน ดังนี้ 1) พัฒนาครูมีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของผู้เรียน ให้มีคุณภาพไม่ได้ตามเกณฑ์และให้ได้มีการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนานักเรียน 2) พัฒนาครูสามารถจัดทำแผนการสอนและกระบวนการเรียนการสอน การวัดผลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) พัฒนาครูในการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ปัจจัยที่ทำให้เกิดจุดเด่น/จุดที่ควรพัฒนา ด้วยวิธีการที่เหมาะสมของการดำเนินการ ได้แก่ 1) มีระบบการติดตามนิเทศครูเพื่อช่วยเหลือพัฒนาปรับปรุงพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง และ 2) จัดหาปัจจัยเพื่อนการส่งเสริมสนับสนุนในการจัดหาคู่มือครู รวมทั้งส่งเสริมให้ครูสามารถใช้บริการอินเทอร์เน็ตของโรงเรียนในการสืบค้นความรู้ได้

3. ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ดังนี้ 1) ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม มีความคิด ริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้นำทางวิชาการ 2) โรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีรายวิชาและกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกตามความสนใจ 3) โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษา แสวงหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความรับผิดชอบ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างครบถ้วนทั้งด้านดนตรี ศิลปะ และกีฬา 4) โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน มีอาคารสถานที่ที่เหมาะสม 5) โรงเรียนมีการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองความต้องการพัฒนาของโรงเรียน ได้แก่ การจัดระบบการตรวจสอบและถ่วงดุลที่เป็นระบบครบวงจรและการพัฒนาเรื่องระเบียบวินัย คุณธรรม และจริยธรรมจนเป็นนิสัย

4. ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดย เป็นแหล่งวิทยาการในการแสวงหาความรู้และบริการชุมชน

นอกจากนี้โรงเรียนยังมีความต้องการพัฒนาการจัดการจัดการเรียนการสอน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนความต้องการพัฒนาของโรงเรียนควรจัดทำทะเบียนจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นข้อมูลเพื่อการศึกษา ค้นคว้า กำหนดวัตถุประสงค์ของการรวบรวมความรู้ที่ชัดเจน เพื่อการใช้ประโยชน์ได้ตรงความต้องการ

1.9 คุณภาพผู้เรียนด้านความสามารถทางภาษาอังกฤษ

คุณภาพผู้เรียนด้านความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักเรียนโรงเรียนหอมวิทยา โดยใช้ข้อมูลผลการแข่งขันภาษาต่างประเทศงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนและข้อมูลผลสัมฤทธิ์รายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O – NET) เป็นดังนี้

ผลการแข่งขันภาษาต่างประเทศงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 69 ปีการศึกษา 2562 ระดับเขตพื้นที่การศึกษาโรงเรียนหอมวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ดังนี้ 1) การแข่งขันพูดภาษาอังกฤษ (Impromptu Speech) ม.1 – ม.3 ได้ 66 คะแนน ระดับเหรียญทองแดง ลำดับที่ 10 ของการแข่งขัน ลำดับที่ 3 ของโรงเรียนขนาดกลาง 2) การแข่งขันเล่านิทาน (Story Telling) ม.4 – ม.6

ได้ 78 คะแนน ระดับเหรียญเงิน ลำดับที่ 8 ของการแข่งขัน ลำดับที่ 2 ของโรงเรียนขนาดกลาง 3) การแข่งขันต่อศัพท์ภาษาอังกฤษ (Crossword) ม.1 – ม.3 ได้ 75.5 คะแนน ระดับเหรียญเงิน ลำดับที่ 10 ของการแข่งขัน ลำดับที่ 3 ของโรงเรียนขนาดกลาง และ 4) การแข่งขันต่อศัพท์ภาษาอังกฤษ (Crossword) ม.4 – ม.6 ได้ 93 คะแนน ระดับเหรียญทอง ลำดับที่ 7 ของการแข่งขัน ลำดับที่ 2 ของโรงเรียนขนาดกลาง

ข้อมูลผลสัมฤทธิ์รายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O – NET) รายวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนบึงคฉานครมีพัฒนาการที่สูงขึ้นทุกปีจากสถิติ ดังนี้ ปีการศึกษา 2560 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 21.61 ปีการศึกษา 2561 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 23.31 ปีการศึกษา 2562 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 24.62 ปีการศึกษา 2563 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 37.29

2. ผลการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

สู่การปฏิบัติ

2.1 ด้านบริบท

จากการสัมภาษณ์บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของหลักของโรงเรียน เห็นว่าที่ตั้งของโรงเรียนค่อนข้างจำกัดเป็นอุปสรรค เพราะตั้งอยู่ในชุมชนที่เป็นอำเภอเล็ก มีแค่ 3 ตำบล มีโรงเรียนและนักเรียนในเขตบริการน้อย มีโรงเรียนขยายโอกาสในบริเวณใกล้เคียง ทำให้ค่อนข้างเป็นปัญหาด้านนักเรียน ชุมชนส่วนใหญ่เป็นชาวบ้านทั่วไปที่มีวิถีชีวิตเป็นแบบดั้งเดิม นักเรียนมีโอกาสได้สัมผัสกับชาวต่างชาติและได้ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารบ้าง กล่าวคือ นาน ๆ ครั้งจะมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมาพักอาศัยในหมู่บ้านใกล้เคียงที่เปิดเป็นโฮมสเตย์ โดยครูผู้สอนภาษาอังกฤษพานักเรียนส่วนหนึ่งไปเรียนรู้ฝึกประสบการณ์ทางภาษาด้วย เพราะไม่สามารถพาชาวต่างชาติเข้ามาในโรงเรียนได้ เพราะเขามาท่องเที่ยวและจากชาวต่างชาติที่แต่งงานกับผู้ปกครองของนักเรียนที่นาน ๆ กลับมาเยี่ยมบ้าน

“.....ตัวชุมชนก็เป็นอำเภอที่เล็ก ๆ มีแค่สามตำบล โรงเรียนรอบข้างก็มีแค่ 11 โรงเรียน มีโรงเรียนขยายโอกาส 1 แห่ง นักเรียนก็ไม่เยอะ ตัวบ้านของเราก็จะไม่เหมือนกับอำเภอใหญ่ ๆ ก็จะน้อย ค่อนข้างเป็นปัญหา ส่วนใหญ่จะเป็นชุมชนชาวบ้านทั่วไป ยังเป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตเป็นแบบดั้งเดิม ถ้ามีชาวต่างชาติโอกาสในการพัฒนาทางภาษาน่าจะมีมากกว่าครับ”

ผู้บริหาร, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ที่ตั้งค่อนข้างจำกัดนะ เคยมีนักท่องเที่ยวมาในหมู่บ้านที่เปิดเป็นโฮมสเตย์ที่ใกล้เคียง ซึ่งมีเพื่อนฝรั่งที่แต่งงานกับคนไทย...เคยพาเด็กไปเรียนรู้อยู่แต่ก็จะมีน้อยที่เด็กจะได้ไปฝึกประสบการณ์ทางภาษาด้วย ก็พาไปได้ส่วนหนึ่ง เราก็ไม่สามารถพาเขาเข้ามาในโรงเรียนได้เพราะเขาก็มาท่องเที่ยว ก็คิดว่าน่าจะเป็นอุปสรรคมันไม่ใช่เมือง คิวไลย์ที่จะมีนักท่องเที่ยวหรือชาวต่างชาติเข้ามานาน ๆ ที่นะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ถ้าจะเป็นผู้ปกครองนักเรียนก็นาน ๆ ทีมา ก็จะมีนักเรียนที่มีผู้ปกครองไปแต่งงานกับชาวต่างชาติ แต่เด็กเขาก็จะซึมซับภาษาอีสานไปแล้วนะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....สำหรับชุมชนหนองคะ หมู่บ้านถัดจากบ้านหนู จะมีโฮมสเตย์คะ มีฝรั่งมาพักบ่อย ก็จะได้ใช้ภาษาอังกฤษบ่อย มีโอกาสได้ใช้อยู่คะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า

2.2.1 ผู้บริหาร

ผู้บริหารของโรงเรียนหอมวิทยาให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างมาก เพราะเชื่อว่าจะนำไปสู่การประกอบอาชีพในอนาคต ด้านการเรียนการสอนของโรงเรียนในปัจจุบัน ได้พยายามกระตุ้นให้ครูใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมประกอบการจัดการเรียนรู้ ให้ครูพยายามใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารกับนักเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความคุ้นเคย ผู้บริหารโรงเรียนทั้งในอดีตและคนปัจจุบัน

ต้องการให้มีครูชาวต่างชาติมาสอนในโรงเรียนมากแต่ไม่มีงบประมาณ จึงเสนอต่อที่ประชุมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จนมีมติการจัดหาครูสอนภาษาอังกฤษชาวต่างชาติ โดยนักเรียนทุกคนตั้งแต่ ม. 1 ถึง ม. 6 มีโอกาสได้เรียนกับครูชาวต่างชาติ แบบมีค่าใช้จ่ายในราคาไม่แพงจนเกินไป ผู้บริหารต้องการให้นักเรียนฝึกฝนด้วยสถานการณ์สมมติในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เพื่อนำเสนอให้ผู้ปกครองเห็นว่าการมีครูชาวต่างชาตินั้น ช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสูงขึ้นและนักเรียนสามารถพูดสื่อสารภาษาอังกฤษได้จริง ผู้บริหารเน้นย้ำในการประชุมอยู่เสมอ ๆ เรื่องให้ครูผู้สอนภาษาอังกฤษใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในห้องเรียน เป็นไปตามนโยบายของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ที่กำหนดให้ทุกโรงเรียนในสังกัดต้องรายงานผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทุกภาคเรียน ด้านตัวผู้บริหารเองก็มีความต้องการที่จะพูดสื่อสารภาษาอังกฤษได้ จึงพยายามพูดทักทายเป็นภาษาอังกฤษ สนับสนุนให้จัดการอบรมครูทั้งโรงเรียน มีการมอบใบเกียรติบัตรหวังสร้างโอกาสให้ครูได้ใช้ภาษาอังกฤษพูดคุยกัน

“.....การเรียนรู้หรือการศึกษาในปัจจุบันนี้สำคัญมากในการที่จะนำไปสู่การทำงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการสมัครงานอะไรพวกนี้ ถ้าเป็นด้านภาษาอังกฤษนี้เขาจะพิจารณาเป็นอันดับต้น ๆ เกือบทุกหน่วยงาน ปัจจุบันนี้ ก็ถือว่ามีความสำคัญก็พยายามกระตุ้นให้คุณครูใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรม และให้คุณครูได้พยายามสื่อสารด้วย คุณครูไม่ค่อยได้พูด ด้วยปัจจัยหลายอย่างด้วย การสื่อสารก็ต้องมีความต่อเนื่องด้วย ถ้าขาดช่วงหรือขาดความต่อเนื่อง ผลสำเร็จก็อาจจะน้อยลงครับ.....ตัวผู้บริหารเองจริง ๆ อยากสื่อสารได้ อยากพูดได้ อาจจะต้องขยันที่ไม่ค่อยได้พูด คิดว่าถ้าพูดออกไปมันจะถูกหรือจะผิด...เราทำไมพูดไม่ได้ทั้ง ๆ ที่เรียนมาตั้งแต่ประถม จนจบมหา'ลัย ทำไมไม่กล้าพูด...ปัญหาของผมก็คือพูดออกไปแล้วกลัวที่จะไม่ถูก...ก็เลยไม่กล้าที่จะสื่อสาร...เขียนได้ ฟังรู้เรื่อง แต่ไม่กล้าที่จะพูดออกไปครับ”

ผู้บริหาร, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ท่านผู้บริหารให้ความสำคัญมากค่ะ ท่านอยากให้เด็กพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร...อยากให้สร้างสถานการณ์สมมติ ให้ผู้ปกครองเห็นว่าเรามีครูชาวต่างชาตินะ ผลสัมฤทธิ์ของเด็กนี้เด็กสามารถพูดได้นะคะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ท่านผู้บริหารก็สนับสนุนมากค่ะ...เน้นย้ำทุก ๆ การประชุมเพราะว่า ผอ.เขตคนเดิมท่านจะเน้นมาก ๆ ให้ครูภาษาอังกฤษใช้ภาษาอังกฤษในห้อง มีกิจกรรมภาษาอังกฤษที่ต้องรายงานเขตทุกเทอมว่าเราดำเนินการกิจกรรมภาษาอังกฤษอะไรบ้างค่ะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ตั้งแต่ท่าน ผอ. คนก่อน เน้นอยากจะมีครูต่างชาติ แต่ไม่มีงบประมาณ เลยเสนอที่ประชุมใหญ่ว่าจะให้เรียนกับต่างชาติ แต่ต้องเสียค่าเรียน คนละเท่าไรผมก็จำไม่ได้ สามารถที่จะจ้างให้เรียนแบบครบชั้น ตั้งแต่ ม. 1 ถึง ม.6 แต่ก็ไม่รู้ว่าจะละวันต่างชาติได้สัมผัสอย่างไรครับ”

กรรมการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ท่านผู้อำนวยการ ท่านก็พยายามให้หักทายเป็น ภาษาอังกฤษ มีการอบรมครู มีการมอบใบประกาศอะไรกัน และอย่างน้อย ๆ ก็ทำให้ครูได้คุยกันครับ”

กรรมการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 2564.

2.2.2 ครูผู้สอน

คณะครูโรงเรียนหอมวิทยามีความกระตือรือร้นมาก โดยเฉพาะหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เป็นผู้กระตุ้นและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับน้อง ๆ ในตอนเช้าครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีการหักทหายครูชาวต่างชาติ ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ยังมีน้อย ในอดีตเคยมีครูชาวต่างชาติเป็นชาวอังกฤษ ชาวภูฏาน และชาวเม็กซิกัน ปัจจุบันบุคลากรครูในสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีเพียงพอ มีครูอาสาสมัครชาวต่างชาติเป็นชาวสิงคโปร์ที่จบการศึกษาจากประเทศออสเตรเลียโดยโรงเรียนให้ค่าตอบแทนไม่สูงมากนัก จัดการเรียนการสอนดี สนุก เพราะเป็นครูมาก่อน มีเทคนิคและมีจิตวิทยาดี เข้าใจเด็กรู้ว่านักเรียนต้องการอะไร เนื้อหาตามความสนใจของนักเรียนเพื่อดึงดูดให้สนใจบทเรียน มีการจัดครูคนไทยเข้าสังเกตการสอน ครูผู้สอนภาษาอังกฤษทุกคนจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่

เน้นให้นักเรียนสื่อสารได้ เป็นครูยุคใหม่ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน ไม่ใช่การเรียนแบบท่องจำเหมือนในอดีต การเรียนกับครูต่างชาติเป็นการบังคับให้ต้องใช้ภาษาอังกฤษไปในตัว แต่เรียนกับครูไทยก็จะมีพูดไทยบ้าง อังกฤษบ้าง

“.....คณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ถ้ามองดูโดยภาพรวมหรือว่าผลสัมฤทธิ์โอเน็ต ค่อนข้างโอเค มีผลโอเน็ตค่อนข้างสูงบวกขึ้นทุกปี และคณะครูก็ แอคทีฟมาก โดยเฉพาะหัวหน้ากลุ่มสาระฯ นี้แอคทีฟมาก ถือว่าเป็นตัวที่ช่วยกระตุ้นและเป็นแบบอย่างที่ดีกับน้อง ๆ...ก็เห็นตอนเช้าก็ได้ยินการทักทายครูชาวต่างชาติ... Good morning พื้นฐานแบบนี้ ครูที่กลุ่มสาระอื่น ๆ ก็ยังไม่เห็น แต่จะเห็นในครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศครับ”

ผู้บริหาร, สัมภาษณ์, 2564.

“.....บุคลากรในสาระภาษาต่างประเทศมีเพียงพอค่ะ...มีชาวต่างชาติเป็นชาวสิงคโปร์ เป็นสิงคโปร์แต่เค้าจบการศึกษาที่ออสเตรเลีย เราจ้างเขาแบบอาสาสมัครค่ะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ครูต่างชาติสอนดี สนุก เพราะเป็นครูมาก่อน มีเทคนิค รู้ว่านักเรียนเป็นแบบนี้ นักเรียนคือ ๆ นี้ จะคุยเรื่องอะไรกับเขา เพื่อที่จะดึงดูดเขาเวลาเรียน เพราะว่าหนูเคยเข้าไปสังเกตการสอน ไปดูด้วย บางคาบเขาก็จะชวนคุยเรื่องมอเตอร์ไซด์ เรื่องฟุตบอลอะไรแบบนี้ค่ะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ผมเชื่อว่าครูภาษาอังกฤษทุกคนอยากเปลี่ยนทัศนคติการสอน...มีชาวต่างชาติมาแต่งงานกับคนในหมู่บ้านแถวนี้ ที่เขาก็ไม่ได้เรียนอะไร แต่ไปทำงานกรุงเทพฯ สื่อสารบ่อย ๆ ก็เป็นเอง เราอยากได้แบบนี้แหละครับ...อยากให้เน้นสื่อสารได้ไม่เอาไปประกาศอะไรครับ”

กรรมการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ครูยุคใหม่เขาใช้อังกฤษเป็นสื่อการสอน ก็จะเป็นอะไรที่ไม่จำเจเหมือนสมัยก่อนที่เคยเรียน ที่ต้องมาท่องภาษาอังกฤษ ท่องศัพท์ ช่องที่ 1 – 2 – 3 อะไรนี่”

กรรมการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 2564.

“..... สำหรับการเรียนการสอนก็ไม่ต่างในห้องเรียนใช้ภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ค่ะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

“.....เรียนกับครูต่างชาติก็เหมือนได้ใช้ภาษามากขึ้น เรียนกับครูไทยก็จะมีพูดไทยบ้าง อังกฤษบ้างค่ะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

“.....การสอนในห้องเรียนใช้ภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ค่ะ เรื่องแรงจูงใจในตัวเรา ก็เกิดจากคุณครูบ้าง และตัวเองบ้างค่ะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

“.....เคยมีอังกฤษ มีสิงคโปร์ มีภูฏานก็เคยมี และเม็กซิโกค่ะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

2.2.3 นักเรียน

โรงเรียนหอมวิทยาศตั้งอยู่ในอำเภอนคร เป็นอำเภอขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนที่จบหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 น้อย นักเรียนหัวกะทิไปเรียนโรงเรียนใหญ่ ๆ ในตัวจังหวัด ส่วนใหญ่ นักเรียนของโรงเรียนหอมวิทยาศสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้น้อยแม้จะเป็นลูกครึ่งที่มีหน้าตาเป็นฝรั่งก็ตาม แต่สำหรับนักเรียนห้องที่มีความสนใจกระตือรือร้นในการเรียนภาษาอังกฤษ ภาพรวมของนักเรียนทั้งห้องมีลักษณะที่ชอบพูดและกล้าแสดงออก มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษเยอะมาก มีความพยายามสูงมาก นักเรียนสามารถจัดการออกแบกิจกรรมกันเอง จับคู่เองได้ นักเรียนส่วนหนึ่งมีความตระหนักถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษทั้งในปัจจุบันและอนาคตด้วยตนเองและ

ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง

“.....ตัวชุมชนก็เป็นอำเภอที่เล็ก ๆ มีแค่ 3 ตำบล โรงเรียนรอบข้างก็มีแค่มี 11 โรงเรียน มีโรงเรียนขยายโอกาสแค่โรงเรียนไทยรัฐ นักเรียนก็ไม่เยอะ ตัวป้อนของเราจะไม่เหมือนกับอำเภอใหญ่ ๆ ก็จะน้อย ค่อนข้างเป็นปัญหาครับ”

ผู้บริหาร, สัมภาษณ์, 2564.

“.....จะมีลูกครึ่ง...หน้านี่คือฝรั่งมากเลยคะแต่คุยด้วยแล้วพูดภาษาอีสานจาเลยคะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....นักเรียนห้องนี้จะเป็นห้องที่ชอบพูดและกล้าแสดงออกคะ และก็มีการกิจกรรมภาษาอังกฤษเยอะมากห้องนี้เท่านั้น มีความพยายามสูงมาก นักเรียนจัดการกันเอง จับคู่เองคะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....โรงเรียนหอมวิทาลัยเล็ก ๆ ที่หัวกะทิก็ไปโรงเรียนใหญ่ ๆ ในจังหวัดสวนที่เหลืองกับเรามีแต่หาง”

กรรมการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 2564.

“.....โรงเรียนหอมวิทาลัยเป็นโรงเรียนเล็ก ๆ คนสมองดี ๆ ไปเรียนโรงเรียนในเมืองหมด”

กรรมการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ผู้ปกครองหนูก็สนับสนุนนะคะ ที่หนูบอกว่าอยากเรียนครูศาสตร์เอกภาษาอังกฤษ ผู้ปกครองบอกว่ามันจำเป็นได้ใช้แน่ ๆ ในอนาคต ก็เลยสนับสนุนให้เรียนคะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

“.....เรารู้เองอยู่แล้วค่ะว่าภาษาอังกฤษจำเป็น ขนาดเรียนทุกระดับชั้นก็ต้องเรียนภาษาอังกฤษ มีแรงบันดาลใจ รู้ถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษอยู่แล้วค่ะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

2.2.4 งบประมาณ

ในด้านงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของโรงเรียนหอมหาวิทยาลัย แหล่งงบประมาณหลัก ๆ ส่วนใหญ่เป็นงบประมาณโรงเรียน มีการจัดงบประมาณในสัดส่วนที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่ตัวผู้เรียนมากกว่าการพัฒนาครู มีการระดมทุนจากผู้ปกครองเพื่อสนับสนุนการจ้างครูชาวต่างชาติเพื่อให้ นักเรียนได้มีประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตจริง ในด้านการพัฒนาครูผู้สอนภาษาอังกฤษ โรงเรียนสนับสนุนงบประมาณเปิดโอกาสให้ครูเข้ารับการอบรมอย่างเต็มที่ ทั้งเต็มรูปแบบและออนไลน์ เพื่อพัฒนาศักยภาพและคุณภาพการปฏิบัติหน้าที่ โดยมีการประชุมวางแผนคณะกรรมการบริหารงานของโรงเรียน เพื่อพิจารณากลับกรองและจัดสรร สัดส่วนงบประมาณตามกรอบแผนงานและความจำเป็น โดยผู้บริหารของโรงเรียนหอวิทยาลัยให้ความสำคัญว่างบประมาณเป็นสิ่งจำเป็นมากในการกำหนดนโยบาย เชื่อว่าถ้าขาดงบประมาณ ทรัพยากร หรือบุคคล การดำเนินนโยบาย การดำเนินงานหรือการพัฒนาต่าง ๆ ผลที่ได้ก็จะไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

“.....ในด้านงบของการสนับสนุนการจัดการสอนภาษาอังกฤษ ก็จะให้ตามสัดส่วนและตามความจำเป็น โดยมีการประชุมวางแผนคณะกรรมการบริหารงานของโรงเรียน เพื่อที่จะดูกรอบหรือดูความจำเป็น งบประมาณของโครงการที่ตั้งไว้...การสนับสนุนงบประมาณขึ้นอยู่กับสัดส่วน แต่ละงานแต่ละโครงการมีหลายกิจกรรม ถ้าจะมาให้กลุ่มสาระฯ ใดสาระฯ หนึ่งมากเกินไป ก็คงต้องดูความเหมาะสมด้วย...ใน สัดส่วนการพัฒนาผู้เรียนจะมากกว่าพัฒนาครู...ให้ครูเข้ารับการอบรมสนับสนุนอย่างเต็มที่เพื่อพัฒนาศักยภาพและคุณภาพ ส่วนออนไลน์ก็จะสนับสนุนเต็มที่...งบประมาณหลัก ๆ ส่วนใหญ่ก็ยังเป็นจากงบประมาณโรงเรียน...การจ้างครูต่างชาติก็เก็บเงินเด็ก ก็เก็บในปริมาณที่ไม่เยอะ จะพยายามเก็บให้น้อยที่สุด ขึ้นอยู่กับเงินที่เก็บสะสมมา เช่น เทอมนี้ก็จะเก็บนักเรียนคนละ 100 บาท ปีที่ผ่าน ๆ มากก็เก็บ 300 การจ้างครูต่างชาติ

ปัจจุบันเป็นในลักษณะอาสาสมัครครับ”

ผู้บริหาร, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ไม่มีงบประมาณสนับสนุนจากภายนอกคะ ค่าจ้างครูต่างชาติเก็บ
จากนักเรียนเทอมละ 300 คะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ตั้งแต่ท่าน ผอ. คนก่อน เน้นอยากจะมีครูต่างชาติแต่ไม่มี
งบประมาณ เลยเสนอที่ประชุมใหญ่ว่าจะให้เรียนกับต่างชาติ แต่ต้องเสียค่าเรียน คนละ
เท่าไรผมก็จำไม่ได้ สามารถที่จะจ้างให้เรียนแบบครบชั้น ตั้งแต่ ม. 1 ถึง ม.6 ครับ”

กรรมการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 2564.

“.....คุณครูฝ่ายภาษาอังกฤษก็จะดำเนินการแข่งขันกิจกรรม
นั้นกิจกรรมนี้ในวันภาษาอังกฤษ และท่าน ผอ.ก็จะสนับสนุนให้จัดอันนี้นะ ให้สถานที่
สนับสนุนด้านงบประมาณ คุณครูก็จะดำเนินการต่อไปคะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

2.2.5 สถานที่ สื่อ เทคโนโลยี

ปัจจุบันโรงเรียนหอมวิทยา มีการติดตั้งระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
ไร้สายในโรงเรียนเป็นจุด ๆ เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้แต่ก็มีความ
สะดวกรวดเร็วในบางจุด ห้องสมุดและห้องแนะแนวสามารถเข้าใช้คอมพิวเตอร์ในการ
สืบค้นข้อมูลได้ตลอดเวลา อุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยี สมาร์ททีวี ยังไม่ครบห้อง ขาด
ห้องปฏิบัติการทางภาษา แต่ผู้บริหารโรงเรียนเชื่อว่าถ้ามีสมาร์ททีวีครบ ห้องปฏิบัติการ
ทางภาษาก็น่าจะไม่จำเป็น และให้ความมั่นใจว่าหากมีงบประมาณเพียงพอก็จะติดตั้ง
ทีวีให้ครบทุกห้องเรียน เพราะเชื่อว่าจะเป็นสิ่งหนึ่งที่จะช่วยดึงดูดความสนใจของ
นักเรียน ช่วยไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย เกิดความสนใจ ตั้งใจเรียน ทำให้เข้าใจและสามารถ
เรียนรู้ได้ดีมากขึ้น ในช่วงที่ผ่านมาเคยมีการจัดห้องเรียนกลางของกลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาต่างประเทศ โดยมีการจัดโต๊ะเป็นกลุ่ม มีสมาร์ททีวี มีอุปกรณ์เทคโนโลยีครบ
แล้วให้ครูหมุนเวียนกันใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน แต่ปัจจุบันไม่มีแล้วเพราะกำลัง

ดำเนินการปรับปรุงขยายห้อง แต่ด้วยสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 จึงยังดำเนินการไม่เรียบร้อย ในคาบเรียนครูผู้สอนอนุญาตให้นักเรียนใช้โทรศัพท์มือถือส่วนตัวได้ในบางครั้ง เพื่อร่วมกิจกรรมที่ครูจัด เช่น การเล่นเกมที่ต้องส่งคำตอบผ่านมือถือ การสืบค้นข้อมูล เนื้อหาเพิ่มเติมจากที่ครูสอน สืบค้นความหมายและการออกเสียงคำศัพท์

“.....ตอนนี้สถานที่น่าจะค่อนข้างโอเคครับ แต่ว่าจะเน้นด้านอุปกรณ์ สื่อ ถ้ามีสื่อมีอุปกรณ์ครบทุกห้อง เช่น สมาร์ททีวี เด็กจะสามารถเรียนรู้ได้ทันท่วงที...ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตบางครั้งยังช้าอยู่ บางห้องยังไม่มีสมาร์ททีวีถ้ามีเด็กก็จะเห็นภาพชัดเจน การเรียนการสอนก็จะดีขึ้น ส่วนห้องเรียนของเราตอนนี้ยังขาดห้องปฏิบัติการทางภาษาแต่ถ้ามีสมาร์ททีวีครบ ห้องปฏิบัติการทางภาษาก็น่าจะไม่จำเป็นแล้ว ถ้ามีงบประมาณก็จะติดสมาร์ททีวีให้ครบทุกห้องครับ ถ้ามีสมาร์ททีวีเป็นตัวหนึ่งที่จะช่วยดึงดูดความสนใจของเด็ก บางครั้งนักเรียนเรียนทุกวัน ๆ อาจจะเกิดความน่าเบื่อหน่าย แม้ว่าบางครั้งครูอาจจะมีเทคนิคการสอนหลายรูปแบบแต่ก็ยังเกิดความเบื่อ แต่ถ้าเป็นสมาร์ททีวี ก็จะมีสื่อ มีอะไรให้เด็กปรับเปลี่ยน ไม่ซ้ำอยู่แล้ว เด็กก็จะเกิดความสนใจมากขึ้น เด็กก็จะตั้งใจเรียน น่าจะทำให้เด็กเข้าใจและสามารถเรียนรู้ได้ดีเสริมกันไปด้วยครับ”

ผู้บริหาร, สัมภาษณ์, 2564.

“.....เคยมีห้องของกลุ่มสาระฯ ที่มีการจัดโต๊ะเป็นกลุ่ม มีจอมีอะไร อุปกรณ์ทุกอย่าง แล้วก็เวียนกันใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน แต่ก็ได้แต่ช่วงนั้น ตอนนี้ออนไลน์จะยากค่ะ สื่อถ้าไม่มีจอก็คือจบเลยคะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....มีจอสมาร์ททีวีบางห้องคะ...มีการนำเกมส์ Kahoot มาใช้จัดการเรียนการสอน โดยใช้โน้ตบุ๊กของตัวเองคะ...ได้อนุญาตให้นักเรียนใช้สมาร์ทโฟน บางช่วงเวลาคะ ที่เด็กต้องใช้อินเทอร์เน็ต บางเนื้อหาที่ต้องสืบค้นคำศัพท์แบบนี้ก็อนุญาตให้ใช้ได้คะ เพราะเด็กไม่ใช้ดิคชันนารีที่เป็นเล่มแล้วคะ ใช้ถายรูป สแกนแล้วแปลเลยคะ แต่เราก็ต้องคอยดูคะเพราะเวลาแอฟฯ แปลให้ก็ไม่ใช่ถูกเสมอไปคะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....มันมีผลมาก ๆ ค่ะ ห้องไหนถ้ามีจอเราก็สามารถเปิดเสียงเปิดแทรคอะไรให้ฟังการออกเสียงได้ด้วยค่ะ เช่น พาวเวอร์พอยต์เราสามารถเปิดพาเด็กเฉลยได้เลย แต่ถ้าห้องไหนไม่มีจอก็ยากมาก ๆ ค่ะ เด็กจะไม่ค่อยสนใจค่ะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ช่วงนี้ห้องกลุ่มสาระฯ ก็กำลังขยายห้องแต่สถานการณ์โควิด - 19 ห้องกลุ่มสาระฯ ก็เลยยังไม่ได้ดำเนินการเรียบร้อยเต็มที่ค่ะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....สำหรับการเรียนการสอนนะคะ ถ้าจะพูดถึงอุปกรณ์ มันก็จะมีโทรศัพท์ของเราอยู่แล้วค่ะ ที่จะสามารถเสิร์ทข้อมูลได้ ข้อมูลเพิ่มเติมจากที่ครูสอนหาความรู้เพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ตได้ หนูก็ว่ามันสะดวกและเพียงพออยู่ค่ะ สำหรับการเรียนภาษาอังกฤษค่ะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

“.....มีวាយพายของโรงเรียนเป็นจุด ๆ เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้...บางจุดก็เร็วค่ะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ห้องสมุดก็สามารถใช้คอมพิวเตอร์ได้ อีกที่หนึ่งก็เป็นห้องแนะแนวค่ะ สามารถเข้าใช้ได้ค่ะ ใช้ได้ตลอดเลยค่ะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

2.3 ด้านกระบวนการ

การดำเนินงานของโรงเรียนหอมวิทยาเกี่ยวกับการรับรื้อนโยบายการปฏิบัติการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ผู้บริหารโรงเรียนรับทราบนโยบายการปฏิบัติการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในการประชุมรับนโยบายระดับกระทรวงหรือระดับเขตแล้วนำมาแจ้งในที่ประชุมของโรงเรียน ครูผู้สอนภาษาอังกฤษรับทราบนโยบายในการประชุม

หรือการอบรมครูผู้สอนภาษาอังกฤษเป็นการเฉพาะ แต่ไม่ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นหนังสือตัวนโยบายจากกระทรวงหรือสำนักงานเขตส่งมาถึงโรงเรียน จะเห็นได้จากการสืบค้นบนอินเทอร์เน็ตและการแบ่งปันในกลุ่มเพื่อนครูกันเองทั้งในและต่างโรงเรียน ครูผู้สอนภาษาอังกฤษรับรู้เกี่ยวกับ CEFR จากการไปเข้ารับการอบรม Boot Camp ที่โรงเรียนยังไม่เคยจัดสอบทั้งครูและนักเรียน แต่มีการเชิญชวนให้ครูและนักเรียนที่สนใจ ภาษาอังกฤษเข้าไปทดลองสอบผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และมีการรณรงค์ให้ทั้งครูและผู้บริหารต้องสอบวัดความรู้ความสามารถทางภาษาอังกฤษตามมาตรฐาน CEFR และต้องผ่านระดับ B1 ขึ้นไป การสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษ เช่น การสอบ CEFR ต้องการจะให้ทดสอบทั้งครูและนักเรียน โดยอาจมีการสนับสนุนค่าใช้จ่ายบางส่วน อาจจะเป็นครั้งต่อครั้ง สำหรับคนที่ไม่จริงจัง ๆ แต่ถ้าออกให้ทั้งหมดงบประมาณอาจจะไม่เพียงพอ

โรงเรียนตอบรับนโยบายจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 21 ที่มีโครงการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ภาษาอังกฤษรายภาคเรียน ดังนั้น ในแต่ละภาคเรียนครูผู้สอนภาษาอังกฤษแต่ละคนจะมี โครงการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นของตนเอง เช่น โครงการ English Breakfast โครงการเสียงตามสาย การพัฒนาผู้เรียนผู้บริหารสนับสนุนด้านงบประมาณให้ ครูจัดกิจกรรมพัฒนา ส่งเสริมการเรียนรู้และการแข่งขันทักษะภาษาอังกฤษ มีการจัด กิจกรรมภาษาอังกฤษวันละคำ โดยให้นักเรียนได้นำเสนอหน้าเสาธง สอดแทรกกิจกรรม ต่าง ๆ ในวันสำคัญประจำปี มีการเตรียมงานร่วมกันของครูและนักเรียน โดยใช้เทคนิค การให้คะแนนเพิ่มเป็นแรงกระตุ้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรม โรงเรียนเคยมีการนำตัวแทน นักเรียนไปร่วมเข้าค่ายภาษาอังกฤษที่โรงเรียนอื่น แต่ยังไม่เคยมีการจัดค่ายภาษาอังกฤษที่ โรงเรียน ครูมีการแนะนำแนวข้อสอบในอินเทอร์เน็ตให้แก่ นักเรียนชั้น ม.6 และนักเรียนที่ สนใจ ให้เข้าไปเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเรียนในระดับมหาวิทยาลัย มีการ แนะนำแหล่งเรียนรู้ในเว็บไซต์ เช่น Speaking Hub ให้นักเรียนเข้าไปเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งได้รับการตอบรับมีนักเรียนที่สนใจเข้าไปเรียนรู้บางส่วน ครูผู้สอนที่ผ่านการอบรม โครงการ Boot Camp มีการจัดทำสื่อ ทำเกม ในช่วงแรก ๆ แต่หลัง ๆ ส่วนมากใช้เฉพาะ การถามคำถาม ทางโรงเรียนเน้นย้ำให้ครูใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารกับนักเรียนในห้องเรียน ให้มาก ๆ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษทุกคนจึงพยายามใช้ภาษาอังกฤษพูดกับนักเรียน การสอน ภาษาอังกฤษเน้นการสื่อสารในชีวิตประจำวัน มีการใช้เนื้อหาในหนังสือและสืบค้นจาก อินเทอร์เน็ตมาสอนเสริมก่อนแล้วค่อยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดในหนังสือในภายหลัง

ในด้านสัดส่วนการจัดสรรงบประมาณจะเน้นพัฒนาผู้เรียนมากกว่าการพัฒนาครู โดยการพัฒนาครูได้สนับสนุนให้เข้ารับการอบรม อบรมออนไลน์เพื่อพัฒนาศักยภาพและคุณภาพตามความสนใจและตามที่ครูมีความประสงค์ นอกจากนี้ยังได้นำตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมจากโรงเรียนต่างอำเภอ ที่ครูทั้งในและนอกกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศพูดคุยกันด้วยภาษาอังกฤษด้วยความสมัครใจ เช่น ครูคณิตศาสตร์ โรงเรียนหอมวิทยาจึงได้จัดโครงการอบรมครูทั้งโรงเรียนรวมทั้งผู้บริหารเป็นระยะเวลา 3 วัน หลังเลิกเรียน เป้าหมายคือ ต้องการให้คณะครูสามารถสื่อสารได้ โดยไม่ต้องกังวลความถูกต้องตรงตามหลักไวยากรณ์ วิทยากรที่อบรมคือครูชาวต่างชาติคนปัจจุบัน ผู้บริหารต้องการให้ครูได้ใช้ภาษาอังกฤษเน้นเรื่องการสื่อสารและอยากให้อัดโครงการนี้บ่อย ๆ หลังเสร็จสิ้นการอบรมได้กำหนดให้ 1 วันใน 1 สัปดาห์เป็น English Speaking Day มีการให้ดาวและมอบเกียรติบัตรแก่ครูที่สื่อสารด้วยภาษาอังกฤษสม่ำเสมอ

โดยปกติโรงเรียนหอมวิทยามีการจ้างครูชาวต่างชาติเป็นประจำ แม้ว่าครูชาวต่างชาติแต่ละคนจะอยู่ไม่นาน แต่ผู้บริหารก็มีนโยบายให้พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง จึงได้มีการจัดหาครูชาวต่างชาติอาสาสมัครคนปัจจุบัน มาสอนและด้วยความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษาที่เห็นว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในพื้นที่เป็นทรัพยากรบุคคลที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และเห็นถึงความเป็นไปได้ในการช่วยประสานให้นักท่องเที่ยวมาเป็นอาสาสมัครช่วยสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน โดยคาดหวังจะเปลี่ยนทัศนคตินักเรียนให้มีความคุ้นเคย กล้าคุยกับชาวต่างชาติ พร้อมทั้งเสนอให้สอนอะไรที่นักเรียนสนุกแล้วนักเรียนจะเกิดการเรียนรู้และนำไปใช้ได้เอง ปัจจุบันโรงเรียนจึงมีการจ้างอาสาสมัครครูชาวต่างชาติ นักเรียนของโรงเรียนหอมวิทยาทุกห้องเรียนจะต้องได้เรียนกับครูชาวต่างชาติอย่างน้อยสัปดาห์ละหนึ่งคาบเรียน

“.....มีรับทราบนโยบายช่วงไปอบรม เขาเน้นในเรื่องการใช้ทักษะภาษาอังกฤษ ทั้งครูและผู้บริหารก็ต้องผ่านระดับ B1 ขึ้นไป แต่ถ้าหนังสือนโยบายนี้ไม่เห็นครับ จะเห็นเฉพาะบนอินเทอร์เน็ต เช่นระดับ CEFR ที่ว่าก็ไปเช็ชดูข้อมูลว่าเป็นอย่างไร ในสัดส่วนการพัฒนาผู้เรียนจะมากกว่าพัฒนาครู...การพัฒนาครูก็เปิดให้เข้ารับการอบรมสนับสนุนอย่างเต็มที่เพื่อพัฒนาศักยภาพและคุณภาพ ส่วนออนไลน์ก็จะสนับสนุนเต็มที่ครับ...เป้าหมายคือ อยากให้คณะครูสามารถสื่อสารได้ อาจจะไม่ตรงตามหลัก

ไวยากรณ์ ขอให้สื่อสารก็พอครับ...คณะครูภาพรวมและเด็กก็เหมือนกันครับ ถ้าสื่อสารได้ และนำไปใช้ในการใช้เทคโนโลยีได้ ส่วนการสอบเช่น สอบ CEFR ก็อาจจะมีสนับสนุน บางส่วน อาจจะเป็นครั้งต่อครั้ง แต่จริง ๆ ก็คือ อยากจะให้ทดสอบทั้งครูทั้งผู้เรียน แต่ถ้า ไม่ให้การสนับสนุนเลย... เด็กบางคนอาจจะไม่มั่งบประมาณ ถ้าใครไม่มีก็อาจจะออกให้ ครั้งหนึ่ง บางส่วนหรือทั้งหมด แต่ว่าถ้าออกให้ทั้งหมดงบประมาณอาจจะไม่เพียงพอครับ”
ผู้บริหาร, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ตัวนโยบายมีแต่เห็นจากที่เราไปสืบค้นในเว็บไซต์เอง ที่เขาดาวนโหลดมา...และข้อมูลในกลุ่มที่แชร์กันมาค่ะ ปกติท่าน ผอ.จะแจ้งในที่ประชุมค่ะ ท่านก็จะแจ้งว่านโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจากกระทรวง มีนโยบายอะไร แต่จะไม่ได้แจ้งเป็นข้อ ๆ จะแจ้งเป็นบางข้อค่ะ อย่างเช่นเวลาท่านไปรับนโยบายมาจากกระทรวง ท่านก็จะมาเล่าสู่ฟังอย่างในการประชุมประจำเดือนค่ะ”
ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ถ้าเป็นเอกสารก็ยังไม่เห็น เราทราบกันเอง บางครั้งก็เห็นจากเพื่อนแชร์มา... ถ้าไปอบรมเขตก็จะแจ้งอยู่ว่ามีนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ แต่ที่เป็นตัวหนังสือที่ส่งมาโรงเรียนเท่าที่หนูรู้ไม่น่าจะมีค่ะ ตอนที่เราไปประชุมในเรื่องนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ อันนั้นแจ้งอยู่ค่ะ แต่ที่โรงเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นหนังสือเป็นตัวนโยบาย หนูไม่ผ่านหูผ่านตาค่ะ”
ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....แต่ละคนก็จะอยู่ไม่นาน...แต่คนนี้เราขอให้เขามาช่วย ปกติเราก็จ้างชาวต่างชาติทุกปี ๆ อยู่แล้วแต่ปีนี้มีโควิดเลยหาไม่ได้ คล้าย ๆ ว่าท่าน ผอ. มีนโยบายว่าอยากให้ มี อยากให้พัฒนาต่ออยากให้ มีต่อค่ะ”
ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....แต่ละภาคเรียนครูแต่ละคนจะมีโครงการเป็นของตนเอง ค่ะ อย่างตัวหนูเองก็จะมี 2 โครงการคือ English Breakfast กับเสียงตามสายค่ะ English Breakfast ก็ให้นักเรียนไปพูดคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ให้ความรู้ตอนเช้า ส่วนเสียงตามสายก็มีเปิดเพลงภาษาอังกฤษ ให้ความรู้เกี่ยวกับสำนวนอะไรแบบนี้ และก็ให้นักเรียนแปลเพลงที่เปิดค่ะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....มีนโยบายจากเขตฯ ที่กำหนดมาว่าจะมีโครงการนิเทศ ออกมาติดตามก็เลยมีการแบ่งงานกันคิดกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นมาตลอดค่ะ...เราไปเห็น ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมจากโรงเรียนต่างอำเภอ ที่เวลาพวกหนูไปอบรมเห็นครูในกลุ่มสาระฯ จะคุยกันด้วยภาษาอังกฤษ และบางท่านที่เป็นครูคณิตศาสตร์มาฝึกคุยด้วยความสมัครใจ โดยที่ไม่ได้บังคับค่ะ...เรามีการจัดอบรมคุณครูทั้งโรงเรียน ผู้บริหารด้วยค่ะ 3 วัน หลังเลิกเรียนค่ะ เพราะ ผอ. ท่านอยากฝึกให้คุณครูได้ใช้ภาษาอยากเน้นในเรื่องการสื่อสาร เลยจัดอบรมให้เอาไปใช้ในห้องเรียนด้วยค่ะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ท่าน ผอ. ก็มีเกร็ง ๆ เขิน ๆ บ้าง แต่ท่านก็อยากพูดได้ ก็เลยอยากให้จัดบ่อย ๆ ค่ะ วิทยากรที่อบรมก็คือครูต่างชาติคนที่มาสอนตอนนี้ค่ะ ท่านก็พูดภาษาไทยภาษาอีสานได้ด้วยบางทีก็ยังแอบพูดอีสานกับนักเรียน แต่ไม่ค่อยอยากให้ท่านพูดค่ะ เพราะถ้าได้ก็รู้ว่าท่านพูดอีสานได้เด็กก็จะไม่พูดภาษาอังกฤษค่ะ...พอมืออบรมครูแล้วก็เลยมีการกำหนดให้มี 1 วันเป็นวัน English Speaking Day คุณครูคนไหนพูดเยอะ ๆ ก็จะมีเกียรติบัตร มีติดดาวให้ค่ะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....หนูรับรู้เกี่ยวกับ CEFR จากการไปเข้ารับการอบรม Boot Camp ค่ะ ที่โรงเรียนยังไม่เคยจัดสอบทั้งครูและนักเรียน แต่ว่าแจ้งให้คนที่สนใจที่มีเว็บให้ทดลองสอบ บางคนที่จะเรียนทางด้านภาษาก็เข้าไปทดลองสอบดู แล้วนักเรียนก็จะมาเล่าว่ายากค่ะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....หนูรับสารจากไลน์กลุ่มอะไรแบบนี้ แล้วก็มาเล่าสู่กัน ฟังคะ เพื่อนครูที่อื่น ก็จะส่งลิงค์ให้กันคะ อย่างล่าสุดก็จะเป็นการเรียนผ่าน Speaking Hub ก็มีนักเรียนเข้าไปเรียนอยู่คะแต่ไม่เคยอะและบางคนก็มีปัญหาตอนที่เรียน มาเล่าว่า หลานกวน ริ่งผ่านหน้าจอไปมาเวลาที่เข้าเรียนคะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ทางโรงเรียนเน้นย้ำให้ครูใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารกับ นักเรียนในห้องเรียนให้เยอะ ๆ ก็เลยพยายามพูดกับนักเรียนคะ...ส่วนการสอนหนูมีการใช้ เนื้อหาในหนังสือบ้าง แต่ก็ต้องหาจากอินเทอร์เน็ตจากข้างนอกมาเสริมบ้างคะ เพราะว่า บางทีในหนังสือโฟกัสเรื่องนี้แต่รายละเอียดไม่มีเลย มีหัวข้อและแบบฝึกหัด ก็เลยต้องเอา เนื้อหาจากข้างนอกมาแทรกมาสอนก่อน แล้วค่อยให้ทำแบบฝึกหัดในหนังสืออีกทีหนึ่งคะ... หลังกลับมาจาก Boot Camp ครูทุกคนจะไฟแรงมากคะ ทำสื่อ ทำเกม แต่หลัง ๆ ไม่ค่อย เอามาใช้คะ แต่ละวันแค่ถามคะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ทางเราช่วยจัดหาอาสาสมัครที่เป็นนักท่องเที่ยวในพื้นที่ มาช่วยสอน อยากจะเปลี่ยนทัศนคตินักเรียนให้มีความกล้าคุยกับฝรั่ง...คณะกรรมการ สถานศึกษาได้เห็นมีทรัพยากรที่จะมีความเป็นไปได้ก็จะช่วยประสานให้ ก่อนที่จะมาแจ้ง โรงเรียนให้ทำหนังสือไปครับ ผมอยากให้สอนแค่อันไหนที่เขาสนุกเขาจะใช้เอง ผมมีความคาดหวังแบบนั้นครับ”

กรรมการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 2564.

“.....จริง ๆ แล้วเห็นด้วยกับการใช้ภาษาอังกฤษที่เป็นการ สื่อสารในชีวิตประจำวันนะ เหมือนอย่างเมียฝรั่งแบบนี้ สมัยเราเรียนต้องมาเรื่อง tense นะ เราก็เลยเบื่อครับ...ผมเห็นด้วยกับการใช้กิจกรรมภาษาอังกฤษวันละคำให้เด็กได้นำเสนอ หน้าเสาธง สื่อสารได้ ไปไหนก็ได้ครับและปัจจุบันโรงเรียนก็มีการจ้างครูชาวต่างชาติด้วย”

กรรมการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 2564.

“.....โรงเรียนหนูไม่มี ยังไม่มีค่ายภาษาอังกฤษคะ...สวดแทรกกิจกรรมต่าง ๆ ในวันสำคัญ ในแต่ละปีแต่ละเดือนแบบนี้คะ...ตอนพวกหนูอยู่ ม.3 เพื่อนเคยไปอยู่คะ ไป English Camp กับโรงเรียนอื่น ไปเข้าค่ายภาษาอังกฤษ เอาตัวแทนของระดับชั้น แต่ละโรงเรียนไปเข้าค่ายภาษาอังกฤษคะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

“.....เคยได้ยินคะว่ามีการทดสอบภาษาอังกฤษ โรงเรียนมีการประชุมและครูบอกกล่าวว่ามี การทดสอบอันนี้นะ ครูมีการทดสอบแล้วแต่นักเรียนยังไม่ได้สอบคะ...เริ่มเข้าไปทำช่วงชั้น ม.6 คะเพราะว่าครูได้ตัว ได้แนะนำอะไรมากมายเพื่อให้เราหาความรู้ประสบการณ์เพราะจะเข้าเรียนมหาวิทยาลัยแล้วคะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

“.....คุณครูฝ่ายภาษาอังกฤษก็จะดำเนินการแข่งขันกิจกรรมนี้กิจกรรมนี้ในวันภาษาอังกฤษ และท่าน ผอ.ก็จะสนับสนุนให้จัดอันนี้นะ ให้สถานที่สนับสนุนด้านงบประมาณ คุณครูก็จะดำเนินการต่อไปคะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

“.....นักเรียนได้เรียนทุกคนนะคะ เพราะว่าทุกห้องจะต้องได้เรียนกับครูชาวต่างชาติ อย่างน้อยสัปดาห์ละหนึ่งคาบคะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

2.4 ด้านผลผลิต

คุณภาพนักเรียนของโรงเรียนหอมวิทยามีความรู้ความสามารถและทักษะทางการใช้ภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นในทิศทางที่ดีขึ้น เห็นได้จากนักเรียนมีความคุ้นชินกับชาวต่างชาติ สามารถกล่าวทักทายและพูดคุยกับครูชาวต่างชาติด้วยภาษาอังกฤษโดยไม่เคอะเขิน แม้ในแต่ละปีแต่ละรุ่น นักเรียนมีความแตกต่างกันหลากหลาย แต่นักเรียนรุ่นปัจจุบันที่ชอบภาษาอังกฤษได้มีการเรียนรู้และฝึกฝนด้วยตนเอง โดยการฟังเพลงสากล การชมภาพยนตร์ที่มีบทพูดเป็นภาษาอังกฤษและมีคำบรรยายเป็นภาษาไทยหน้าจอ ในช่อง You tube นักเรียนห้อง 1 ที่จัดว่าเป็นนักเรียนเก่ง มีการเรียนรู้เร็วและใส่ใจการเรียนรู้ใน

รายวิชาภาษาอังกฤษในระดับสูง ครูสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้มากกว่าร้อยละ 80 แต่สำหรับห้อง 2 และห้อง 3 โดยรวมจะไม่ชอบภาษาอังกฤษ มีเพียงส่วนน้อยที่ชอบ ครูสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ไม่ถึงร้อยละ 20

โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น วันคริสต์มาสเป็นประจำทุกปี และจัดกิจกรรมหน้าเสาธงทุกเช้า โดยให้ตัวแทนนักเรียนหมุนเวียนไปพูดนำเสนอคำศัพท์หน้าเสาธงทุกวันและนักเรียนคนอื่น ๆ ได้พูดตาม มีการจัดการแข่งขันทักษะวิชาการ ได้แก่ Spelling Bee, Crossword, Impromptu Speech, Story Telling และคัดลายมือ ผลตอบรับถ้าเป็นความสามารถด้านความรู้ก็จะเป็นนักเรียนห้อง 1 เช่น Crossword, Impromptu Speech, Story Telling ก็จะเป็นเด็กห้อง 1 เท่านั้น ถ้าห้องหลัง ๆ ก็จะเข้าร่วมกิจกรรมการคัดลายมือ วาดภาพ การร้องเพลงและการร้องเพลง ซึ่งในแต่ละปีมีนักเรียนสนใจกิจกรรม Spelling Bee เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จึงมีการแยกจัดโครงการนี้ต่างหากและพยายามจัดการแข่งขันให้บ่อยมากขึ้น เพราะได้รับความสนใจจากนักเรียนมาก

ผลงานนักเรียนด้านภาษาอังกฤษโดยภาพรวมยังไม่โดดเด่นถึงระดับประเทศ มีแต่ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และผลงานยังไม่มีการนำเสนอสู่ชุมชนภายนอกโรงเรียน แต่มีการแสดงความสามารถทางภาษาโดยการพูดกล่าวต้อนรับผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาด้วย 4 ภาษา คือ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย ภาษาจีน และภาษาท้องถิ่น (ภาษาญ้อ) แต่หากประเมินจากผลการทดสอบก็จะเห็นว่านักเรียนเก่งในรายวิชาภาษาอังกฤษอยู่บ้าง และโดยภาพรวมความโดดเด่นในด้านผลสัมฤทธิ์วัดจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - NET) รายวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหอมวิทยามีพัฒนาการที่สูงขึ้นทุกปีจากสถิติย้อนหลัง 4 ปีการศึกษา (2560 - 2563) แต่นักเรียนยังไม่ได้สอบวัดระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษตามมาตรฐานสากล CEFR

ในด้านผู้บริหารและบุคลากร หลังจากเสร็จสิ้นโครงการอบรมครูทั้งโรงเรียน ตัวท่านผู้บริหารเองและครูบางส่วนที่ชอบภาษาอังกฤษอยู่แล้วก็สามารถทักทายพูดคุยกับครูผู้สอนภาษาอังกฤษและครูชาวต่างชาติด้วยภาษาอังกฤษเพราะครูบางท่านจะมีทักษะการพูดอยู่แล้ว แต่ยังไม่มั่นใจในทักษะอื่น โดยเฉพาะช่วงเวลาที่โรงเรียนมีครูชาวต่างชาติเป็นชาวญ้อ ซึ่งมีบุคลิกภาพส่วนตัวเป็นกันเอง มีอัธยาศัยดี ทำให้ครูเกือบทั้งโรงเรียนสามารถทักทายและพูดคุยกับครูชาวต่างชาติท่านนี้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง

เมื่อครูชาวต่างชาติพูดสื่อสารภาษาไทยไม่ได้ ยิ่งถือเป็นโอกาสดีที่ทำให้ครูมีโอกาสได้ใช้ภาษาอังกฤษโดยปริยาย

“.....เห็นนักเรียนทักทายครูชาวต่างชาติด้วยภาษาอังกฤษ... ผลงานนักเรียนโดดเด่นด้านภาษาอังกฤษ ถ้าเป็นระดับประเทศยังไม่มีครับ มีแค่ระดับเขต แต่ถามว่ามีคนเก่งไหม ก็มีบ้าง ดูจากผลการทดสอบ...ถ้ามองดูโดยภาพรวมหรือว่า ผลสัมฤทธิ์ นั่นก็คือโอเน็ตค่อนข้างโอเค มีผลโอเน็ตค่อนข้างสูงบวกรวมทุกปี...ถ้าเป็นภายนอกไม่มี แต่ถ้าเป็นภายในก็จะใช้ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น วันคริสต์มาส และ กิจกรรมหน้าเสาธงทุกเช้า ได้ให้เด็กไปพูดนำเสนอคำศัพท์หน้าเสาธงให้เด็กที่ฟังได้พูดตามด้วยทุกวัน ๆ ครับ”

ผู้บริหาร, สัมภาษณ์, 2564.

“.....คณะครูที่หลังจากอบรมก็มีบางท่านคะ ที่ท่านชอบก็จะคุยกับครูภาษาอังกฤษ บางท่านก็จะพูดทักทาย ท่านที่มีทักษะอยู่แล้ว speaking นี้ได้อยู่แล้ว แต่ว่าจะไม่ได้ทักษะการเขียนคะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ก่อนหน้านี้มีครูต่างชาติที่มาจากภูฏานคะ คุณครูในโรงเรียนชอบคุยกับท่าน เพราะอัธยาศัยดี...ต้องมีครูต่างชาติในโรงเรียนเท่านั้น เหมือนเป็นตัวบังคับ ยิ่งคนที่พูดสื่อสารภาษาไทยไม่ได้ ครูก็จะได้ใช้ภาษา...ครูต่างชาติที่มาจากภูฏานก็จะ friendly เข้ากับคนได้ง่าย ครูเกือบทั้งโรงเรียนละมั้งคะที่ได้คุยกับท่าน เพราะว่าท่านคุยเก่งคะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....นักเรียนห้องหลัง ๆ ก็จะไม่ชอบภาษาอังกฤษกัน จะมีแค่คนสองคน...แล้วแต่ห้องจริง ๆ บางห้อง เช่น ห้อง 1 สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสอนได้มากกว่าร้อยละ 80 แต่ถ้าห้อง 2 ห้อง 3 ใช้ไม่ได้เลย ไม่ถึง 20 เปอร์เซ็นต์ ห้อง 1 เขาจะเร็วจริง ๆ ค่อนข้างที่ใส่ใจ...ก็จะเป็นบางระดับ เป็นรุ่นด้วยคะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ส่วนมากเด็กเขาจะชอบภาษาอังกฤษค่ะ ไปดู You tube ไปเรียนรู้เอง ชอบเพลง แต่ถ้าดูพวกหนังอะไรนี่ก็ไม่มีเยอะ แต่ก็แล้วแต่ไปด้วย บางปีก็ไม่ได้ ไม่ใช่ได้ตลอดค่ะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....จะจัดเป็นการแข่งขันทักษะวิชาการไปในตัวค่ะ Spelling Bee, Crossword Impromptu Speech, Story telling คัดลายมือ อะไรที่แข่งวิชาการค่ะที่เราเอามาจัด...ผลตอบรับก็จะเป็นเด็ก ๆ ห้อง 1 เหมือนเดิมค่ะ ถ้าห้องหลัง ๆ จะเป็นคัดลายมือ วาดภาพ ส่งการ์ด ร้องเพลง ที่เขาจะกล้าและก็จะจะมี Crossword บ้าง ถ้าเป็น Impromptu ก็จะเป็นเด็กห้อง 1 เท่านั้นจริง ๆ ถ้าเป็น Story telling ก็จะเป็นเด็กที่จะไปแข่งค่ะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ที่เด็กสนใจเพิ่มขึ้นก็จะเป็น Spelling Bee และตอนนี้เราได้แยกโครงการออกมาต่างหาก เราจะพยายามจัดแข่งขันให้บ่อย ๆ มากขึ้น เพราะเด็ก ๆ สนใจมาก เหมือนที่เคยแข่งมาพี ม.3 แพ้น้อง ม.2 อะไรแบบนี้...พอเราจัดแล้วเขาก็อยากให้มีอีกเพื่อที่จะได้รู้ว่าตัวเองรู้เท่าไหน เราแข่งเป็นช่วงชั้นค่ะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ในชุมชนก็ยังไม่มีการที่จะได้ลงไปใช้ภาษาอังกฤษขนาดนั้น เลยค่ะ จะมีแต่ลักษณะวัฒนธรรม ประเพณีค่ะ ทางภาษาอังกฤษจะมีตอนที่ท่าน ผอ.เขต ฯ มา เราก็จะให้เด็กพูดกล่าวต้อนรับเป็น 4 ภาษา เราเพิ่งเริ่มทำ จะมีแต่อยู่ภายในโรงเรียน มีอังกฤษ ไทย จีน ภาษาท้องถิ่น (ภาษาญ้อ) ค่ะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....การดูหนัง soundtrack ชับไทยค่ะ ฟังเพลงสากลเยอะอยู่ค่ะ หนูชอบภาษาอังกฤษค่ะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

“.....เคยได้ยินคะว่ามีการทดสอบภาษาอังกฤษ โรงเรียนมีการประชุมและครูบอกกล่าวว่ามี การทดสอบอันนี้คะ ครูมีการทดสอบแล้วแต่นักเรียนยังไม่ได้สอบคะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

“.....หนูเริ่มเข้าไปทำตัวอย่างข้อสอบช่วงขึ้น ม.6 ค่ะเพราะว่าคุณครูได้ตัว ได้แนะนำอะไรมากมายให้เราหาความรู้ประสบการณ์เพราะจะเข้าเรียนมหาวิทยาลัยแล้วคะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

2.5 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ปัญหาและอุปสรรคหลัก ๆ ในมุมมองของผู้บริหารโรงเรียนหอมวิททยา คือการสนับสนุนด้านงบประมาณยังไม่เพียงพอ ขาดการนิเทศ ติดตามที่จริงจังสม่ำเสมอ ขาดผลสะท้อนกลับในรูปแบบที่โรงเรียนจะสามารถนำมาปรับปรุงพัฒนางานต่อไปได้ และนโยบายขาดความต่อเนื่อง เสียงบประมาณโดยเปล่าประโยชน์ เมื่อเปลี่ยนผู้บริหาร นโยบายก็เปลี่ยนตามแม้เป็นนโยบายที่ดีก็ไม่ได้รับการสานต่อ ในขณะที่ครูผู้สอน ภาษาอังกฤษเห็นว่สิ่งแวดลอม เป็นปัญหาทำให้นักเรียนไม่มีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตจริงนอกรั้วโรงเรียน นักเรียนมีโอกาสได้เรียนภาษาอังกฤษเฉพาะในห้องเรียนและฝึกใช้ภาษาอังกฤษตามสถานการณ์สมมติตามเนื้อหาบทเรียนที่ครูผู้สอนจัดขึ้นเท่านั้น ต่อมาคือเรื่องของงบประมาณซึ่งมีผลต่อการจัดกิจกรรมทุกอย่าง ทุกกิจกรรมต้องใช้งบประมาณของโรงเรียนไม่เพียงพอและแรงสนับสนุนจากชุมชนมีน้อยเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจของชุมชน และด้านสื่อเทคโนโลยีที่ยังมีอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ครบถ้วน แม้ครูผู้สอนพยายามแก้ปัญหา ปรับใช้สิ่งที่มีอยู่กับนักเรียน เช่น การที่ครูอนุญาตให้นักเรียนใช้โทรศัพท์ส่วนตัว เนื่องจากโรงเรียนไม่มีจอปรเจกเตอร์หรือส്മาร์ททีวี แต่นักเรียนบางคนก็ไม่มีโทรศัพท์ หรือบางคนก็ใช้ทำอย่างอื่นที่ไม่เกี่ยวกับบทเรียนในขณะนั้น รวมทั้งสัญญาณระบบ อินเทอร์เน็ตโรงเรียนช้าและบางจุดก็อับสัญญาณ ห้องสมุดโรงเรียนปัจจุบันก็ได้รับความนิยมน้อยลง แม้จะมีการจัดทรัพยากรและบรรยากาศที่เอื้อต่อการสืบค้น การเรียนรู้ก็ตามห้องสืบค้นไม่ค่อยมีคนเข้าใช้ มีคอมพิวเตอร์กว่าสิบตัว มีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงแต่เป็นที่สังเกตว่า นักเรียนจะใช้เวลาอยู่กับส്മาร์ทโฟนของตนเอง เพราะมีความเป็นส่วนตัว

มากกว่าการใช้เครือข่ายของโรงเรียน ซึ่งอันที่จริงโทรศัพท์นั้นก็มีประโยชน์ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในหลายมิติ เช่น แปลภาษา ฟังการออกเสียง แต่นักเรียนยังไม่ได้ใช้ให้เกิดประโยชน์มากพอ

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามนโยบาย ผู้บริหารโรงเรียนหอมวิทยาต้องการให้มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบาย มีการกำกับ นิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอในทุกปีการศึกษา จากสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาต้นสังกัด เพื่อโรงเรียนจะนำผลการนิเทศติดตามสะท้อนกลับ ต่อเนื่องไปสู่การพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงาน และที่สำคัญนโยบายที่นำมาประกาศใช้ ควรมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาที่มากพอจนสามารถวัดผลประเมินผลที่เกิดจากนโยบายได้อย่างชัดเจน ด้านกรรมการสถานศึกษาเสนอแนวคิดที่ว่า โรงเรียนควร พิจารณาจำนวนชั่วโมงที่เรียนต่อสัปดาห์ เนื้อหาที่เรียนควรเกี่ยวกับชีวิตประจำวันทั่วไป ที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ได้ และควรมีกติกาในโรงเรียนทั้งครูและนักเรียนในการพูด สื่อสารภาษาอังกฤษ เน้นให้พูดสื่อสารในชีวิตประจำวัน เช่น การแนะนำตัวเอง ให้ข้อมูล ตัวเองเป็นภาษาอังกฤษได้ถือว่าประสบผลสำเร็จแล้ว และนักเรียนโรงเรียนหอมวิทยามี ความต้องการให้โรงเรียนจัดค่ายภาษาอังกฤษ เพื่อจะได้ทดสอบและฝึกทักษะทาง ภาษาอังกฤษของตนเอง มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับภาษาอังกฤษที่สนุกสนาน เช่น เล่นเกม มีการสื่อสารกัน แทนที่จะเรียนแค่ในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว

“.....หลัก ๆ ถ้าเป็นนโยบายก็อยากมีงบประมาณสนับสนุน และมีการกำกับ นิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ ทุกปีการศึกษา เพื่อที่จะเอาผลการนิเทศสะท้อน กลับมาว่าเป็นอย่างไรบ้าง จะได้มีการปรับปรุง สะท้อนผลต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ จนกว่าที่เรา จะสามารถพัฒนาได้ ระดับการนิเทศติดตามระดับ สพม. ต้นสังกัดอยากให้ทำอย่าง ต่อเนื่อง เพราะภายในเราก็ได้ทำต่อเนื่องอยู่แล้ว มีการนิเทศการเรียนการสอนอยู่แล้ว อยากให้หน่วยงานภายนอก เช่น สพม. ทำด้วย แล้วสะท้อนผลกลับมาว่าเป็นอย่างไร โรงเรียนจะได้รู้จุดบกพร่องจะได้ปรับและดูว่าจุดบกพร่องนี้พัฒนาได้หรือไม่ รวมทั้ง ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย ก็อยากให้ทำแบบต่อเนื่อง ถ้าขาดช่วงขาดความต่อเนื่องอะไรก็ ตามก็จะไม่ได้ผล ก็เลยเสียงบประมาณเปล่า ๆ อย่างนโยบายพอเปลี่ยนคน ก็นโยบาย ใหม่มา ถึงแม้จะเป็นคนใหม่ แต่ถ้าเป็นนโยบายที่มีประโยชน์ควรทำต่อเนื่องก็จะดีกว่า ไม่ต้องเริ่มใหม่ครับ”

ผู้บริหาร, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่จะเป็นตัวกระตุ้น ให้เด็กเขาได้มีการฝึกทักษะเรียนรู้ด้วยตนเองนอกจากที่โรงเรียน คือเขาใช้ อยู่ในโรงเรียน มันก็คือเฉพาะในห้องเรียน สิ่งแวดล้อม สถานการณ์ที่เราจะสร้างมันก็ไม่มี สร้างสถานการณ์ให้ใช้ได้ใช้ แต่ว่าที่นี้พอเรากำหนดให้เขาได้เอาไปใช้ข้างนอก มันไม่มี ชาวต่างชาติที่จะให้เขาได้ไปฝึกต่อ คือเราต้องการให้เขาได้ฝึกพัฒนาตัวเอง ก็กำหนดว่าให้ เขาไปสัมภาษณ์ ปรากฏว่าคนที่จะให้ไปสัมภาษณ์หรือพูดคุยด้วยหรือไปฝึกด้วยไม่มีหรือ แทบไม่มี อันนี้คือข้อจำกัดของพื้นที่ด้วยค่ะ เพราะบางที่เขาสามารถที่จะฝึกนอกห้องเรียน เขาเรียนกับคุณครูแล้วสามารถที่จะไปใช้ข้างนอกได้ อย่างพวกที่เขาสนใจจริง ๆ ก็สามารถ ที่จะไปใช้กับชาวต่างชาติได้ แต่ที่นี้ในสถานการณ์จริงให้ไปใช้ข้างนอกค่อนข้างจำกัดค่ะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ด้านสื่อเทคโนโลยี อย่างถ้าสมมติว่าให้เราไปปรับใช้กับ นักเรียน เช่น ที่โรงเรียนไม่มีจอแต่ใช้โทรศัพท์แทนได้ไหม แต่นักเรียนบางคนก็ไม่มีโทรศัพท์ เป็นประเภทเรียนดีแต่ขาดแคลน ส่วนคนไม่ขาดแคลนก็ไม่เรียน สัญญาณระบบ อินเทอร์เน็ตโรงเรียนช้า และบางจุดก็อับสัญญาณค่ะ บางคนมีการแชร์อินเทอร์เน็ต จากมือถือแต่ถ้าหลายคนเชื่อมต่อ เน็ตก็จะช้าอีกค่ะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ห้องสมุดโรงเรียนเดี๋ยวนี้ได้รับความนิยมน้อยลงค่ะ เดิน ผ่านก็จะไม่ค่อยเห็นคนใช้ ห้องสมุดน่าเข้ามา น่าศึกษา น่าอ่าน น่าอยู่มากค่ะ ห้องสืบค้น ก็ยังไม่ค่อยมีคนเข้าค่ะ มีคอมพิวเตอร์สื่อกว่าตัว มีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เท่าที่ดูเด็กจะ อยู่แต่กับสมาร์โฟนของตัวเอง โทรศัพท์มันมีผลจริง ๆ ค่ะ เขาสามารถทำอะไรได้ หลาย ๆ อย่างในเครื่องของเขาค่ะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ในเรื่องของงบประมาณมีผลจริง ๆ ทุกกิจกรรมต้องใช้ งบประมาณ สมาคมผู้ปกครองกำลังจัดตั้งค่ะ ด้วยสภาพแวดล้อมภายนอกชุมชนเราด้วย ค่ะ บริบทเป็นชุมชนเล็กไม่ใช่ชุมชนใหญ่ ก็จะมีจากศิษย์เก่าที่ทำผ้าป่าบ้าง ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับ เขาจะรวมตัวกันได้ ขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจของชุมชนด้วยค่ะ แต่ก่อนที่ช่วงยางเป็นราคาก็จะ

ได้รับการสนับสนุนดีคะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ภาษาอังกฤษแต่ละชั้นจะให้อาทิตย์หนึ่งก็ชั่วโมงดี อยากให้ตัวนี้ตอบคำถามได้ว่าในหนึ่งอาทิตย์ เขาควรจะทราบได้ขนาดไหนในหนึ่งอาทิตย์เขาจะซึมซับเอาขนาดไหน เรื่องที่จะเรียน ว่าควรจะเรียนอะไรบ้าง เนื้อหา น่าจะเป็นเรื่องพื้น ๆ ที่เขาจะนำไปใช้ได้ครับ”

กรรมการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ทำยังไงเขาจะสื่อสารได้ เอาตรงนี้ดีกว่า เสร็จแล้วควรมีกติกาในแต่ละโรงเรียนทั้งครูทั้งนักเรียนในการพูดภาษาอังกฤษ...ไม่ต้องเอาเรื่องยาก ๆ ให้ข้อมูลตัวเอง ฟรีเซ็นต์ตัวเองออกมาเป็นภาษาอังกฤษได้นี้ก็ถือว่าได้แล้ว อยากให้เป็นอย่างนั้น จะได้ติดตัวไปตลอด”

กรรมการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 2564.

“.....เน้นให้พูดสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ บอกชื่อ ข้อมูลของตนเอง ถือว่าสุดยอดแล้วในภาษาอังกฤษ การแนะนำตัวเอง ไปไหนก็ต้องได้ใช้อยู่แล้ว”

กรรมการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 2564.

“.....สำหรับหนูนะคะก็คงจะอยากได้ หมายถึงว่าการที่ได้ใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้น อาจจะมีจัดแคมป์ จัดสัมมนาการเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ ให้นักเรียนได้เข้าร่วมได้ทดสอบภาษาอังกฤษของตัวเอง ได้ฝึกภาษาอังกฤษของตนเองมากกว่านี้มากกว่าที่จะเรียนแค่ในห้องเรียนคะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

“.....เหมือนกับเพื่อนคะ หนูอยากให้มีการจัดแคมป์ เอาเด็กที่สนใจจริง ๆ มาเข้าค่าย มาเล่นเกม มีการสื่อสารกันคะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

โรงเรียนหวานพิทยาคม

ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนหวานพิทยาคมซึ่งเป็นโรงเรียนที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ เลือกตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ให้เป็นโรงเรียนที่มีความโดดเด่นที่สุด เป็นการ นำเสนอบริบททั่วไป และผลการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่ การปฏิบัติในโรงเรียนตามลำดับ ต่อไปนี้

1. บริบททั่วไปของโรงเรียน

1.1 ข้อมูลชุมชน

ลักษณะชุมชนเป็นชุมชนในเขตชนบท เป็นตำบลขนาดเล็กที่มี หมู่บ้านในเขตปกครองรวม 9 หมู่บ้าน เริ่มก่อตั้งชุมชนเมื่อ พ.ศ. 2370 โดยการอพยพ ย้ายถิ่นฐานของประชาชนที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านหลายกลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ย้ายมาจากจังหวัด นครนายก กลุ่มที่ 2 ย้ายมาจากประเทศลาว กลุ่มที่ 3 ย้ายมาจากจังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มที่ 4 ย้ายมาจากจังหวัดขอนแก่น กลุ่มที่ 5 และกลุ่มที่ 6 ย้ายมาจากจังหวัดนครพนม ลักษณะพื้นที่โดยทั่วไปเป็นพื้นที่ราบลุ่ม การคมนาคมสะดวกทุกฤดูกาล มีทางหลวง จังหวัดหมายเลข 2091 เป็นเส้นทางติดต่อราชการกับอำเภอ ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 2092 เป็นเส้นทางไปยังจังหวัดใกล้เคียง และทางหลวงจังหวัดหมายเลข 2229 เป็น เส้นทางเชื่อมไปต่างอำเภอ ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประเพณีท้องถิ่นที่รู้จัก ทั่วไป คือ แห่เทียนพรรษา ถักรัง ฝ้ายป่า มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม ปฏิบัติตาม หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ประชากรเป็นชาวนู้อและชาวผู้ไท ภาษาหลักที่ใช้ในการ สื่อสารคือภาษาญ้อและภาษาผู้ไท อาชีพหลักของประชากรคือการทำนา ทำไร่ และรับจ้าง อาชีพเสริมคืออุตสาหกรรมในครัวเรือนมีผลิตภัณฑ์ของชุมชน เช่น ทำพื้หม้อผ้า อาหาร แปรรูป ผ้าไหมและเกลือสินเธาว์ สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปอยู่ในฐานะปานกลาง รายได้ เฉลี่ยประมาณ 25,000 บาท ต่อครอบครัวต่อปี ชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับโรงเรียน มีการสนับสนุนในการจัดการศึกษาและกิจกรรมอื่นเป็นอย่างดี

1.2 ประวัติของโรงเรียน

โรงเรียนหวานพิทยาคมเป็นโรงเรียนมัธยมระดับตำบล ได้รับการ ประกาศจัดตั้งโรงเรียนตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2519 ที่เรียนครั้งแรกเป็นอาคารเรียนชั่วคราว ตั้งอยู่ที่หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 23 มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 45 คน มีครู-อาจารย์ จำนวน 3 คน ต่อมาปี พุทธศักราช 2520 โรงเรียนได้ย้ายสถานที่ตั้งโรงเรียนมายังสถานที่ปัจจุบัน ซึ่งชาวบ้านสงวนไว้เพื่อจัดตั้ง

โรงเรียนมัธยมศึกษา มีเนื้อที่ 43 ไร่ 2 งาน 40 ตารางวา ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2526 โรงเรียนได้ขอบริจาคที่ดินเพิ่มเติมและได้รับความอนุเคราะห์จากชาวบ้าน รวมเนื้อที่จากการบริจาคแล้วรวมทั้งสิ้น 109 ไร่ 1 งาน

1.3 สภาพปัจจุบันของโรงเรียน

โรงเรียนหวานพิทยาคมเป็นโรงเรียนขนาดกลาง ตั้งอยู่ในเขตตำบลนที อำเภอศีรี จังหวัดอุบลราชธานี เป็นโรงเรียนประเภทสหศึกษา เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีเขตพื้นที่บริการ 3 ตำบล ห่างจากสำนักงานเขตพื้นที่ในตัวจังหวัดเป็นระยะทาง 106 กิโลเมตร ห่างจากตัวอำเภอ 24 กิโลเมตร (ข้อมูล ณ วันที่ 24 ตุลาคม 2562 กลุ่มสารสนเทศสำนักงานผู้อำนวยการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) มีตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียน เป็นรูปวงกลม มีคลื่นล้อมรอบ ภายในวงกลมเป็นรูปส่วนหัวเรือสุพรรณหงษ์ ความหมาย การฝ่าฟันอุปสรรคเพื่อนำนักเรียนสู่จุดหมายปลายทางแห่งชีวิต ปรัชญาประจำโรงเรียน นัตถิ ปัญญา สมาอาภา ความหมาย “แสงสว่างเสมอด้วยปัญญาไม่มี” วิสัยทัศน์โรงเรียน “จัดการเรียนรู้สู่มาตรฐาน ผลงานคุณธรรม นำเทคโนโลยี บนวิถีเศรษฐกิจพอเพียง” เอกลักษณ์ “วินัยดี มีมารยาทงาม” อัตลักษณ์ “โรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียง” เป้าประสงค์ 1) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และด้านคุณธรรม จริยธรรมได้มาตรฐานการศึกษา 2) นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในสถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข 3) ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา มีศักยภาพและสมรรถนะต่อการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) โรงเรียนให้บริการทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ 5) โรงเรียนมีเครือข่ายร่วมพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน 6) โรงเรียนบริหารทุนและทรัพยากรทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา รอบสาม (พ.ศ. 2554 – 2558) จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านมัธยมศึกษา ตั้งแต่วันที่ 24 มิถุนายน 2556

1.3.1 บุคลากรและนักเรียน โรงเรียนหวานพิทยาคมมีครูและบุคลากรทั้งหมด ดังนี้ เพศชาย 23 คน เพศหญิง 20 คน รวมทั้งหมด 43 คน จำแนกเป็นผู้บริหารการชำนาญการพิเศษ 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน (คศ.1) 1 คน ครูชำนาญการพิเศษ 10 คน ครูชำนาญการ 1 คน ครู (คศ.1) 20 คน ครูผู้ช่วย 2 คน พนักงานราชการ 2 คน ลูกจ้างชั่วคราว 6 คน นักเรียนทั้งหมดจำนวน 586 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 18

กรกฎาคม 2563) จำแนกตามระดับชั้นที่เปิดสอน ดังนี้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 122 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 116 คนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 133 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 80 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 61 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 74 คน จำนวนนักเรียนเฉลี่ยต่อห้อง ๆ ละ 35 คน อัตราส่วนครูต่อนักเรียน คือ 1 : 17 มีครูที่สอนวิชาตรงตามวิชาเอก คิดเป็นร้อยละ 100

1.3.2 ด้านอาคารสถานที่ โรงเรียนมีอาคารเรียน 4 หลัง อาคารอเนกประสงค์ 3 หลัง โรงอาหาร 1 หลัง บ้านพักครู 5 หลัง บ้านพักภารโรง 2 หลัง และมีจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 18 ห้อง แบ่งเป็นอัตราส่วน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น/ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 4 : 4 : 4 / 2 : 2 : 2

1.3.3 ข้อมูลด้านงบประมาณและทรัพยากรมีรายละเอียด ดังนี้

1) รายรับ-รายจ่าย (1 ตุลาคม 2562 – 30 กันยายน 2563) งบประมาณได้แบ่งเป็น งบประมาณ (รายหัว) 2,161,500 บาท เงินนอกงบประมาณ ไม่มี เงินบริจาค ไม่มี รวม 2,161,500 บาท และงบรายจ่ายแบ่งเป็น งบบริหารทั่วไป 540,375 บาท งบพัฒนาคุณภาพวิชาการ 1,404,975 บาท งบสำรองจ่าย 216,150 บาท รวม 2,161,500 บาท

2) ห้องที่จัดไว้ใช้ปฏิบัติกิจกรรมเฉพาะ ได้แก่ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องหมวดกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3) พื้นที่ปฏิบัติกิจกรรม/นันทนาการ ได้แก่ สนามตะกร้อ สนามวอลเลย์บอล สนามบาสเก็ตบอล สนามฟุตบอล สนามกีฬา

อเนกประสงค์โดมรำลึก 39 ปีโรงเรียนหวานพิทยาคม โรงเรียนมีแหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการใช้ห้องสมุดมีขนาด 320 ตารางเมตร (คิดเป็นประมาณ 6 ห้องเรียน) มีหนังสือทั้งหมด 13,582 เล่ม จำแนกเป็น 11 หมวด โรงเรียนจัดให้มีการศึกษาเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ดังนี้ 1) แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ได้แก่ เรือนเพาะชำ เรือนกล้วยไม้ สวนหย่อม สวนพฤกษศาสตร์ ห้องมินิคอมพิวเตอร์ การทำนาเกลือ ธนาคารโรงเรียนกุดเรือคำพิทยาคาร สวนสมุนไพร ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการฟิสิกส์ ห้องปฏิบัติการเคมี ห้องปฏิบัติการคณิตศาสตร์ ห้องจริยธรรม ห้องภาษาไทย ห้องประวัติศาสตร์ และห้องภาษาอังกฤษ 2) แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน ได้แก่ วัดกุดเรือคำ นาเกลือ (เกลือต้ม เกลือตาก) วัดโพธิ์ชัย ตลาดท่าเสด็จ ศาลาแก้วกู่ พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (หนองคาย) สะพานไทย-ลาว จ.หนองคาย ตลาดอินโดจีน หอแก้ว ภูผาเทิบ จ.มุกดาหาร พิพิธภัณฑ์บ้านเชียง ภูฝอยลม

จ.อุตรธานี วัดป่าสุทธาวาส พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต วัดป่าอุดมสมพร พระอาจารย์ฝั้น
 อาจาโร วัดพระธาตุเชิงชุม พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ สวณสมเด็จพะศรีนครินทร์
 (หนองหาร) ศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพาน ค่ายกฤษณ์สีวะรา ศูนย์การเรียนรู้นอกรั้วบ้าน
 สามัคคี แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้านจำปาดงเหนือ โรงพยาบาลชุมชนบ้านจำปา
 ศูนย์หม่อนไหมบ้านพัฒนา กลุ่มทำฟืมบ้านพัฒนา กลุ่มเย็บผ้าบ้านกุดเรือคำ ตลาดนัดวัน
 พุธและวันเสาร์ และอ่างเก็บน้ำห้วยซวง ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาบูรณาการให้ความรู้
 กับนักเรียน จำนวน 9 ท่านดังนี้ พระญาณสิทธิอาจารย์ (สัมภาสโกวิท) ด้านธรรมศึกษา
 นายสุริยา หงส์พิพิธ ด้านตัดผมชาย นางตอม จุลแสน ด้านทอเสื่อ นางวิเศษ มูลคำเกต
 ด้านสานตะกร้าพลาสติก นางดำรง อินริย์ ด้านทอผ้า นางอุทิศ แก้วกัณหา ด้านงาน
 ใบบดอง นายสมพงศ์ ศรีไชย ด้านประวัติท้องถิ่น นายวิญญูพล ปรารงค์ทางด้านโภชนาการ
 โรคต่าง ๆ และนายพงษ์ศักดิ์ บุญกุล ด้านฟุตบอลเบื้องต้น

1.3.4 โครงสร้างการบริหาร ระบบโครงสร้างของโรงเรียน

หวานพิทยาคม ปีการศึกษา 2563 มีผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้นำในการบริหาร มีองค์กร
 ภายนอกที่มีส่วนร่วมคอยสนับสนุน 3 ฝ่าย คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 สมาคม/คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง และสมาคมผู้ปกครอง การแบ่งสายงานบริหาร
 แบ่งเป็น 5 ฝ่ายงานใหญ่ ประกอบด้วย ฝ่ายบริหารงานวิชาการ ฝ่ายบริหารงานบุคคล
 ฝ่ายบริหารงานงบประมาณ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป และฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียน
 มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1.3.4.1 ฝ่ายบริหารงานวิชาการ มีภาระหน้าที่ 10 ด้าน คือ

1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลและ
 ประเมินผล 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ
 เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา
 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 และ 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

1.3.4.2 ฝ่ายบริหารงานบุคคล มีภาระหน้าที่ 5 ด้าน คือ

1) การวางแผนด้านอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง 2) การสรรหาและ บรรจุ แต่งตั้ง
 3) การสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ 4) วินัยและการรักษาวินัย
 และ 5) การออกจากราชการ

1.3.4.3 ฝ่ายบริหารงานงบประมาณ มีภาระหน้าที่ 7 ด้าน

คือ 1) การจัดทำและเสนอของงบประมาณ 2) การจัดสรรงบประมาณ 3) การติดตามตรวจสอบ ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน 4) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 5) การบริหารการเงิน 6) การบริหารบัญชี และ 7) การบริหารพัสดุและทรัพย์สิน

1.3.4.4 ฝ่ายบริหารงานทั่วไป มีภาระหน้าที่ 8 ด้าน คือ

1) การดำเนินงานธุรการ 2) งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) งานพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ 4) การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา 5) การจัดระบบบริหารและพัฒนาองค์กร 6) งานเทคโนโลยีสารสนเทศ 7) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และ 8) การรับนักเรียน

1.3.4.5 ฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียน มีภาระหน้าที่

12 ด้าน คือ 1) การวางแผนสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน 2) การสื่อสารคมนาคมและประชาสัมพันธ์ 3) งานประชาธิปไตยและสถานักเรียน 4) งาน To BE NUMBER ONE 5) งานปกครองนักเรียน 6) งานส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรม 7) งานกีฬาและกรีฑา 8) งานจัดระเบียบวินัยจราจร 9) งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 10) โครงการโรงเรียนสุจริต 11) โครงการโรงเรียนวิถีพุทธ และ 12) โครงการโรงเรียนคุณธรรม

1.3.5 โครงสร้างหลักสูตร ในปีการศึกษา 2563 จัดสอน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 จำนวนชั่วโมงที่จัดให้นักเรียนเรียนทั้งปี เท่ากับ 1,200 ชั่วโมง โดยมีแผนการเรียนรู้/จุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนที่ต้องการเน้นเป็นพิเศษ คือ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้จัดสัดส่วนสาระการเรียนรู้และเวลาและเวลาเรียนในระดับชั้นมัธยม ศึกษาตอนต้นเป็น 1 แผนการเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 แบ่งเป็น 2 แผนการเรียน คือ แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ มีจำนวนเวลาเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตลอดปีการศึกษา คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 80 ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 160 ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 120 ชั่วโมง และแผนการเรียน ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา โดยชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 4 – 6 มีจำนวนเวลาเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตลอดปีการศึกษาเท่ากันทุกชั้นปี จำนวน 160 ชั่วโมง

1.4 การบริหารการศึกษา

1.4.1 มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

โรงเรียนหวานพิทยาคมได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้ยึดมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแนวทางในการ กำหนดมาตรฐานการศึกษา ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ที่มีวิจารณญาณ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ ด้วยตนเองการเรียนรู้และพัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

มาตรฐานที่ 8 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

มาตรฐานที่ 9 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม มีวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบความรู้ความหมั่นพัฒนาตนเอง เข้ากับชุมชนได้ดี และมีครูเพียงพอ

มาตรฐานที่ 10 ครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 11 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำ ความสามารถในการบริหารและมีความสามารถในการบริหารจัดการ

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและ การบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจร

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการบริหารและจัดการศึกษา โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน

มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรและ กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 15 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริม คุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย

มาตรฐานที่ 16 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและ การบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ

มาตรฐานที่ 17 สถานศึกษามีการสนับสนุนและใช้แหล่ง เรียนรู้ และภูมิปัญญาในท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทาง วิชาการ และองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาวิถี การเรียนรู้ในชุมชน

1.4.2 ผลความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้รับความร่วมมือในจาก ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นชุมชนให้ความไว้วางใจในการจัด การศึกษาพร้อมทั้งให้การสนับสนุนความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน ซึ่งเป็นโอกาสในการพัฒนา และการจัดการศึกษาของโรงเรียน ส่วนด้าน เศรษฐกิจ ผู้ปกครองส่วนหนึ่งไปประกอบอาชีพในต่างถิ่นนักเรียนอยู่ในการดูแลของปู่ ย่า ตา ยาย หรือ ปกครองกันเอง ทำให้นักเรียน ได้รับการดูแลใส่ใจไม่เต็มตามศักยภาพ ตระหนักถึงคุณค่าของการศึกษาหรือมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนน้อยลง โดยภาพรวมแล้ว ผู้ปกครองและชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ กลาง ทำให้การระดมทรัพยากร เพื่อการจัดการศึกษาให้นักเรียนได้อย่างไม่เต็มที่เท่าที่ควร

1.4.3 สภาพปัญหาความต้องการจำเป็น

เป็นสภาพปัญหาจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและ ภายนอกด้วยเทคนิค SWOT เพื่อนำไปสู่การกำหนดความต้องการจำเป็นในการแก้ปัญหา และพัฒนาภารกิจหลักและภารกิจรองและการ งานตามนโยบายที่เกี่ยวข้องระดับต่าง ๆ

สรุปประเด็นสำคัญ ได้ดังนี้ 1) จุดแข็ง บุคลากรมีศักยภาพสูงในเชิงบริหาร และมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน/จัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนอย่างหลากหลาย มีการจัดระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาและแก้ปัญหาให้นักเรียน ในทุกด้านมีการนำสื่อ เทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารและจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะสื่อคอมพิวเตอร์ มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ และมีการส่งเสริมสุขภาพกาย สุขภาพจิต บรรลุเป้าหมาย ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมาย 2) จุดอ่อน การส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ต 3) โอกาส ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความร่วมมือของชุมชน ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ และสื่อต่าง ๆ จากหน่วยงานต้นสังกัด และ 4) อุปสรรค มีกิจกรรมแต่มีการเปลี่ยนแปลงน้อย การระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษาให้นักเรียนได้อย่างไม่เต็มที่เท่าที่ควร ทิศทางการบริหารจัดการศึกษา

1.4.4 ทิศทางการบริหารจัดการศึกษา

โรงเรียนหวานพิทยาคมแบ่งโครงสร้างการบริหารงานเป็น 5 ฝ่าย ได้แก่ บริหารวิชาการ บริหารงานงบประมาณ บริหารงานบุคคล บริหารงานทั่วไป และบริหารงานกิจการนักเรียน ผู้บริหารยึดหลักการบริหารแบบการมีส่วนร่วมและมีคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน การพัฒนาโรงเรียน โดยกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์การพัฒนาไว้ดังนี้ วิสัยทัศน์ (Visions) จัดการเรียนรู้สู่มาตรฐาน ผลงานคุณธรรม นำเทคโนโลยี บนวิถีเศรษฐกิจพอเพียง พันธกิจ (Mission) จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ 1) พัฒนาระบบบริหารการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) และบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management) 2) พัฒนาหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้มุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และการประกันคุณภาพการศึกษา 3) ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรของสถานศึกษาที่สอดคล้อง กับความต้องการของชุมชน 4) ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและเสริมสร้างสุขภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง 5) พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความพร้อมมีศักยภาพสู่มาตรฐานการศึกษาในทุกด้าน 6) พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อใช้พัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ 7) ระดมทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน 8) จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนการสอน และ 9) พัฒนาระบบนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล โดยเน้นสภาพจริง โดยมีเป้าประสงค์ (Goals) จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1) นักเรียนมี

ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และด้านคุณธรรม จริยธรรมได้มาตรฐานการศึกษา 2) นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ อย่างมีความสุข 3) ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา มีศักยภาพและสมรรถนะต่อการจัดการศึกษาที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) โรงเรียนให้บริการทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ 5) โรงเรียนมีเครือข่ายร่วมพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน และ 6) โรงเรียนบริหารทุนและทรัพยากรทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 เป้าหมายภาพรวมตามภารกิจหลัก

1.5.1 ด้านระบบบริหารและการจัดการ ดังนี้ 1) พัฒนาระบบบริหารการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) และบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management) 2) นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) มาใช้ในระบบการบริหารและการจัดการ 3) พัฒนาระบบนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผลและประกันคุณภาพการศึกษา

1.5.2 ด้านคุณภาพนักเรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) พัฒนาหลักสูตรและคุณภาพกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระเน้นการคิดวิเคราะห์ ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ สร้างนวัตกรรมของทั้งครูและนักเรียน 2) ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 3) จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเน้นการบูรณาการการเรียนรู้กับทักษะการดำรงชีวิต บนวิถีเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะพลเมืองและพลโลก และ 4) ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะและสุนทรียภาพด้านศิลปะ ดนตรี กีฬาและการทำงานอาชีพ

1.5.3 ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ดังนี้ 1) พัฒนาบุคลากรให้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ 2) ส่งเสริมให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 3) พัฒนาบุคลากรให้สามารถจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิด คุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

1.5.4 ด้านระบบเทคโนโลยี สารสนเทศ และการสื่อสาร ดังนี้ 1) พัฒนาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อินทราเน็ตและระบบICTของโรงเรียนเพื่อกระบวนการจัดการเรียนและการสื่อสาร 2) ส่งเสริมพัฒนาให้บุคลากรมีทักษะในการใช้สื่อICTในการติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 3) ส่งเสริมพัฒนาให้บุคลากรสร้างและผลิตสื่อมัลติมีเดียในการจัดกระบวนการเรียนรู้

1.5.5 ด้านระบบภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์ และทรัพยากรทางการศึกษา ดังนี้ 1) ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์ในการระดมทรัพยากรและงบประมาณ 2) สนับสนุนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นแหล่งการเรียนรู้มาจัดกระบวนการเรียนรู้ 3) ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา และ 4) ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงานชมรมศิษย์เก่านักเรียนและผู้ปกครอง โรงเรียนหวานพิทยาคม

1.6 กลยุทธ์และแผนงานหลัก

1.6.1 กลยุทธ์ระดับองค์กร ประกอบด้วยแผนงาน จำนวน 13 แผนงาน ได้แก่ 1) แผนงานนิเทศติดตามการปฏิบัติงาน 2) แผนงานพัฒนาศักยภาพบุคลากร 3) แผนงานส่งเสริมการจัดการศึกษา 4) แผนงานส่งเสริมและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาพัฒนาระบบการเรียนการสอน 5) แผนงานส่งเสริมอาชีพมิติใหม่ 6) แผนงานพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรท้องถิ่น 7) แผนงานพัฒนาและส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 8) แผนงานส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน 9) แผนงานส่งเสริมสนับสนุนการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 10) แผนงานสนับสนุนส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน 11) แผนงานส่งเสริมองค์กรชุมชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดวางแผน 12) แผนงานขยายขีดความสามารถเพื่อเตรียมการรองรับการขยายตัวของนักเรียน 13) แผนงานส่งเสริมการพัฒนาระบบสารสนเทศ 14) แผนงานพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา และ 15) แผนงานบริหารงบประมาณ

1.6.2 กลยุทธ์การพัฒนา ประกอบด้วยแผนงาน จำนวน 8 แผนงาน ได้แก่ 1) แผนงานส่งเสริมการจัดการศึกษา 2) แผนงานส่งเสริมและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาพัฒนาระบบการเรียนการสอน 3) แผนงานส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน 4) แผนงานการเงินและงบประมาณ 5) แผนงานส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน 6) แผนงานบริหารงานทั่วไป 7) แผนงานบริหารงานบุคคล และ 8) แผนงานนิเทศติดตามการปฏิบัติงาน

1.6.3 แผนงานหลัก ประกอบด้วยแผนพัฒนา จำนวน 5 แผน ได้แก่ 1) แผนพัฒนาระบบบริหารและการจัดการ 2) แผนพัฒนาคุณภาพนักเรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้ 3) แผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 4) แผนพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ 5) แผนพัฒนาระบบภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์และทรัพยากรทางการศึกษา

1.7 ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

โรงเรียนหวานพิทยาคมมีข้อมูลเกี่ยวกับผลงาน เกียรติยศ ชื่อเสียง รางวัลที่ชนะการแข่งขันและได้รับการยกย่องของนักเรียนในระดับต่าง ๆ ที่สำคัญคือ รางวัลที่ได้รับในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2559 ดังนี้

- 1) รางวัลระดับเหรียญทอง ในการแข่งขันอ่านเอาเรื่องตามแนว PISA ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 2) รางวัลระดับเหรียญทองในการประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์ ประเภททดลอง ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
- 3) รางวัลระดับเหรียญทองในการประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์ ประเภททดลอง ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 4) รางวัลระดับเหรียญทองในการแข่งขันประติมากรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
- 5) รางวัลระดับเหรียญทองในการแข่งขันประติมากรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 6) รางวัลระดับเหรียญทองในการแข่งขันวงดนตรีลูกทุ่งประเภททีม ประเภท ม.1- ม.6
- 7) รางวัลระดับเหรียญทองในการแข่งขันการจัดการค่ายพักแรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
- 8) รางวัลระดับเหรียญทองในการแข่งขันการสร้างอุปกรณ์เพื่อให้บริการ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 9) รางวัลระดับเหรียญทองในการแข่งขันการจัดสวนถาดแบบชื้น ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ
- 10) รางวัลระดับเหรียญทองในการแข่งขันการจัดสวนแก้ว ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

รางวัลที่ได้รับในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ปี 2558 ครั้งที่ 65 ดังนี้

- 1) รางวัลเหรียญทองชนะเลิศลำดับที่ 1 ระดับภูมิภาค การแข่งขันการสร้างอุปกรณ์เพื่อให้บริการ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 2) รางวัลเหรียญทองการแข่งขันการจัดสวนถาดแบบชื้น ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
- 3) รางวัลเหรียญทองการแข่งขันการจัดสวนแก้ว ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 4) รางวัลเหรียญทองการแข่งขันการจัดการค่ายพักแรมระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
- 5) รางวัลเหรียญทองการแข่งขันวงดนตรีลูกทุ่ง ประเภท ข ม.1-ม.6
- 6) รางวัลเหรียญทองการแข่งขันการจัดสวนถาดแบบชื้น ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
- 7) รางวัลระดับเหรียญทองในการแข่งขันการจัดสวนแก้ว ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และ
- 8) รางวัลเหรียญทองลำดับที่ 5 ระดับประเทศ ปี 2558 การแข่งขันการสร้างอุปกรณ์เพื่อให้บริการ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

นอกจากนี้ ในปีการศึกษา 2559 ทางโรงเรียนมีการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ได้ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำรูปแบบ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง เรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง และเรียนรู้ร่วมกัน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีผลทำให้นักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ศึกษาต่อได้จำนวนมากจากการติดตามนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559 โดยเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 40 คน มหาวิทยาลัยเปิดของรัฐ จำนวน 2 คน มหาวิทยาลัยของเอกชน 1 คน อาชีวศึกษาของรัฐ 3 คน และอาชีวศึกษาของเอกชน 8 คน รวมจำนวนนักเรียนศึกษาต่อจำนวนทั้งหมด 54 คน

1.8 การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของโรงเรียนหวานพิทยาคม เปิดทำการเรียนการสอนเฉพาะรายวิชาภาษาอังกฤษ มีบุคลากรครู 4 คน เพศชาย 2 คน เพศหญิง 2 คน แยกเป็นครูชำนาญการพิเศษ 1 คน ครู (คศ.1) 2 คน และครูอัตราจ้าง 1 คน มีการดำเนินงานภายใต้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรและมีผลงานด้านผู้เรียน ดังนี้

1.8.1 โครงการเพื่อพัฒนาผู้เรียน

มีการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษให้แก่นักเรียนเป็นประจำทุกปี คือ โครงการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สมองมาตรฐานการศึกษา มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล และมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มีลักษณะเป็นโครงการต่อเนื่อง คือ จัดทำทุกปีงบประมาณ มีหลักการและเหตุผล ตามมาตรา 24(5) และมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้บัญญัติให้สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เข้าใจภาษาและวัฒนธรรม ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอดและความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ โดยการพูดและการเขียนใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นและเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก ดังนั้นการส่งเสริมความรู้ ทักษะ เจตคติ และวัฒนธรรมการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร เป็นภารกิจหลักที่ผู้สอนต้องส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนทุกคน มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) นักเรียนสามารถสรุปความคิด

จากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดู และสื่อสารโดยการพูดหรือเขียนตามความคิดของตนเอง 2) นักเรียนนำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือวิธีการของตนเอง 3) นักเรียนกำหนดเป้าหมาย คาดการณ์ ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีเหตุผลประกอบ 4) นักเรียนมีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ผลงานด้วยความภาคภูมิใจ 5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศเพิ่มขึ้น 6) ผลสัมฤทธิ์การทดสอบระดับชาติเพิ่มขึ้น และ 7) นักเรียนสามารถเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนเพิ่มขึ้นเป้าหมาย ดังนี้

- 1) นักเรียนร้อยละ 70 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ในระดับดี
- 2) ผู้เกี่ยวข้องร้อยละ 80 มีความพึงพอใจในการดำเนินงานตามโครงการของโรงเรียน
- 3) นักเรียนมีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ผลงานด้วยความภาคภูมิใจ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ และผลสัมฤทธิ์การทดสอบระดับชาติเพิ่มขึ้น

1.8.2 งบประมาณ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดกิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ตามตัวอย่างที่แสดงการเปรียบเทียบงบประมาณโครงการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 2 ปีงบประมาณ ดังนี้

ตาราง 22 แสดงการเปรียบเทียบงบประมาณโครงการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 2 ปีงบประมาณ

กิจกรรมตามโครงการ	ปีงบประมาณ/งบที่ได้รับจัดสรร (บาท)	
	2562	2563
1) กิจกรรมวันคริสต์มาส	4,000	5,000
2) เขาคายภาษาอังกฤษเตรียมความพร้อมสู่อาเซียน	-	-
3) พัฒนาสื่อประกอบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	-	-
4) ซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ห้องภาษาอังกฤษ	2,000	3,000
5) พัฒนาทักษะทางภาษา 4 ทักษะ	2,000	2,000
6) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	1,000	-
7) ส่งเสริมกิจกรรมภาษาต่างประเทศ	-	-

กิจกรรมตามโครงการ	ปีงบประมาณ/งบที่ได้รับ จัดสรร (บาท)	
	2562	2563
8) จัดซื้อสื่อประกอบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	-	-
รวม	9,000	10,000

1.8.2 คุณภาพผู้เรียน

นักเรียนของโรงเรียนหวานพิทยาคม มีผลงาน รางวัล การแข่งขัน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศแสดงถึงคุณภาพผู้เรียนด้าน ความสามารถทางภาษาอังกฤษ ดังนี้ ผลการแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 69 ปีการศึกษา 2562 ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โชนคัดเลือกที่ 3 ณ โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส ระหว่างวันที่ 10-11 เดือน ตุลาคม พ.ศ.2562 นักเรียนมีผลงาน ดังนี้ 1) การแข่งขันพูดภาษาอังกฤษ (Impromptu Speech) ม.4-ม.6 ได้ลำดับที่ 5 มี 82 คะแนน ระดับเหรียญทอง 2) การแข่งขันเล่านิทาน (Story Telling) ม.1-ม.3 ได้ ลำดับที่ 8 มี 81 คะแนน ระดับเหรียญทอง 3) การแข่งขันเล่านิทาน (Story Telling) ม.4-ม.6 ได้ ลำดับที่ 6 มี 70 คะแนน ระดับเหรียญเงิน 4) การแข่งขันต่อศัพท์ภาษาอังกฤษ (Crossword) ม.1-ม.3 ได้ ลำดับที่ 10 มี 82 คะแนน ระดับเหรียญทอง 5) การแข่งขันต่อ ศัพท์ภาษาอังกฤษ (Crossword) ม.4-ม.6 ได้ ลำดับที่ 4 มี 89 คะแนน ระดับเหรียญทอง

ในด้านผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O - NET) รายวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในระยะ 3 ปีการศึกษา ปραกฏผลคะแนน ดังนี้ ปีการศึกษา 2561 คะแนนเฉลี่ย 21.27 คะแนน ปีการศึกษา 2562 คะแนนเฉลี่ย 21.25 คะแนน และปีการศึกษา 2563 คะแนนเฉลี่ย 20.55 คะแนน

2. ผลการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติ

2.1 ด้านบริบท

สภาพที่ตั้งของโรงเรียนหวานพิทยาคม ตั้งอยู่กึ่งกลางระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษประจำอำเภอ 2 แห่ง มีระยะทางห่างจากทั้งสองโรงเรียนไม่เกิน 15 กิโลเมตร นักเรียนที่มีความพร้อมทางเศรษฐกิจจะไปเรียนโรงเรียนประจำอำเภอ ที่มีการเปิดห้องเรียน English Program (EP) ชุมชนที่ไม่ใช่แหล่งท่องเที่ยวทำให้มีชาวต่างชาติ น้อย โอกาสที่นักเรียนจะได้ฝึกทักษะภาษาอังกฤษค่อนข้างยาก มีนักเรียนที่สนใจภาษาอังกฤษจริงจังและมีบ้านอยู่ใกล้ชาวต่างชาติ มีโอกาสพูดคุยบ้าง แต่โดยภาพรวมโอกาสที่จะสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษของนักเรียนถือว่าน้อย สภาพแวดล้อมและชุมชนมีความขาดแคลน นักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะปานกลางไปถึงยากจน นักเรียนส่วนหนึ่งไม่มีพ่อแม่เลี้ยงดู ต้องอาศัยอยู่กับตายาย แต่เป็นที่น่าสังเกต คือ แม้โรงเรียนจะตั้งอยู่ในชุมชนขนาดเล็กและสภาพเศรษฐกิจไม่โดดเด่น แต่ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนในการระดมทุนสมทบการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นอย่างดี เช่น การทำผ้าป่าสามัคคี

“.....มีโรงเรียนใหญ่สองโรงเรียน...เราจะอยู่ตรงกลางพอดี ห่างกันไม่เกิน 15 กิโลเมตร คนที่มีความพร้อมเขาก็จะไปทางไหนซึ่งเขาเปิด EP อยู่แล้ว ตัวชุมชนเองก็ไม่ใช่แหล่งท่องเที่ยว เขตต่างชาติก็น้อย เท่าที่ผมมาอยู่ 3 ปี ผมยังไม่เห็นฝรั่งเดินมาแถวนี้เลยนะ...ดังนั้นการสื่อสารของเด็ก โอกาสที่เขาจะใช้ก็คงมีน้อย ผมก็เลยเน้นย้ำให้คุณครูภาษาอังกฤษ การเข้าเรียน การเรียนแต่ละคาบแต่ละชั่วโมงก็ให้สื่อสารให้ฝึกเด็ก ถ้าไม่มีก็ให้เอาทีวีเปิดให้เด็กดูครับ”

ผู้บริหาร, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ด้วยสภาพแวดล้อมที่โรงเรียนตั้งอยู่ชนบท ถิ่นทุรกันดาร บางครั้งครอบครัวก็อยู่กับตาบยาย...ในรอบที่ผมอยู่ตรงนี้ ประมาณ 15 ปี เคยมีครั้งหนึ่งคือชาวชุมชนเราไปทำงานที่เมืองท่องเที่ยวและได้สามีเป็นชาวต่างชาติ ก็เลยไปติดต่อเชิญเขามาพบนักเรียนครับ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ขนาดโรงเรียนมันไม่มีผลค่ะ แต่ว่าจะมีผลคือสิ่งแวดล้อม และก็ชุมชน นักเรียนที่อยู่ในละแวกชุมชน หมู่บ้านเหล่านี้เขาจะเป็นนักเรียนที่อยู่กับตายาย บางคนก็ไม่มีพ่อไม่มีแม่ นักเรียนส่วนใหญ่แถบนี้จะมีฐานะปานกลางไปถึงยากจนค่ะ ถ้ามีฐานะหน่อยเขาจะเข้าไปเรียนในอำเภอค่ะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ถ้าเกี่ยวกับชาวต่างชาติ แถวนี้ก็จะมีการฝรั่งเยอะอยู่ค่ะ”

กรรมการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ถ้าเรื่องผ้าป่านี้มีค่ะ อย่างโรงเรียนนี้ทำผ้าป่ามา 3 ครั้งละ ครั้งแรกเราได้โดม ครั้งที่สองเราได้รถโรงเรียน แล้วครั้งที่สามเราเตรียมการรับเสด็จฯ ที่ผ่านมา ขนาดเราเว้นปีสองปีนะ ถ้าถามถึงชุมชนนี้ความร่วมมือถือว่าสุดยอด เป็นจุดแข็งได้เลย จนมีหลายหน่วยงานชมว่าชุมชนนี้โอเคเลย อย่างตอนที่เราได้โดม เขาก็ว่าโรงเรียนเล็ก ๆ ทำไม่ทำผ้าป่าได้เป็นสองล้านสามล้าน สร้างโดมได้ เขาไม่เชื่อนะ โรงเรียนเล็ก ๆ มาจากไหนอะไรอย่างนี้”

กรรมการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ในชุมชนไม่ค่อยมีชาวต่างชาติ มีบ้างแต่ไม่ได้สนิท ไม่มีโอกาสได้เข้าไปสัมผัสค่ะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

“.....บางวัน แถวบ้านหนูจะคะเขาจะจูงสุนัขออกมาเดินเล่น และก็ทักทายกับคนในหมู่บ้านคะ เคยคุยคะ ก็คุยประโยคทักทายปกติคะ มาจากประเทศไหน สัญชาติไหน อายุเท่าไรคุยได้คะ เช่นท่านปิ่นจักรยานกลับบ้านอย่างนี้คะ ก็ทักทายบ้างคะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า

2.2.1 ผู้บริหาร

ผู้บริหารของโรงเรียนหวานพิทยาคม ได้เน้นย้ำกับครูผู้สอนภาษาอังกฤษในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ให้เน้นการสอนที่นักเรียนเรียนแล้วเอาไปใช้พูดคุยสื่อสารกับชาวต่างชาติได้ ให้เน้นการสื่อสาร และยังสนับสนุนด้านอื่น ๆ ตามนโยบายของรัฐบาล เช่น การส่งนักเรียนเป็นตัวแทนไปเข้าค่ายภาษาอังกฤษที่ศูนย์ ERIC สนับสนุนงบประมาณให้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกทางภาษาอังกฤษของนักเรียนในโอกาสต่าง ๆ ที่โรงเรียน เช่น วันคริสต์มาสที่จัดร่วมกับวันปีใหม่ และการส่งเสริมสนับสนุนครู ส่งครูไปอบรมต่าง ๆ เช่น โครงการ Boot Camp รูปแบบการบริหารงาน เช่น การประชุม ผู้บริหารจะประชุมกับหัวหน้าฝ่ายก่อนแล้วค่อยมาประชุมร่วมกับครูทั้งโรงเรียน โดยภาพรวมผู้บริหารยังเป็นความคาดหวังที่จะช่วยเหลือครูในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

“.....ในส่วน of โรงเรียนนี้การจัดการเรียนการสอนของภาษาอังกฤษ ผมเห็นนโยบายครูกลุ่มสาระฯ ก็คือ ให้เน้นการสอนแล้วเอาไปใช้ให้สื่อสารได้สื่อสารกับชาวต่างชาติได้ ให้เน้นการสื่อสารอะไรนี่”

ผู้บริหาร, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ท่านผู้บริหารก็สนับสนุนตามนโยบายของรัฐบาลนะ ครับ เช่น ส่งนักเรียนเป็นตัวแทน 5 - 10 คนไปเข้าค่ายภาษาอังกฤษอยู่ที่ศูนย์ ERIC ...และ ก็ส่งครูไปอบรมต่าง ๆ ที่ผ่านมาก็ Boot Camp ผมไปมาเกือบเดือนที่มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร รุ่นที่ 19 ครับ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ส่วนใหญ่การประชุมก็แล้วแต่นโยบายของแต่ละผู้อำนวยการคะ แต่ผู้อำนวยการท่านนี้ก็จะประชุมหัวหน้าฝ่ายก่อนแล้วค่อยมาประชุมทั้งโรงเรียนอีกทีคะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ผู้บริหารก็ ถ้าให้พูดโดยรวม ๆ นะคะโดยไม่ได้ระบุว่า ที่ผ่านมามีหรือว่าท่านปัจจุบันนะคะ บางทีอาจจะเป็นอย่างที่ว่าคุณยังไม่ค่อยได้เข้ามาถึงตัวครูอย่างแท้จริง จะไม่ทราบปัญหาที่ครูเจอจริง ๆ ก็เลยยังไม่ได้เข้ามาช่วยเหลือครูได้เต็มที่ มันก็เกิดกับทรัพยากรและกึ่งบออะไรด้วยคะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ผู้บริหารโรงเรียนก็สนับสนุนที่ว่าส่งครูภาษาอังกฤษ ไปอบรม ไปพัฒนาตนเอง ให้ส่งนักเรียนไปร่วมเข้าค่ายที่โรงเรียนอื่น และไปแข่งขัน นอกสถานที่นะ”

กรรมการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ท่านผู้บริหารก็มีสนับสนุนบให้จัดกิจกรรม ภาษาอังกฤษอยู่ นะคะ เช่น คริสต์มาส วันปีใหม่ จัดรวมกันคะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ใช่คะ มีเยอะอยู่คะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

2.2.2 ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ

ในระยะเวลาที่ผ่านมาครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มีครูจำนวน 2 คน คาบสอนรายวิชาภาษาอังกฤษรวมงานพิเศษและกิจกรรมอื่น ๆ เช่น แนะแนว ลูกเสือแล้วเกือบ 30 คาบ/สัปดาห์ จึงมีการจัดจ้างครูอัตราจ้างจำนวน 1 คน แต่ก็ช่วยลดภาระงานได้ไม่มากนัก ในปัจจุบันมีการรับย้ายครูภาษาอังกฤษมาเพิ่มอีก 1 คน จึงมีบุคลากรรวม 4 คน ถือว่าช่วยลดภาระงานลงได้บ้าง ผู้บริหารและครูมีความพยายามในการจัดหาชาวต่างชาติในชุมชนเพื่อมาช่วยสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ของนักเรียน ครูรุ่นใหม่มีความสามารถในการผลิตและใช้สื่อไอซีทีต่าง ๆ ในช่วงการสอน ออนไลน์ผ่านโซเชียลมีเดีย (social media) ครูมีการหมุนเวียนกันไปเข้ารับการอบรมพัฒนาตนเองและพยายามนำเทคนิค วิธีการสอนที่หลากหลายมาใช้เพื่อให้เข้ากับความต้องการ หลากหลายของนักเรียนแต่ละรุ่นแต่ละปี ซึ่งในบางกิจกรรมหรือบางช่วงเวลาครูอาจมีการเตรียมการหรือเตรียมความพร้อมไม่เพียงพอทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จบ้าง แต่ก็แสดงถึง

ความพยายามของครูที่ได้มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออก นำเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้โดยคาดหวังให้นักเรียนสนใจบทเรียนมากขึ้น

“.....ตอนผมมาใหม่ ๆ กลุ่มสาระฯ ภาษาอังกฤษ มีครู 2 คน แต่ละคนก็ตก 23-24 เฉพาะคาบสอน ส่วนงานพิเศษอื่น ๆ แน่แนว ลูกเสีย อะไรก็เพิ่มตกแล้วก็เกือบ 30 ใน 2 คนนี้ เราก็จ้างคนมาเพิ่มคนหนึ่ง แต่ว่าก็ลดภาระได้ไม่เยอะ เพราะว่าเงินงบประมาณเราก็ไม่มี ที่นี้ครูที่จะเรียกบรรจุก็เต็ม กลุ่มสาระฯ ภาษาอังกฤษ มีน้อยกว่าเพื่อนคาบสอนเยอะแต่บุคลากรน้อย ต่อมามีการรับย้ายครูภาษาอังกฤษมาเพิ่มอีก 1 คน อยู่ที่เรื่องของงบประมาณด้วย ได้มาก็ลดภาระลงอยู่นะ...ปีแรกที่ผมมา เห็นเขยต่างชาติคนหนึ่ง ผมก็เอาเข้ามาสอน ที่เขาจะว่างช่วงบ่ายสาม ก็ได้มาอยู่เทอมหนึ่ง เด็กก็ตอบรับดี แต่เขาอายุเยอะแล้ว เขาก็ไม่ไหว ตอนนี้ก็ไม้อยู่แล้ว”

ผู้บริหาร, สัมภาษณ์, 2564.

“.....การนำไปต่อยอดนี้ก็ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล เช่น น้อง ๆ ที่มาบรรจุใหม่ไฟแรงนะครับ ก็จะมีพลังในเรื่องของการผลิตสื่อไอซีทีต่าง ๆ นี้เขาก็สามารถเรียกว่า เด็กเรียนรู้อได้ ครูก็ทำเป็น ถ้าเป็นครูเก่า ๆ อย่างพี่ ก็ล่าหลังนิดหนึ่ง อย่างช่วงโควิดระบาคนี้ก็มีการสอนออนไลน์ผ่าน Facebook”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ในรอบที่ผมอยู่ตรงนี้ ประมาณ 15 ปี เคยมีครั้งหนึ่งคือชาวชุมชนเราไปทำงานที่เมืองท่องเที่ยวและได้สามีเป็นชาวต่างชาติ ก็เลยไปติดต่อเชิญเขามา ช่วงนั้นเป็นช่วงติวโอเน็ต ให้เด็กมาได้ฟัง ได้สำเนียง มาคุ้นเคย เป็นเบื้องต้นเฉย ๆ ครับ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ตอนนี้มีครูรวม 4 คน เป็นอัตราจ้าง 1 คน ที่จริงหนูก็อยากได้ครูต่างชาติ...แต่ในหลาย ๆ อย่าง หลาย ๆ ด้านมันไม่พร้อม เพราะว่าอย่างถ้าเราได้ครูต่างชาตินี้เด็กจะไม่สามารถพูดได้เลยว่า ห้ามพูดภาษาอังกฤษ หนูก็อยากให้เขาสัมผัส เพราะว่าเด็กที่นี้เขาจะไม่ชอบพูดภาษาอังกฤษกันคะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....เด็กแต่ละรุ่นที่สอนมาจะไม่ค่อยเหมือนกันค่ะ พัฒนาการของเด็กก็ไม่เหมือนกัน...วิธีการสอนก็ต้องไม่คอยจะเหมือนกัน...เราก็มีการไปอบรมพัฒนาอยู่ค่ะ เช่น Boot Camp มันก็ดีนะคะ แต่พอเราเอามาใช้กับเด็กจริง ๆ บางทีในระยะเวลาที่เราเตรียมความพร้อมไม่เพียงพอ อย่างเคยเตรียมหลาย ๆ อย่าง เตรียมไปแล้วเด็กก็ไม่รับ

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ครูภาษาอังกฤษจะเวิร์คนะ ครูมีการหมุนเวียนกันไปอบรม มีจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออก”

กรรมการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 2564.

“.....หลังการอบรมครูมีการนำมาพัฒนา อย่างน้อยเมื่อมีเทคนิคใหม่ ๆ มา เด็กก็จะสนใจ มีสื่อใหม่เด็กก็จะสนใจมากขึ้นนะ”

กรรมการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 2564.

“.....มีชาวต่างชาติที่ครูเชิญมาพูดคุย จัดกิจกรรมสั้น ๆ ให้นักเรียนประมาณชั่วโมงหนึ่ง มีเล่นเกมและก็ทายด์ฟัทด้วยค่ะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

“.....เรื่องครูต่างชาติ พวกหนูประเภท เขาพูดสำเนียงได้เก่ง และก็มีความสามารถในการที่จะสอนพวกหนูได้ สามารถต่อยอดต่อไปได้ แค่นี้ก็พอแล้วค่ะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

2.2.3 นักเรียน

นักเรียนของโรงเรียนกุดเรือคำพิทยาคาร เป็นตัวอ่อนหรือวัตถุดิบที่ไม่สามารถคัดกรองได้ เพราะนักเรียนที่บ้านมีความพร้อมจะส่งลูกไปเรียนในตัว

อำเภอและตัวจังหวัด นักเรียนที่นี้ส่วนมากมีฐานะทางบ้านปานกลางไปจนถึงยากจน สภาพครอบครัวอาศัยอยู่กับตายาย เป็นเด็กขาดโอกาส นักเรียนส่วนใหญ่ต้องไปรับจ้างทำงานเพื่อหารายได้เองในวันเสาร์ วันอาทิตย์ หรือหลังเลิกเรียน เช่น รับจ้างทำนาเกลือ บางวันต้องลาโรงเรียนไปช่วยงานผู้ปกครอง ทำให้เกิดความเหนื่อยล้า สภาพไม่เอื้อต่อการเรียน ด้วยสภาพดังกล่าว ภาพรวมของนักเรียนกุดเรือคำพิทยาคารจึงไม่เน้นวิชาการ ไม่ได้เรียนเพื่อจะไปสอบแข่งขัน ความคาดหวังต่อการเรียนไม่ได้เอาไปใช้ในการเรียนต่อ เพราะนักเรียนที่เรียนจบจากที่นี้ส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนต่อ มีบ้างที่ไปเรียนต่อสายอาชีพและบ้างก็ไปทำงาน นักเรียนแต่ละรุ่นมีความหลากหลาย พัฒนาการของเด็กไม่เหมือนกันทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษส่วนใหญ่คือ ไม่ชอบ ไม่สนใจ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษพูดสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ เพราะนักเรียนไม่ต้องการ ยกเว้นนักเรียนที่ตั้งใจจะไปเรียนต่อจริง ๆ ที่ใส่ใจภาษาอังกฤษ และนักเรียนที่เก่งภาษาอังกฤษ ก็เก่งเพราะสนใจเอง ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง

“.....เพราะคุณแล้วเด็กไม่ได้เอาไปใช้สอบอะไร เอาไปใช้คือเอาไปพูด เอาไปสื่อสารกับชาวต่างชาติได้แค่นั้นก็พอแล้ว เพราะเด็กที่นี้ไม่ใช่เด็กวิชาการที่เราจะส่งไปสอบไปแข่งขันเป็นโน่นเป็นนี่ ให้เอาตัวรอดได้ เพราะเป็นเด็กขาดโอกาส คนที่มีโอกาสส่วนใหญ่ อย่างโรงเรียนประถมฯ เขาจะเปิดห้อง EP ซึ่งสอนภาษาอังกฤษ ครูเขาก็เป็นครูต่างชาติ ครูฟิลิปปินส์ จะมีเงินค่าเทอม พอจบมาเขาก็จะส่งเข้าห้อง EP ของวานรฯ ที่ใครจะเน้นภาษาอังกฤษ ของเราก็จะรับทั่วไป ไม่มีการคัด ขนาดเราจะเอาเงินให้ หาทุนให้เด็กยังไม่เอาเลย วัตถุประสงค์คือตัวนักเรียนเราไม่สามารถคัดได้ จริง ๆ แล้วการเรียนของเด็กที่จบจากนี้แล้วเขาเอาไปใช้ไม่ใช่เอาไปเรียนต่อ”

ผู้บริหาร, สัมภาษณ์, 2564.

“.....แต่ถ้าเป็นในเมือง เขาน่าจะโอเค แต่อันนี้ส่วนใหญ่ก็ไม่ได้เรียนต่อ บางทีก็ไปสายอาชีพ บางทีก็ไปทำงานเลยคะ จบจากนี้คะ เขาก็เลยบอกว่าไม่จำเป็นมาก ไม่ได้ไขว่คว้ามากที่จะไปเรียนต่อที่สูง ๆ กว่านี้คะ เป้าหมายเขาเหมือนกับว่าดำรงชีวิตให้ผ่าน ๆ ไปคะ...เด็กส่วนใหญ่ที่นี้ก็ไปรับจ้างทำงานนะคะ เสาร์ อาทิตย์ หลังเลิกเรียนก็ไปทำงานคะ รับจ้างที่นี้จะมีทำเกลือคะ ก็ไปรับจ้าง เขาก็ทำทุกอย่าง บางทีเหนื่อย บางวันก็ลาผู้ปกครองให้ไปช่วยงานคะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“... เด็กแต่ละรุ่นที่สอนมาจะไม่ค่อยเหมือนกันคะ พัฒนาการของเด็กก็ไม่เหมือนกัน วิธีการสอนก็ต้องไม่คอยจะเหมือนกัน วิธีการที่เขาเรียน ถ้าเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ ส่วนใหญ่แล้วในโรงเรียนนี้เขาจะไม่ชอบ ไม่สนใจ นอกจากเด็กที่ตั้งใจและเก่ง ตั้งใจที่จะไปต่อจริง ๆ ก็จะใส่ใจภาษาอังกฤษ แต่ส่วนใหญ่แล้วก็ไม่ค่อย... อย่างเช่นครูพูดภาษาอังกฤษอะไรด้วยนี่ เขาก็จะบอกว่า ไม่ต้องพูด คุณครูห้ามพูดเลย ไม่อยากฟัง ฟังไม่รู้เรื่อง ส่วนคนที่เขาเก่ง เขาเก่งของเขาเอง เขาศึกษาค้นคว้าเอง”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ถ้าคนเก่งจริงเขาก็จะไปสว่างๆ ไปสกลราชฯ ถ้าพูดจริง ๆ คือ ที่นี่เป็นที่เก็บตกคนที่ไปที่อื่นไม่ได้ คนที่พ่อแม่ฐานะดีหน่อย เขาก็ส่งไปที่อื่น”

กรรมการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 2564.

“.....พออยู่กับเรา นักเรียนเหมาะจะเป็นสายอาชีพ...ทักษะชีวิตเขาเหมาะกับสายอาชีพ เขาไม่ได้เน้นจะต้องเป็นหมอเป็นอะไร มุ่งหวังแค่จบและได้ช่วยเหลือพ่อแม่...”

กรรมการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 2564.

2.2.4 งบประมาณ

การจัดสรรงบประมาณไม่ได้เจาะจงสนับสนุนกลุ่มสาระการเรียนรู้ใดเป็นพิเศษ มีงบสนับสนุนการไปอบรม การไปสอบของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ แต่ยังคงขาดแคลนงบประมาณในการจัดทำโครงการพัฒนาครูในลักษณะต่าง ๆ ด้วยโรงเรียนมีภารกิจหลายอย่าง เช่นเมื่อก่อนช่วงสิบปีที่ผ่านมากิจกรรมวันคริสต์มาสเคยได้งบประมาณจัดกิจกรรมครั้งละ 10,000 บาท แต่ทำถึงสามปีหลังมานี้ได้ 5,000 บาท ดังนั้นเมื่องบประมาณลดลง กิจกรรมก็จะไม่สมบูรณ์ตามไปด้วย แม้มีความเห็นที่ตรงกันทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ กรรมการสถานศึกษาและนักเรียน ว่าต้องการครูชาวต่างชาติมาทำการเรียนการสอนที่โรงเรียน และมีชาวต่างชาติมาติดต่อแจ้งความประสงค์อยากมาสอนทุกปี โดยเรียกธำมาจ่ายราคา 15,000 – 20,000 บาท/เดือน

แต่ทางโรงเรียนก็ไม่มียงบประมาณที่จะจ่ายในส่วนนี้ จึงยังไม่เคยมีครูชาวต่างชาติมาทำการสอนที่โรงเรียนอย่างเป็นทางการ ในด้านความร่วมมือช่วยเหลือสนับสนุนของชุมชนก็เป็นครั้งคราวเฉพาะกิจกรรมเท่านั้น เช่น กิจกรรมเทศกาลวันคริสต์มาส ทางโรงเรียนมีการทำหนังสือเชิญและขอความอนุเคราะห์สนับสนุนจากคณะกรรมการสถานศึกษาและห้างร้านต่าง ๆ ในชุมชนมาร่วมชมผลงานของนักเรียนและมีการสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ เช่น เงินสด ขนมและวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมได้ ถ้าเป็นความร่วมมือสนับสนุนในนามคณะกรรมการสถานศึกษาก็เป็นการหาทุนทรัพย์เพื่อจัดหาสื่อสนับสนุนการศึกษาแต่ถือว่ายังน้อยอยู่ ขึ้นอยู่กับโอกาสและเวลา เช่น การจัดทำผ้าป่าสามัคคีเพื่อหาทุนสนับสนุนโรงเรียนในการดำเนินงานเป็นครั้งคราว ซึ่งแม้ว่าจะจะเป็นชุมชนเล็กและเศรษฐกิจไม่ดีนักแต่ได้รับความร่วมมือดีมาก เป็นจุดแข็งของโรงเรียนจนเป็นที่ยอมรับชื่นชมจากหลายหน่วยงาน

“.....การจัดสรรงบประมาณไม่พิเศษ ไม่เจาะจง แต่ว่าการพัฒนาของครู การไปอบรม การไปสอบเราก็มีงบสนับสนุนอยู่ แต่จะให้เป็นที่ทำโครงการนั้นโครงการนี้ยังไม่มี”

ผู้บริหาร, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ด้านอื่น ๆ ก็เหมือนกัน บุคลากรและงบประมาณต่าง ๆ นี้ก็อาจจะเป็นด้วยโรงเรียนติดภารกิจหลาย ๆ อย่าง งบประมาณต่าง ๆ ที่ได้ก็เลยไม่เพียงพอ เช่นเมื่อก่อนช่วงสิบปีที่ผ่านมา กิจกรรมคริสต์มาสเคยได้งบประมาณจัดกิจกรรมครั้งละ 10,000 บาท แต่ย้อนหลังไปสามปีถึงห้าปีย้อนหลังนี้ได้ 5,000 บาท จะลดลงมาเรื่อย ๆ ดังนั้นเมื่องบประมาณลดลง กิจกรรมก็จะไม่สมบูรณ์ด้วย”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....แต่จะทำให้ครูชาวต่างชาติมาทำการเรียนการสอนที่นี้ยังไม่มีครับ แต่ก็มีมาติดต่อ แต่ที่ไม่ได้เพราะทางเราไม่มียงบประมาณที่จะจ่ายให้เป็นรายเดือนให้กับเขา...เขาก็เรียกร้องไม่เยอะนะครับประมาณ 15,000 – 20,000 แต่ก็ไม่มียงบครับ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....มีเป็นช่วง เช่นช่วงเทศกาลคริสต์มาส เราก็จะมีการทำหนังสือเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาและห้างร้านต่าง ๆ ตามชุมชนมาร่วมชมผลงานต่าง ๆ ของนักเรียนและท่านได้ส่งเสริมปัจจัยต่าง ๆ ส่วนมากถ้าไม่ใช่ปัจจัยที่เป็นเงินก็จะ เป็นขนมและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่นำมาช่วยครับ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ถ้าเป็นในนามคณะกรรมการสถานศึกษาก็เป็นการหาทุน หาสื่อสนับสนุนการศึกษา แต่ถือว่ายังน้อยอยู่ ขึ้นอยู่กับโอกาสนะ”

กรรมการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ถ้าเรื่องฟ้าป่านี้มีค่ะ อย่างโรงเรียนนี้ทำฟ้าป่ามา 3 ครั้งละ...ถ้าถามถึงชุมชนนี้ความร่วมมือสุดยอด เป็นจุดแข็งได้เลย จนมีหลายหน่วยงาน ชมว่าชุมชนนี้โอเคเลย อย่างตอนที่เราได้โตม เขาก็ว่าโรงเรียนเล็ก ๆ ทำไมทำฟ้าป่าได้เป็น สองล้านสามล้าน สร้างโตมได้ เขาไม่เชื่อนะ โรงเรียนเล็ก ๆ มาจากไหนอะไรอย่างนี้”

กรรมการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ท่านผู้บริหารก็มีสนับสนุนงบให้จัดกิจกรรมนะคะ มีเยอะอยู่คะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

2.2.5 สถานที่ สื่อ เทคโนโลยี

ด้านสื่อ เทคโนโลยีของโรงเรียนกุดเรือคำพิทยาคาร ถือว่าไม่เพียงพอจะต้องหามาเพิ่มมาเสริมให้ได้ร้อยละ 70 – 80 เพราะขณะนี้มืออยู่ราวร้อยละ 50 สำหรับอุปกรณ์ที่เป็นความต้องการ เช่น ห้อง Sound Lab, Head phone, Speaker ที่จะช่วยฝึกทักษะของนักเรียนทั้ง 4 ทักษะได้ ด้านห้องเรียนมีสภาพเป็นห้องโถงธรรมดา มีโต๊ะเก้าอี้ กระดานไวท์บอร์ด ปากกาเขียนไวท์บอร์ด ไม่มีสมาร์ททีวี โปรเจคเตอร์ในอดีตเคยแต่ตอนนี้ไม่มีแล้ว ในห้องเรียนไม่มีสื่อประกอบการเรียนอื่น ๆ ครูแต่ละคนจะผลิตหรือสร้างคำศัพท์หรือสื่อประกอบต่าง ๆ ขึ้นมาใช้เอง ครูผู้สอนภาษาอังกฤษใช้สมาร์ทโฟนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและอนุญาตให้นักเรียนใช้สมาร์ทโฟนในการค้นคำศัพท์ ฟังการ

ออกเสียง และการค้นคว้าด้วยตนเอง แต่ปัญหาคือนักเรียนมีสมาร์ตโฟนไม่ครบทุกคน และปัญหาด้านระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ตไร้สายของโรงเรียนที่ไม่ทั่วถึง เมื่อก่อนมีการแบ่งห้องเรียนตามรายวิชาให้นักเรียนเดินไปเรียน แต่เมื่อมีโรคระบาดโควิด - 19 จึงให้นักเรียนนั่งเรียนเป็นห้องประจำ

“.....ยังต้องมี ยังต้องเพิ่ม ยังต้องเสริม ถึงไม่สมบูรณ์แบบ ร้อยเปอร์เซ็นต์ ก็ให้ได้ 70-80 ครั้ง แต่ตอนนี้ผมคิดว่ามันอยู่ที่ 50 สำหรับอุปกรณ์ต่าง ๆ ...อยากได้ห้อง Sound Lab, Head phone, Speaker อะไรต่าง ๆ ที่ได้ไปสัมผัสกับโรงเรียนประจำอำเภอก็จะมีห้อง Sound Lab มีอุปกรณ์ต่าง ๆ พร้อมที่จะฝึกทักษะของนักเรียนทั้ง 4 ทักษะได้...โรงเรียนเราถือว่าไม่เพียงพอครับ ไม่ว่าจะป็นอุปกรณ์ห้องเรียน อย่างเช่นสภาพห้องเรียนที่มองเห็นนี้ก็ยังไม่สมบูรณ์แบบ เพราะว่ายังไม่เป็นห้องเรียนที่เป็นห้อง Sound Lab ของภาษาอังกฤษ ก็เป็นห้องโถงธรรมดาครับ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ในห้องเรียนไม่มีเลย ส่วนใหญ่ถ้าเป็นคำศัพท์หรือสื่อนั้นนี้ ครูก็จะผลิตเองทำขึ้นมาเอง...ที่โรงเรียนถ้าสมมติเราอยากได้โปรเจคเตอร์ อยากได้ทีวี อยากได้ที่มันเกี่ยวกับเทคโนโลยีนะไม่มีค่ะ ห้องเรียนมีโต๊ะ เก้าอี้ มีกระดานไวท์บอร์ด เขียนไวท์บอร์ดค่ะ สมาร์ททีวีไม่มี สมาร์ททีวีจะมีเฉพาะที่ของหมวดวิทยุ โปรเจคเตอร์เคยมีค่ะแต่พังแล้ว โทรศัพทบางที่เราก็อยากใช้ค่ะ อย่างเช่นสร้าง Google form ที่เราทำแบบสำรวจให้เด็กเข้าไปตอบ บางที่เด็กไม่มีโทรศัพท์หรือมีโทรศัพท์แล้วใช้ไม่ได้ก็มีค่ะ เรื่องของ wifi ของโรงเรียนเราไปไม่ถึงค่ะ บางที่เอาเด็กมารวมกันเยอะ ๆ ก็ใช้ไม่ได้แล้ว”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....หนูก็ให้เด็กใช้ค่ะ บางคนไม่มีเน็ตก็แชร์ให้เพื่อนค่ะ แต่บางคนก็ไม่มีโทรศัพท์เลขก็มีนะค่ะ ให้ใช้ เช่น ค้นคำศัพท์ ฟังการออกเสียงค่ะ บางที่เราก็อยากให้เด็กค้นคว้าด้วยตนเอง เขาก็ไม่ค้นค่ะ สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่ก็ไม่ค่อยได้มีอะไรที่มาสับสนุน หรือที่ทันสมัยขึ้นก็ไม่ค่อยมี ก็ไม่ค่อยได้ค่ะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....อุปกรณ์อาจจะยังไม่เพียงพอค่ะ แต่ว่าการเรียนการสอนโอเคค่ะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

“.....เคยมีคำศัพท์ภาษาอังกฤษติดอยู่ในห้อง ติดตามห้องเรียนค่ะ แต่ตอนนี้ไม่ค่อยเห็นค่ะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

“.....แต่ก่อนก็จะมี การแบ่งห้องเรียนตามรายวิชาค่ะ แล้วนักเรียนเดินไปเรียน แต่พอมีโควิดก็เลยจะให้ นักเรียนนั่งเรียนเป็นห้องประจำค่ะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

2.3 ด้านกระบวนการ

การรับทราบนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ บุคลากรทุกฝ่ายของโรงเรียนกุดเรือคำพิทยาคารยังไม่เคยเห็นตัวนโยบายที่เป็นรูปเล่ม ในการประชุมของผู้บริหารก็มีเพียงเรื่องแจ้งให้ทราบ จากนั้นผู้บริหารนำมาแจ้งในการประชุมของโรงเรียนและครูผู้สอนภาษาอังกฤษรับทราบนโยบายจากวิทยากรในการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ รวมทั้งข่าวการทดสอบความสามารถทางภาษาอังกฤษ ซึ่งโรงเรียนที่เป็นหน่วยดำเนินการเรื่องการสอนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 23 คือโรงเรียนเตรียมอุดมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สว่างแดนดิน ส่วนโรงเรียนทั่วไปก็แจ้งให้ครูตามรายชื่อเข้าสอบเท่านั้น

การดำเนินการระดับโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษ ผู้บริหารได้ให้นโยบายแก่ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ให้เน้น การสื่อสาร การสอนให้นักเรียนสามารถนำไปใช้สื่อสารกับชาวต่างชาติได้ ในขั้นตอนการ ของงบประมาณเพื่อนำมาดำเนินการในแต่ละปี แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้จะทำโครงการ เพื่อเสนอของบประมาณไปที่ฝ่ายงบประมาณ ซึ่งกิจกรรมใหญ่หลัก ๆ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ คือ การจัดกิจกรรมวันคริสต์มาส ในอดีตเคยมีการเสนอ โครงการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนักเรียนที่โรงเรียนแต่ยังไม่เคยได้จัด มีเพียงการนำ ตัวแทนนักเรียนประมาณ 5 คน ไปร่วมเข้าค่ายที่โรงเรียนธาตุนารายณ์ ซึ่งแต่ละปีจะ เปลี่ยนคนไปและเปลี่ยนสถานที่จัด ด้านการตีเพื่อสอบสวนใหญ่จะนำนักเรียน ม.5-ม.6

ไปร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครหรือสถานที่ตวนอกสถานที่ต่าง ๆ กิจกรรมหลักของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศจะเป็นโครงการสำหรับการพัฒนาเกี่ยวกับนักเรียนเป็นหลัก รูปแบบการเรียนการสอนในช่วงปี 2559 เป็นต้นมาถึงปัจจุบัน ยังไม่เห็นความแปลกใหม่อย่างเด่นชัด ยังเป็นการสอนเนื้อหาเรื่อง Grammar and Tense และ คำศัพท์ ส่วนการเรียนรู้อื่นที่เรียกว่า การเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร (Communicative Learning) ยังไม่ค่อยได้นำมาใช้ ตัวอย่างเช่น นักเรียน ม.1-ม.3 ครูสอนคำศัพท์และ Tense เป็นหลัก ยังไม่ได้สอน Speaking เพราะเคยพยายามแล้วแต่นักเรียนไม่มีปฏิกิริยาโต้ตอบกับครูเลย และเคยมีการเชิญชาวต่างชาติในชุมชนมาพบปะ พูดคุย จัดกิจกรรมสั้น ๆ ให้กับนักเรียน มีการจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษ เช่น วันคริสต์มาส และงาน Open House ในงานมีการร้องเพลงภาษาอังกฤษ เกม Crossword เล่นเกมภาษาอังกฤษต่าง ๆ ซึ่งได้รับความนิยมมีนักเรียนเข้าร่วมมาก

สำหรับการสอบวัดความรู้ความสามารถทางภาษาอังกฤษตามกรอบมาตรฐาน CEFR ที่สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จัดสอบครั้งหลังสุดในปี 2563 มีครูผู้สอนภาษาอังกฤษโรงเรียนกุดเรือคำพิทยาคาร มีชื่อและเข้ารับการจำนวน 1 คน นักเรียนยังไม่มีสอบ มีเพียงการจัดสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษที่เคยมีบริษัทเอกชนติดต่อมาจัดสอบในรูปแบบอื่นแต่ไม่ใช่ CEFR จากสภาพจริงที่ว่านักเรียนไม่ชอบเรียนภาษาอังกฤษอยู่แล้วและการสอบต้องจ่ายค่าสมัครด้วย ปัจจุบันจึงไม่ได้จัดสอบแล้ว

นโยบายการพัฒนาครูทั้งโรงเรียน เป็นบทบาทหน้าที่หลักของกลุ่มงานบริหารบุคคล และผู้บริหารโรงเรียนมีแนวคิดที่จะพัฒนาความสามารถด้านภาษาอังกฤษของครูทุกคน คาดหวังมุ่งเน้นทางการสื่อสารเป็นหลักและเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมิน ที่ระบุไว้ตามเกณฑ์การประเมิน PA สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่จะขอมีหรือการคงวิทยฐานะ

“.....ตัวนโยบายที่เป็นรูปเล่มยังไม่เคยเห็น...เท่าที่ประชุมก็มีแต่เรื่องแจ้งเฉย ๆ นะ แล้วก็การสอบภาษาอังกฤษ ซึ่งที่เขตจะมีโรงเรียนที่ดำเนินการเรื่องนี้...ในโรงเรียนทั่วไปก็ไม่ได้มีการดำเนินการเรื่องนี้ มีแต่แจ้งให้คณะครูที่จะสอบแค่นั้น ในส่วนของโรงเรียนนี้การจัดการเรียนการสอนของภาษาอังกฤษ ผมเห็นนโยบายครูกลุ่มสาระฯ ก็คือ ให้เน้นการสอนแล้วเอาไปใช้ให้สื่อสารได้ สื่อสารกับชาวต่างชาติได้ ให้เน้นการ

สื่อสาร ส่วนนโยบายการพัฒนาครูทั้งโรงเรียน ผมว่าผมมีแนวคิดอยู่นะ เพราะว่าเราก็ดูตามเกณฑ์การประเมิน PA ที่เขาออกมา ต่อไปถ้าใครจะมีวิทยฐานะ หรือการคงวิทยฐานะ ก็มีเอาภาษาอังกฤษเข้ามาด้วย ก็ยังไม่รู้ว่าจะแค่นั้น แต่คิดวาก็คงต้องทำ ถึงจุด ๆ นั้นคงต้องทำ ก็คงจะเน้นทางด้านการศึกษาที่แหละเป็นหลัก ส่วนจะมีโอกาสไปสอบวัดระดับความรู้อะไรนั้นก็ต้องให้ทางฝ่ายภาษาอังกฤษเขาประเมินอีกทีหนึ่ง แต่คิดว่าเมื่อมีความพร้อมอาจจะต้องไปพัฒนาครูก่อน เพื่อจะเข้าเกณฑ์การประเมิน”

ผู้บริหาร, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ตัวนโยบายไม่เคยเจอ ไม่เคยเห็นเป็นเล่ม แต่ว่าเคยได้ยินจากการอบรม การประชุมจากท่านผู้บริหารหรือว่าผู้ที่เกี่ยวข้องที่เป็นวิทยากรมา นำเสนอในเรื่องต่าง ๆ เคยได้ยินแบบปากต่อปาก เป็นรูปเล่มยังไม่เคยเจอครับ และการประชุมของครูผู้สอนภาษาอังกฤษมีบ่อยครับ ที่ผ่านไว ๆ นี่ก็การทดสอบความรู้ของครูภาษาอังกฤษที่แต่ละโรงเรียนต้องส่งครูภาษาอังกฤษเข้าไปทดสอบเพื่อเป็นการประเมิน ซึ่งก็เป็นผมเองที่ไปสอบครับ ส่วนอบรมครูโรงเรียนเรายังไม่เคยจัดอบรมครูทั้งโรงเรียน อันนี้ยังไม่เคยเลยครับ มีแต่เฉพาะที่ออกไปพัฒนาความรู้ในสถานที่อื่น”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....เคยครั้งหนึ่งครับ โครงการเข้าค่ายนักเรียนนี้แหละ แต่ด้วยเหตุที่มีเหตุปัจจัยหลาย ๆ อย่างครับ ถึงแม้คณะครูมีความรู้มีความสามารถ มีเวลาว่าง สละเวลาที่ยากจะทำ แต่เราไปมองตัวนักเรียนอีก ด้วยสภาพแวดล้อมที่โรงเรียนตั้งอยู่ชนบท ถิ่นทุรกันดาร บางครั้งครอบครัวก็อยู่กับตาบยาย ครูพร้อมเด็ก ไม่พร้อมครูพร้อม สถานที่พร้อมเด็กไม่พร้อม หรือครูพร้อม เด็กพร้อม สถานที่ไม่พร้อม มันก็มีหลาย ๆ อย่างที่เอื้อกันครับ ก็เลยยังไม่ลงตัวในเรื่องนี้ ก็ยังไม่มีความงอกเกิดขึ้น มีแต่พานักเรียนไปรวมที่อื่นครับ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....สำหรับการสอบ CEFR ที่เขตหรือ สพฐ.จัดสอบ มีสอบผมคนเดียวครับ อาจจะเป็นว่าเป็นครูรุ่นเก่าที่เขามีรายชื่ออยู่แล้ว แต่น้องใหม่ ๆ ที่เป็นครูผู้ช่วยหรือครู คศ.1 นี้ยังครับ แต่ว่าน้อง ๆ ก็ต้องการอยู่ครับ เขาอยากสอบ อยากพัฒนา

ความรู้เขาอยู่ ส่วนเรื่องการสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียน เคยมีบริษัทเอกชน ติดต่อมาจัดสอบรูปแบบอื่นแต่ไม่ใช่ CEFR แต่ว่าด้วยเด็กเราเรื่องเรียนก็ไม่อยากเรียน อยู่แล้ว แถมมีค่าสมัครอีกถ้าไม่บังคับก็ไม่ได้หลัง ๆ ก็คือไม่ได้จัดสอบแล้ว”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ตัวนโยบาย 6 ข้อนี้หนูยังไม่รู้เลยคะว่ามีอะไรบ้าง นโยบายส่วนใหญ่ที่รับรู้จะเป็นทางข่าวสารและหนังสือที่แจ้งมาตามโรงเรียนต่าง ๆ ผ่านผู้บริหารก็จะมีประชุมบ้างคะ...แต่ล่ะปีเราก็จะเป็นโครงการ แต่ละหมวดขึ้นไปที งบประมาณคะ ส่วนใหญ่หลัก ๆ หนูก็ได้จัดกิจกรรมคริสต์มาส กิจกรรมเล็ก ๆ น้อย ๆ ค่ะ...จำนวนเงินไม่เยอะคะ หนูว่าหมวดหนูนี้น้อยสุดแล้ว ส่วนใหญ่ก็ไม่ได้เอาไปใช้อะไรคะ ก็เอามาจัดคริสต์มาสเฉย ๆ ค่ะ กิจกรรมแคมป์อะไรนี่ก็ไม่ค่อยได้ทำ เสนอไว้อยู่คะเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่ว่าเราก็ไม่ได้ทำคะ ก่อนหนูมาหนูก็ไม่แน่ใจจะคะหนูก็ไม่เคยถาม แต่ตอนหนูมา แรก ๆ ส่วนใหญ่จะเอาเด็กไปที่มหาวิทยาลัยที่เขาจัดขึ้น เช่น ที่ราชภัฏสกลฯ เราก็จะนำเด็ก ม.6 หรือ ม.5 ไปร่วมคะ แต่ก่อนก็จะมีติวบ่อยคะ ก็จะมีเอาเด็ก ๆ ไปติวภาษาอังกฤษ และ อาจจะมีมาติวนอกสถานที่บ้าง เราก็พานักเรียนไปร่วมคะ การจัดค่ายที่โรงเรียนตั้งแต่หนู มายังไม่เคยทำคะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ของหมวดอังกฤษนะคะก็จะมีโครงการสำหรับพัฒนา เกี่ยวกับนักเรียนคะ ถ้าพัฒนาเกี่ยวกับครูก็จะเป็นของฝ่ายบุคคลคะ... เหมือนกับว่าเคยพูด ในที่ประชุมว่า ครูในโรงเรียนเราต้องพูดภาษาอังกฤษกันนะ พัฒนาหรือบางครั้งก็อาจจะให้ ครูอังกฤษเราเองมาติว ในการพูด เอาครูทุกคนมาช่วยพัฒนาภาษาไปด้วยกันคะ แต่ยังไม่ เคยทำเป็นรูปธรรมคะ เพราะว่ามันต้องใช้งบประมาณ เพราะอาจจะไม่ได้ใช้ครูที่อยู่ใน โรงเรียนเรา อาจจะใช้ครูต่างชาติมาช่วยพัฒนาทักษะภาษาคะ ส่วนการสอบ CEFR ที่เป็น ตัวให้เราเข้าไปวัดระดับมาตรฐานของความรู้ที่เรามี จำได้ว่าหนูยังไม่เคยไปสอบคะ เขาให้ ครู คศ.3 ไปสอบก่อน หนูก็รู้ว่าเมื่อไหร่จะมีชื่อหนูให้ไปสอบบ้าง ไม่มีมาเลยคะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....รูปแบบการสอนในช่วงปี 59 เป็นต้นมาถึงปัจจุบันยังไม่เห็นแปลกใหม่อย่างเด่นชัดค่ะ ตัว Grammar หนูก็เอามาสอนอยู่นะคะ ส่วนใหญ่ก็เอาพวก Tense มาสอน พวกคำศัพท์ แต่ที่บอกว่า Learning ด้วยการพูดนี่ยังไม่ค่อยได้ใช้เลยคะ เด็กเขาก็ไม่ค่อยจะรับ ก็จะไปพื้นฐานที่คำศัพท์ก่อน อย่างเด็ก ม.1 ค่ะ คำศัพท์ยังไม่ได้เลย หนูก็เลยสอนคำศัพท์ด้วย คำศัพท์แล้วก็จะมาประโยค...ม.3 ก็เป็น Tense หนูก็ยังสอนอยู่คะ หนูยังไม่ได้ Speaking อะไรเลยคะ เพราะเด็กก็ไม่พูดกับหนูคะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....เกี่ยวกับนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษก็พอรู้อ่าง จากท่านผู้บริหาร เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การส่งครูเข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาอังกฤษ เราก็พอรู้อ่าง”

กรรมการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 2564.

“.....การรับรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษหนูรู้แต่ว่าการที่สอนวิชาทุกวิชาด้วยภาษาอังกฤษแบบนี้คะ รู้จาก Tiktok จาก Facebook ค่ะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

“.....การเข้าค่ายก็เคยมีไปรวมคะ ไปที่โรงเรียนธาตุ นารายณ์คะ ประมาณ 5 คน แต่ละปีก็จะเปลี่ยนคนไปและน่าจะเปลี่ยนสถานที่แต่ละปีคะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

“.....มีชาวต่างชาติที่ครูเชิญมาพูดคุย จัดกิจกรรมสั้น ๆ ให้นักเรียนประมาณชั่วโมงหนึ่ง มีเล่นเกมและก็ทายศัพท์ด้วยคะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

“.....มีการสนับสนุนงบให้จัดกิจกรรมภาษาอังกฤษ เช่น คริสต์มาส วันปีใหม่ จัดรวมกันคะ งานวัน Open House ก็จัดเป็นซุ้มคะ ภาษาอังกฤษก็จะเป็นเกม ร้องเพลงภาษาอังกฤษ ก็ได้รับความนิยมนจากเด็ก ๆ ค่ะ เพราะเป็นเกม และก็มี Crossword ค่ะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

2.4 ด้านผลผลิต

ความสามารถด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนโรงเรียนหวานพิทยาคม มีกิจกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ เช่น การกล่าวต้อนรับด้วยภาษาอังกฤษเวลามีแขกสำคัญจากหน่วยงานทางราชการต่าง ๆ และการจัดงานวันคริสต์มาส งานปีใหม่ที่ดีจัดรวมเป็นกิจกรรมเดียวกัน งาน Open house นักเรียนทำหน้าที่เป็นพิธีกรระหว่างภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีโชว์ร้องเพลงภาษาอังกฤษให้ชาวบ้านที่มาร่วมงานดูและกิจกรรมอื่น ๆ ที่แสดงออกถึงความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ซึ่งถือเป็นกิจกรรมภายในโรงเรียน แต่ในระดับชุมชนยังไม่มี ด้านผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมพื้นฐาน (O-NET) รายวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในระยะ 3 ปีการศึกษา คือ ปีการศึกษา 2561-2563 มีคะแนนแตกต่างกันไม่มาก การแข่งขันทักษะวิชาการในงานศิลปหัตถกรรมระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้คะแนนในระดับเหรียญทอง แต่ลำดับที่มักอยู่ในลำดับท้าย ๆ แม้จะเปรียบเทียบในโรงเรียนระดับกลางด้วยกันแล้วก็ตาม

นักเรียนมีโอกาสไปเข้าร่วมแข่งขันทักษะภาษาอังกฤษที่มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี แม้จะไม่ได้รางวัลแต่เป็นโอกาสได้เรียนรู้บรรยากาศโรงเรียนในอดีตนักเรียนที่สนใจภาษาอังกฤษเป็นการส่วนตัว มีการฝึกการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษโดยการพูดคุยกับเพื่อนชาวต่างชาติผ่านโซเชียลมีเดีย (social media) เช่น Facebook ทำให้ได้เรียนรู้ศัพท์แสลงที่ไม่เคยเรียนในห้องเรียนและหากนักเรียนใช้ภาษาอังกฤษไม่ถูกต้องก็จะได้รับการแก้ไขให้ ในปัจจุบันนักเรียนมีการฝึกฝนภาษาอังกฤษผ่านการดูภาพยนตร์ ซีรีส์ หลักการใช้ภาษาอังกฤษจากช่อง You Tube บ้าง แต่นักเรียนไม่รู้จักระเบียบวิธีภาษาอังกฤษตามกรอบมาตรฐาน CEFR และยังไม่เคยสอบวัดระดับ CEFR ทักษะคิดของนักเรียนต่อครูชาวต่างชาติ คือ คาดหวังให้พูดสำเนียงได้ เก่ง และก็มีความสามารถในการสอนให้นักเรียนพูดได้ สามารถต่อยอดต่อไปได้

“.....ความสามารถของเด็กนักเรียน มีอยู่ งานแสดงออกเรื่องของภาษาอังกฤษ ก็คืองานปีใหม่งานคริสต์มาส ก็เห็นพิธีกร เห็นกิจกรรมที่เขาทำพิธีกรก็ พิธีเซ็นต์เป็นภาษาอังกฤษ กิจกรรมก็ถือว่าสื่อสารภาษาอังกฤษ มีรางวัลให้ มีกิจกรรมตอบคำถาม ก็พอจะสื่อสารได้อยู่แต่ออกสู่ชุมชนยังไม่มี”

ผู้บริหาร, สัมภาษณ์, 2564.

“.....การพานักเรียนไปใช้ความสามารถทางภาษาอังกฤษข้างนอกมีแต่เล็กน้อยครับ แต่ถ้าเข้ามาในโรงเรียนนี้ได้ใช้บ่อย อย่างเช่น เวลาที่มีหน่วยงานทางราชการ มีผู้หลักผู้ใหญ่จาก สพม. หรือว่าจากกระทรวงฯ มาที่นี่ เป็นการกล่าวรายงานนี่ ก็จะเป็นไทยบ้างอังกฤษบ้าง งานคริสต์มาสก็จะให้นักเรียนที่เป็นตัวแทนเป็นพิธีกรผู้ชายหญิง คนหนึ่งภาษาไทยคนหนึ่งภาษาอังกฤษแบบนี้”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....มีปีเดียวที่โอเน็ตขึ้นนิด ๆ หน่อย ๆ ค่ะ ส่วนการแข่งขันส่วนใหญ่ในหมวดภาษาอังกฤษที่หนูส่งไปแข่งขันศิลปหัตถกรรมจะไม่ค่อยเก่งเท่ากับเขาค่ะ แต่เขาก็ให้เหรียญทองในระดับคะแนนค่ะ แต่ลำดับ 1 ใน 3 นี้ไม่เคยค่ะ ถ้าเทียบในระดับกลางด้วยกันก็ยังไม่อยู่ค่ะ ยังลำดับที่โหลอยู่ค่ะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ครูมีการนำเด็กเข้าแข่งขัน เช่น พาไปราชภัฏอุดรฯ พานักเรียนออกสู่โลกภายนอก”

กรรมการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 2564.

“.....หนูเคยคุยกับเพื่อนใน Facebook ค่ะที่เขาเป็นชาวต่างชาติ ค่ะ ก็รู้จักศัพท์สแลงเยอะมากค่ะ และหนูพิมพ์ผิดไป เขาก็พิมพ์เรียงยาวมาให้เลยค่ะ แต่ตอนนี้ไม่ได้คุยแล้วค่ะ หายสาบสูญไปแล้วค่ะ ช่วงนี้ก็มีดูซีรีส์ค่ะ ดูหนัง มีไปดูหลักการใช้บ้างค่ะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

“.....เรื่องกรอบมาตรฐาน CEFR หนูยังไม่เคยได้ยินค่ะ การแข่งขันศิลปหัตถกรรม ก็เคยมีรุ่นพี่ได้ไปแข่งค่ะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

“.....งาน Open house ก็มีพิธีกรที่พูดภาษาอังกฤษคะ และก็มี
โซ่ร้องเพลงภาษาอังกฤษให้ชาวบ้านดูคะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

“.....เรื่องครูต่างชาติ พวกหนูประเภท เขาพูดสำเนียงได้ เก่ง
และก็มีความสามารถในการที่จะสอนพวกหนูได้ สามารถต่อ ยอดต่อไปได้ แค่นี้ก็พอแล้ว
คะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

2.5 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ภาษาอังกฤษของโรงเรียนหวานพิทยาคม แต่ละปีนักเรียนมีความสนใจในการเรียน
ภาษาอังกฤษไม่เหมือนกัน นักเรียนรุ่นก่อนตั้งใจสนใจเรียน แต่รุ่นหลัง ๆ ไม่สนใจแล้ว
ครูผู้สอนยอมรับว่าเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะครูสอนน่าเบื่อหรือวิธีการสอนไม่หลากหลาย
สอนด้วยการอธิบายเป็นส่วนใหญ่ เทคนิคที่ใช้อาจยังไม่ดีพอทำให้นักเรียนเบื่อ การสอน
เพื่อการสื่อสารเกิดขึ้นได้ยากหรือแทบไม่เกิดเลย เพราะนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการ
ฝึกพูดสื่อสาร ปัจจัยต่อมา ในชุมชนไม่มีชาวต่างชาติอาศัยอยู่หรือมีแต่น้อยและนักเรียนไม่
มีโอกาสเข้าถึง โอกาสที่จะใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันไม่มี การขาดแคลน

งบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์ สื่อ เทคโนโลยีประกอบการเรียนการสอนและการจัดหา
ครูชาวต่างชาติเพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสคุ้นเคยและเรียนรู้กับผู้ใช้ภาษาอังกฤษโดยตรง

ข้อเสนอแนะ ผู้บริหารยืนยันว่าการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการ
สื่อสารเป็นสิ่งที่ดี ครูผู้สอนควรเน้นสอนการสื่อสารให้นักเรียนพูดคุยกับครูด้วย
ภาษาอังกฤษให้มากเพราะสภาพชุมชนไม่เอื้อให้นักเรียนได้มีโอกาสออกไปฝึกใช้ในชุมชนได้
นักเรียนเชื่อว่าการเรียนภาษาอังกฤษแบบธรรมชาติหรือเพื่อการสื่อสารแตกต่างกับการ
เรียนในห้องเรียนปกติ คือ บรรยากาศในการเรียนและความสนใจของเด็กและถ้าหาก
ต้องการให้การเรียนภาษาอังกฤษแบบธรรมชาติหรือเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
ประสบผลสำเร็จ นักเรียนต้องมีความคุ้นเคยและได้สื่อสารกับครูชาวต่างชาติ โรงเรียนควร
จัดหาครูผู้สอนภาษาอังกฤษชาวต่างชาติมาประจำที่โรงเรียนอย่างน้อย 1 คน เพื่อให้
นักเรียนเกิดความคุ้นเคยกับชาวต่างชาติ สร้างความมั่นใจในการเรียนรู้และการสื่อสาร

ภาษาอังกฤษมากขึ้น ครูผู้สอนภาษาอังกฤษชาวไทยควรต้องทุ่มเท ตั้งใจให้มากกว่านี้ ทำให้นักเรียนอยากเรียนภาษาอังกฤษและร่วมมือกับครูมากขึ้น นำเสนอบุคคลตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จจากการเรียนภาษาอังกฤษ โดยมุ่งเน้นในบริบทที่ใกล้เคียงหรือตรงกับสภาพครอบครัวและศักยภาพของนักเรียน มุ่งหวังสร้างทักษะชีวิตให้นักเรียนมากกว่าวิชาการ ทำให้นักเรียนได้เห็นตัวอย่างที่สามารถเป็นไปได้ในชีวิตจริง

“.....ผมก็ยังยืนยันภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่เหมือนเดิม ถึงแม้คุณจะเก่งแต่คุณพูดไม่ได้ พูดไม่ได้อ่านไม่ได้ มันก็ไม่มีผล ที่นี้การสื่อสารมันจะดีหรือไม่ดีมันก็ต้องอยู่ที่ชุมชนด้วย ที่นี้ชุมชนเราปีหนึ่งก็ยังไม่เห็นฝรั่งเลยจะไปสื่อสารที่ไหน โอกาสที่จะใช้ ถึงแม้จะเรียนไปถ้าไม่ได้ใช้ก็จะลืม ดังนั้นปี ๆ หนึ่ง หรือที่ในโรงเรียนที่ผมเน้นก็คือการเรียน ครูก็ให้เน้นการสื่อสาร พูดคุยกับเขาก่อน ให้สำเนียงก่อน ให้เขาสื่อสารกับครูให้ได้ก่อน เพราะเขาไม่มีโอกาสที่จะไปใช้”

ผู้บริหาร, สัมภาษณ์, 2564.

“.....แน่นอนว่าจะเกิดความรู้ได้ต้องอาศัยบุคลากร ไม่ว่าจะ เป็นครูไทยหรือครูต่างชาติ ขณะนี้คือมีชาวต่างชาติมาติดต่อเป็นประจำทุกปี แต่ก็จะได้รับ คำตอบว่า ยังขาดแคลนงบประมาณ นักเรียนก็เลยยังไม่มีโอกาสได้พบกับครูต่างชาติ โดยตรง อยากให้มีครูชาวต่างชาติประจำอย่างน้อยสักหนึ่งคน เพื่อว่าเด็กจะได้คุ้นเคย ครูไทยบ้างครูต่างชาติบ้าง เพราะการสร้างสิ่งที่คุ้นเคยนักเรียนก็จะเกิดความมั่นใจเกิดการ เรียนรู้ได้ดีขึ้น”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ตัวครูผู้สอนด้วยคะ คือเราต้องทุ่มเท หนูว่ามันต้องทุ่มเท และตั้งใจลงไปช่วยให้มันดีขึ้นจริง ๆ เลยคะ จะปลุกฝังอย่างไรให้เด็กมีทัศนคติที่ดีที่ อยากจะเรียนภาษาอังกฤษ นักเรียนกับครูต้องร่วมมือกันคะ”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....แต่ละปีเด็กไม่เหมือนกันเลยคะ อย่างรุ่นแรกที่มาสอนเขา
รับได้ในวิธีการสอนของเราแบบนี้ แล้วเขาตั้งใจสนใจในการสอน หลัง ๆ มาเด็กจะไม่แล้ว
ครูพยายามที่จะสอนแต่เด็กก็ไม่ บางทีหนูก็ว่าหนูสอนน่าเบื่อ บางทีวิธีการสอนในหลาย ๆ
ด้าน สอนด้วยการอธิบายเป็นส่วนใหญ่ เขาก็เลยอาจจะเบื่อคะ เทคนิคที่หนูเอามาใช้
อาจจะยังไม่ดีคะ เลยยังไม่ได้ผล”

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ, สัมภาษณ์, 2564.

“.....เราอยากให้มหาวิทยาลัยที่เป็นมืออาชีพ เป็นต่างชาติ ทำ
อย่างไรถึงจะดึงให้นักเรียนเราไปรู้เรียนมากขึ้น”

กรรมการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 2564.

“.....อยากให้เขาได้เห็นคนที่สำเร็จ อย่างน้อยก็ให้เขามี
ตัวอย่างที่เป็นไปได้ มุ่งหวังอยากให้เขามีทักษะชีวิต ไม่ได้มุ่งที่วิชาการ เพราะขึ้นอยู่กับ
สภาพครอบครัวด้วย”

กรรมการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 2564.

“.....หนูคิดว่าการศึกษาภาษาอังกฤษแบบธรรมชาติหรือเรียน
ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มันต่างกับเรียนในห้องเรียนปกติ คือ น่าจะบรรยากาศในการ
เรียนและความสนใจของเด็กและได้สื่อสารกับครูต่างชาติคะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

“.....ขออุปกรณ์ อยากมีสื่อ และก็อยากได้คุณครูชาวต่างชาติ
เข้ามาสอนด้วยคะ เพื่อที่จะฝึกให้เด็กไม่กลัวชาวต่างชาติคะ กล้าที่จะคุยกับเขา และได้
สำเนียงแบบปะ อันนี้จะดีมากคะ”

นักเรียน, สัมภาษณ์, 2564.

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของโรงเรียนที่ศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลโรงเรียนทั้ง 2 แห่ง โดยการวิเคราะห์เอกสาร สังเกตและจดบันทึก สัมภาษณ์เชิงลึกจากบุคลากรหลักผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้มองเห็นความเหมือนและความแตกต่างของแต่ละโรงเรียนในการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติในโรงเรียน ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง ดังนี้

1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือน

จากการวิเคราะห์เอกสาร สังเกตและจดบันทึก สัมภาษณ์เชิงลึกจากบุคลากรหลักผู้ให้ข้อมูลจากทั้ง 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนหอมวิททยา และโรงเรียนหวานพิทยาคม สามารถวิเคราะห์ความเหมือนของโรงเรียนโรงเรียนหอมวิททยา และโรงเรียนหวานพิทยาคม ดังนี้

1.1 ด้านบริบท

จากการศึกษาบริบทของทั้งสองโรงเรียนเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทำการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ลักษณะชุมชนที่ตั้งอยู่เป็นชุมชนขนาดเล็ก มีที่ตั้งติดกับถนนสายหลักเชื่อมต่อระหว่างอำเภอ การคมนาคมสะดวก ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้เฉลี่ยต่อปีค่อนข้างต่ำ แม้ทั้งสองโรงเรียนจะตั้งอยู่ต่างจังหวัดและไม่มีอาณาเขตติดกันแต่ประชากรในชุมชนของทั้งสองโรงเรียนต่างก็ใช้ภาษาถิ่นเดียวกันเป็นภาษาหลักในการติดต่อสื่อสาร คือ ภาษาญ้อ ภูไท ลาว

1.2 ด้านปัจจัยนำเข้า

ด้านผู้บริหารทั้งสองโรงเรียนมีแนวคิดและนโยบายในการสนับสนุน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเน้นตามแนวภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นสำคัญ จำนวน ครูผู้สอนภาษาอังกฤษชาวไทยมีโรงเรียนละ 4 คน โดยมีครูที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนละ 1 คน ครูผ่านการเข้าร่วมโครงการการพัฒนาครูแกนนำภาษาอังกฤษในระดับภูมิภาค (Boot Camp) นักเรียนที่มาเรียนในทั้งสองโรงเรียนนี้ค่อนข้างจำกัดและไม่สามารถคัดเลือกนักเรียนได้ เป็นการรับนักเรียนแบบร้อย

เปอร์เซ็นต์ มีเพียงการสอบเพื่อคัดแยกห้องเรียนเท่านั้น เนื่องจากเป็นโรงเรียนในชุมชนเล็ก นักเรียนที่ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจดีจะส่งลูกเข้าเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และมีชื่อเสียงในต่างอำเภอ ต่างจังหวัด ทำให้ศักยภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนภาพรวมค่อนข้างหลากหลาย ในด้านงบประมาณในการบริหารจัดการเป็นงบประมาณหลักที่ได้รับ การจัดสรรจากทางกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากการระดมทุนสมทบในกิจกรรมของโรงเรียนเป็นครั้งคราวเป็นรายการณีไป โรงเรียนทั้งสองแห่งมีการติดตั้งระบบเครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ตไร้สายความเร็วสูงเพื่อให้บริการภายในโรงเรียน แต่ยังไม่ครอบคลุมทั่วบริเวณทั้งหมดเพราะในบางจุดของโรงเรียนยังพบปัญหาการอัปเดตสัญญาณ ทำให้นักเรียนบางส่วนยังจำเป็นต้องใช้ระบบอินเทอร์เน็ตของเครือข่ายสมาร์ทโฟนส่วนตัว ห้องเรียนที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนปกติยังขาดอุปกรณ์และสื่อ เทคโนโลยี เช่น สมาร์ททีวี ครูผู้สอนจึงอนุญาตให้นักเรียนสามารถใช้สมาร์ทโฟนส่วนตัวในระหว่างการเรียนการสอนได้ แต่ก็มีปัญหาสำหรับนักเรียนบางคนที่ไม่มีสมาร์ทโฟน หรือบางคนที่มีก็ใช้งานที่ไม่เกี่ยวกับบทเรียนที่ครูกำลังสอนอยู่

1.3 ด้านกระบวนการ

การรับนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของทั้งสองโรงเรียนโดยผู้บริหารรับทราบนโยบายจากในการประชุมรับนโยบายระดับกระทรวงหรือระดับเขตแล้วนำมาแจ้งในที่ประชุมของโรงเรียน รวมทั้งครูผู้สอนภาษาอังกฤษรับทราบนโยบายในการประชุมหรือการอบรมครูผู้สอนภาษาอังกฤษเป็นการเฉพาะ เช่น การอบรมโครงการ Boot Camp ครูผู้สอนภาษาอังกฤษรับรู้เกี่ยวกับกรอบมาตรฐาน CEFR แต่ไม่ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นหนังสือตัวนโยบายจากกระทรวงหรือสำนักงานเขตส่งมาถึงโรงเรียน จะเห็นได้จากการสืบค้นบนอินเทอร์เน็ตและการแบ่งปันในกลุ่มเพื่อนครูกันเองทั้งในและต่างโรงเรียน โรงเรียนยังไม่เคยจัดสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษตามกรอบมาตรฐาน CEFR ให้กับครูและนักเรียน ทั้งสองโรงเรียนยังไม่เคยจัดค่ายภาษาอังกฤษของนักเรียนภายในโรงเรียน มีเพียงการนำตัวแทนนักเรียนไปร่วมเข้าค่ายที่โรงเรียนอื่นในเครือข่ายเดียวกัน

1.4 ด้านผลผลิต

ความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักเรียนจากทั้งสองโรงเรียนยังไม่โดดเด่นในระดับออกสู่ชุมชนหรือระดับประเทศได้ แต่นักเรียนมีความมั่นใจกล้าแสดงออกในการร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียน เช่น การร้องเพลงภาษาอังกฤษ การเป็น

พิธีกรภาคภาษาอังกฤษ ในการกล่าวต้อนรับแขกที่มาเยือนโรงเรียนในโอกาสต่าง ๆ ใน รายที่มีความชอบและตระหนักถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษได้มีการเรียนรู้และฝึกฝน ด้วยตนเอง โดยการฟังเพลงสากล การชมภาพยนตร์ที่มีบทพูดเป็นภาษาอังกฤษและมีคำ บรรยายเป็นภาษาไทยหน้าจอ ในช่อง You tube และการฝึกพูดคุยสื่อสารกับเพื่อน ชาวต่างชาติผ่านโซเชียลมีเดีย (social media)

สรุปได้ว่า โรงเรียนหอมวิททยาและโรงเรียนหวานพิทยาคมมีความ เหมือนกันในประเด็นต่าง ๆ คือ 1) ด้านบริบท เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางที่เปิด ทำการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตั้งอยู่ในชุมชนขนาดเล็ก สภาพ เศรษฐกิจทางครอบครัวของนักเรียนเป็นชุมชนเกษตรกร รายได้เฉลี่ยของผู้ปกครอง ค่อนข้างต่ำ 2) ด้านปัจจัยนำเข้า โรงเรียนมีครูผู้สอนภาษาอังกฤษชาวไทย จำนวน 4 คน เท่ากัน นักเรียนมีความหลากหลายด้านศักยภาพการเรียนรู้ หลักสูตรการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษปกติ ห้องเรียนขาดแคลนอุปกรณ์สื่อเทคโนโลยีประกอบการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนทั้งสองแห่งมีการติดตั้งระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายความเร็วสูงในโรงเรียน หลายจุด แต่ยังมีบางมุมที่เป็นจุดอับสัญญาณนักเรียนไม่สามารถใช้เครือข่ายได้ 3) ด้าน กระบวนการ มีกระบวนการรับรู้นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษลักษณะ เดียวกัน โดยรับฟังจากผู้บริหารที่แจ้งในการประชุม การอบรมสัมมนา การพูดคุย แลกเปลี่ยนในกลุ่มเพื่อนครูและการสืบค้นผ่านอินเทอร์เน็ต มีการอนุญาตให้นักเรียน ใช้สมาร์ตโฟนของนักเรียนประกอบการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมเสริมหลักสูตรหลักที่จัด เหมือนกันคือ กิจกรรมวันคริสต์มาส ที่โรงเรียนทั้งสองแห่งยังไม่เคยจัดค่ายภาษาอังกฤษ ให้กับนักเรียนมีเพียงการนำตัวแทนนักเรียนไปร่วมค่ายภาษาอังกฤษที่โรงเรียนอื่นในกลุ่ม เครือข่าย และยังไม่เคยมีการจัดสอบวัดระดับความรู้ภาษาอังกฤษตามกรอบมาตรฐาน CEFR ให้กับครูและนักเรียนที่โรงเรียน 4) ด้านผลผลิต ความสามารถทางภาษาอังกฤษของ นักเรียนยังไม่โดดเด่นถึงระดับภูมิภาคหรือประเทศ

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง

จากการวิเคราะห์เอกสาร สังเกตและจดบันทึก สัมภาษณ์เชิงลึกจาก บุคลากรหลักผู้ให้ข้อมูลจากทั้ง 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนหอมวิททยาและโรงเรียนหวาน พิทยาคม สามารถวิเคราะห์ความแตกต่าง ดังนี้

2.1 ด้านบริบท

แม้ว่าโรงเรียนทั้งสองแห่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางเหมือนกัน แต่โรงเรียนหอมวิททยาเป็นโรงเรียนประจำอำเภอมีภารกิจในการบริการจัดการศึกษาให้กับ 25 หมู่บ้านในอำเภอนครและอำเภอใกล้เคียง มีพื้นที่ติดชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านคือประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงกั้นห่างจากอำเภอ 2 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 40 กิโลเมตร เปิดทำการเรียนการสอนมาเป็นเวลา 37 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 แต่โรงเรียนหวนพิทยาคมเป็นโรงเรียนประจำตำบลที่ตั้งอยู่ระหว่างกึ่งกลางของโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 2 แห่ง โรงเรียนมีเขตพื้นที่บริการ 3 ตำบล ห่างจากตัวอำเภอ 24 กิโลเมตรและห่างจากตัวจังหวัด 106 กิโลเมตร เปิดทำการเรียนการสอนมาเป็นเวลา 45 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519

2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า

ชุมชนสถานที่ตั้งของโรงเรียนหอมวิททยา มีสภาพธรรมชาติที่สวยงามเหมาะแก่การท่องเที่ยว มีการเปิดเป็นหมู่บ้านโฮมสเตย์สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติซึ่งกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ใช้ฝึกประสบการณ์และทักษะทางภาษาอังกฤษของนักเรียนนอกห้องเรียนได้ และที่โรงเรียนหอมวิททยา ยังมีการจ้างครูผู้สอนภาษาอังกฤษชาวต่างชาติทั้งในรูปแบบการจ้างเต็มเวลาและอาสาสมัครเป็นประจำทุกปีการศึกษา โดยนโยบายของผู้บริหารและการสนับสนุนการจัดหาจากคณะกรรมการสถานศึกษาและได้งบประมาณค่าจ้างจากผู้ปกครองนักเรียนในจำนวนเงินที่เท่ากันทุกระดับชั้นและนักเรียนทุกคนต้องได้เรียนกับครูชาวต่างชาติอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 คาบเรียน แต่ชุมชนของโรงเรียนหวนพิทยาคมมีโอกาสได้พบ พูดคุยกับชาวต่างชาติน้อย ไม่เคยมีครูผู้สอนภาษาอังกฤษเป็นชาวต่างชาติที่มาสอนเป็นประจำ มีเพียงการเชิญมาพบปะนักเรียนบ้างเป็นครั้งคราว นักเรียนห้องเก่งของโรงเรียนหอมวิททยา มีความชอบ ตระหนักถึงความสำคัญและกระตือรือร้นในการเรียนภาษาอังกฤษมาก ครูผู้สอนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้มากถึงร้อยละ 80 และร้อยละ 20 ในห้องอื่น ๆ ในขณะที่ภาพรวมของนักเรียนโรงเรียนหวนพิทยาคมไม่ชอบการเรียนภาษาอังกฤษและขาดแรงบันดาลใจในการเรียน ทำให้ครูผู้สอนไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เลย มีเพียงนักเรียนส่วนน้อยที่มีความสนใจเรียนภาษาอังกฤษและพยายามแสวงหาวิธีการฝึกฝนด้วยตนเองในรูปแบบที่หลากหลาย

โรงเรียนหอมนวิทยามีห้องแนะแนวที่สามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลได้ตลอดเวลา มีห้องสมุดมีชีวิตที่ได้รับรางวัลแสดงถึงความพร้อมในการเป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลและเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

2.3 ด้านกระบวนการ

โรงเรียนหอมนวิทยามีการจัดห้องเรียนทั้งหมด 21 ห้อง แบ่งเป็น อัตราส่วนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น/ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 4 : 4 : 4 / 3 : 3 : 3 โรงเรียนหวนพิทยาคม มีห้องเรียนทั้งหมด 18 ห้อง ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น/ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 4 : 4 : 4 / 2 : 2 : 2 โรงเรียนหอมนวิทยาการแบ่งสายงานบริหารเป็น 4 กลุ่มงานใหญ่ ประกอบด้วย กลุ่มงานบริหารวิชาการ กลุ่มงานบริหารงบประมาณ กลุ่มงานบริหารงานบุคคล และกลุ่มงานบริหารทั่วไป จัดกลุ่มการเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มการเรียนทั่วไปและกลุ่มการเรียนพิเศษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มการเรียน คณิตศาสตร์ – วิทยาศาสตร์และกลุ่มการเรียน ภาษา – สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านโรงเรียนหวนพิทยาคม แบ่งสายงานบริหารเป็น 5 ฝ่ายงานใหญ่ ประกอบด้วย ฝ่ายบริหารงานวิชาการ ฝ่ายบริหารงานบุคคล ฝ่ายบริหารงานงบประมาณ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป และฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียน แบ่งแผนการเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็น 1 แผนการเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 แบ่งเป็น 2 แผนการเรียน คือ แผนการเรียน วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ และแผนการเรียน ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา

นอกจากกิจกรรมการเรียนการสอนปกติแล้ว ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่โรงเรียนหอมนวิทยาแต่ละคนจะมีการจัดโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นของตนเองอย่างน้อยคนละ 1 โครงการต่อภาคเรียน โดยมีรูปแบบที่หลากหลายทั้งโครงการต่อเนื่อง เช่น โครงการ English Breakfast โครงการเสียงตามสาย ที่จัดเป็นประจำทุกวัน และโครงการตามเทศกาล เช่น วันคริสต์มาส วันฮาโลวีน แต่ที่โรงเรียนหวนพิทยาคมจะมีโครงการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษหลักปีละ 1 ครั้ง คือ วันคริสต์มาสที่จัดร่วมกับวันขึ้นปีใหม่ ที่โรงเรียนหอมนวิทยามีการจัดโครงการอบรมทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้กับผู้บริหารและครูโดยวิทยากรครูชาวต่างชาติ ช่วงหลังเลิกเรียนเป็นเวลา 3 วัน จากนั้นมีการรณรงค์การพูดสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษของผู้บริหารและครูทั้งโรงเรียนต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ในด้านโรงเรียนหวนพิทยาคมมีแนวคิดและวางแผนการที่จะจัดทำในอนาคต

2.4 ด้านผลผลิต

นักเรียนของโรงเรียนหอมวิทยา มีบุคลิกภาพที่มั่นใจ กล้าสื่อสารกับชาวต่างชาติ โดยเฉพาะนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพราะคุ้นเคยกับการที่ได้เรียนภาษาอังกฤษกับครูชาวต่างชาติที่หลากหลายชนชาติมาตลอดทุกปี และเคยฝึกพูดหน้าเสาธงตามโครงการที่ครูจัด รวมทั้งการออกไปฝึกประสบการณ์การพูดคุยสื่อสารในสถานการณ์จริงกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่หมู่บ้านโฮมสเตย์มาบ้างแล้ว อีกทั้งข้อมูลผลสัมฤทธิ์รายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) รายวิชาภาษาอังกฤษ ในระยะ 4 ปีการศึกษา ปี 2560 – 2563 โรงเรียนหอมวิทยามีพัฒนาการที่สูงขึ้นต่อเนื่องทุกปี ในขณะที่นักเรียนของโรงเรียนหวนพิทยาคมมีโอกาสน้อยหรือยังไม่มีโอกาสได้เรียนภาษาอังกฤษกับครูชาวต่างชาติ เพราะโรงเรียนยังไม่เคยจ้างครูชาวต่างชาติมาสอนที่โรงเรียน ด้านข้อมูลผลสัมฤทธิ์รายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O – NET) รายวิชาภาษาอังกฤษ ในระยะ 3 ปีการศึกษา ปี 2561 – 2563 โรงเรียนหวนพิทยาคมมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อยต่อเนื่อง

สามารถสรุปได้ ดังนี้ 1) ด้านบริบท โรงเรียนหอมวิทยาเป็นโรงเรียนประจำอำเภอมีภารกิจในการบริการจัดการศึกษาให้กับ 25 หมู่บ้านในอาณาเขตของอำเภอและอำเภอใกล้เคียง มีพื้นที่ติดชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน คือประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงกั้น ห่างจากตัวอำเภอ 2 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 40 กิโลเมตร เปิดทำการเรียนการสอนมาเป็นเวลา 37 ปี โรงเรียนหวนพิทยาคมเป็นโรงเรียนประจำตำบล ที่ตั้งอยู่ระหว่างกึ่งกลางของโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอขนาดใหญ่พิเศษจำนวน 2 แห่ง โรงเรียนมีเขตพื้นที่บริการ 3 ตำบล ห่างจากตัวอำเภอ 24 กิโลเมตรและห่างจากตัวจังหวัด 106 กิโลเมตร เปิดทำการเรียนการสอนมาเป็นเวลา 45 ปี 2) ด้านปัจจัยนำเข้า ชุมชนสถานที่ตั้งของโรงเรียนหอมวิทยามีสภาพธรรมชาติที่สวยงามเหมาะแก่การท่องเที่ยว มีการเปิดเป็นหมู่บ้านโฮมสเตย์สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ใช้ฝึกประสบการณ์และทักษะทางภาษาอังกฤษของนักเรียนนอกห้องเรียนได้ ประกอบกับมีการจ้างครูผู้สอนภาษาอังกฤษชาวต่างชาติทั้งในรูปแบบการจ้างเต็มเวลาและอาสาสมัครเป็นประจำทุกปีการศึกษา โดยนโยบายของผู้บริหารและการสนับสนุนการจัดหาจากคณะกรรมการสถานศึกษาและได้งบประมาณค่าจ้างจากผู้ปกครองนักเรียนในจำนวนเงินที่เท่ากัน

ทุกระดับชั้นและนักเรียนทุกคนต้องได้เรียนกับครูชาวต่างชาติอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 คาบเรียน ขณะที่ชุมชนของโรงเรียนหวานพิทยาคมมีโอกาสได้พบ พูดคุยกับชาวต่างชาติ น้อย ไม่เคยมีครูผู้สอนภาษาอังกฤษเป็นชาวต่างชาติที่มาสอนประจำ มีเพียงการเชิญมา พบปะนักเรียนเป็นครั้งคราว นักเรียนห้องเก่งของโรงเรียนโดดเด่นสูงมีความชอบ ตระหนัก ถึงความสำคัญและกระตือรือร้นในการเรียนภาษาอังกฤษมาก ครูผู้สอนสามารถใช้ ภาษาอังกฤษในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้มากถึงร้อยละ 80 และร้อยละ 20 ในห้องอื่น ๆ ในขณะที่ภาพรวมของนักเรียนโรงเรียนทั่วไปไม่ชอบการเรียนภาษาอังกฤษ และขาดแรงบันดาลใจในการเรียน ครูผู้สอนไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนได้ มีเพียงนักเรียนส่วนน้อยที่มีความสนใจเรียนภาษาอังกฤษและ พยายามแสวงหาวิธีการฝึกฝนด้วยตนเอง โรงเรียนโดดเด่นสูงมีห้องแนะแนวที่สามารถ ใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลได้ตลอดเวลา มีห้องสมุดมีชีวิตที่ได้รับรางวัลแสดงถึง ความพร้อมในการเป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลและเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี 3) ด้านกระบวนการ โรงเรียนหวมวิทยามีการจัดห้องเรียนทั้งหมด 21 ห้อง แบ่งอัตราส่วนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น/ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 4:4:4/3:3:3 แบ่งสายงานบริหารเป็น 4 กลุ่มงานใหญ่ ได้แก่ บริหารวิชาการ บริหารงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป จัดกลุ่ม การเรียนในระดับชั้นมัธยม ศึกษาตอนต้น แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทั่วไปและกลุ่มพิเศษ ระดับชั้นมัธยม ศึกษาตอนปลาย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์และ กลุ่มภาษา-สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ด้านโรงเรียนหวนพิทยาคมมีห้องเรียน ทั้งหมด 18 ห้อง อัตราส่วนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น/ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 4:4:4/2:2:2 แบ่งสายงานบริหารเป็น 5 ฝ่ายใหญ่ ได้แก่ บริหารงานวิชาการ บริหารงานบุคคล บริหารงานงบประมาณบริหารงานทั่วไป และบริหารงานกิจการนักเรียน มีแผนการเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1 แผน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4-6 แบ่งเป็น 2 แผนการเรียน คือ แผนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ และแผนภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่โรงเรียน หวมวิทยาทุ้คนมีการจัดโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษา อังกฤษเป็นของตนเองอย่างน้อยคนละ 1 โครงการต่อภาคเรียน โดยมีรูปแบบที่หลากหลายทั้งโครงการต่อเนื่อง เช่น โครงการ English Breakfast โครงการเสียงตามสายเป็นประจำทุกวัน และโครงการตาม เทศกาล เช่น วันคริสต์มาส วันฮาโลวีน แต่ที่โรงเรียนหวนพิทยาคมจัดให้มีโครงการ พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษหลักปีละ 1 ครั้ง คือ วันคริสต์มาสที่จัดรวมกับวันขึ้นปีใหม่

ที่โรงเรียนหอหมวิทยามีการจัดโครงการอบรมทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้กับผู้บริหารและครูโดยวิทยากรครูชาวต่างชาติ ช่วงหลังเลิกเรียนเป็นเวลา 3 วัน จากนั้นมีการรณรงค์การพูดสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษของผู้บริหารและครูทั้งโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ด้านโรงเรียนหวนพิทยาคมได้มีแนวคิดและวางแผนที่จะจัดทำในอนาคต และ 4) ด้านผลผลิต นักเรียนของโรงเรียนหอหมวิทยา มีบุคลิกภาพที่มั่นใจ กล้าสื่อสารกับชาวต่างชาติ โดยเฉพาะนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพราะคุ้นเคยกับครูชาวต่างชาติที่หลากหลายชนชาติมาตลอดทุกปีและเคยฝึกพูดหน้าเสาธงตามโครงการที่ครูจัด รวมทั้งการออกไปฝึกการพูดคุยสื่อสารในสถานการณ์จริงกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่หมู่บ้านไฮมสเตย์ อีกทั้งข้อมูลผลสัมฤทธิ์รายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) รายวิชาภาษาอังกฤษ ในระยะ 4 ปีการศึกษา ปี 2560-2563 คะแนนเฉลี่ยมีพัฒนาการที่สูงขึ้นต่อเนื่องทุกปี ในขณะที่นักเรียนของโรงเรียนหวนพิทยาคมยังไม่มีโอกาสได้เรียนภาษาอังกฤษกับครูชาวต่างชาติ เพราะโรงเรียนยังไม่เคยจ้างครูชาวต่างชาติมาสอนที่โรงเรียน ด้านข้อมูลผลสัมฤทธิ์รายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) รายวิชาภาษาอังกฤษ ในระยะ 3 ปีการศึกษา ปี 2561 - 2563 คะแนนเฉลี่ยมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อยต่อเนื่อง

บทที่ 6

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ประเมินตัวนโยบายในด้านความชัดเจนของนโยบาย การสื่อสารนโยบายไปสู่ผู้ปฏิบัติและการจัดสรรทรัพยากร 2) ประเมินการบริหารนโยบายระดับโรงเรียนในรูปแบบของโครงการครอบคลุมด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ การมีอิทธิพลต่อด้านผลผลิตของโครงการในระยะเวลาที่ผ่านมา และ แนวทางพัฒนา และ 3) ถอดบทเรียนความสำเร็จในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติของโรงเรียนที่มีผลงานโดดเด่นต่างระดับกันด้านความเหมือนและความแตกต่างกัน โดยใช้ระเบียบวิจัยแบบผสม คือใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นหลัก และใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประเภทพหุกรณีศึกษา (Multi - Case Studies) เป็นส่วนเสริม แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 2 ส่วน ที่ดำเนินการแบบคู่ขนานกันไป ได้แก่ การศึกษาเชิงปริมาณ และการศึกษาเชิงคุณภาพ ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การศึกษาเชิงปริมาณและแนวทางพัฒนา แบ่งเป็น 2 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 การศึกษาเชิงปริมาณ กำหนดประชากรการวิจัยเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จำนวน 5 เขตพื้นที่การศึกษา ใน 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเลย จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดสกลนคร จังหวัดนครพนมและจังหวัดมุกดาหาร รวมทั้งสิ้น 297 โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 168 แห่ง และมีผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหาร ครูผู้สอนภาษาอังกฤษและคณะกรรมการสถานศึกษา/ผู้ปกครอง รวม 974 คน ใช้แบบประเมินที่พัฒนาขึ้น มีคุณภาพด้านความตรงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.8 ขึ้นไป แบบประเมินทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.98 และความเชื่อมั่นรายด้านอยู่ระหว่าง 0.90 – 0.93 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติในการวิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และใช้สถิติ Stepwise multiple regression deviation การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ spss

ขั้นที่ 2 การศึกษาแนวทางพัฒนา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่เป็นประโยชน์ในการประเมินนโยบายมากขึ้น จึงมีการนำเอาข้อค้นพบตัวแปรพยากรณ์ที่ดี คือ ด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการ จากการศึกษาเชิงปริมาณมาศึกษาหาแนวทางพัฒนา โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา จำนวน 10 ท่าน ได้แก่ คศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มบริหารวิชาการและครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปเป็นแนวทางพัฒนา

ส่วนที่ 2 การศึกษาเชิงคุณภาพ ศึกษาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 2 แห่ง เป็นโรงเรียนที่ได้รับการยอมรับว่าสามารถนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษไปใช้ได้ผลดีหรือโดดเด่น 1 แห่ง คือ โรงเรียนหอมวิทยา (นามสมมติ) และโรงเรียนที่มีผลการดำเนินงานไม่โดดเด่น 1 แห่ง คือ โรงเรียนหวานพิทยาคม (นามสมมติ) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลภาคสนามด้วยตนเอง ใช้เครื่องมือและผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึกใช้กับผู้บริหาร (In – depth Interview) 2) แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสารโรงเรียน (Document Analysis) 3) แบบบันทึกการสังเกต (Observation and Field – note) และ 4) แบบบันทึกการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปความเหมือนและความแตกต่างระหว่างโรงเรียนทั้ง 2 แห่งที่เป็นหน่วยศึกษา

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การประเมินการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน สรุปได้ดังนี้

1. ผลการประเมินตัวนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ในด้านความชัดเจนของนโยบาย ด้านการสื่อสารนโยบายสู่ผู้ปฏิบัติ และด้านการจัดสรรทรัพยากร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความชัดเจนของนโยบาย ระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$) รองลงมาคือ ด้านการจัดสรรทรัพยากร ระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$) และด้านการสื่อสารนโยบาย ระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$) ตามลำดับ

2. ผลการประเมินโครงการด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.64$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่ 1 ด้านบริบท ระดับมาก ($\bar{x} = 3.77$) รองลงมาคือ ด้านที่ 2 ด้านปัจจัยนำเข้า ระดับมาก ($\bar{x} = 3.73$) ด้านที่ 3 ด้านกระบวนการ ระดับมาก ($\bar{x} = 3.69$) และ ด้านที่ 4 ด้านผลผลิต ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.36$) ตามลำดับ

3. ตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 6 ตัวแปร ได้แก่ ด้านความชัดเจนของนโยบาย ด้านการสื่อสารนโยบายสู่ผู้ปฏิบัติ ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.549 – 0.839 และเมื่อวิเคราะห์ปัจจัยทั้ง 6 ด้าน พบว่ามี 2 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ผลผลิตของการนำนโยบายมาปฏิบัติในโรงเรียน คือ ด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์เท่ากับ 0.505 และ 0.376 ตามลำดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดส่งผลต่อตัวแปรเกณฑ์ มีค่าเท่ากับ 0.874 สามารถร่วมกันพยากรณ์ความสำเร็จของการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ สู่การปฏิบัติในโรงเรียนโดยรวมได้ร้อยละ 76.30 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ ± 0.2744 และมีตัวแปรพยากรณ์ที่ดี 2 ตัวแปร คือ ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ

4. แนวทางพัฒนาตัวแปรพยากรณ์ที่ดี สรุปรุได้ดังนี้

4.1 ด้านปัจจัยนำเข้าควรพัฒนา ดังนี้ 1) ผู้บริหาร ครูและนักเรียน ต้องตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองและมุ่งพัฒนางาน กล่าวคือ ผู้บริหารต้องมีหลักการบริหารจัดการที่ดี คือ การวางแผน การบริหารคน งบประมาณ การประสานงานอย่างมีระบบ ระเบียบชัดเจน ปฏิบัติได้ ครูผู้สอนต้องพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ต้องพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองในสาขาวิชาที่สอนทั้งวิธีการสอนที่มีคุณภาพและทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอยู่ตลอดเวลา การจัดให้มีครูชาวต่างชาติ นักเรียนต้องมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ มีเป้าหมายในการเรียน ให้ความร่วมมือในกิจกรรมลงมือทำด้วยตนเอง ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ค้นคว้า แสวงหาความรู้ต่อยอดได้ด้วยตนเอง 2) ด้านงบประมาณการจัดสรรงบประมาณต้องคำนึงถึงความจำเป็น เน้นความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด มีการบริหารจัดการที่โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ 3) ด้านสื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีต้อง

เพียงพอ ทันสมัย มีสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ มีการอบรมแนะนำเทคนิคการใช้ มีระบบควบคุมอย่างมีคุณภาพ จัดสถานที่ สภาพแวดล้อมบรรยากาศให้เหมาะทั้งกายภาพและจิตใจให้เหมาะสมต่อการเรียนการสอน เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานและเอื้อให้เกิดการเรียนรู้

4.2 แนวทางพัฒนากระบวนการ ให้มีการนำเอากระบวนการคุณภาพ PDCA มาเป็นรูปแบบพัฒนางาน การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นให้นักเรียนปฏิบัติตามแบบ Active learning เน้นให้เกิดการเรียนรู้แบบธรรมชาติตามหลักการเรียนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) มีการจัดกิจกรรมพิเศษที่ส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน โรงเรียน มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งในประเทศและนอกประเทศ จัดโครงการห้องเรียนภาษาอังกฤษพิเศษต่าง ๆ ที่มีการสอนโดยครูชาวต่างชาติ มีการพัฒนาทั้งครูและนักเรียนควบคู่กันตลอดเวลา ศึกษาเป้าหมายของนโยบาย มีการจัดทำและเลือกใช้สื่อ ที่สอดคล้องกับแนวคิดมาตรฐาน CEFR ตามหลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) มีการนิเทศ กำกับติดตามงาน มีการรายงานความก้าวหน้าของงานเป็นระยะ วัดผลประเมินผลรวบยอดเมื่อครบกำหนดหรือสิ้นสุดโครงการ การจัดทำรายงานผลการดำเนินงานทั้งผลทางบวกและข้อค้นพบในทางอุปสรรค ปัญหาและความผิดพลาดที่ต้องได้รับการแก้ไขในโอกาสต่อไป

5. ผลการถอดบทเรียนการนำนโยบายไปปฏิบัติจากโรงเรียนโดดเด่นและโรงเรียนไม่โดดเด่น 2 กรณี สรุปได้ดังนี้

5.1 ความเหมือนกัน ได้แก่ 1) ด้านบริบท โรงเรียนทั้งสองแห่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตั้งอยู่ในชุมชนเกษตรกรรมขนาดเล็ก การคมนาคมสะดวก ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้เฉลี่ยต่อปีค่อนข้างต่ำ ใช้ภาษาถิ่นเดียวกันเป็นภาษาหลักในการติดต่อสื่อสาร คือ ภาษาญ้อ ภูไท ลาว 2) ด้านปัจจัยนำเข้า ผู้บริหารของทั้งสองโรงเรียนมีแนวคิดและนโยบายในการสนับสนุน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเน้นตามแนวภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นสำคัญ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษชาวไทยมีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนละ 1 คน ครูผ่านการเข้าร่วมโครงการพัฒนาครูแกนนำภาษาอังกฤษในระดับภูมิภาค (Boot Camp) นักเรียนมีศักยภาพในการเรียนรู้หลากหลาย การรับนักเรียนแบบร้อยเปอร์เซ็นต์และสอบเพื่อคัดแยกห้องเรียนงบประมาณหลักได้รับการจัดสรรจากทางกระทรวงศึกษาธิการ มีการระดมทุนเป็นครั้ง

คราว สัญญาณอินเทอร์เน็ตไร้สายของโรงเรียนทั้งสองแห่งยังไม่ครอบคลุมทั่วบริเวณ ห้องเรียนที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนปกติยังขาดอุปกรณ์และสื่อเทคโนโลยี เช่น สมาร์ททีวี มีการอนุญาตให้นักเรียนใช้สมาร์ทโฟนส่วนตัวประกอบการเรียนได้ 3) ด้าน กระบวนการ การรับรู้นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูรับรู้ผ่าน ผู้บริหารแจ้งในที่ประชุม และการเข้ารับการอบรม ครูผู้สอนภาษาอังกฤษรับรู้เกี่ยวกับ กรอบมาตรฐาน CEFR จากการสืบค้นบนอินเทอร์เน็ตและการแบ่งปันในกลุ่มเพื่อนครู ทั้งในและต่างโรงเรียน ทั้งสองโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมวันคริสต์มาสเป็นกิจกรรมเสริม หลักสูตรหลักเป็นประจำทุกปี ยังไม่เคยจัดสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษ ตามกรอบมาตรฐาน CEFR ให้กับครูและนักเรียน และยังไม่เคยจัดค่ายภาษาอังกฤษ ภายในโรงเรียน แต่มีการนำตัวแทนนักเรียนไปร่วมเข้าค่ายที่โรงเรียนอื่นในเครือข่าย เดียวกัน และ 4) ด้านผลผลิต ความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักเรียนจากทั้งสอง โรงเรียนยังไม่โดดเด่นในระดับออกสู่ชุมชนหรือระดับประเทศได้ แต่นักเรียนมีความมั่นใจ กล้าแสดงออกในการรวมกิจกรรมของทางโรงเรียน

5.2 ความแตกต่างกัน ได้แก่ 1) ด้านบริบท โรงเรียนหอมวิททยาเป็น โรงเรียนประจำอำเภอให้บริการครอบคลุม 25 หมู่บ้าน ภายในอำเภอและอำเภอใกล้เคียง มีพื้นที่ติดชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านโดยมีแม่น้ำโขงกั้น ห่างจากตัวอำเภอ 2 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 40 กิโลเมตร เปิดทำการเรียนการสอนมาเป็นเวลา 37 ปี โรงเรียนหวนพิทยาคมเป็นโรงเรียนประจำตำบล ที่ตั้งอยู่ระหว่างกึ่งกลางของโรงเรียน มัธยมศึกษาประจำอำเภอขนาดใหญ่พิเศษจำนวน 2 แห่ง โรงเรียนมีเขตพื้นที่บริการ 3 ตำบล ห่างจากตัวอำเภอ 24 กิโลเมตรและห่างจากตัวจังหวัด 106 กิโลเมตร เปิดทำการ เรียนการสอนมาเป็นเวลา 45 ปี 2) ด้านปัจจัยนำเข้า ที่ตั้งของโรงเรียนหอมวิททยา มี ธรรมชาติที่สวยงามเหมาะแก่การท่องเที่ยว มีหมู่บ้านโฮมสเตย์สำหรับนักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติ ซึ่งกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ทางภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนได้ มีการจ้างครู ชาวต่างชาติแบบเต็มเวลาและอาสาสมัครมาสอนทุกปีการศึกษา โดยนโยบายของ ผู้บริหาร การสนับสนุนจากคณะกรรมการสถานศึกษาและงบประมาณค่าจ้างจาก ผู้ปกครองนักเรียนในจำนวนเงินที่เท่ากันทุกระดับชั้นและนักเรียนทุกคนต้องได้เรียนกับครู ชาวต่างชาติอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 คาบเรียน ขณะที่ชุมชนของโรงเรียนหวนพิทยาคมมี โอกาสได้พบ พูดคุยกับชาวต่างชาติน้อย ไม่เคยมีครูชาวต่างชาติมาสอนประจำ แต่มีการ เชิญมาเป็นครั้งคราว นักเรียนห้องเก่งของโรงเรียนหอมวิททยามีความชอบ ตระหนักถึง

ความสำคัญและกระตือรือร้นในการเรียนภาษาอังกฤษมาก ครูสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้มากถึงร้อยละ 80 และร้อยละ 20 ในห้องอื่น ๆ ในขณะที่ภาพรวมของนักเรียนโรงเรียนหวานพิทยาคมไม่ชอบการเรียนภาษาอังกฤษและขาดแรงบันดาลใจในการเรียน ครูไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ โรงเรียนหอมวิทยามีห้องแนะแนวที่สามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลได้ตลอดเวลา มีห้องสมุดมีชีวิตที่ได้รับรางวัลซึ่งพร้อมในการสืบค้นข้อมูลและเรียนรู้เป็นอย่างดี 3) ด้านกระบวนการ โรงเรียนหอมวิทยามีการจัดห้องเรียนทั้งหมด 21 ห้อง แบ่งสายงานบริหารเป็น 4 กลุ่มงานใหญ่ ได้แก่ บริหารวิชาการ บริหารงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป จัดกลุ่มการเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทั่วไปและกลุ่มพิเศษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มคณิตศาสตร์ - วิทยาศาสตร์และกลุ่มภาษา - สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านโรงเรียนหวานพิทยาคมมีห้องเรียนทั้งหมด 18 ห้อง แบ่งสายงานบริหารเป็น 5 ฝ่ายใหญ่ ได้แก่ บริหารงานวิชาการ บริหารงานบุคคล บริหารงานงบประมาณ บริหารงานทั่วไป และบริหารงานกิจการนักเรียน มีแผนการเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1 แผน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งเป็น 2 แผนการเรียน คือ แผนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ และแผนภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา ครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่โรงเรียนหอมวิทยามีทุกคนมีการจัดโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษรูปแบบที่หลากหลาย อย่างน้อยคนละ 1 โครงการต่อภาคเรียน แต่ที่โรงเรียนหวานพิทยาคมจัดให้มีโครงการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษหลักปีละ 1 ครั้ง ที่โรงเรียนหอมวิทยามีการจัดโครงการอบรมทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้กับผู้บริหารและครูโดยวิทยากรครูชาวต่างชาติ และมีการรณรงค์การพูดสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษของผู้บริหารและครูทั้งโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ด้านโรงเรียนหวานพิทยาคมได้มีแนวคิดและวางแผนที่จะจัดทำในอนาคต และ 4) ด้านผลผลิต นักเรียนของโรงเรียนหอมวิทยามีบุคลิกภาพที่มั่นใจ กล้าสื่อสารกับชาวต่างชาติ เพราะคุ้นเคยกับครูชาวต่างชาติ เคยฝึกพูดหน้าเสาธงตามโครงการที่ครูจัด และการออกไปฝึกการพูดคุยสื่อสารในสถานการณ์จริงกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่หมู่บ้านโฮมสเตย์ ข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - NET) รายวิชาภาษาอังกฤษ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในระยะ 4 ปีการศึกษา ปี 2560 - 2563 คะแนนเฉลี่ยมีพัฒนาการที่สูงขึ้นต่อเนื่องทุกปี ในขณะที่นักเรียนของโรงเรียนหวานพิทยาคมมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - NET)

รายวิชาภาษาอังกฤษ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในระยะ 3 ปีการศึกษา ปี 2561 – 2563 คะแนนเฉลี่ยมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อยต่อเนื่อง

อภิปรายผล

1. การประเมินตัวนโยบายในประเด็นด้านความชัดเจนของนโยบาย ด้านการสื่อสารนโยบายไปสู่ผู้ปฏิบัติและด้านการจัดสรรทรัพยากร มีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลปรากฏว่า ทั้ง 3 ด้านของนโยบายได้รับการประเมินอยู่ในระดับมาก ดังนี้ 1) ด้านความชัดเจนของนโยบาย คือ นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีการจัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรตามระเบียบราชการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ประเมินส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นในเอกสารตัวนโยบายซึ่งเป็นเอกสารทางราชการ ย่อมต้องผ่านการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบในขั้นตอนการวางแผนและจัดทำตัวนโยบาย ซึ่งสอดคล้องกับ William F. Glueck (1983) ที่กล่าวว่า นโยบายเป็นแผนซึ่งได้ทำขึ้นไว้อย่างเป็นมาตรฐาน (unified plan) มีความสมบูรณ์และง่ายต่อความเข้าใจ (comprehensive plan) และเป็นการผสมผสาน (integration) ความความคิดเห็นต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้เป็นหลักประกันวัตถุประสงค์ของกิจกรรมจะต้องประสบความสำเร็จ นโยบายเป็นแนวคิดคิดหรือแนวทางที่กำหนดขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ สอดคล้องกับ Stecklein (1989) ที่ให้ความเห็นว่า นโยบายเป็นข้อความที่ชี้ให้เห็นถึงหลักเกณฑ์ ขอบเขต หรือแนวทางการปฏิบัติ เพื่อช่วยในการตัดสินใจและการบริหารจัดการให้เป็นไปอย่างถูกต้องบรรลุตามวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ ลัญญา เคนาภูมิ (2559, หน้า 5-6) ยังกล่าวว่า นโยบายคือแนวทางกิจกรรม การกระทำหรือการเลือกตัดสินใจ หรือกฎหมาย ของรัฐซึ่งได้ตัดสินใจและกำหนดไว้เพื่อชี้้นำให้กระทำตาม นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายด้วยการวางแผน การจัดทำโครงการ วิธีการบริหาร กระบวนการดำเนินงาน การปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและความต้องการของประชาชน ทางด้าน Laswell and Kaplan (1970) เสนอไว้ว่า นโยบายถือเป็นส่วนหนึ่งของวิธีการจัดการ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งทางการบริหารที่มีความสำคัญ ดังนี้ 1) นโยบายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการบริหาร มีเป้าหมายที่จะทำให้ประหยัดทั้งเงิน คน และเวลา รวมถึงพลังความสามารถและศักยภาพของบุคลากร นอกจากนี้ยังทำให้การทำงานของบุคลากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุถึงเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ 2) นโยบายช่วยให้ผู้บริหารปฏิบัติงานได้อย่างมีความมั่นใจ

เป็นทั้งแผนงาน เครื่องชี้ทิศทาง และเป็นหลักประกันที่ผู้บริหารทุกระดับจะต้องยึดถือ

3) นโยบายช่วยให้บุคลากรทุกระดับในองค์กรเข้าใจภารกิจของตนเอง รวมทั้งวิธีการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ ประสพผลสำเร็จ โดยไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่นในองค์กร และช่วยให้การประสานงานระหว่างกันง่ายขึ้น 2) ด้านการสื่อสารนโยบายไปสู่ผู้ปฏิบัติ การนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติครั้งนี้ เป็นไปตาม ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติจากบนลงล่าง (Top-down Theories of Implementation) คือ นโยบายถูกกำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาล แล้วถ่ายทอดนโยบายผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาไปยังโรงเรียนในสังกัด โดยให้ความสำคัญกับการตัดสินใจกำหนดนโยบาย สอดคล้องกับ ไพศาล บรรจสุวรรณ์ (2558) ที่ศึกษาการนำนโยบายหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติในเขตพื้นที่ การศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีว่าด้วยพลวัตและบริบท สภาพแวดล้อมผสมผสานกับตัวแบบ CIPP และทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ตามแนวทางแบบบนลงล่างผ่านหน่วยงานเชิงนโยบายจากราชการส่วนกลางลงสู่ หน่วยงานปฏิบัติระดับพื้นที่ 3) ด้านการจัดสรรทรัพยากร ตามเอกสารแนวปฏิบัติตาม ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานและ สถานศึกษาในสังกัดได้นำนโยบายแต่ละด้านไปเร่งดำเนินการ เพื่อให้การจัดการเรียน การสอนภาษาอังกฤษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับนโยบาย มีเป้าหมายที่ชัดเจนและบรรลุผลตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษา (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557, หน้า 2) มีการระบุขอบข่ายงานและ รายละเอียดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานแต่ละระดับอย่างชัดเจน ตลอดจนแนวทางการจัด กิจกรรมตามศักยภาพและความพร้อมด้านทรัพยากรของหน่วยงานในการนำนโยบายการ ปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษไปปฏิบัติในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประสพผล ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ สมภารธัชชรรณ์ คีโลศรีโซ (2554) ที่กล่าวไว้ว่า ผู้มี หน้าที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องทราบถึงขั้นตอนและปัจจัยที่จะต้องพิจารณาในกระบวนการ แปลงนโยบายหลักให้เป็นนโยบายย่อยจึงจะทำให้การนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติได้ผลดี โดยขั้นตอนการวิเคราะห์ศักยภาพของหน่วยงาน ในการวางแผนเพื่อตอบสนองนโยบายนั้น จำเป็นต้องมีการจำแนกเป้าสำเร็จ แนวทางปฏิบัติและทรัพยากรที่ใช้ของแต่ละหน่วยงาน ที่รับแผนไปปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะแต่ละหน่วยงานนอกจากจะมีปัญหาและความต้องการของ

กลุ่มเป้าหมายที่อาจแตกต่างกันแล้ว ยังมีศักยภาพและความพร้อมที่แตกต่างกันด้วย ศักยภาพและความพร้อมที่จะปฏิบัติตามนโยบาย ความสามารถที่จะปฏิบัติตามนโยบายให้บรรลุผลสำเร็จ โดยพิจารณาจากปัจจัย 3 ด้านคือ 1) ปัจจัยด้านโครงสร้างของหน่วยงาน คือ ขนาด บทบาท ภารกิจ โดยโครงสร้างหน่วยงานจะเป็นศักยภาพพื้นฐานที่ช่วยให้หน่วยงานสามารถจะรับนโยบายมาปฏิบัติได้ระดับใด 2) ปัจจัยความพร้อมด้านทรัพยากร คือ การที่หน่วยงานมีอัตรากำลังคน เครื่องมือตลอดจนงบประมาณเพียงพอสำหรับการรับนโยบายมาปฏิบัติเพียงใด 3) ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการจัดการ คือ ความสามารถหรือสมรรถนะของหน่วยงานด้านการจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายของนโยบายนั่นเอง หน่วยงานบางแห่งมีทรัพยากรมากแต่อาจขาดประสิทธิภาพการจัดการ แต่บางหน่วยงานมีประสิทธิภาพในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้สูงทั้ง ๆ ที่มีทรัพยากรจำกัด

2. การประเมินการบริหารนโยบายระดับโรงเรียนในรูปแบบของโครงการ ครอบคลุมด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีความสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ที่ว่า การบริหารนโยบายระดับโรงเรียนมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ดังนี้ 1) ด้านบริบท สอดคล้องกับ ไพศาล บรรจสุวรรณ์ (2558) ที่พบว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาได้รับอิทธิพลจากบริบทในสี่มิติที่สำคัญทั้งบริบทสภาพแวดล้อมระดับภูมิภาคและระดับโลก บริบทสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ บริบทสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม และบริบทสภาพแวดล้อมทางการเมือง โดยทั้งสี่มิติต่างส่งอิทธิพลต่อการนำหลักสูตรไปใช้ทั้งในระดับสำนักงานเขตพื้นที่และระดับสถานศึกษาเป้าหมายทั้งเจ็ดแห่ง 2) ด้านปัจจัยนำเข้า สอดคล้องกับ วิสัยพรณ์ เสรีวัฒน์ (2555) ที่พบว่า ครูผู้สอน ผู้บริหาร และปัจจัยพื้นฐานในโรงเรียนมาตรฐานสากล มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก แต่ครูผู้สอนและผู้บริหารขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ควรปรับปรุงให้มีห้องเรียน อิเล็กทรอนิกส์ มัลติมีเดีย และอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และ 3) ด้านกระบวนการ วิสัยพรณ์ เสรีวัฒน์ (2555) พบว่า การปฏิบัติตามแผนนโยบายการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากลมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากลมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดและควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการบริหารจัดการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ขณะที่ในด้านผลการวิจัยที่พบว่า 4) ด้านผลผลิต อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ วิธีการดำเนินชีวิตปกติของนักเรียนไม่มี

โอกาสใช้ภาษาอังกฤษในประจำวัน จึงไม่มีแรงผลักดันในการพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษของตนเอง อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นเร็วและแพร่หลาย เช่น สมาร์ทโฟน ที่นักเรียนส่วนใหญ่มีและสามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้อย่างสะดวกรวมทั้งมีอิสระในการเข้าถึงข้อมูลและรูปแบบการใช้งานต่าง ๆ ซึ่งเน้นเพื่อความบันเทิง เกิดการใช้เทคโนโลยีในทางที่ไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุป ของเฉลียว ยาจันทร์ (2556, หน้า 37) ที่กล่าวถึงปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ไว้ว่า นโยบายที่มีลักษณะสอดคล้องกับค่านิยมที่มีอยู่และความต้องการของผู้ที่จะได้รับผลกระทบจากนโยบายนั้นจะมีโอกาสสำเร็จมากกว่า

การมีอิทธิพลต่อด้านผลผลิตของโครงการในระยะที่ผ่านมา พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตของการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.549 – 0.839 และเมื่อนำมาวิเคราะห์แต่ละด้าน จาก 6 ด้าน พบว่า 2 ด้านคือ ด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการ สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ที่ว่า มีตัวแปรพยากรณ์อย่างน้อยหนึ่งด้านที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตของโครงการระดับโรงเรียน สามารถพยากรณ์ผลผลิตของการนำนโยบายมาปฏิบัติในโรงเรียนได้ โดยปัจจัยที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุดคือ ด้านปัจจัยนำเข้า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ทศนคติของผู้ที่นำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวคือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษไปปฏิบัติมากที่สุดคือ ครูผู้สอน ซึ่งต้องมีการปรับเปลี่ยนตนเองเป็นอย่างมาก ทั้งรูปแบบการสอนให้เป็นการสอนวิธีการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสาร (CLT) ให้เป็นไปตามกรอบความคิดหลัก CEFR และการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา โดยรูปแบบวิธีการเหล่านี้ล้วนเป็นข้อเสนอของนักวิชาการที่อ้างอิงหรือเลียนแบบจากต่างประเทศ ที่อาจจะไม่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย ซึ่งทำให้เป็นนโยบายที่ขัดกับความรู้สึกพื้นฐานหรือความคุ้นชินของผู้ปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุป ของเฉลียว ยาจันทร์ (2556, หน้า 38) ที่กล่าวถึงทศนคติของผู้ที่นำนโยบายไปปฏิบัติว่า นโยบายที่ขัดกับความรู้สึกพื้นฐานหรือผลประโยชน์ของผู้ปฏิบัติอาจได้รับการคัดค้านหรือปฏิบัติอย่างไม่เต็มใจ ทศนคติที่อาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบาย พิจารณาดังนี้ 1) ทศนคติที่มีต่อวัตถุประสงค์ของนโยบาย โดยนโยบายที่ผู้ปฏิบัติจะนำไปปฏิบัติได้ดี ต้องเป็นนโยบายที่

ผู้ปฏิบัติเข้าใจ เห็นด้วยและรู้สึกผูกพัน 2) ผลกระทบที่จะมีต่อพฤติกรรมของผู้นำนโยบาย ไปปฏิบัติ นโยบายที่มีผลให้ผู้ปฏิบัติต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปจากแนวคิดที่เคยปฏิบัติ เป็นเวลาช้านาน มักประสบความสำเร็จล้มเหลว 3) ค่านิยมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ถ้าผู้นำ นโยบายไปปฏิบัติไม่เห็นด้วยกับนโยบาย หรือเลือกปฏิบัติเฉพาะส่วนที่ไม่ขัดต่อค่านิยมที่ตน ยึดถือ โอกาสที่จะทำให้นโยบายล้มเหลวก็สูง และ 4) ผลกระทบที่มีต่องาน อำนาจ ศักดิ์ศรี และผลประโยชน์ของผู้นำเอานโยบายไปปฏิบัติ ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมักจะหลีกเลี่ยงหรือ งัดแงะไม่ปฏิบัติตามนโยบายที่ขัดกับผลประโยชน์ของตน รวมทั้งประเด็นข้อเสนอแนะของ นักวิชาการที่ปรึกษาชาวต่างประเทศจะต้องนำมาพิจารณาให้รอบคอบ เพราะอาจไม่ สอดคล้องกับสภาพการณ์ในประเทศกำลังพัฒนามาก็เป็นได้

3. การถอดบทเรียนความสำเร็จในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติของโรงเรียนที่มี ผลงานโดดเด่นต่างระดับกันใน 2 ประเด็น ดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบความเหมือนกัน พบว่า 1) ด้านบริบท โรงเรียนทั้งสอง แห่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางที่เปิดทำการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 – 6 ตั้งอยู่ในชุมชนขนาดเล็ก 2) ปัจจัยนำเข้า ผู้บริหารสนับสนุนการเรียนการสอน แบบภาษาเพื่อการสื่อสาร ครูผ่านการอบรมโครงการพัฒนาครูแกนนำภาษาอังกฤษใน ระดับภูมิภาค (Boot Camp) นักเรียนมีความหลากหลายด้านศักยภาพการเรียนรู้ หลักสูตร การเรียนการสอนภาษาอังกฤษปกติ ห้องเรียนขาดแคลนอุปกรณ์สื่อเทคโนโลยี ประกอบการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านกระบวนการ มีวิธีการรับรื้อนโยบายการปฏิรูปการเรียน การสอนภาษาอังกฤษลักษณะเดียวกัน โดยรับฟังจากผู้บริหารที่แจ้งในการประชุม การ อบรมสัมมนา การพูดคุยแลกเปลี่ยนในกลุ่มเพื่อนครูและการสืบค้นผ่านอินเทอร์เน็ต ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายในโรงเรียนยังไม่ทั่วถึง มีการอนุญาตให้นักเรียนใช้ สมาร์ทโฟนส่วนตัวประกอบการเรียนรู้ แต่ยังมีนักเรียนบางส่วนที่ไม่มีสมาร์ทโฟนหรือมีแต่ ไม่มีอินเทอร์เน็ต กิจกรรมเสริมหลักสูตรหลักที่จัดเหมือนกันคือ กิจกรรมวันคริสต์มาส ที่โรงเรียนทั้งสองแห่งยังไม่เคยจัดค่ายภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนมีเพียงการนำตัวแทน นักเรียนไปร่วมค่ายภาษาอังกฤษที่โรงเรียนอื่นในกลุ่มเครือข่าย และยังไม่เคยจัดสอบวัด ระดับความรู้ภาษาอังกฤษตามกรอบมาตรฐาน CEFR ให้กับครูและนักเรียน และ 4) ด้าน ผลผลิต ความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักเรียนยังไม่โดดเด่นถึงระดับภูมิภาคหรือ ประเทศ

3.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างกัน พบว่า 1) ด้านบริบท โรงเรียนหอมวิทยาเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอและมีหมู่บ้านโฮมสเตย์ เป็นแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน แต่โรงเรียนหวานพิทยาคมเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล 2) ด้านปัจจัยนำเข้า โรงเรียนหอมวิทยามีการจ้างครูชาวต่างชาติมาสอนเป็นประจำทุกปีการศึกษา นักเรียนทุกคนได้เรียนกับครูชาวต่างชาติอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 คาบเรียน แต่นักเรียนโรงเรียนหวานพิทยาคมมีโอกาสได้พบ พูดคุยกับชาวต่างชาติน้อย ยังไม่เคยมีการจ้างครูชาวต่างชาติมาสอนที่โรงเรียน สัดส่วนการดูแลนักเรียนของครูผู้สอนภาษาอังกฤษชาวไทย โรงเรียนหอมวิทยามีอัตราส่วนครูต่อนักเรียน 1:169 คน โรงเรียนหวานพิทยาคมมีอัตราส่วนครูต่อนักเรียน 1:147 คน โรงเรียนหอมวิทยามีห้องแนะแนวและห้องสมุดมีชีวิตที่สามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลได้ตลอดเวลา 3) ด้านกระบวนการ โรงเรียนหอมวิทยากรู้อสอนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้มากถึงร้อยละ 80 ในขณะที่ภาพรวมของโรงเรียนหวานพิทยาคม ครูผู้สอนไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่โรงเรียนหอมวิทยารับผิดชอบการจัดโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษอย่างน้อยคนละ 1 โครงการต่อภาคเรียน แต่ที่โรงเรียนหวานพิทยาคมจะมีโครงการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษหลักปีละ 1 ครั้ง ที่โรงเรียนหอมวิทยามีการจัดโครงการอบรมทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้กับผู้บริหารและครูโดยวิทยากรครูชาวต่างชาติ และมีการรณรงค์การพูดสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษของผู้บริหารและครูทั้งโรงเรียนต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ซึ่งโรงเรียนหวานพิทยาคมกำลังอยู่ในขั้นแนวคิดและวางแผนการที่จะจัดในอนาคต 4) ด้านผลผลิต ผลสัมฤทธิ์รายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - NET) รายวิชาภาษาอังกฤษ ในระยะ 3 ปีการศึกษา ปี 2561 - 2563 โรงเรียนหอมวิทยามีพัฒนาการที่สูงขึ้นต่อเนื่องทุกปี ในขณะที่โรงเรียนหวานพิทยาคมมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อยต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยประเมินผลการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติ ในครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจด้านการพัฒนา แก้ไขปรับปรุงตัวนโยบายในด้านความชัดเจนของนโยบาย การสื่อสารนโยบาย การจัดสรรทรัพยากรและการบริหารนโยบายระดับโรงเรียนในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต รวมทั้งเข้าใจระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละด้านว่ามีความสัมพันธ์กันสูงและปัจจัยนำเข้ามีอิทธิพลต่อผลผลิตของนโยบาย มากที่สุด โดยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจควรได้พิจารณาถึงผลการประเมินตัวนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ที่พบว่ามีความชัดเจน สามารถสื่อสารสู่ผู้ปฏิบัติได้ และมีการจัดสรรทรัพยากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า ปัจจัยเหล่านี้มีอิทธิพลต่อผลผลิตของนโยบายเพียงเล็กน้อย

1.2 ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับด้านปัจจัยนำเข้า เนื่องจากผลการประเมินการบริหารนโยบายระดับโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ พบว่าอยู่ในระดับมาก มีความสัมพันธ์ระหว่างกันในระดับสูง และยังพบว่าปัจจัยนำเข้ามีอิทธิพลต่อผลผลิตมากที่สุด จึงควรนำเอาแนวทางพัฒนาจากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาปรับใช้ด้วย

1.3 ครูผู้สอนภาษาอังกฤษควรนำข้อค้นพบจากการถอดบทเรียนจากโรงเรียนที่นำนโยบายไปปฏิบัติมีความโดดเด่นมากไปใช้ ดังนี้ ปัจจัยนำเข้าด้านครูผู้สอน และแหล่งเรียนรู้ส่งผลต่อความสามารถทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนมาก กล่าวคือนอกจากจะมีครูชาวต่างชาติสอนประจำทุกปีแล้ว ครูชาวไทยมีความพยายามทุ่มเทในการใช้ภาษาอังกฤษจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่หลากหลายต่อเนื่อง ด้านแหล่งเรียนรู้ มีห้องแนะแนวและห้องสมุดมีชีวิตที่สามารถสืบค้นข้อมูลได้ตลอดเวลาเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและมีหมู่บ้านโฮมสเตย์เป็นแหล่งเรียนรู้ภายนอก

1.4 ผู้สนใจจะใช้ประโยชน์จากสมการพยากรณ์ สามารถนำเอาแบบประเมินเฉพาะตัวพยากรณ์ที่ดีไปวัดค่าคะแนนแล้วแทนค่าในสมการคะแนนเดิมแล้วคำนวณค่าผลผลิตของโรงเรียนเปรียบเทียบกับเกณฑ์ได้โดยง่าย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยควรมีการขยายขอบเขตด้านกลุ่มประชากรของการวิจัยให้มีความครอบคลุมกว้างขึ้นในระดับประเทศ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศภาพรวมของการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติ ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงตัวนโยบายและการปฏิบัติตามนโยบาย เพราะนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นนโยบายสำคัญระดับชาติ มีผลบังคับใช้กับโรงเรียนทั่วประเทศ

2.2 ในด้านตัวผู้วิจัย เนื่องจากการศึกษาคครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีที่ใช้การวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลักและการวิจัยเชิงคุณภาพเสริม โดยศึกษาไปพร้อมกันแบบคู่ขนาน ผู้วิจัยควรมีการเตรียมความพร้อมของข้อมูลต่าง ๆ ให้รอบด้านและวางแผนขั้นตอนการดำเนินงานอย่างชัดเจนเพียงพอ คือศึกษารูปแบบ วิธีการให้ละเอียดและมีความมั่นใจในการลงมือดำเนินการตามแผนที่วางไว้ เช่น การวิเคราะห์ข้อมูล การตรวจสอบความถูกต้อง น่าเชื่อถือของข้อมูล ทั้งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

2.3 ควรมีการทำวิจัยกรณีศึกษาโรงเรียนที่มีผลงานดีเลิศในการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษไปปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่และขนาดเล็ก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ จันทร์เจริญชัย. (2553). *การเตรียมและการประเมินโครงการ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *แนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: ที.เอส.พี. โปรดักส์.
- การประเมินโครงการ. เข้าถึงได้จาก fms.vru.ac.th/research/vorapot/text/n9.pdf. 7 มีนาคม 2562.
- คณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค. (2561). *แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)*. เข้าถึงได้จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7526 7 มีนาคม 2562.
- เจตน์สฤษดิ์ สังข์พันธ์. (2558). *สภาพ และปัญหาการเรียนรู้อังกฤษของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดเทศบาลในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. การนำเสนอในการประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6 (หน้า 270 – 284). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- จุมพล หนิมพานิช. (2553). *การบริหารจัดการภาครัฐใหม่: หลักการ แนวคิดและกรณีตัวอย่างของไทย*. นนทบุรี: โครงการส่งเสริมการแต่งตำรา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เฉลียว ยาจันทร์. (2556). *นโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน*. วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชาย โพธิ์ลีตา. (2552). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดุสิต วิพวรรณะ. (2554). *การประเมินการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา สถาบันการศึกษาตามแนวทางการประเมินเชิงระบบและรวมพลัง*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทักษะภาษาอังกฤษคนไทยหล่น 3 ปีติด รั้ง 74 ของโลก. (2562). เข้าถึงได้จาก <https://www.posttoday.com/world/605556> 19 ธันวาคม 2562.

- ชนเสฏฐ สุกภาทศ. (2562). *การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อ
ความพอเพียงของโรงเรียนบ้านด้ายเทพกาญจนอนุปถัมภ์*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประชาชาติธุรกิจ ออนไลน์. (2562). *เปิดคำแถลงนโยบาย 'กรม.ประยุทธ์2/1' ยึด 4
หลักการใหญ่ ชูนโยบายหลัก 12 ด้าน เร่งด่วน 12 เรื่อง*. เข้าถึงได้จาก
<https://www.prachachat.net/politics/news-3523919> กันยายน 2562.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2545). *การบริหารโครงการ* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ:
เนติกุลการพิมพ์.
- ประยงค์ กลั่นฤทธิ์. (2556). *แนวการสอนภาษาอังกฤษในบริบทภาษาต่างประเทศ*.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ผุสดี รุมาคม. (2551). *การประเมินการปฏิบัติงาน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิสนุ พงศรี. (2553). *เทคนิควิธีการประเมินโครงการ* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ:
ด้านสุทธาการพิมพ์.
- พิชิต ฤทธิ์จรรยา. (2557). *เทคนิคการประเมินโครงการ*. กรุงเทพฯ: แฮ็สออฟเคอร์มิสท์.
- เพียงแข ภูมายาง. (2554). *การประเมินการจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกจังหวัด
ขอนแก่น*. ดุษฎีนิพนธ์ ปริญญาตรี. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไพศาล บรรจสุวรรณ์. (2558). *การนำนโยบายหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติ
ในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี*. ดุษฎีนิพนธ์. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มยุรี อนุมานราชชน. (2553). *นโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- มาเรียม นิลพันธุ์และคณะ. (2553). *รายงานการวิจัยเรื่องการประเมินโครงการยกระดับ
คุณภาพครูสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการ
พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2555). *การประเมินหลักสูตรที่เน้นการตัดสินใจโดยใช้วิธีเชิงระบบ
โดยใช้รูปแบบ CIPP Model, วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*,
(พิมพ์ครั้งที่ 6), นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ. (2556). การประเมินโครงการพัฒนาครูภาษาอังกฤษ
ของสถาบันภาษาอังกฤษ ตามโครงการความร่วมมือระหว่างสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กับมูลนิธิเทมาเส็ก และ SEAMEO
RELC ประเทศสิงคโปร์. กรุงเทพฯ. สถาบันภาษาอังกฤษ.
- รัติพร ภาธรธวานนท์. (2552). การประเมินการจัดการศึกษาประถมวัย ของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. ดุษฎีนิพนธ์ ปร.ด.
ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รัตน์ะ บัวสนธ์. (2556). การประเมินโครงการ: การวิจัยเชิงปริมาณ. กรุงเทพฯ:
คอมแพคปริ้น.
- _____. (2556). “รูปแบบการประเมิน CIPP และ CIPPIEST มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน
และ ถูกต้องในการใช้, วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. 5(2), 2–9.
- รัตนากรณ์ สมบูรณ์. (2556). ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนโรงเรียน
ศึกษาสงเคราะห์. วิทยานิพนธ์ ปรด. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2554). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554. เข้าถึงได้จาก
http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2564/E/038/T_0004.PDF 9
กันยายน 2562.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2551). การนำนโยบายไปปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ:
บพิธการพิมพ์.
- สื่อชัย วงษ์ทอง. (2555). ประสิทธิภาพของการนำนโยบายแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าไป
ปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. ดุษฎีนิพนธ์ ปร.ด. ชลบุรี:
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรเดช จันทรศร. (2554). ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: พริกหวาน
กราฟฟิค.
- วิทวัส ดวงภูเมศ และวาริรัตน์ แก้วอุไร. (2560). การจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0-
ด้วยการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น.-วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. 11(2). 1–13.
- วัลนิกา ฉลากบาง. (2560). การวิจัยแบบผสมผสาน. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม,
7(2). 124–132.

- วิโรจน์ สารรัตน์. (2543). *การบริหาร: หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา*.
กรุงเทพฯ: ทิพยวิสุทธี.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2554). *การวิจัยทางการบริหารการศึกษา: แนวคิดและกรณีศึกษา*.
(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อักษรวิพัตน์.
- วิสัยพรณ์ เสรีวัฒน์. (2555). *การประเมินเชิงระบบโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล*.
ดุสิตนิพนธ์ ปร.ด. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). *ทฤษฎีการประเมิน*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภชัย ยาวะประภาส. (2552). *นโยบายสาธารณะ*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- _____. (2554). *นโยบายสาธารณะ*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศุภณัฐ ทรัพย์นาวิณ. (2557). *การนำนโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
ไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี*. รายงาน
การวิจัย. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. (มปป). *การประเมินโครงการ*. เข้าถึงได้จาก
http://km.moi.go.th/km/32_quality_plan/evaluate/evaluate5_2.pdf 21
สิงหาคม 2562.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2550). *เทคนิคการประเมินโครงการ* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จตุพร
ดีไซน์.
- สมเด็ยว เกตุอินทร์. (2560). กลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอน
ภาษาอังกฤษเพื่อการเป็นประชาคมอาเซียน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. *วารสารการวิจัยกาสะลอง
คำ*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 11(1), 43-55.
- สมบัติ คชสิทธิ์, จันทนี อินทรสุต และ ธนกร สุวรรณพดุมิ. (2560). การจัดการเรียนรู้
ภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนยุค THAILAND 4.0. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*
(มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). 7(2). 175-186.

- สมบัติ อารังชญวงศ์. (2554). นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมภารชัชธรณ์ ศิโลศรีไช. (2554). การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ. เข้าถึงได้จาก http://drsomphan.blogspot.com/2011/07/blog-post_24.html 21 สิงหาคม 2562.
- สมพร เพ็ญจันทร์. (2552). นโยบายสาธารณะ: ทฤษฎีและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: ออน อาร์ต ศรีเอชชั่น.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2553. วิธีวิทยาการประเมิน ศาสตร์แห่งคุณค่า. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ; สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2563). สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562. เข้าถึงได้จาก http://www.newonetestresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/PDF/SummaryONETP6_2562.pdf. 11 เมษายน 2563.
- _____. (2563). สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2562. เข้าถึงได้จาก http://www.newonetestresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/PDF/SummaryONETM3_2562.pdf. 11 เมษายน 2563.
- _____. (2563). สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562. เข้าถึงได้จาก http://www.newonetestresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/PDF/SummaryONETM6_2562.pdf. 11 เมษายน 2563.
- สัญญา เคนาภูมิ. (2559). กรอบแนวคิดการศึกษานโยบายสาธารณะ. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์. คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 11(3), 1 – 14.
- _____. (2560). การประเมินผลนโยบายสาธารณะ: หลักการ รูปแบบ และวิธีการ. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 11(1), 33 – 48.
- _____. (2562). กรอบแนวคิดการศึกษาระบบการนำนโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติ. วารสารวิชาการแสงอีสาน. 16(1), 247–265.

- สัญญา เคนาภูมิ และบรรณัตร จันทร์แดง. (2562). ตัวแบบทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น: 3(1). 95-116.
- สรวร ธงยศ. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่าง “การวิจัย” และ “การประเมิน”. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม. คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยนครพนม, 2(2), 20-25.
- สาธิต วงศ์อนันต์นนท์. (2557). การปฏิรูปการศึกษาไทย: อดีต ปัจจุบัน อนาคต (Thailand's Education Reform: Past, Present, Future). บทความวิชาการ, 4(20), 1-19.
- สุริยะ จีรุงเรืองกิจ. (2562). หอการค้าญี่ปุ่นห่วงแรงงานไทยขาด พุดภาษาอังกฤษไม่ได้ ค่าแรงแพง. เข้าถึงได้จาก. <https://thejournalistclub.com>. 21 สิงหาคม 2562.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). การประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ กังแฮ. (2560). การประเมินโครงการพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านหนองชุมแสง ปีการศึกษา 2558. เข้าถึงได้จาก <http://thaigoodview.com/node/229052>. 31 สิงหาคม 2562.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559. เข้าถึงได้จาก https://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422. 31 สิงหาคม 2562.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564. เข้าถึงได้จาก https://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422. 31 สิงหาคม 2562.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). การจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา: ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 เล่มที่ 7. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). *แนวปฏิบัติตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ.
- _____. (2550). รายงานการประเมินการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ.
- _____. (2550). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552-2661)*. กรุงเทพฯ.
- _____. (2556). *พัฒนาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย*. กรุงเทพฯ.
- _____. (2557). รายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามนโยบายด้านการศึกษารัฐบาล ปี 2556. กรุงเทพฯ.
- _____. (2558). *โครงการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียน (พ.ศ. 2557-2560) “สะท้อนปัญหาและทางออก ตอบโจทย์ปฏิรูปการศึกษาไทย”*. กรุงเทพฯ.
- _____. (2559). รายงานการวิจัยการออกแบบระบบการติดตามและประเมินผลการพัฒนาการศึกษา. กรุงเทพฯ.
- _____. (2561). *การพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ.
- _____. (2561). *รายงานการศึกษาไทย พ.ศ. 2561 (Education in Thailand 2018)*. กรุงเทพฯ.
- _____. (2561). *รายงานประจำปี 2561 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา*. กรุงเทพฯ.
- _____. (2561). *ความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ.
- _____. (2561). *ทิศทางการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *รายงานการศึกษาไทย พ.ศ. 2561 (Education in Thailand 2018)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิก จำกัด.

- อดุลย์ วังศรีคุณ. (2557). การศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21: ผลผลิตและแนวทางการพัฒนา. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม*, 8(1), 1–15.
- อนรรักษ์ ปัญญาวัฒน์. (2555). *แนวคิดการประเมินโครงการ*. (เข้าถึงได้จาก). <http://www.idis.ru.ac.th/report/index.php?topic=3152.0>, 7 มีนาคม 2562.
- อนเนก วัดแย้ม. (2554). *แนวคิดและทฤษฎีดัชนีวัดความสำเร็จแบบสมดุล (Balanced Scorecard: BSC)*. เข้าถึงได้จาก <https://mpa2011.blogspot.com/2011/06/balanced-scorecard-bsc.html> 7 มีนาคม 2562.
- อัญชลี จันทร์เสม และคณะ (2559). ทักษะในศตวรรษที่ 21 กับการจัดการศึกษา ภาษาอังกฤษต่างประเทศ: จากนโยบายถึงผู้สอน. *วารสารบรรณศาสตร์ มศว.* 9(2), 114–123.
- อัญชลี ธรรมะวิสิฏกุล. (2552). *การติดตามผลและประเมินผลการนิเทศ*. เข้าถึงได้จาก <https://panchalee.wordpress.com/2009/04/28/project-evaluation1/> 11 ธันวาคม 2563.
- อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล. (2561). *การวิจัยทางการศึกษา: แนวคิดและการประยุกต์ใช้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทัย ดุลยเกษม. (2560). *กรองความคิดด้านการศึกษาตลอดชีวิตในสังคมไทยยุค 4.0*. นครปฐม: ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Annamalai, N., Kabilan, M., Ab Rashid, R., Oleskeviciene, G. V., & Vaičiūnienė, V. (2021). English Language Learning Through Non-Technology Games: A Case Study of International Students at a Lithuanian University. *The Qualitative Report*, 26(10), 3261 – 3278.
- Abdel-Latif, M. (2009). *Egyptian EFL Student Teachers' Writing Processes and products: the role of linguistic knowledge and writing affect*. Unpublished PhD Thesis, University of Essex, UK.
- Abu-Rizaizah, S. (2010). *Evaluation of an English Language Programme for Engineers in a Saudi Arabian University: a case study*. Unpublished PhD Thesis, University of Newcastle: UK.

- Ahmad, F. & Aziz. (2009). Students' Perception of the Teachers' Teaching of Literature Communicating and understanding through the Eyes of the Audience. *European Journal of Social Sciences*. 7(3), 17 – 26.
- Al-Nwaiem, A. (2012). *An Evaluation of the Language Improvement Component in the Pre-Service ELT Programme at a College of Education in Kuwait: A case study*. PhD Thesis in Education, University of Exeter: UK.
- Al-Rubaie, R. (2010). *Future Teachers, Future Perspective –The Story of English in Kuwait*. Unpublished PhD Thesis. University of Exeter: UK.
- Anderson, J. E. (1975). *Public Policy-Making* [By] James E. Anderson. Praeger.
- Arnon, S. & Reichel, N. (2009) Closed and open-ended question tools in a telephone survey about 'the good teacher' An example of a mixed method study. *Journal of Mixed Methods Research*, 3(2), 172–196.
- Baker, William and Jarunthawatchai, Wisut (2017) English language policy in Thailand. *European Journal of Language Policy*, 9(1), 27–44.
- Bardach, Eugene. (1977). *The Implementation Game: What Happens After a Bill Becomes a Law*. Cambridge: MIT Press.
- Barnawi, O. (2011). Examining Formative Evaluation of an English for Specific Purposes Program. Unpublished PhD Thesis, Indiana University of Pennsylvania: US.
- Barrett, S. and Fudge, C. (1981). *Policy and Action*. London: Methuen.
- CDC, Office of the Associate Director for Program. (2012). *A framework for program evaluation*. Retrieved from <http://www.cdc.gov/eval/framework/index.htm>. March 7th, 2019.
- Connor, P. E., Haimann, T., & Scott, W. G. (1974). Dimensions in modern management [compiled by] Patrick E. Connor, with the collaboration of Theo Haimann [and] William G. Scott.

- Dollar, Y. K., Tolu, A. T., & Doyran, F. (2014). *Evaluating a Graduate Program of English Language Teacher Education*. Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry, 5 (2) , 1–10 . Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/276342624_Evaluating_a_Graduate_Program_of_English_Language_Teacher_Education. doi:10.17569/tojq.09132
- Dunn, W. N. (2007). *Public Policy Analysis: An Introduction* (4th Ed.). Pearson Prentice Hall.
- Dye T. R. (1981). *Understanding Public Policy Making*. New York–Holt, Rinehart & Winston.
- Dye, T. R. (2014). *Understanding Public Policy* (14th ed.). Harlow, Essex: Pearson. p. 3.
- Ebel, R.L., & Frisbie, D.A. (1986). *Essentials of Educational Measurement*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice–Hall.
- Elmore, R. F. (1978). “Organization Models of Social Program Implementation”. *Public Policy*. 26: 185.
- Elmore, R. (1985). Forward and backward mapping: Reversible logic in the analysis of public policy. In K. Hanf & T. Toonen (Eds.), *Policy implementation in federal and unitary systems* (pp. 33–70). Boston: Martinus Nijhoff.
- Edwards, W., Guttentag, M., & Snapper, K. (1975). A Decision Theoretic Approach to Evaluation Research. In E. L. Struening, & M. Guttentag (Eds.), *Handbook of Evaluation Research*. Beverly Hills, CA: Sage. pp. 139–182.
- Enisa M. & Serkan U. (2014). Evaluation of a language preparatory program: A case study. *ELT Research Journal*, 3(4), 201–221.
- Fitzpatrick, J. L., Sanders, J. R. and Worthen, B. R. (2004). *Program evaluation: Alternative approaches and practical guidelines*. New York: Pearson Education Inc.
- Goggin, M. L., Bowman, A. O. Lester, J. P. & O’Toole L. J. Jr. (1990). *Implementation theory and practice: Toward a third generation*. New York: Harper Collins, Inc.

- Gronlund, N.E. (1976). *Measurement and evaluation in teaching*. Macmillan Publishing Company, New York.
- Guskey, T. R. (2002). Evaluating Professional Development. *Educational Leadership*, 59(6), pp. 45–51.
- Hjern, B. (1982). “Implementation Structures: A New Unit for administrative Analysis”. *Organization Studies*. 2: 211.
- Hunt, Elgin F., and Colander, David C. (2011). *Social Science: An Introduction to the Study of Society* (14th ed.). Boston: Pearson. pp. 188–189.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, pp. 607–610.
- Kamil, I. (2011). *Perceptions of Kuwaiti EFL Student–Teachers towards EFL Writing and Methods of Teaching and Learning EFL Writing*. Unpublished PhD Thesis. University of Exeter: UK.
- Lasswell, H. D. & Kaplan, A. (1970). *Power and Society*. New Haven: Yale University Press.
- Likert, Rensis A. (1961). *New Patterns of Management*. New York: McGraw–Hill Book Company Inc.
- Lipsky, M. (1971). Street–level bureaucracy and the analysis of urban reform. *Urban Affairs Review*, 6(4), 391–409.
- Ling, L. S., Pang, V., & Lajium, D. (2017). *An evaluation of the development and implementation of integrated stem module using CIPP evaluation model: A proposed study*. Conference: Simposium Psikologi dan Kesehatan Sosial–i (SPKS–i) 2017. (pp. 1–9). Universiti Malaysia Sabah, Malaysia.
- Mazmanian A. D. & Sabatier A. P. (1989). *Implementation and Public Policy: With a New Postscript*. America: University Press of America.
- Mede, E. (2013). *Design and evaluation of a language preparatory program at an English medium university in an EFL setting: A case study*. Unpublished Doctoral dissertation, Yeditepe University: Turkey.

- Nadia B. A. (2016). *Teacher Evaluation Policies and Practices in Kuwaiti Primary Schools*. Thesis of Doctor of Philosophy, Newcastle University: UK.
- Pamela S. Gravestock. (2011). *Does Teaching Matter? The Role of Teaching Evaluation in Tenure Policies at Selected Canadian Universities*, PhD of University of Toronto: Canada.
- Pressman, J. L. and Wildavsky, A. B. (1973). *Implementation*. 2nd ed. California: University of California Press.
- Peter H. Rossi, Mark W. Lipsey, Howard E. Freeman. (2003). *Evaluation: A Systematic Approach*.
- Ripley, R. B. & Franklin, G. A. (1982). *Bureaucracy and Policy Implementation*. Homewood, Illinois: Dorsey Press.
- Rossi, P. H., Lipsey, M. W., & Freeman, H. E. (2003). *Evaluation: A Systematic Approach* (7th ed.). Thousand Oaks, California: Sage.
- Sabatier, P. & Mazmanian, D. (1983). *Implementation and Public Policy*. Glenview: Scott.
- Sabatier, P. A. (1986). Top-Down and Bottom-Up Approaches to Implementation Research: a Critical Analysis and Suggested Synthesis, *Journal of Public Policy*, 6(1), 21-48.
- Scharpf, F. W. (1978), 'Interorganizational Policy Studies: Issues, Concepts, and Perspectives', in Kenneth I. Hanf and Scharpf (eds), *Interorganizational Policymaking: Limits to Coordination and Central Control*, London: Sage.
- Stake R E. (1967). The countenance of educational evaluation. *Teach. Coll. Rec.* Illinois: University of Illinois.
- Struening E. L. & Guttentag M. (1975). *Handbook of Evaluation Research*. Beverly Hills, California: Sage Publications.
- Stufflebeam, D. L. (1971). *Educational Evaluation & Decision Making*. Illinois: F. E. Peacock Publishers.
- _____. (1971). *The Relevance of the CIPP Evaluation Model for Educational Accountability*. Atlantic City, N.J.

- _____. (1983). *The CIPP Model for Program Evaluation*. Boston: Kluwer – Nijhoff.
- Stufflebeam, D. L. & Shinkfield, A. J. (1990). *Systematic Evaluation*. Boston: Kluwer – Nijhoff.
- Stufflebeam, D. L. (2001). *The CIPP model for evaluation*. In D. L. Stufflebeam, G. F. Madaus, & T. Kellaghan (Eds.). *Evaluation models: Viewpoints on educational and human services evaluation*. (pp. 279–318). Kluwer Academic Publishers.
- Stufflebeam and Shinkfield. (2007). *Evaluation Theory, Models and Applications*. John Wiley and Son, Inc.
- Tseng, K., Diez, C. R., Lou, S., Tsai, H., & Tsai, T. (2010). Using the Context, Input, Process and Product model to assess an engineering curriculum. *World Transactions on Engineering and Technology Education*, 8(3), 256–261.
- Tyler, R. W. (1902). *Educational evaluation: classical works of Ralph W. Tyler*. edited by George F. Madaus and Daniel Stufflebeam. Boston: Kluwer Academic Publishers.
- Tyler, R. W. (1950). *Basic Principles of curriculum and Instruction*. Chicago: The University of Chicago press.
- Van Meter, Donald S. and Van Horn, Carl E. (1975). “The Policy Implementation Process: A Conceptual Framework.” *Administrative & Society*, 6(4), 445 – 488.
- Weiss, Carol H. (1972). *Evaluation action programs*. Massachusetts: Allyn and Bacon.
- Weiss, C.H. (1972). *Evaluation Research: Methods of Assessing Programs Effectiveness*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Yarbrough, D.B., Shula, L.M., Hopson, R.K., & Caruthers, F.A. (2010). *The Program Evaluation Standards: A guide for evaluators and evaluation users*. (3rd. ed). Thousand Oaks, CA: Corwin Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพสิฐ บริบูรณ์ คณะบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
2. รองศาสตราจารย์ ดร. ประยงค์ กลั่นฤทธิ์ อาจารย์พิเศษสาขาการสอนภาษาอังกฤษ สำหรับผู้พูดภาษาอื่น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
3. ดร.วิทยา ประวะโซ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 20
4. ดร. ชวนะ ทวีอุทิศ ผู้อำนวยการโรงเรียนโซพิลย์พิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 21
5. ดร.ฉันทนา พลพวก ครูเชี่ยวชาญ (ภาษาอังกฤษ) โรงเรียนนารีนุกูล สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะทางพัฒนา

1. ดร.เรืองยศ แวดล้อม	ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนกัลยาณวัตร
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25
2. นางศิริรัตน์ ศิริบุตร	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนไช้พิสัยพิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
3. นางพรทิพา นันตะสุข	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
4. นางสาวเพชร ศรีหะ	ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนคำแสนวิทยาสรรค์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19
5. นางสาวจรรยาวรรณ วงค์ชาญศรี	ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนปากสวยพิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
6. นางสาวนีย์ ยุทธมานพ	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพรเจริญวิทยา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
7. นายวุฒิไกร คำแฝง	รองผู้อำนวยการฯ กลุ่มบริหารวิชาการ
โรงเรียนปากคาดพิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
8. นางขวัญชีวา จริญสูงเนิน	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนปากคาดพิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
9. นางลำพูน เบอร์นาค	ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนกุดบงพิทยาคาร
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
10. นายสุทธิรัตน์ ศรีเสถียร	ครูชำนาญการ โรงเรียนบึงกาฬ
(คณะทำงานสถาบันภาษาอังกฤษ สพฐ.)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๐๓๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพสิฐ บริบูรณ์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
๒. เครื่องมือการวิจัย
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาววันรัฐ สอนสิทธิ์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๖๓๒๕๐๑๐๙ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การประเมินการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ โพธิ์วัฒน์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และประเมินคู่มือการใช้ตัวบ่งชี้ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาววันรัฐ สอนสิทธิ์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๐๕๕ ๘๔๖๙

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๐๓๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ กลั่นฤทธิ์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
๒. เครื่องมือการวิจัย
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาววันรัฐ สอนสิทธิ์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๖๓๒๒๕๐๑๐๙ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การประเมินการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ โพธิวัฒน์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อให้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และประเมินคู่มือการใช้ตัวบ่งชี้ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาววันรัฐ สอนสิทธิ์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๐๕๕ ๘๔๖๙

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๐๓๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.วิทยา ประวะโซ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
๒. เครื่องมือการวิจัย
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาววันรัฐ สอนสิทธิ์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๖๓๒๕๐๑๐๙ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การประเมินการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดี โพธิ์วัฒน์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และประเมินคู่มือการใช้ตัวบ่งชี้ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาววันรัฐ สอนสิทธิ์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๐๕๕ ๘๔๖๙

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๐๓๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.ชวนะ ทวีอุทิศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

๒. เครื่องมือการวิจัย

๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาววันรัฐ สอนสิทธิ์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๖๓๒๒๕๐๑๐๔ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การประเมินการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ โพธิวัฒน์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และประเมินคู่มือการใช้ตัวบ่งชี้ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาววันรัฐ สอนสิทธิ์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๐๕๕ ๘๔๖๔

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๐๓๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางฉันทนา พลพวก

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
๒. เครื่องมือการวิจัย
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาววันรัฐ สอนสิทธิ์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๖๓๒๒๕๐๑๐๙ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การประเมินการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดี โพธิ์วัฒน์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาววันรัฐ สอนสิทธิ์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๐๕๕ ๘๔๖๙

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินเพื่อการวิจัย

เรื่อง การประเมินการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ สู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

เรียน ผู้ตอบแบบประเมิน

แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเชิงประเมินการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผลการวิจัยเพื่อให้หน่วยงานระดับนโยบายหรือคณะผู้บริหารได้ข้อมูลสารสนเทศใช้เป็นแนวทาง การตัดสินใจในการดำเนินงานแก้ไขและพัฒนาการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ไปปฏิบัติที่สอดคล้องกับเงื่อนไขและบริบทสภาพแวดล้อมต่อไป ผู้ตอบแบบประเมินนี้คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ และกรรมการสถานศึกษาหรือตัวแทนผู้ปกครอง ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้รับ ผู้วิจัยจะปฏิบัติตามจรรยาบรรณของนักวิจัยอย่างเคร่งครัด โดยไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้ตอบและทำการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมเท่านั้น แบบประเมินดังกล่าวมีจำนวน 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 การนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติในโรงเรียน
จำนวน 45 ข้อ

ตอนที่ 3 ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี) จำนวน 1 ข้อ

ขอความกรุณาผู้ตอบแบบประเมินโปรดตอบทุกข้อ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือของแต่ละข้อ ที่ตรงกับสภาพการดำเนินงานในโรงเรียนของท่านและ/หรือโรงเรียนที่ท่านเป็นกรรมการสถานศึกษาหรือผู้ปกครองนักเรียน ตามความเป็นจริง ทั้งนี้ การเสียสละเวลาของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาในโอกาสต่อไปเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณที่ท่านได้กรุณาตอบแบบประเมินฉบับนี้

วันรัฐ สอนสิทธิ์

นักศึกษาปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

ของท่าน

- 1) เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง
- 2) อายุ () 1. 20 - 29 ปี () 2. 30 - 39 ปี () 3. 40 - 49 ปี
() 4. 50 - 59 ปี () 5. 60 ปีขึ้นไป
- 3) ประเภทผู้ตอบแบบประเมิน
() 1. ผู้บริหาร
() 2. ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ
() 3. กรรมการสถานศึกษาหรือผู้ปกครอง
- 4) ขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน/เป็นกรรมการสถานศึกษาหรือผู้ปกครอง
() 1. ขนาดเล็ก จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 359 คน ลงมา
() 2. ขนาดกลาง จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 360 -1,079 คน
() 3. ขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 1,080 -1,679 คน
() 4. ขนาดใหญ่พิเศษ จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 1,680 คน ขึ้นไป

ตอนที่ 2 การนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติใน

โรงเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือของแต่ละข้อที่ตรงกับสภาพการ

ดำเนินงานในโรงเรียนของท่าน โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง มากที่สุด
- 4 หมายถึง มาก
- 3 หมายถึง ปานกลาง
- 2 หมายถึง น้อย
- 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ด้านที่ 1 : ด้านความชัดเจนของนโยบาย

ข้อ ที่	ประเด็นการประเมิน	ระดับการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
1	นโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้สอนภาษาอังกฤษมีการจัดทำ ขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร ตามระเบียบราชการ					
2	นโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้สอนภาษาอังกฤษมีเนื้อหา ครอบคลุมสาระสำคัญครบถ้วนตามเป้าหมายหลัก					
3	ภาษาที่ใช้เขียนตัวนโยบายตรงตามหลักวิชาการและเข้าใจ ง่าย					
4	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการจัดทำคู่มือแนวทางการปฏิบัติ ตามนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้สอนภาษาอังกฤษที่ สามารถนำไปปฏิบัติได้					
5	ตัวนโยบายมีการระบุถึงบทบาทหน้าที่ขององค์กรและ บุคคล ช่วยให้สามารถปฏิบัติตามนโยบายได้อย่างชัดเจน					

ด้านที่ 2 : ด้านการสื่อสารนโยบาย

ข้อ ที่	ประเด็นการประเมิน	ระดับการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
6	นโยบายได้รับการแปลผลหรือตีความให้เป็นแผนการ ดำเนินงาน โครงการในแต่ละกิจกรรมตามระดับองค์กร					
7	มีกระบวนการถ่ายทอดนโยบายไปสู่ผู้ปฏิบัติอย่างเป็น ระบบ ตามลำดับขั้นตอน					
8	การถ่ายทอดนโยบายไปสู่ผู้ปฏิบัติเป็นไปตามบทบาท หน้าที่ขององค์กรและบุคคล					
9	แนวทางการดำเนินงานถ่ายทอดนโยบายจากบนลงล่าง คือ จากภาพรวมระดับประเทศลงสู่ภูมิภาคและหน่วยงาน ในสังกัดตามลำดับชั้น					
10	การถ่ายทอดแผนงาน โครงการ ตามนโยบายมีความ ทั่วถึง ครอบคลุมผู้นำไปปฏิบัติทุกกลุ่ม					

ด้านที่ 3 : ด้านการจัดสรรทรัพยากร

ข้อที่	ประเด็นการประเมิน	ระดับการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
11	มีการกำหนดช่วงระยะเวลาแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงานตามนโยบาย					
12	มีการจัดสรรปริมาณของงบประมาณในแต่ละกิจกรรม					
13	ได้ระบุบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องไว้อย่างชัดเจน					
14	มีการประเมินความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการดำเนินงานตามนโยบาย					
15	การจัดสรรทรัพยากรได้คำนึงถึงผลกระทบต่อประสิทธิภาพของนโยบาย					

ด้านที่ 4 : ด้านบริบท

ข้อที่	ประเด็นการประเมิน	ระดับการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
16	ขนาดของโรงเรียนท่านไม่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพ การจัดกิจกรรมส่งเสริมและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ					
17	ที่ตั้งของโรงเรียนท่านไม่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพ การจัดกิจกรรมส่งเสริมและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ					
18	จำนวนคาบสอนและปริมาณงานอื่นๆ ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษไม่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลในการจัดเตรียมสื่อและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
19	กิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ และกิจกรรมจากหน่วยงานอื่นไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามปกติ					

ข้อที่	ประเด็นการประเมิน	ระดับการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
20	ฝ่ายบริหารมีการกำหนดและพัฒนาโรงเรียนให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา พันธกิจ และเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้					
21	ฝ่ายบริหารมีการกำหนดจุดเน้นและจุดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์ของโรงเรียนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งเป็นตัวแทนของชุมชน					
22	โรงเรียนมีการนำคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสมรรถนะของนักเรียนมาปฏิบัติอย่างเคร่งครัด					
23	โรงเรียนจัดให้มีการรับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะจากผู้ปกครองและชุมชน					

ด้านที่ 5 : ด้านปัจจัยนำเข้า

ข้อที่	ประเด็นการประเมิน	ระดับการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
24	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษของโรงเรียน					
25	ครูสามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารอย่างคล่องแคล่วและเชี่ยวชาญในการใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบการสอนวิชาภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสภาพสังคมปัจจุบัน					
26	งานวิชาการมีการจัดสอบคัดเลือกนักเรียนและแบ่งห้องเรียนตามระดับความรู้ความสามารถทางภาษาอังกฤษเป็นการเฉพาะ					
27	นักเรียนสามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีทั้งจากที่บ้านและโรงเรียน โดยมีอุปกรณ์เทคโนโลยี เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ตเป็นของตนเอง					

ข้อที่	ประเด็นการประเมิน	ระดับการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
28	โรงเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากทางราชการ/ หน่วยงานเอกชน/บุคคลในการพัฒนาครูผู้สอนวิชา ภาษาอังกฤษชาวไทย การสรรหาครูชาวต่างชาติ การจัด โครงการ/กิจกรรมพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษแก่นักเรียน					
29	ครูและนักเรียนร่วมกันจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการใช้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันในบริเวณ โรงเรียนและในห้องเรียน					
30	ผู้บริหารจัดให้ห้องเรียนมีอุปกรณ์เทคโนโลยีและสื่อ มัลติมีเดียที่ทันสมัย มีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่นักเรียน เข้าถึงแบบความเร็วสูงสามารถสืบค้นข้อมูลได้รวดเร็ว เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ					
31	ฝ่ายบริหารร่วมกับชุมชนวิเคราะห์บริบทของโรงเรียนว่า เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมน้อย พร้อมปานกลาง หรือ พร้อมสูง เพื่อวางแผนปฏิบัติตามนโยบายการปฏิรูปการ เรียนการสอนภาษาอังกฤษ ตามศักยภาพและความพร้อม ที่เป็นจริง					

ด้านที่ 6 : ด้านกระบวนการ

ข้อที่	ประเด็นการประเมิน	ระดับการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
32	ครูได้มีการนำเอากรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากล CEFR มาเป็นแนวทางการวัดผลและประเมินผลในโรงเรียน					
33	ครูมีการปรับจุดเน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้ เป็นไปตามธรรมชาติของการเรียนรู้ภาษาโดยเน้นการ สื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT) ใน ทุกระดับชั้น					
34	ผู้บริหารและครูได้ร่วมกันส่งเสริมให้เกิดการเรียน การสอนภาษาอังกฤษที่มีมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานหลัก CEFR ในโรงเรียน					
35	ผู้บริหารมีการส่งเสริมการยกระดับความสามารถในการ ใช้ภาษาอังกฤษ โดยจัดให้มีการสอบวัดความรู้ ภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ทั้งครูและนักเรียน					
36	ครูมีการยกระดับความสามารถในการจัดการเรียน การสอนของครูให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ที่เน้นการ สื่อสาร (CLT) และเป็นไปตามกรอบมาตรฐานหลัก CEFR					
37	ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยพัฒนา ความสามารถทางภาษาทั้งครูและนักเรียน					

ด้านที่ 7 : ด้านผลผลิต

ข้อที่	ประเด็นการประเมิน	ระดับการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
38	นักเรียนสามารถรวมกิจกรรมการเรียนรู้ได้เป็นปกติจากการใช้ภาษาอังกฤษในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู					
39	นักเรียนใช้ภาษาอังกฤษพูดคุยกับครู กับเพื่อนทั้งในและนอกห้องเรียน และพูดคุยกับชาวต่างชาติอย่างเป็นปกติทั่วไป					
40	นักเรียนดูรายการทีวี ชาว ภาคภาษาอังกฤษอ่านหนังสือเพิ่มเติมนอกห้องเรียน					
41	นักเรียนใช้ภาษาอังกฤษในการสร้างความเพลิดเพลินในเวลาว่าง เช่น ดูหนัง ฟังเพลง เกมที่ใช้ภาษาอังกฤษและการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ตามความสนใจ					
42	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการประกวด แข่งขันเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ ที่จัดขึ้นทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน					
43	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษที่จัดขึ้นทั้งในและนอกโรงเรียน					
44	นักเรียนเข้าใช้เว็บไซต์ ดูของ You tube ที่จัดสอนการใช้ภาษาอังกฤษ					
45	นักเรียนมีการเข้าสอบเพื่อวัดความสามารถทางภาษาอังกฤษตามกรอบมาตรฐานหลัก CEFR					

ตอนที่ 3 ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านเสียสละเวลาในการตอบแบบประเมิน

แบบบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึก

ประกอบกรวิจัยเรื่อง การประเมินการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอน
ภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
สำหรับผู้บริหารโรงเรียน

ชื่อโรงเรียน .(A or B).....จังหวัด.....

วันที่สัมภาษณ์ เวลา.....

ผู้ให้สัมภาษณ์

คำชี้แจง

1. แบบบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึกฉบับนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลเอง โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน
2. ประเด็นคำถามเหล่านี้เป็นประเด็นคำถามหลัก ซึ่งผู้วิจัยอาจมีข้อคำถามย่อยประกอบการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและสอดคล้องตรงประเด็นกับคำถามหลักมากที่สุด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพการณ์การสัมภาษณ์ และการให้ข้อมูลของอาสาสมัคร
3. การให้ข้อมูลและการแสดงความคิดเห็นใด ๆ ของอาสาสมัครตามแบบสัมภาษณ์นี้ เป็นไปด้วยความสมัครใจ หากมีบางประเด็นที่ไม่สบายใจที่จะตอบ สามารถละเว้นในการให้ข้อมูลในประเด็นนั้น ๆ ได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่ออาสาสมัครและหน่วยงาน

1. ข้อมูลตัวนโยบาย คือ ด้านความชัดเจนของนโยบาย ด้านการสื่อสารนโยบายไปยังผู้ปฏิบัติและด้านการจัดสรรทรัพยากร ดังนี้

1.1 เอกสารนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ที่ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรมีเนื้อหาครอบคลุมสาระสำคัญ เข้าใจง่ายและสามารถนำไปปฏิบัติได้มากน้อยเพียงใด อย่างไร

.....

.....

.....

.....

1.2 การสื่อสารนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติ
ในโรงเรียนของท่านมีการปฏิบัติมากน้อยเพียงใด อย่างไร

.....
.....
.....

1.3 เอกสารนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ มีการระบุถึง
การจัดสรรทรัพยากรไว้อย่างชัดเจนหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

2. ข้อมูลการบริหารจัดการนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษใน
โรงเรียนของท่านในระยะเวลาที่ผ่านมาเป็นอย่างไร ในประเด็นต่อไปนี้

2.1 ด้านบริบทของโรงเรียน: ขนาด ที่ตั้ง วัสดุทัศน ปรัชญา พันธกิจ และ
เป้าประสงค์ของโรงเรียนท่านส่งผลต่อการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอน
ภาษาอังกฤษมาปฏิบัติในโรงเรียนของท่านระดับใด อย่างไร

.....
.....
.....

2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า: ปัจจัยดังต่อไปนี้ส่งผลต่อการนำนโยบายการปฏิรูปการ
เรียนการสอนภาษาอังกฤษมาปฏิบัติในโรงเรียนของท่านอย่างไรบ้าง

- ด้านผู้บริหารและครู

.....
.....
.....

- ด้านงบประมาณ

.....
.....
.....

- ด้านสถานที่ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน

.....

.....

.....

- ด้านการบริหารจัดการ

.....

.....

.....

2.3 ด้านกระบวนการ: การนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอน
ภาษาอังกฤษมาปฏิบัติในโรงเรียนของท่านมีการดำเนินงานอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับประเด็น
ต่อไปนี้

2.3.1 การใช้กรอบมาตรฐาน CEFR เป็นกรอบความคิดหลักในการจัดการ
เรียนการสอนภาษาอังกฤษ อย่างไร

.....

.....

.....

2.3.2 การปรับจุดเน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เป็นไปตาม
ธรรมชาติของการเรียนรู้ (CLT) ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

2.3.3 การส่งเสริมยกระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารทั้ง
ครูและนักเรียนเป็นไปตามกรอบความคิดหลัก CEFR อย่างไร

.....

.....

.....

2.3.4 ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน
ภาษาอังกฤษอะไร อย่างไร

.....
.....
.....

2.4 ด้านผลผลิต: ผลที่เกิดจากการดำเนินงานการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียน
การสอนภาษาอังกฤษมาปฏิบัติในโรงเรียนของท่าน ระยะที่ผ่านมา ในประเด็นต่อไปนี้

2.4.1 ด้านผู้บริหารและครูเกิดผลอย่างไร

.....
.....
.....

2.4.2 ด้านนักเรียนเกิดผลอย่างไร

.....
.....
.....

2.4.3 ด้านโรงเรียนและชุมชนเกิดผลอย่างไร

.....
.....
.....

3. อุปสรรค/ปัญหาของการดำเนินนโยบายและความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....
.....
.....
.....
.....

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านเป็นอย่างสูง

แบบบันทึกการสนทนากลุ่มย่อย

ประกอบการวิจัยเรื่อง การประเมินการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอน
ภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
 ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ นักเรียน ม.6 ผู้ปกครองหรือกรรมการสถานศึกษา

ชื่อโรงเรียน .(A or B).....จังหวัด.....
วันที่สัมภาษณ์ เวลา.....
ผู้ร่วมสนทนา.....

คำชี้แจง

1. แบบบันทึกการสัมภาษณ์กลุ่มย่อยชุดนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลเอง โดยการจัดการสัมภาษณ์กลุ่มย่อย ระหว่างผู้วิจัยกับ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ นักเรียน ม.6 และผู้ปกครองหรือกรรมการสถานศึกษา
2. การดำเนินงานจัดการสัมภาษณ์กลุ่มย่อยของอาสาสมัครทั้ง 3 กลุ่ม จัดขึ้นโดยแยกส่วนจากกัน ต่างกรรมต่างวาระชัดเจน ไม่เกี่ยวข้องกัน
3. ประเด็นคำถามเหล่านี้เป็นประเด็นคำถามหลัก ซึ่งผู้วิจัยอาจมีข้อคำถามย่อยประกอบการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและสอดคล้องตรงประเด็นกับคำถามหลักมากที่สุด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพการณ์การสัมภาษณ์ และการให้ข้อมูลของอาสาสมัคร
4. การแสดงความคิดเห็นใด ๆ การตอบคำถามของอาสาสมัครตามแบบบันทึกการสัมภาษณ์กลุ่มย่อยนี้ เป็นไปด้วยความสมัครใจ หากมีบางประเด็นที่ไม่สบายใจที่จะตอบ สามารถละเว้นในการให้ข้อมูลในประเด็นนั้น ๆ ได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่ออาสาสมัครและหน่วยงาน

1. ข้อมูลตัวนโยบาย คือ ด้านความชัดเจนของนโยบาย ด้านการสื่อสารนโยบายและด้านการจัดสรรทรัพยากร ดังนี้

1.1 ท่านมีการรับรู้เกี่ยวกับตัวเอกสารนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ มากน้อยเพียงใด อย่างไร

.....

.....

.....

1.2 โรงเรียนมีการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายหรือแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของโรงเรียนให้ท่านทราบในเรื่องอะไรบ้าง อย่างไร

.....

.....

.....

1.3 ท่านรับรู้ข้อมูลด้านการจัดหา การจัดสรรทรัพยากร เกี่ยวกับนโยบายหรือแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของโรงเรียนอย่างชัดเจนหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

2. ข้อมูลด้านการบริหารจัดการนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนแห่งนี้ในระยะที่ผ่านมาเป็นอย่างไร ในประเด็นต่อไปนี้

2.1 ด้านบริบทของโรงเรียน: ขนาด ที่ตั้ง วัสดุทัศน ปรัชญา พันธกิจ และเป้าประสงค์ของโรงเรียนแห่งนี้ส่งผลต่อการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนระดับใด อย่างไร

.....

.....

.....

2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า: ปัจจัยดังต่อไปนี้ส่งผลต่อการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมาปฏิบัติในโรงเรียนแห่งนี้อย่างไรบ้าง

- ด้านผู้บริหารและครู มีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

.....

- ด้านงบประมาณ มีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

.....

- ด้านสถานที่ อุปกรณ์ สื่อ มีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

.....

- ด้านการบริหารจัดการ มีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

.....

2.3 ด้านกระบวนการ: การนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมาใช้ในโรงเรียนแห่งนี้ มีการดำเนินงานอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับประเด็นต่อไปนี้

2.3.1 การใช้กรอบมาตรฐาน CEFR เป็นกรอบความคิดหลักในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เป็นอย่างไร

.....

2.3.2 การปรับจุดเน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เป็นไปตาม
ธรรมชาติของการเรียนรู้ (CLT) ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

2.3.3 การส่งเสริมระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารทั้ง
ครูและนักเรียนเป็นไปตามกรอบความคิดหลัก CEFR ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

2.3.4 ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน
ภาษาอังกฤษอะไรบ้าง อย่างไร

.....

.....

2.4 ด้านผลผลิต: ผลที่เกิดจากการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอน
ภาษาอังกฤษมาปฏิบัติในโรงเรียนแห่งนี้ระยะที่ผ่านมา ในประเด็นต่อไปนี้

2.4.1 ด้านผู้บริหารและครู เกิดความเปลี่ยนแปลงด้านใด อย่างไร

.....

.....

2.4.2 ด้านนักเรียน เกิดความเปลี่ยนแปลงด้านใด อย่างไร

.....

.....

2.4.3 ด้านโรงเรียนและชุมชน เกิดความเปลี่ยนแปลงด้านใด อย่างไร

.....

.....

3. อุปสรรค/ปัญหาของการดำเนินนโยบายและความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านเป็นอย่างสูง

แบบวิเคราะห์เอกสารโรงเรียน

ประกอบการวิจัยเรื่อง การประเมินการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอน
ภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ประเด็นที่ศึกษา	สาระสำคัญ	แหล่งอ้างอิง
1. ต้นนโยบาย - ความชัดเจน - การสื่อสาร - การจัดสรร ทรัพยากร	
2. โครงการ พัฒนาการเรียน การสอน - บริบท - ปัจจัยนำเข้า - กระบวนการ - ผลผลิต	

แบบบันทึกการสังเกต

ประกอบการวิจัยเรื่อง การประเมินการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้การสอน
ภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ประเด็นที่ศึกษา	รายการบันทึก	วัน/เดือน/ปี
1. ด้วนโยบาย	
2. โครงการพัฒนาการเรียน การสอน	

แบบสัมภาษณ์ประกอบการวิจัย

เรื่อง

การประเมินการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
สู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

(ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร ตามหนังสือรับรองเลขที่ 006/2564 ลงวันที่ 14 มกราคม 2564)

คำชี้แจง

1. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่อง
"การประเมินการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ สู่การปฏิบัติใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน" ได้พบว่าตัวแปรที่ศึกษา 6 ตัวแปร
ได้แก่ ความชัดเจนของนโยบาย การสื่อสารนโยบาย การจัดสรรทรัพยากร บริบท ปัจจัย
นำเข้า และกระบวนการดำเนินงาน พบว่ามีตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของผลผลิตของโครงการ
ระดับโรงเรียน 2 แปร ได้แก่ ปัจจัยนำเข้าและกระบวนการดำเนินงาน

2. ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษาเชิงลึกหาแนวทางการพัฒนาตัวแปร
พยากรณ์ที่ดีทั้ง 2 ตัวแปรตามข้อ 1 ด้วยการขอนัดพบและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางการ
ศึกษา โดยการให้ความคิดเห็นโดยอิสระ เพื่อนำไปวิเคราะห์เป็นภาพรวมของแนวทาง
พัฒนา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ ได้กรุณาให้ข้อมูลและความ
คิดเห็น ตามวัน เวลา ที่ผู้วิจัยจะนัดหมาย

อนึ่ง หากท่านไม่สะดวกที่จะให้เข้าพบเพื่อสัมภาษณ์ ผู้วิจัยขอใช้วิธีการอื่น เช่น
การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ หรือสื่ออื่น ๆ ตามที่ท่านเห็นสมควร และขอขอบคุณ มา ณ
โอกาสนี้

(นางสาววันรัฐ สอนสิทธิ์)

ผู้วิจัย

คำถามสำหรับการสัมภาษณ์

1. แนวทางพัฒนา “ปัจจัยนำเข้า” ของโครงการในระดับโรงเรียน หมายถึง ระดับคุณภาพของปัจจัยนำเข้า 4 ปัจจัย คือ 1) ผู้บริหาร ครูและนักเรียน 2) งบประมาณ 3) สถานที่ อุปกรณ์ สื่อและ 4) การบริหารจัดการระดับโรงเรียน ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. แนวทางพัฒนา “กระบวนการดำเนินงาน” ของโครงการในระดับโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานและกระบวนการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาอังกฤษของโรงเรียน ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านเป็นอย่างสูง

ภาคผนวก ง
การหาคุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 23 การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าความ
สอดคล้องหรือดัชนีของความสอดคล้องกันระหว่างข้อความ (items)

ข้อ ที่	ค่า IOC	ข้อ ที่	ค่า IOC	ข้อ ที่	ค่า IOC	ข้อ ที่	ค่า IOC	ข้อ ที่	ค่า IOC
1	1.0	10	1.0	19	1.0	28	1.0	37	1.0
2	1.0	11	0.8	20	1.0	29	1.0	38	1.0
3	1.0	12	1.0	21	1.0	30	1.0	39	1.0
4	1.0	13	1.0	22	1.0	31	1.0	40	1.0
5	1.0	14	1.0	23	0.8	32	0.8	41	1.0
6	1.0	15	1.0	24	1.0	33	1.0	42	1.0
7	1.0	16	1.0	25	1.0	34	1.0	43	1.0
8	1.0	17	0.8	26	1.0	35	1.0	44	1.0
9	1.0	18	0.8	27	1.0	36	1.0	45	1.0

ตาราง 24 การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (item analysis) และค่าความเชื่อมั่น
ของแบบประเมิน (reliability) โดยภาพรวม

ข้อ ที่	ค่าอำนาจ จำแนก	ข้อ ที่	ค่าอำนาจ จำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจ จำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจ จำแนก
1	0.69	13	0.57	25	0.67	37	0.62
2	0.73	14	0.71	26	0.80	38	0.80
3	0.57	15	0.67	27	0.90	39	0.72
4	0.71	16	0.80	28	0.90	40	0.90
5	0.67	17	0.90	29	0.50	41	0.69
6	0.80	18	0.90	30	0.61	42	0.73
7	0.80	19	0.50	31	0.70	43	0.80
8	0.80	20	0.73	32	0.80	44	0.80
9	0.72	21	0.50	33	0.79	45	0.80
10	0.90	22	0.80	34	0.75	ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98	
11	0.67	23	0.90	35	0.48		
12	0.73	24	0.65	36	0.59		

ตาราง 25 การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (item analysis) และค่าความเชื่อมั่น
ของแบบประเมิน (reliability) แต่ละองค์ประกอบ

ข้อที่	ค่าอำนาจ จำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจ จำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
ด้านความชัดเจนของนโยบาย					
1	0.76	3	0.73	5	0.70
2	0.84	4	0.77	ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.90	
ด้านการสื่อสารนโยบาย					
1	0.79	3	0.78	5	0.87
2	0.90	4	0.75	ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.93	
ด้านการจัดสรรทรัพยากร					
1	0.76	3	0.73	5	0.70
2	0.84	4	0.77	ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.90	
ด้านบริบท					
1	0.70	4	0.57	7	0.72
2	0.89	5	0.57	8	0.89
3	0.89	6	0.57	ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.91	
ด้านปัจจัยนำเข้า					
1	0.66	4	0.83	7	0.60
2	0.70	5	0.83	8	0.78
3	0.75	6	0.44	ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.90	
ด้านกระบวนการ					
1	0.89	3	0.84	5	0.70
2	0.77	4	0.63	6	0.79
ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92					
ด้านผลผลิต					
1	0.79	4	0.60	7	0.76
2	0.68	5	0.63	8	0.75
3	0.87	6	0.79	ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92	

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 26 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ผลวิเคราะห์ข้อมูลการ
ประเมินตัวนโยบายและการนำนโยบายสู่การปฏิบัติในโรงเรียน จำนวน 168 แห่ง

ที่	ตัวนโยบาย			การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ				\bar{X}	S.D.	แปลผล
	ความชัดเจน	การสื่อสาร	การจัดทรัพยากร	ตามบริบท	ปัจจัยนำเข้า	กระบวนการ	ผลผลิต			
1	4.12	4.00	4.00	3.35	3.93	3.60	3.80	3.83	0.27	มาก
2	3.88	3.76	3.96	3.50	3.45	3.80	3.10	3.64	0.30	มาก
3	4.92	4.80	4.80	4.75	4.50	3.73	3.73	4.46	0.52	มาก
4	3.40	3.00	2.64	3.40	3.03	2.47	2.35	2.90	0.42	ปานกลาง
5	4.00	4.00	4.32	4.05	3.98	3.77	3.65	3.97	0.21	มาก
6	3.88	3.88	4.00	3.93	3.85	3.73	3.40	3.81	0.20	มาก
7	2.80	2.84	3.16	3.35	2.83	3.03	2.50	2.93	0.28	ปานกลาง
8	4.32	4.16	4.16	4.18	4.33	3.80	3.70	4.09	0.25	มาก
9	3.48	3.32	3.40	3.58	3.28	3.40	3.00	3.35	0.18	ปานกลาง
10	4.56	4.04	4.00	4.58	2.98	3.03	2.15	3.62	0.92	มาก
11	4.72	4.40	4.40	4.30	3.85	3.40	3.33	4.06	0.54	มาก
12	3.84	3.68	3.96	3.70	4.05	4.03	3.60	3.84	0.18	มาก
13	3.96	3.68	3.72	3.90	3.83	3.80	3.55	3.78	0.14	มาก
14	3.76	3.68	3.56	3.70	3.53	3.13	2.68	3.43	0.39	มาก
15	4.00	3.80	4.16	3.90	4.00	4.00	3.43	3.90	0.23	มาก
16	4.76	4.44	4.24	4.35	3.95	4.23	3.50	4.21	0.40	มาก
17	3.60	3.40	3.68	3.58	3.38	3.30	3.10	3.43	0.20	ปานกลาง
18	4.60	4.00	3.76	3.88	3.23	3.33	3.20	3.71	0.51	ปานกลาง
19	3.80	3.40	3.80	3.83	3.88	3.43	3.23	3.62	0.26	มาก
20	3.44	4.88	4.80	4.18	3.03	3.17	1.95	3.64	1.05	มาก
21	3.80	3.60	3.76	3.58	3.45	3.47	3.58	3.61	0.13	มาก
22	3.88	3.96	4.12	3.95	3.63	3.83	4.00	3.91	0.15	มาก
23	4.96	4.52	4.44	3.98	4.53	4.80	4.08	4.47	0.35	มาก
24	3.68	3.52	4.00	4.00	3.35	3.53	3.33	3.63	0.28	มาก
25	3.68	3.40	3.72	3.30	3.30	3.40	3.03	3.40	0.24	ปานกลาง

ตาราง 26 (ต่อ)

ที่	ตัวนโยบาย			การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ				\bar{X}	S.D.	แปลผล
	ความชัดเจน	การสื่อสาร	การจัดทรัพยากร	ด้านบริบท	ปัจจัยนำเข้า	กระบวนการ	ผลผลิต			
26	4.08	3.72	4.00	4.03	4.05	4.10	3.40	3.91	0.26	มาก
27	3.96	3.96	4.04	3.8	3.70	4.20	3.80	3.92	0.17	มาก
28	4.20	4.00	3.96	3.93	3.43	3.97	2.93	3.77	0.44	มาก
29	2.96	3.00	3.48	3.13	2.98	3.23	2.45	3.03	0.32	ปานกลาง
30	4.08	4.04	3.96	4.15	3.28	3.50	3.13	3.73	0.42	มาก
31	3.84	3.96	3.96	3.90	3.73	3.93	3.30	3.80	0.24	มาก
32	4.24	4.28	4.16	4.25	4.18	4.27	3.18	4.08	0.40	มาก
33	4.00	3.92	4.04	3.88	3.38	3.47	2.73	3.63	0.47	มาก
34	4.84	4.88	4.92	4.43	2.63	2.70	2.30	3.81	1.21	มาก
35	3.88	3.68	3.40	2.95	3.73	3.33	3.15	3.45	0.33	ปานกลาง
36	3.80	3.32	3.60	3.53	3.68	3.33	3.08	3.48	0.25	ปานกลาง
37	4.16	4.00	3.88	3.35	3.68	3.53	2.93	3.65	0.42	มาก
38	4.24	4.04	3.80	3.58	3.18	2.87	2.60	3.47	0.61	ปานกลาง
39	4.36	4.24	4.12	3.30	3.55	3.60	3.33	3.79	0.44	มาก
40	4.16	4.00	3.76	3.43	3.35	3.80	3.28	3.68	0.34	มาก
41	4.16	4.08	4.20	3.68	3.85	4.07	3.38	3.92	0.30	มาก
42	4.12	3.92	3.80	3.15	3.38	3.40	2.88	3.52	0.44	มาก
43	4.28	3.96	3.52	3.20	3.23	3.60	2.95	3.53	0.46	มาก
44	4.08	4.04	4.04	3.73	3.65	3.70	2.80	3.72	0.44	มาก
45	4.24	3.80	3.84	3.30	3.70	3.87	3.35	3.73	0.32	มาก
46	4.00	4.08	3.68	3.25	3.58	3.27	2.93	3.54	0.42	มาก
47	4.12	4.16	3.44	3.33	3.83	3.27	2.85	3.57	0.48	มาก
48	4.16	4.12	4.24	3.30	3.75	3.4	3.08	3.72	0.47	มาก
49	4.32	4.16	4.32	3.70	3.68	3.33	2.75	3.75	0.58	มาก
50	4.48	4.24	4.16	3.80	3.88	3.53	3.33	3.92	0.41	มาก

ตาราง 26 (ต่อ)

ที่	ตัวนโยบาย			การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ				\bar{X}	S.D.	แปลผล
	ความชัดเจน	การสื่อสาร	การจัดทรัพยากร	ตามบริบท	ปัจจัยนำเข้า	กระบวนการ	ผลผลิต			
51	3.92	3.56	4.08	3.28	3.68	3.47	3.25	3.61	0.31	มาก
52	4.04	3.96	3.60	3.00	3.38	3.00	2.95	3.42	0.46	ปานกลาง
53	4.48	3.96	4.00	3.73	3.85	4.07	3.50	3.94	0.31	มาก
54	4.40	4.08	4.36	3.95	3.63	3.67	3.33	3.92	0.40	มาก
55	4.28	4.24	3.76	3.45	3.68	3.73	3.28	3.77	0.37	มาก
56	4.20	4.12	4.08	3.38	3.93	3.63	3.33	3.81	0.36	มาก
57	4.36	4.16	3.68	3.60	3.40	3.97	3.00	3.74	0.47	มาก
58	4.44	4.12	4.08	3.98	3.28	3.53	3.35	3.83	0.44	มาก
59	3.76	3.80	3.96	3.23	3.45	3.47	2.45	3.45	0.50	ปานกลาง
60	4.24	4.00	3.68	3.55	3.53	3.33	2.88	3.60	0.44	มาก
61	4.08	3.48	3.72	3.55	3.80	3.33	2.80	3.54	0.41	มาก
62	4.36	3.88	4.00	3.90	4.08	3.70	3.50	3.92	0.27	มาก
63	4.24	4.36	4.20	4.00	3.85	3.23	3.15	3.86	0.49	มาก
64	3.72	3.80	4.04	3.80	3.50	3.43	2.83	3.59	0.39	มาก
65	3.60	3.20	3.32	3.08	3.05	3.03	2.40	3.10	0.37	ปานกลาง
66	3.56	3.48	3.64	3.58	3.75	2.90	3.00	3.42	0.33	ปานกลาง
67	3.84	3.56	3.80	3.55	3.50	3.70	2.45	3.49	0.47	ปานกลาง
68	3.80	3.96	4.00	3.40	3.28	3.57	2.78	3.54	0.43	มาก
69	3.20	3.64	3.76	3.48	3.83	3.60	2.85	3.48	0.35	ปานกลาง
70	3.32	2.92	3.36	2.83	2.23	2.70	2.10	2.78	0.49	ปานกลาง
71	3.68	3.96	3.44	3.43	3.28	3.60	3.40	3.54	0.23	มาก
72	4.00	3.96	3.92	3.25	3.40	3.57	2.95	3.58	0.40	มาก
73	4.16	4.22	3.68	3.56	3.94	3.57	3.46	3.80	0.31	มาก
74	3.72	3.32	3.20	3.33	2.83	2.83	2.25	3.07	0.48	ปานกลาง
75	3.48	3.20	3.80	3.55	3.20	3.03	2.68	3.28	0.37	ปานกลาง

ตาราง 26 (ต่อ)

ที่	ตัวนโยบาย			การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ				\bar{X}	S.D.	แปลผล
	ความชัดเจน	การสื่อสาร	การจัดทรัพยากร	ตามบริบท	ปัจจัยนำเข้า	กระบวนการ	ผลผลิต			
76	3.72	3.48	3.76	3.30	3.60	2.80	3.33	3.43	0.33	ปานกลาง
77	3.68	3.60	3.64	3.68	3.70	3.30	3.23	3.55	0.20	มาก
78	4.00	3.96	4.08	3.48	2.90	3.07	2.80	3.47	0.55	ปานกลาง
79	3.40	3.80	3.72	3.55	3.48	3.37	3.23	3.51	0.20	มาก
80	3.80	4.00	3.72	3.73	3.40	3.83	2.88	3.62	0.37	มาก
81	4.04	4.12	3.80	3.63	3.75	3.20	2.90	3.63	0.44	มาก
82	4.40	3.80	3.68	3.70	3.15	3.73	2.98	3.63	0.46	มาก
83	3.36	3.08	3.52	3.33	3.78	2.77	2.53	3.20	0.43	ปานกลาง
84	4.12	3.96	3.96	3.65	2.98	3.00	2.50	3.45	0.62	ปานกลาง
85	3.40	3.60	4.00	3.50	2.85	3.00	2.83	3.31	0.44	ปานกลาง
86	4.24	4.34	4.40	4.26	4.18	4.37	4.03	4.26	0.13	มาก
87	3.48	3.60	3.84	3.86	3.95	3.60	3.73	3.72	0.17	มาก
88	3.74	3.80	3.84	4.00	3.76	4.03	3.74	3.84	0.12	มาก
89	4.32	4.40	4.36	4.46	4.41	4.33	4.34	4.37	0.05	มาก
90	3.78	3.58	3.57	3.35	4.04	3.22	3.73	3.61	0.27	มาก
91	4.32	4.60	4.68	4.05	4.39	4.40	3.59	4.29	0.37	มาก
92	4.58	4.60	4.56	4.73	4.71	4.67	4.71	4.65	0.07	มากที่สุด
93	3.62	3.56	4.00	3.83	3.79	3.58	3.43	3.69	0.19	มาก
94	4.14	4.2	3.94	3.71	3.49	3.73	3.13	3.76	0.37	มาก
95	4.48	4.04	4.24	3.86	4.13	4.27	3.84	4.12	0.23	มาก
96	4.04	4.00	4.16	4.03	4.03	4.20	3.83	4.04	0.12	มาก
97	3.66	3.60	3.50	3.46	3.63	3.52	3.35	3.53	0.11	มาก
98	3.54	3.12	3.50	3.80	3.38	3.27	3.08	3.38	0.25	ปานกลาง

ตาราง 26 (ต่อ)

ที่	ตัวนโยบาย			การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ				\bar{X}	S.D.	แปลผล
	ความชัดเจน	การสื่อสาร	การจัดทรัพยากร	ตามบริบท	ปัจจุบันเขา	กระบวนการ	ผลผลิต			
99	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	4.50	4.93	0.19	มากที่สุด
100	3.42	3.14	3.46	3.63	3.20	3.07	2.81	3.25	0.28	ปานกลาง
101	3.84	3.74	3.76	3.90	3.40	3.77	2.95	3.62	0.34	มาก
102	3.08	2.52	2.80	2.90	2.55	2.03	2.25	2.59	0.37	ปานกลาง
103	4.20	3.88	3.96	4.11	3.83	3.65	3.60	3.89	0.22	มาก
104	4.42	4.22	4.08	3.75	3.78	3.53	3.75	3.93	0.31	มาก
105	4.46	4.16	3.92	3.81	3.98	3.92	3.90	4.02	0.22	มาก
106	3.84	3.90	4.06	3.66	3.68	3.72	3.66	3.79	0.15	มาก
107	4.64	4.79	4.76	4.66	4.56	4.58	4.49	4.64	0.11	มากที่สุด
108	3.94	3.86	3.56	4.28	4.14	3.92	3.65	3.91	0.25	มาก
109	4.50	4.06	4.10	4.23	3.89	3.57	3.36	3.96	0.39	มาก
110	3.92	3.40	3.40	2.84	3.06	3.20	2.84	3.24	0.38	ปานกลาง
111	4.34	4.06	4.30	3.99	4.09	4.27	3.81	4.12	0.19	มาก
112	4.20	4.26	4.24	4.23	4.04	4.07	3.78	4.12	0.17	มาก
113	4.24	4.42	4.32	4.19	4.11	4.10	3.99	4.20	0.15	มาก
114	4.52	4.44	4.52	4.36	4.08	3.93	4.06	4.27	0.24	มาก
115	4.88	4.75	4.56	4.63	4.84	4.73	4.29	4.67	0.20	มากที่สุด
116	3.94	4.26	4.12	3.96	3.90	3.72	3.73	3.95	0.20	มาก
117	4.44	4.52	4.44	4.34	4.08	4.03	3.74	4.23	0.28	มาก
118	4.26	4.12	3.92	3.44	4.03	3.60	3.50	3.84	0.32	มาก
119	4.40	3.88	3.42	3.60	3.73	3.35	3.34	3.67	0.38	มาก
120	4.20	3.82	3.72	3.54	3.71	3.42	3.29	3.67	0.30	มาก
121	4.42	4.06	3.84	3.71	4.03	3.63	3.41	3.87	0.33	มาก
122	4.10	3.74	3.60	3.58	3.65	3.43	3.15	3.61	0.29	มาก

ตาราง 26 (ต่อ)

ที่	ตัวนโยบาย			การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ				\bar{X}	S.D.	แปลผล
	ความชัดเจน	การสื่อสาร	การจัดทรัพยากร	ตามบริบท	ปัจจัยนำเข้า	กระบวนการ	ผลผลิต			
123	4.14	3.84	3.68	3.56	3.86	3.40	3.20	3.67	0.31	มาก
124	3.82	3.66	3.22	3.60	3.41	3.17	2.84	3.39	0.34	ปานกลาง
125	4.10	4.10	4.00	3.98	4.05	4.22	3.56	4.00	0.21	มาก
126	3.80	4.04	3.84	3.68	3.75	3.90	3.24	3.75	0.25	มาก
127	4.12	4.12	4.06	3.86	4.18	4.17	3.76	4.04	0.16	มาก
128	3.82	4.13	4.22	3.79	3.86	3.98	3.53	3.90	0.23	มาก
129	3.92	4.10	3.84	3.36	3.59	3.55	3.63	3.71	0.25	มาก
130	3.90	3.74	3.84	3.43	3.74	4.03	3.48	3.74	0.22	มาก
131	3.54	3.12	3.28	3.43	3.55	3.30	2.73	3.28	0.29	ปานกลาง
132	3.92	3.84	3.84	3.59	3.76	3.47	3.45	3.70	0.19	มาก
133	4.06	4.06	3.88	3.83	4.14	3.87	3.83	3.95	0.13	มาก
134	3.80	3.66	3.86	3.34	3.76	3.60	3.20	3.60	0.25	มาก
135	4.08	4.34	4.34	3.81	4.15	4.12	3.70	4.08	0.24	มาก
136	3.66	4.08	3.62	3.58	3.74	3.73	3.03	3.63	0.31	มาก
137	4.06	3.54	3.80	3.35	3.59	3.67	3.11	3.59	0.31	มาก
138	4.20	4.06	4.08	4.05	4.19	3.90	4.01	4.07	0.10	มาก
139	3.84	3.44	3.50	3.75	3.45	3.30	3.11	3.48	0.25	ปานกลาง
140	4.04	3.74	3.72	3.65	3.51	4.03	3.18	3.70	0.30	มาก
141	4.36	4.00	4.04	4.26	4.01	4.30	3.85	4.12	0.19	มาก
142	4.30	3.84	3.78	3.86	4.05	3.98	3.50	3.90	0.25	มาก
143	4.04	3.88	3.94	3.76	3.46	3.40	3.29	3.68	0.30	มาก
144	4.24	4.22	4.14	3.98	4.04	4.20	3.91	4.10	0.13	มาก
145	4.04	4.30	3.32	4.01	3.70	3.85	3.44	3.81	0.35	มาก
146	4.58	4.26	4.14	4.31	4.23	4.33	3.86	4.24	0.22	มาก
147	4.08	4.00	3.60	3.73	3.93	4.17	3.65	3.88	0.22	มาก

ตาราง 26 (ต่อ)

ที่	ตัวนโยบาย			การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ				\bar{X}	S.D.	แปลผล
	ความชัดเจน	การสื่อสาร	การจัดทรัพยากร	ตามบริบท	ปัจจัยนำเข้า	กระบวนการ	ผลผลิต			
148	4.36	4.14	4.30	4.35	4.34	3.97	4.04	4.21	0.16	มาก
149	4.40	4.26	4.22	4.05	4.19	4.42	3.90	4.21	0.18	มาก
150	4.24	4.12	4.24	4.11	4.20	4.20	4.51	4.23	0.13	มาก
151	4.18	3.60	3.68	3.74	3.36	3.22	3.33	3.59	0.33	มาก
152	3.92	3.96	3.86	4.01	4.06	4.05	3.89	3.96	0.08	มาก
153	4.20	4.00	4.32	4.13	3.73	3.82	3.23	3.92	0.37	มาก
154	4.16	3.90	3.88	3.70	3.91	3.87	3.94	3.91	0.14	มาก
155	3.76	3.72	3.70	3.48	3.73	3.93	3.49	3.69	0.16	มาก
156	4.10	3.96	3.88	4.01	3.91	4.18	3.90	3.99	0.11	มาก
157	4.60	4.48	4.70	4.39	4.16	4.15	4.40	4.41	0.21	มาก
158	4.72	4.64	4.56	4.46	4.53	4.52	4.40	4.55	0.11	มากที่สุด
159	4.52	4.18	4.40	4.05	3.79	3.90	4.04	4.13	0.26	มาก
160	4.26	4.24	3.92	3.64	4.09	4.30	4.00	4.06	0.23	มาก
161	4.34	4.18	3.92	3.90	4.14	4.20	4.03	4.10	0.16	มาก
162	4.10	4.36	4.32	4.04	4.30	4.38	4.38	4.27	0.14	มาก
163	4.28	4.22	4.20	4.01	4.03	3.95	4.00	4.10	0.13	มาก
164	4.12	4.14	4.34	4.20	4.10	4.12	3.75	4.11	0.18	มาก
165	4.52	4.60	4.48	4.39	4.40	4.38	4.39	4.45	0.08	มาก
166	4.50	4.60	4.76	4.28	4.26	4.38	4.63	4.49	0.19	มาก
167	4.50	4.36	4.62	4.08	4.09	4.20	4.48	4.33	0.21	มาก
168	4.26	4.20	4.16	3.65	4.01	4.20	4.05	4.08	0.21	มาก
เฉลี่ย	4.07	3.94	3.94	3.77	3.73	3.69	3.36	3.79	0.31	มาก

ตัวอย่างผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของปัจจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตของการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

Correlations

		Product	Clarity	Communicate	Resource	Context
Product	Pearson Correlation	1	.549**	.571**	.575**	.597**
	Sig. (2-tailed)		.000	.000	.000	.000
	N	168	168	168	168	168
Clarity	Pearson Correlation	.549**	1	.799**	.662**	.607**
	Sig. (2-tailed)	.000		.000	.000	.000
	N	168	168	168	168	168
Communicate	Pearson Correlation	.571**	.799**	1	.813**	.673**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000		.000	.000
	N	168	168	168	168	168
Resource	Pearson Correlation	.575**	.662**	.813**	1	.727**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000		.000
	N	168	168	168	168	168

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Correlations

		Input	Process
Product	Pearson Correlation	.839**	.811**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000
	N	168	168
Clarity	Pearson Correlation	.569**	.568**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000
	N	168	168
Communicate	Pearson Correlation	.609**	.643**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000
	N	168	168
Resource	Pearson Correlation	.585**	.622**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000
	N	168	168

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Correlations

		Product	Clarity	Communicate	Resource	Context
Context	Pearson Correlation	.597**	.607**	.673**	.727**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	
	N	168	168	168	168	168
Input	Pearson Correlation	.839**	.569**	.609**	.585**	.616**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000
	N	168	168	168	168	168
Process	Pearson Correlation	.811**	.568**	.643**	.622**	.620**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000
	N	168	168	168	168	168

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Correlations

		Input	Process
Context	Pearson Correlation	.616**	.620**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000
	N	168	168
Input	Pearson Correlation	1	.800**
	Sig. (2-tailed)		.000
	N	168	168
Process	Pearson Correlation	.800**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	
	N	168	168

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	Process, Clarity, Context, Resource, Input, Communicate *	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: Product

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.874*	.783	.754	.2744522

a. Predictors: (Constant), Process, Clarity, Context, Resource, Input, Communicate

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	39.043	6	6.507	86.389	.000*
	Residual	12.127	161	.075		
	Total	51.170	167			

a. Predictors: (Constant), Process, Clarity, Context, Resource, Input, Communicate

b. Dependent Variable: Product

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	-1.031	.252		-4.088	.000
	Clarity	.109	.094	.075	1.152	.251
	Communicate	-.154	.113	-.115	-1.367	.174
	Resource	.087	.106	.060	.823	.412
	Context	.057	.085	.040	.667	.506
	Input	.641	.085	.505	7.550	.000
	Process	.436	.079	.376	5.488	.000

a. Dependent Variable: Product

ภาคผนวก ฉ
ภาพประกอบการวิจัย

ภาพประกอบ 17 การสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนเก็บข้อมูลภาคสนาม
(10 กุมภาพันธ์ 2564)

ภาพประกอบ 18 การสนทนากลุ่มย่อยครูภาษาอังกฤษเก็บข้อมูลภาคสนาม
(10 กุมภาพันธ์ 2564)

ภาพประกอบ 19 การสัมภาษณ์กรรมการสถานศึกษาเก็บข้อมูลภาคสนาม
(10 กุมภาพันธ์ 2564)

ภาพประกอบ 20 การสนทนากลุ่มย่อยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
เก็บข้อมูลภาคสนาม (10 กุมภาพันธ์ 2564)

ภาพประกอบ 21 การสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนเก็บข้อมูลภาคสนาม
(19 กุมภาพันธ์ 2564)

ภาพประกอบ 22 การสัมภาษณ์กรรมการสถานศึกษาเก็บข้อมูลภาคสนาม
(19 กุมภาพันธ์ 2564)

ภาพประกอบ 23 การสัมภาษณ์ครูสอนภาษาอังกฤษเก็บข้อมูลภาคสนาม
(19 กุมภาพันธ์ 2564)

ภาพประกอบ 24 การสนทนากลุ่มย่อยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
เก็บข้อมูลภาคสนาม (19 กุมภาพันธ์ 2564)

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาววันรัฐ สอนสิทธิ์
วัน เดือน ปีเกิด	11 ธันวาคม 2518
ที่อยู่ปัจจุบัน	3 หมู่ 8 ตำบลคำแก้ว อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ
ตำแหน่ง	ครูชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนโซ่พิสัยพิทยาคม
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2537	มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) โรงเรียนโซ่พิสัยพิทยาคม
พ.ศ. 2540	ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2545	ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2553	ประกาศนียบัตรการสอนภาษาญี่ปุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา Japan Foundation Bangkok
พ.ศ. 2557	ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้พูดภาษาอื่น (TESOL) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
พ.ศ. 2564	ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2544	อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนสังวาลวิทย์ 3 ตำบลเวียงเหนือ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
พ.ศ. 2545	อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนปากคาดพิทยาคม ตำบลปากคาด อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ
พ.ศ. 2559 - ปัจจุบัน	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนโซ่พิสัยพิทยาคม ตำบลโซ่ อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ